

Upravnstvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina: 25.— Din. —
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifi.

Bilanca enega meseca

Mesec dni poteka, odkar je prišel v nesrečnih ljubljanskih punktacijah na dan najnovejši program ljudi, ki so v svojem obupu zaradi trajne izgube politične oblasti prišli ob vso pamet in se zatekli k skrajnemu separatizmu. Da punktaške želje, kakor so bile objavljene, niso več v okviru najnujnejšega, kar je potrebno za trajni obstoj jugoslovenske državne skupnosti, o tem dovolj jasno govore komentarji, ki so jih objavljali inozemski listi in ki smo jih deloma zabeležili tudi v »Jutru«. Da so punktaška stremjenja naravnost v nasprotju z življenjskimi interesi slovenskega naroda, tega se zaveda in to mora izpovedati vsak, ki mu politična ali osebna strast ni vzela možnosti treznega gledanja.

Revolta, ki jo je v slovenskih množicah izzvala vest o blaznih separatističnih zahtevah, je nad vse razveseljeval dokaz, na kako visoki stopnji je politična zrelost našega naroda. Hudo ga tarejo denarne skrbi, navaljene nanj po splošni gospodarski krizi. Mnogo je stvari, s katerimi ni zadovoljen in katerih izboljšanje zahteva. Pomanjkljivosti in napake vidi, ki mu, dostikrat po nepotrebnem, grene življenje in ki se ne odpravljajo tako hitro, kakor se mu zdi potrebno in možno. A pri vsem tem je slovensko ljudstvo ohranilo trezen pogled, ki ni omejen na danes in na najbližje okolice, marveč sega daleč v bodočnost in daleč preko mej domače občine. Zato ni nasledilo demagoški spekulaciji punktašev in je čvrsto ostalo na potu, ki je nanj krenilo, ker ga je spoznalo za pravega. Podprte po zavesti jugoslovenske skupnosti, ki je globoko vkoreninjena v vseh slojih, so slovenske množice zato odločno obsodile in ogorčeno zavrnille punktaški pojav separatizma.

Ako je bil po plebiscitu, ki so ga značile parlamentarne volitve 8. novembra 1931, potreben še kak dokaz, da se je slovenski narod definitivno odločil za jugoslovensko politiko in da odklanja vsak državno-pravni eksperiment, je tak dokaz prinesen po mogočnem narodnem pokretu v preteklih tednih. Oni, ki jih je ta pokret še bolj razorožil in zdobil, bodo skušali tolažiti sebe in svoje vedno bolj maloštevilne pristaše z izgovorom, da ni bil spontan in da ne kaže pravega razpoloženja množic. Toda na enak način so skušali olepšati tudi strahoviti poraz svoje abstinencijske gonje pri volitvah. Tudi takrat so skušali dokazati sebi in svetu, da ne pričakovano mogočnega zmaga pozitivne državne misli in spontan izraz narodne volje, marveč le umetno sfabriciran produkt. Eden najodličnejših in najbolj bistrih mož iz njihovega nekdanjega tabora jih je takrat sam desavuiral, ko je v inozemskem nemškem listu jasno povedal, da so govorice o pritisku političnih oblasti in o volilnih mahinacijah le izmišljotine in prazni izgovori za tolažbo. Še bolj jih je kasneje desavuiral nadaljnji razvoj političnega življenja v naših krajih. Enako prazni kakor po volilnem porazu so tolažilni izgovori punktašev tudi sedaj po njihovem najnovejšem porazu, ki po svojem narodnem in državno političnem pomenu ne zaostaja za prvim. Zopet je slovenski narod jasno in nedvoumno izpovedal, da zanj izven Jugoslavije ni življenja.

Pred odločitvijo v japonsko-kitajskem konfliktu

Zeneva, 4. februarja. AA. Odbor devetnajststoričarje je imel danes dopoldne važno sejo, na kateri je proučeval najnovejšo predlogo japonskega delegata Matsuke. Kakor znano, se predlogi tičejo onega mesta v ekspoziciji, ki govori o priznanju mandžurske države in pristojnosti pravnega odbora, ki ga predvideva resolucija odbora devetnajststoričarje. Odbor devetnajststoričarje japonskih predlogov ni sprejel. Člani so po verili predsedniku nalogo, naj Matsuki vnovič predlaga, naj Japonska sprejme dokument, ki ga je izdelal odbor devetnajststoričarje, češ, da bo imel ekspozice samo obliko izjave, ki bo vezala samo odbor in da bo odbor na japonsko željo opustil vsako misel na povabilo držav, ki niso članice Društva narodov.

Odbor devetnajststoričarje se je nato lotil priprave za izdelavo priporočila za izredno skupščino, ki temelje na 10 točkah devetnega poglavja Lyttonovega poročila.

Sklicanje Narodne skupščine

Seja se bo vršila v torek ob 10.30 dopoldne — Skupščinski odbori v glavnem končali svoje delo

Beograd, 4. februarja. p. Vsi skupščinski odbori so ves teden intenzivno poslovali in bodo v teku prihodnjega tedna končali svoje delo. Odbor, ki je proučeval novi volilni zakon, je danes končal razpravo. Debatu je bila zelo obširna in je bil zakonski načrt v mnogih členih izpremenjen. Poročilo bo esstavljenno še v teku jutrišnjega dne in bo v ponedeljek predloženo Narodni skupščini. Za poročevalca odbora je bil določen narodni poslanec Trpković Ninković.

V ponedeljek ali torek bo končal svoje razprave tudi skupščinski odbor za občinski zakon. Vse glavne določbe tega zakona so že odobrene in gre sedaj samo še za definitivno stilizacijo nekaterih členov in za sestavo poročila za plenum Narodne skupščine. Občinski in volilni zakon pridele kot prva na dnevni red Narodne skupščine. Dolej bo tudi finančni odbor končal razpravo o proračunu.

Danes popoldne je finančni odbor razpravljaj o proračunu ministristva za šume in rube. Po ekspoziciji ministra Matice se je razvila daljša debata, v katero je posegel tudi narodni poslanec g. Anton Krejčič, ki se je zlasti zavezal za državno šumarsko šolo v Mariboru. Prihodnja seja finančnega odbora bo v ponedeljek. Razpravljaj bo o proračunu prometnega ministristva.

Ker je tako pripravljenega dovolj gradiva za Narodno skupščino, je predsednik Narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi sklical danes prihodnjo sejo Narodne skupščine za torek, 7. t. m. ob 10.30 dopoldne. Na dnevnem redu je določitev dnevnega reda; razen tega bodo ministri odgovarjali na interpelacije posameznih poslancev.

Odmev hirtenberške afere v Ženevi

Nova razkritja v avstrijskem parlamentu so napravila mučen vtis — Mala antanta zahteva razčiščenje

Zeneva, 4. februarja. M. Razkritja o hirtenberški tihotapski aferi na včerajšnji seji avstrijskega parlamenta so imela v ženevskih krogih velik odmev. Dočim se je po preji smatralo, da bo mogoče likvidirati afero na ta način, da se bo vtihotapljen orožje ali uničilo ali pa vrnilo nazaj v Italijo, je nastal po novih odkritjih v dunajskem parlamentu sedaj docela nov položaj. Dunajska odkritja dokazujejo, da ne gre samo za eno pošiljko, marveč za sistematičen prevoz orožja iz Italije preko Avstrije na Madžarsko. Socialno-demokratski poslanci so izrecno ugotovili, da se vrši prevoz orožja že delj časa ter da so bila tudi italijanska letala, ki so v zadnji dobi že ponovno letela preko avstrijskega ozemlja na Madžarsko, natočena z orožjem in municijo in da se je tudi iz Hirtenberga že ponovno transportiralo orožje s pomočjo letal. Gre torej za organizirano in sistematično kršenje mirovnih pogodb in za tajno oboroževanje onih držav, ki jim je to po mirovnih pogodbah zabranjeno.

Zaradi tega smatrate v ženevskih krogih, da se ne sme iti mirno preko tega in da mora Društvo narodov na vsak način storiti energične korake, da se tako izigravanje mirovnih pogodb odločno prepreči. Pod vtisom dunajskih ugotovitev je sedaj tudi Anglija, ki se je dosedaj protivila, da bi se o tej aferi obširno razpravljalo v Društvu narodov, češ, da bi mogla taka razprava kvarno vplivati na nadaljnji potek razorožitvene konference, izpremenila svoje stališče. V krogih angleške delegacije namreč priznava upravičenost zahtev Male antante, da se afera do kraja razčisti. Mala antanta je zavzemala vse do včeraj ekrajno obzirno in pomirljivo stališče, zanašajoč se na to, da bo stvar razčiščena že z demaršom Anglije in Francije. Pod vtisom včerajšnjih vestij iz Dunaja pa se je snoči vršil ponovni sestanek zastopnikov Male antante v Ženevi, na katerem so sklenili zahtevati podrobnejša pojasnila o odgovoru, ki so ga dale vlade v Rimu, Budimpešti in na Dunaju na demarš velosil. Obenem pa so tudi sklenili, napraviti odločne korake pri tajništvu Društva narodov, da se o tej aferi razpravlja naknadno, ne glede na to, ali bo svet Društva narodov tokrat zasedal ali ne.

Dunaj, 4. februarja. g. »Der Abend« objavljaja nova razkritja o zaroti proti sedanjemu državnemu sistemu v Srednji Evropi. List zatrjuje, da se Madžarska s podporo Italije že delj časa mišično oborožuje proti Jugoslaviji in ostalim zaveznikom Male antante. V Szombateliju je pilotska šola, v kateri poučujejo italijanski častniki madžarske o zračnem boju. Razen tega bodo v madžarskih obmejnih pokrajinah po italijanskem vzorcu vzdolž jugoslovenske meje postavljeni oboroženi milični oddelki.

Možnost vladne krize v Španiji

Vodja radikalov Lerroux proti sedanjemu režimu — Demisijsa obeh socialističnih ministrov

Madrid, 4. februarja. Č. Politična situacija se je znatno poslabšala. Na snočni seji parlamenta je prišlo do dramatičnega spopada med ministrskim predsednikom Azano in voditeljem španskih radikalov Lerrouxom, ki je ostro napadel politiko vlade, češ, da je dala socialističnim sindikatom oblast nad vsem ostalim španskim meščanstvom. Lerroux je protestiral proti diktatorskim ukrepom vlade, ki so le dokaz, da je vlada v skrbeh za svoj obstanek. Razvoj dogodkov kaže, da tu ne gre več za krizo vlade, marveč za krizo vladavine. Te besede so izzvale v parlamentu vihar protestov in aklamacij, zaradi česar je morala biti seja prekinjena. Po odmoru je ministrski predsednik Azana odgovarjal Lerrouxu, češ, da je nastopil zelo neolajšno in da je hotel škoditi ugledu in prestižu sedanje republiške vlade. Silno senzacija pa sta vzbudili izjavi sedanjega ministra za javna dela in prosveto, ki zastopata v vladi španske socialiste, da podajata ostavko z motivacijo, da nočeta ovrniti sporazuma med meščanskimi strankami in republikansko stranko. Pričakujejo, da bosta obe demisijsi izzvali hude posledice.

Sestava bodoče ameriške vlade

Izvolitev Roosevelta uradno potrjena — Člani nove vlade so v glavnem že določeni

Washington, 4. februarja. AA. Iz Warm-springa poročajo: Danes so Roosevelta uradno proglasili za novoizvoljenega predsednika Zedinjenih držav. Ob enem je bila izdana uradna napoved glede sestave Rooseveltovega kabineta. Državni tajnik v zakladnem ministristvu senator Glas iz Virginije, generalni poštni mojster James Farley, državna tajnica v delovnem ministristvu Miss France Perkins.

Miss Perkins se je rodila leta 1882 v Bostonu (Massachusetts) in se zdaj, da je za to mesto posebno kvalificirana. Njene sociološke razprave so v Zedinjenih drža-

Beograjska milijonarka umorjena v lastni kleti

Beograd, 4. februarja. p. V zakoniti aferi beograjske milijonark Drage Mitričević, ki je pred dnevi brez sledu izginila, je nastal senzacionalen preokret. Davi je prišel v slaščičarno Mendragič, ki se nahaja v neposredni bližini stanovanja Mitričević, neznani, dokaj sumnjivi možiki, ki je v razgovoru omenil, da mu je prav dobro znano, da je bila Mitričević ubi-

ta. Slaščičar je o tem obvestil policijo, ki pa je neznanca zaman iskala. Policija je danes dopoldne še enkrat preiskala vso hišo. Na dvorišču so odmetali ves sneg, preiskali vse kote in vse prostore, vendar pa niso našli niti najmanjšega sledu. Ponovno so preiskali naposled tudi klet, kjer se je nahajala velika zaloga drv. Ko so odmetali drva, so našli pod njimi skrit zaboj in v njem truplo izginule Mitričević. Truplo je bilo od podgan že vse ogledano in se je po sodbi strokovnjakov nahajalo že najmanj 15 dni v kleti.

Obsedno stanje v Bukarešti

Poslanska zbornica in senat sta pooblastila vlado, da zaradi komunističnih hujškarij po uvidevnosti lahko povsod proglasi obsedno stanje

Bukarešta, 4. februarja. AA. Zaradi večkega obsega, ki ga je zavzela železničarska stavka, je predsednik vlade Vajda Vocevod sklenil zaprositi parlament, da se proglasi obsedno stanje. Neredi zadnjih dni namreč niso samo posledica materialnega stanja delavstva, temveč predvsem posledica komunistične propagande. Zato je predsednik vlade predložil zakonodajnemu svetu zakonski predlog o uvedbi obsednega stanja v Rumuniji. Zakonodajni svet je bil v svojih mnenjih deljen, vendar je vladni predlog prodrl z neznatno večino. Ker je bil predsednik vlade nezadovoljen z izidom glasovanja, se je nato posvetoval z voditelji vladne večine. Minister za Besarabijo, Halipa, je podal ostavko, ker ne soglašal s predlogi predsednika vlade.

Bukarešta, 4. februarja. p. Poslanska zbornica je včeraj popoldne s 202 proti 43 glasovom odobrila zakon, ki pooblašča vlado, da sme po svoji uvidevnosti proglasiti obsedno stanje. Takoj po njeni seji je bila sklicana izredna seja senata, na kateri je tudi senat ta zakonski predlog odobril. Zakon je izšel davi v izredni izdaji »Službe, nih Novine«. Danes ob 12.30 je vlada proglasila obsedno stanje v Bukarešti ter v petrolejskem revirju Ploesti.

Bukarešta, 4. februarja. g. Ko se je izvedelo, da namerava vlada proglasiti v več pokrajinah obsedno stanje, so železniški delavci v Cluju sklicali v svojem domu protestno zborovanje, ki se ga je udeležilo nad tisoč delavcev. Predsednik železničarskih strokovnih organizacij Ivan Metiu je ostro kritiziral ukrepe vlade. Dva delegata bukareškega delavstva sta izročila delavcem v Cluju izjavo, po kateri se delavstvo iz Stare Rumunije solidizirira z njimi. Ko bi bilo moralo priti na dnevni red glasovanje o tem, ali naj se jutri v Cluju proglasi splošna stavka, je vdrl v dvorano oddelek orožništva, ki je skupno s policijo zasedel vse izhode. Orožniki so nato pozvali zbrano delavstvo, naj takoj za-

pusti dom in prekine posvetovalje. Glavni govornik Metiu je protestiral in izjavil, da so delavci v lastni hiši, kjer lahko zborujejo. Ker se delavstvo ni hotelo pokoriti niti ponovnemu pozivu orožništva, je bilo zborovanje razglašeno za silo.

Na postaji Nikolaj pri Jasiju je danes pričelo stavitki 500 železniških delavcev. Stavkajoči so se zabarikadirali v delavni cah in izjavili, da se ne umaknejo, dokler ne izpolnijo njihovih zahtev.

Vlada se je danes dopoldne bavila z vprašanjem, v katerih pokrajinah bi bilo treba proglasiti obsedno stanje. Kakor se zatrjuje, bo izredno stanje razen za Bukarešto in petrolejske okraje okoli Ploestija odrejeno tudi za Besarabijo. V političnih krogih izjavljajo, da bo vlada razen tega uvedla še preventivne mere zoper oni tisk, ki je v zadnjem času objavljaj alarmantne vesti. Zunanega ministra Titulescu je vlada naprosila naj poda zastopnikom domačega in inozemskega tiska izjavo o položaju v Rumuniji.

Dejstvo, da se je vlada zatekla k proglasitvi obsednega stanja, je izzvalo povsod precejšnje vznemirjenje. Listi kritizirajo vladni ukrep in naglašajo, da so sedanje stavke in demonstracije vsesto, zj potekle brez prelivanja krvi. Vlada tma nasproti tem trditvam ta argument, da je šlo za nemire, ki so jih izzvali komunisti in da je treba te akcije brezobzirno zatreti.

Titulescu o položaju

Bukarešta, 4. februarja. s. Zunanji minister Titulescu je podal danes popoldne zastopnikom inozemskega tiska izjavo o proglasitvi izjemnega stanja v Rumuniji. Poudaril je, da ga pred tem sicer niso vprašali za svet, vendar pa je z ukrepi, ki jih je storila vlada, sporazumen. Prepričan je, da bo v inozemstvu ugodno vplivalo, ker se je rumunska vlada odločila, da hoče za vsako ceno vzdržati mir in red.

Omejitev tiskovne svobode v Nemčiji

Krvavi spopadi hitlerjevcev in komunistov se nadaljujejo — Skupna lista nemške ljudske in krščansko-socialne stranke za volitve

Berlin, 4. februarja. AA. Predsednik republike je podpisal uredb, s katero so ukinjene nedavne ublažitve tiskovne uredbe. Tako veljajo za nemške liste spet vse omejitve, ki jih je l. 1932 izdal tedanji kancelar Papen. Med drugimi stopijo ponovno v veljavo predpisi o prepovedi listov in o obveznem objavljanju vladnih obvestil in demantijev na prvi strani.

Davi je policija vnovič zaplenila komunistično glasilo »Rote Fahne« ter izvršila hišne preiskave pri komunistih v Gothi in Darmstadtu.

V berlinskem predmestju Neuköllnu je 25 nacionalnih socialistov vdrl v kino, kjer so predvajali pod pokroviteljstvom komunistične stranke neki sovjetski film. Hitlerjevci so razbili projekcijske aparate in izginili, še preden je prišla policija. V istem predmestju je prišlo ob l. uri zjutraj do streljanja med komunisti in nacionalci i socialisti. En komunist in en pasant sta bila ubita, 8 oseb je bilo aritanih. V drugem berlinskem predmestju so pri streljanju med komunisti in nacionalnimi socialisti ubili nekega komunisto.

Snoči je nemška liga za človeške pravice priredila zborovanje, ki ga je pa policija kmalu po otvoritvi razpustila.

Berlin, 4. februarja. AA. Nemška ljudska stranka in krščansko-socialna stranka bosta vložili za prihodnje volitve skupno listo.

Spor zaradi pruske zbornice

Berlin, 4. februarja. g. Spor za razpust pruskega deželnega zbora še ni rešen.

Deželni zbor je sicer z 215 proti 196 glasovom odklonil narodno socialistični predlog za razpust, vendar se je na koncu seje narodno-socialistični predsednik, poslanec Kerll, s pravim poslovlilnim govorom ločil od zbornice. Iz tega sklepajo, da bo desnica na Pruskem vendarle izsilila nove volitve in računajo s tem, da bo na podlagi zasebnega prava ministrski predsednik Braun odpoklican iz tričlanskega kolegija in nadomeščen s komisarjem. V tem primeru bi bila zagotovljena za razpust potrebna dv tretjinska večina kolegija. Državni komisar za Prusijo je imenoval Hugenberga za pomožnega komisarja pruskih ministrstev za kmetijstvo in gospodarstvo. Profesor Rust, član nacionalno socialistične stranke, je postal pomožni komisar za prosvetno ministristvo.

Moratorij za kmetijske dolgove

Berlin, 4. februarja. AA. »Kreuzzeitung«, organ jeklenih čelad, napoveduje, da pripravi Hugenberga moratorij treh ali štiri mesecev za nemške notranje kmetijske dolgove. Moratorij bi obsegal kakih 11 milijard mark in bi imel torej velik odmev v vsem nemškem gospodarstvu.

Kakor se domnava, bo vlada uknila posebni davek na klanje živine in v kraškem izdala uredbu o obveznem mešanju nemškega sirovega masla z margarino.

Ureditve upravnih vprašanj z Rumunijo

Podpis cele vrste pogodb med našo državo in Rumunijo o ureditvi raznih še nerešenih vprašanj

Beograd, 4. februarja. AA. Pogajanja, ki so se začela med rumunskimi in jugoslovenskimi delegati dne 12. januarja o celi vrsti upravnih vprašanj, se bližajo koncu. Na zadnjih sejah raznih odborov so podpisali naslednje konvencije in dogovore s priporočilom, naj bi jih obe vladi ratificirali:

1. konvencijo o ureditvi dolgov in o terjatvah v prejšnjih avstrijskih in madžarskih kronah;
2. konvencijo o ukinitvi dvakratnega obdavčenja in ureditvi administrativne podpore pri neposrednih davkih;
3. konvencijo o socialnem zavarovanju;
4. konvencijo o zaščiti in hranjenju obmejnih konnov in drugih mejnih znamenj, ki služijo za zaznavanje mejne črte;
5. konvencijo o troških, nastalih z izgoni;
6. konvencijo o izročitvi krivcev in o sodniškem podpiranju pri zločinih;
7. konvencijo o zbiranju podatkov o imetih, ki ga upravlja blagovne mladolletnih in tistih, ki so pod skrbništvom;

8. konvencijo o ureditvi vprašanja državljanstva in porekla oseb, ki so zaradi raznejstve izgubile svoje prvotno državljanstvo.

Delo v vseh sekcijah hitro napreduje, tako da se sme v najkrajšem času pričakovati konca pogajanj.

Zaupnica Daladierju

Pariz, 4. februarja. AA. Snoči je poslanska zbornica s 376 proti 181 glasovom izglasovala Daladierjevi vladni zaupnico. Pred glasovanjem je bila obširna razprava, tekom katere socialisti niso prikrivali, da bodo sicer glasovali za vlado, vendar ne a posebnim navdušenjem. Herriotov nastop v korist vlade je zapustil v zbornici globok vtis. Herriot je zlasti apeliral na demokratsko večino. Socialisti so tudi pri Herriotovem govoru ostali hladni. V svojih današnjih komentarjih pravijo listi, da sta potek seje in na nastop Herriota pokazala, da se v zbornici pripravlja koncentracija republikancev, sredine in radikalov.

Dr. Maček se je izneveril Stjepanu Radiću

Kmetijski minister Juraj Demetrović o „programu“
dr. Mačka — Od naroda zapušteni politiki — Potreba
realnega dela

Zagreb, 4. februara. M. Nocojsnje »No-
vosti« objavljajo izjavo kmetijskega mini-
stra g. Juraja Demetrovića o intervjuju
dr. Mačka v »Petit Parisien«, G. minister
pravi med drugim: »Izjava dr. Mačka me
niso presenetile. Saj je enako mišljenje
obrazil kralj v svoji zadnji avdijenci
neposredno pred 6. januarjem 1929. leta.
Tadaj se je s tem mišljenjem solidariziral
tudi Svetozar Pribičević, čeprav je to po-
znej oporekal pred nami, svojimi dotedan-
jimi tovariši. Zastopniki drugih strank
so zavrnili to pojmovanje, kar je docela
razumljivo in je tedaj moralo priti neiz-
ogibno do 6. januara, ki je bil edini iz-
hod in rešitev, kar je tudi ves narod spre-
jel in pozdravil.

Dr. Maček je k 6. januarju dejal: Telov-
nik je odpet. Rekel je s tem, da je zruše-
na Vidovdenska ustava, katero je kmetko
demokratska koalicija že prej proglasila
za neopravljivo. Treba je bilo nato pri-
stopiti k ustavitvi nove državne ureditve,
toda dr. Maček ni nikoli pokazal volje ne
samo, da bi sodeloval in ponovno zapel
telovnik, nego tudi ne voljo, da bi po-
stavil pozitiven program o novi ureditvi
države. Njegova najnovejša izjava je po-
novno dokazala tudi vsem onim, ki kljub
svojem vudu niso mogli ali niso hoteli
videti, da je bil dr. Maček po svojih na-
zorih od vsega početka pravaš, da je iz-
stopal iz frankovcev. V tem se razlikuje
od pokojnega Stjepana Radića, ki je bil šir-
okroguden Slovan in Jugosloven in ki je
tudi kot človek idealno socialno gledal na
svet. Radić je svojo politično koncepcijo
proglasil za socialno kmetičko in prav ta
politika je najbolje odovarjala dušni na-
ređa kmetijskega naroda. V tem je bila tudi
tajnost uspeha pokojnega Radića.

Te politike pa ni razumela hrvatska in-
teligenca, prepojena s pravaškim duhom:
zaradi tega je niso razumeli tudi mnogi
izmed intelektualcev, ki so bili med vo-
ditelji Radićeve stranke. Sam dr. Maček
ni več v okviru Radićeve ideologije. On
misli, da je dovolj, da je prevzel bogato
Radićevo dediščino, vodstvo stranke, pa
da sedaj sme voditi drugačno politiko. On
ne vidi, da nima več za seboj kmetičke-
ga ljudstva in da je danes šef le neke
majhne grupe ekstremnih frankovcev.

Hrvatje so danes na svoji veliki večini za
jugoslovensko politiko, kar je tudi razum-
ljivo, ker so bili od nekdanj vzgojeni in ju-

goslovenskem duhu. Zato ima tudi organi-
zacija JRKD v Hrvataki značaj jugosloven-
skega narodnega kmetičkega pokreta. Dokaz:
v savski banovini šteje JRKD že okrog
1500 članov.

Kar se tiče Mačkove samostojne Hrvat-
ske, g. Maček ne bo pričel niti najbolj
naivnega kmeta, da bi on kdaj ustvaril
samostojno Hrvatsko. Treba se je samo
spomniti, da je nekoliko let pred svetovno
vojno pokojni dr. Josip Frank, vodja fran-
kovcev, ko je prišel z Dunaja, pričel politič-
no akcijo s parolo, da prinaša svobodo Hr-
vatom na krožnik, če ga Hrvatje —
sprejmejo za svojega voditelja. Vsa Hrvat-
ska se je temu smejala. Že tedaj pred sve-
tovno vojno, se niso mogle plasirati med
Hrvatje še tako zanimive parole, ker so pri-
hajale z Dunaja z namenom, da oddvoji
Hrvatce od Srbov.

Kakor vodite, Maček ni niti originalen,
marveč sledi stopnjam dr. Franka. Njegova
sedanja državopravna politika je enaka oni
dr. Franka. Celih 50 let je obetala prava-
ško frankovska inteligenca siromašnemu
kmetu svobodno Hrvatsko, narod pa se je
zaradi bede selil iz Hrvatske, blodil po svetu
in preko Oceana da zasluži komad kru-
ha za svojo dečo. Strašen je greh hrvatske
inteligence napram hrvatskemu narodu. Ni-
koli se ni brigala za nj, nikoli se ni intere-
sala za socialno budo, marveč vedno le de-
klamirala o svobodni Hrvatski. Inteligenca
ni imela nikakega socialnega čuta, pa če-
prav je bila patriotska.

Prav tako delajo danes dr. Korosec in
oni, ki so kakor on v fronti antijugosloven-
ske negacije. Njih se ne tiče beda ljudstva,
oni deklamirajo ali o samostojni Hrvatski,
kakor dr. Maček, ali o zasebni Sloveniji
kakor dr. Korosec, ali o federativni republi-
ki, kakor Pribičević, ali o edino rešili de-
mokraciji, kakor Davidović in dr. Spaho. V
glavem so vsi ti politiki, ki so že vrženi s
poti, tisti politiki, ki so v prejšnji stran-
karski anarhiji svirali na prve gosli. V Ju-
goslaviji, ki se ustvarja in konsolidira pod
vodstvom kralja zedmitelja jugoslovenske
nacije, niso znali ali niso mogli biti kon-
struktivni elementi. Kakor pa je narod šel
mimo njih 6. januara 1929, navdušeno sle-
di svojemu vrhšenemu vladarju, bo šel
mimo njih tudi sedaj, bo šel preko njihovih
izjav in programov v novo življenje pravega
jugoslovenskega in k ustvaritvi kmetičke de-
mokratije.

Obmejni promet z Avstrijo

Maribor, 4. februara.

Gospodarski stiki naših obmejnih kra-
jev z Avstrijo in posebej se s sosednjo
Stajersko so bili vedno zelo živahni. Pred-
no so bile začetne sedanje državne meje,
po mesto Gradec s svojo bogato industrijo
in tudi drugi srednjostajerski in zgornje-
stajerski industrijski kraji nakupovali vse,
kar so potrebovali za svojo aprovizacijo,
skoro izključno v poljedelskih okrajih ob
naši današnji severni meji. Ko je bila ob
prejeto mejo zaprta, je cvetelo tiho-
tapstvo z živili. Kmalu pa so se trgovski od-
nosaji med našo državo uredili in vzpostavi-
li so se redni trgovski stiki. Jugosloven-
ski kmet je imel za svoje pridelke naravno
tržišče v pretežno industrijski avstrijski
Stajerski. Izvažala so se živila vseh vrst,
posebno pa zaklana živina, meso in mesni
izdelki, pa tudi mlečni izdelki vino in sad-
je so našli na avstrijskem trgu dovolj od-
jemalcev.

V zadnjih letih pa je avstrijska trgovin-
ska in carinska politika krenila na drugo
pot. Začela je omejevat svoj uvoz in je
medsebojno trgovino oteževala tudi s ca-
rinskimi določbami in z deviznimi ovirami.
Naša država je zavzemala zelo liberalno
stališče, morala pa je končno v lastno
obrambo tudi poseči po odredbah, ki so
medsebojno poslovanje omejevale.

Našemu kmetičkemu prebivalstvu je se-
veda nastala škoda, ker je bil njenim pro-
duktom zaprt naravni trg. Toda dokaj hu-
je bilo prizadeto prebivalstvo Avstrije,
ki je za redno aprovizacijo navezano na
uvoz iz agrikulturnih držav. Seveda je imela
omejitve uvoza poljedelskih pridelkov
iz naše države za posledico tudi utesnitve
izvoza industrijskega blaga. Vendar se
Dollfusova vlada ni dala prepričati od tr-
govskih in industrijskih krogov in vztraja
pri svojem »agrarnem kursu«, ki zahteva
zaščito za domače poljedelstvo in zaradi
tega ne dopušča svobodnega uvoza živil.
Avstrijski kmet je vsled te politike prišel
v toliko boljše situacijo, ker so se dvig-
nile cene njegovih pridelkov. Meščani in
industrijski delavci pa sta v isti meri na
škodi in si skušata pomagati, če tudi po
ovinkih.

Ker je regularni izvoz in uvoz zelo ome-
jen, se je nenavadno dvignil tako zvani
malobojni promet. Prebivalstvo, ki živi
ob meji v 10 km širokem pasu, ima po po-
godbah med Avstrijo in našo državo pravo-
prestopat mejo na podlagi navadne
sneje izkaznice in nakupovati v naši drž-
avi za svojo potrebo gotovo količino živil,
katera sme brez carinskih ovir nositi preko
meje v svoje bivališče. Ta dovoljena koli-
čina je pač majhna. Posamezna oseba sme
transportirati preko meje na dan po 1 kg
mesa, 1 kg moka, 1 kg masla in sira, isto
količino kruha in fižola, po 1 l olja in po
5 jajc. Vendar znaša skupna množina teh
produktov, ki pasirajo vsak dan avstrijsko
mejo, prav znatno količino. Mejna črta med
avstrijsko Stajersko in Jugoslavijo je nam-
reč zelo dolga. Razteza se od Ivnika (Ei-
biswald) do Radgone in vodi preko nje
mnogo pripravnih potov in stez. Nakupo-
vanje v malem obmejnem prometu je po-
vsem legalno in nima s tiho-
tapstvom nobenega opravka. Zato roma dnevno cele
grupe po vrseh dovoljenih poti preko meje
v našo državo in se vračajo obložene do-
mov. Seveda so ti živilski nakupi le v red-
kih slučajih namenjeni lastnemu preživlja-
nju, v glavnem tvorijo podlago za živahno
trgovino. Ob meji so nastale v Avstriji ce-
le zaloge na ta način uvoženih živil in av-
strijski konzumenti se od daleč vozijo v
te kraje, da se založijo s cenenimi živili.
Tako prihaja zopet v Gradec in industrijske
kraje blago, nakupljeno med našimi
kmeti. Avstrijskim obmejnikom je ta tr-

Korupcijski skandali v Nemčiji

Berlin, 2. februara

Tik pred zadnjo veliko nemško vladno
izpremembo, ki je prinesla Adolfa Hitlerja
na krmilo države, se je v nemški poli-
tični javnosti razletela bomba in povzro-
čila silno ogorčenje v opoziciji, obenem
pa spravila v strah ves plemiški krog Pa-
penove gospode. Gospodarski osek nem-
ške zbornice je prišel v razpravi o delu
in uspehu pomožne akcije za kmetijstvo
vzhodnih pokrajin na sled široko razpre-
deni korupcijski ateri, v katero so bili za-
pleteni najodličnejši predstavniki pruske-
ga fevdalnega plemstva. Akcija, ki jo je
nemška vlada začela pred dvema letoma
pod nazivom »Osthilfe«, je imela namen
pomagati težko prizadetim vzhodnim po-
krajinam Prusije, ki so pretežno kmetič-
skega značaja in jih je padeč cen kmetič-
skega pridelka gospodarsko skoro uničil.
Poleg te čisto gospodarske namere so vo-
dili vlado tudi politični vidiki. Treba je
bilo ojačiti obmejne pokrajine napram
Poljski, preden bi bilo mogoče misliti na
začetek revizijske borbe, ki naj bi Nem-
čiji vrnila poljsko Pomorjansko in Slezijo.

Kakor znano, so Nemci tekoče leto do-
ložili za leto generalnega naskoka na tzv.
kondor; zato je bilo treba pregledati, v
koliko so nemške pokrajine ob poljski me-
ji pridobile na privlačnosti napram življu
onkraj meje in v koliko se je njih gospo-
darsko stanje izboljšalo. Da bi služilo kot
dokaz za nemško vzorno gospodarstvo in
kot argument za zopetno pripojitev Po-
morja k Nemčiji. Poročila, ki so jih po-
dalili nekateri poslanci v omenjeni komi-
siji, dajejo upravičene zaključke, da se je
toliko obkrovanja »polnische Wirtschafte«
preselila na nemško stran in se razmah-
nila v svoji popolni bohoti.

Z milijardnimi krediti, ki jih je Nemčija
dovolila za razdolžitve kmetičke posestev,
je pruska gospoda gospodarila s skrajno
brezobzirnostjo. Pred vsem se je akcija
kotlala samo sanacije propalih plemiških po-
sestev. Dobra polovica vseh potrošenih mi-
lijonov mark je prišla v korist posestvom
z obsegom nad 400 hektarov, to pa zopet
v taki izmeri, da so posestva s površino
več ko 2000 hektarov dobila razdolžitvene
podpore povprečno po 170.000 mark (nad
2 milijona dinarjev), manjša pa so bila de-
ležna le pomoči po 6000 mark. Razen tega
je nemška »sistematičnost« in upravnost mo-
drost najprej zgradila obsežen aparat z
okoli 10.000 uradnikov, kar dan za dnevom
požira ogromne vsote. Glavna naloga »Ost-
hilfe« je bila, da dožene, katera posestva
se šče dajo ozdraviti in katera so zapisana
neizogibnemu poginu. Prva bi dobila pod-
poro za razdolžitve, slednja pa bi se od-
kupila v kolonizacijske namene.

Ogromni upravni aparat doslej ni nase-
lil niti enega kmeta, kar tem bolj vznemir-
ja nemško javnost, ker je na drugi strani
meje v teku enaka akcija, ki je našla me-
sta za novih 200.000 poljskih naseljencev,
od katerih je znaten del lani že žl na do-
kazanih posestvih, v teku letošnjega leta
pa bodo naseljeni še ostali. Naravno je,
da so se nemški domoljubi zavzeti vpraše-
vali, odtod ta ekspeditivnost na poljski
in grozovita poštenost na nemški strani.
Poljakom je delo olajšala okoliščina, da
so lahko razdelili »sed nove naseljenice«
ogromne zemlje nekdanjih pruskih držav-
nih domen. V raznih poljskih vstajah so
namreč pruskemu carju zapadla velika
posestva poljskih plemičev, ki jih sedaj
poljska država vrača narodu. Pruska akci-
ja pa je pred vsem zašla na pot sanacije
plemiških veleposestev, ki v današnji dobi
niso več življenja zmogljiva, vendar pa za-
hleva prestiž vladajočega razreda, da se
ohranita njegova imovina in davna tradi-
cija pruskega veleposestva.

Zato bomo v protestih poslancev, raz-
krivajočih »das Geschwür der Osthilfe«, imena najvišjih pruskih aristokratov, vme-
pa so tudi protežirali plebejskega pokolenja,
ki imajo dobre zveze z upravnimi močmi.
Zelo zanimiv je primer starega Viljemova
in Hindenburgovega prijatelja von Olden-
burg - Januscha; ta je trikratni velepo-
sestnik in je za razdolžitve dveh velepo-
sestev prejel od »Osthilfe« 600.000 mark (6 mi-
lijonov Din), ki jih je plodonosno naložil v
— nakupu četrtga veleposestva. Nekateri
fanatiki med opozicijskimi poslanci so na-
vajali, da je bila podpora deležna tudi go-
spa Hermina, soproga bivšega cesarja Vilje-
ma. Izkazalo se je, da je cesarjeva zakonska
družica prišla sicer po nedolžnem in debatu,
pač pa eta dva člana njenega naložnega so-
rodstva prišla do lepih podpor, ki gredo se-
veda stotice, kakor se za odlično obitelj
princa Schöna - Carolath tudi spodobi,
osobito z ozirom na evaštvo s doornskim iz-
gnancem. Dva grofa Keyserlinga sta v dveh
leth »Osthilfe« pognala 700.000 mark in sta
v spisku onih, o katerih razdolžitvena komi-
sija poroča, da sta potrebna in da zaslužita
državno podporo. Poslanec Erasing, ki je ja-
vil gospodarskemu oseklu ta primer, pri-
stavlja, da sta si grofa znaten del premo-
ženja že spravila v Švicu.

Po kakšnem kriteriju se dovoljuje v Pru-
siji državna razdolžitve, priča najbolje pri-
mer gospoda von Quast - Radensleben. Vodja
finančnega urada je njegovo zahtevo sicer
kaj slabo priporočil, češ, da je prosilec svoje
imetje zapravil s kartami, z ženskami in s
pijačo, — »verient, verhurt und versoffene«,
se glasi poročilo v izvirniku, — vendar mu
je državni komisar naklonil podporo 280.000
mark. Utemeljil je svoj ukrep z navedbo,
da je posestvo že več stoletij nepretrgano v
lasti družine v Quast - Radensleben in da je
treba čuvati visoke tradicije starega pruske-
ga plemstva.

Vrsto teh uživalcev obilne državne pod-
pore, ki so jo zopet drugi plemiči porabljali
za nakup dirkalnih konj, za gradbo novih
graščin, za luksuzne automobile in za pri-
jetna potovanja po Franciji in Italiji, zaklju-
čuje bankrotni plebejce - velenosnost Wil-
ly Kroeck. Moč je pokazal toliko razumeva-
nja za tolačenje upravnih in kazenskih
paragrafov, da je iztisnil iz državne blagaj-
ne 154.000 mark, jo osleparil še za nadaljnjih
36.000 mark in popolnoma sanirano velepo-
sestvo prepisal na svojo hčer. Transakcija
se je posrečila in ji država ne more do žive-
ga. Edino kazensko sodišče je hotelo napri-
ti spretnemu možu 6 mesecev zavora, pa
se je zadovoljilo s 400 markami globe.

V nemških listih se je ponavljala stalna
rubrika o škandalih »Osthilfe«, ki so jih s
posebno vneto razkrivali socialni demo-
kratje. Zato so pruski gospode pohiteli, da
se z razpustom parlamenta rešijo tako ne-
prijetne kontrole. Poznavalci prilik pravijo,
da je Hitler tudi zaradi tega prišel tako ne-
nadoma na mesto državnega kancelarja.

Slovenske občine proti politiki razdiranja

Se vedno nam prihajajo poročila iz
občin, ki so na sejah svojih občinskih
odborov razpravljale tudi o separati-
stičnih punktacijah in zavzele odločno
stališče proti tej razdiralni, za državo
škodljivi in Slovincem še posebej ne-
varni akciji. Zavedni občinski odbori
se pridružujejo programatični resolu-
ciji, sprejeti v prvi polovici januarja
na občnem zboru županske zveze, po-
leg tega pa dajejo izraza svoji obsodbi
separatističnega rovarjenja večinoma
tudi s protestnimi izjavami, ki jih po-
šiljajo banski upravi in predsedniku
vlade ali pa tudi obema. Mnogi občins-
ki odbori zavzemajo svoje stališče tu-
di do neutemeljenega in krivičnega na-
pada na Sokolstvo, ki je v naših krajih
prodirlo s svojim narodnim in prosvet-
nim delom že skoro v vsako občino.

Na žalost nam prostor ne dopušča,
da bi vsaj v izvlečku objavili izjave
posameznih občin. Zato se moramo tudi
danes omejiti le na to, da kratko na-
štejemo one občine, ki so se postavile
na čelo splošnemu narodnemu pokretu
proti politiki razdiranja in hujkanja.
Občinam, ki smo jih našli že v dose-
danih treh izkazih, so se pridružile še
naslednje:

Bočna, Gornja Vižnja, Lehen na Poh-
ljubno, Radenci, Mala vas, Sv. Janž na

Dravskem polju, Dol pri Črnomlju, Osek,
Sora, Polom, Mokronog, Božakovo, Dolnja
Podgora, Koče pri Kočevju, Lipovci pri
Dol. Lendavi.

Vratji vrh, Dolina pri Dol. Lendavi, Ve-
like Poljane pri Kočevju, Lipljene, Rakek,
Bunčani, Trebnje, Zgornje Hoče, Goboča,
Presika, Branoslovo, Boreča, Bratonci,
Preseje, Videnci, Libelče.

Ledinec, Mirna, Sv. Anton v Slov. gori-
sch, Smuka, Cezanjci, Sv. Vid pri Gro-
belnem, Runcč, Selo pri Murski Soboti,
Bodonci, Sela-Sumberk, Trebeljevo, Lan-
covo, Veterik, Strukovci, Zminec, Smo-
linci, Zelina.

Šmarjeta pri Krškem, Vinji vrh, Krčina,
Pordušinci, Tapanje, Loka pri Zidanem
mostu, Višnja gora pri Celju, Nova Cer-
kev, Sv. Lenart nad Laškim, Vuhred, Dol-
nji Lakoč, Slatina pri Pruju, Svečina, Ve-
liki Kamen Kočevje.

St. Vid nad Ljubljano, Devica Marija v
Polju, Dobrenje, Trata, Smolnik, Predvor,
Kropa, Gančani, Koprivnik, Gorenji Lo-
gatec, Dobrunje, Spodnji Gašteraj, Sredi-
šče ob Dravi, Stara cesta, Bohova, Črna-
nčice, Smarča, Roposča, Tolenci, Selca-
ca ob Dravi.

Dobličje, Mezgovci, Mala gora, Brezen,
Grusovje, Trbovlje, Mengoč, Korena, Ose-
lica, Sv. Jurij ob Pesnici, Rudnik, Stude-
nec pri Krškem, Gornja Lendava, Otovci,
Radovica, Loka pri Črnomlju, Videm pri
Kočevju, Brežice, Velika vas, Vrhnika,
Zitence, Draževrh, Kromberg.

Novi grobovi

Po daljši mučni bolezni je včeraj mirno
preminila gospa Antonija Koutar, znana
gostilničarka in posestnica na Tyrševi cesti
št. 71. Pokojnica, ki je umrla v starosti 73
let, je bila najboljša mati svojih otrok, pri-
čemer pa ni nikoli pozabila lajšati gorja re-
vežem. Zato bo ohranjen plemeniti žemi
blag spomin. Pokopali jo bodo jutri ob 16.
— V Primorskem pri Kranju je po daljšem
bolehanju umrla v čestiti starosti gospa
Marija Matijevića. Pogreb bo danes ob
16. — V Kranju je včeraj ob 10. nenadno
preminil slednji tovarnar in posestnik g.
Viktor Omerza. Soprogi zapuščata dva
otroka. Pogreb bo jutri ob 16. — Na Brez-
jah je v 74 letu umrl daleč naokrog pozna-
ni posestnik g. Martin Bohinjc. K večni
mu počitku ga bodo spemili jutri ob 10.
— V Krškem je umrl poštni upravitelj g.
Fran Pavšič. Pogreb bo jutri ob 16. —
Pokojnim blag spomin, žalujočim naše
iskreno sožalje!

Zaključek svetovnega prvenstva v namiznem tenisu

V petek zvečer so se zaključila tekmo-
vanja za svetovno prvenstvo v ping pon-
gu. Svetovno prvenstvo so si priborili
Madžari z 10 zmagami. Sledje Češkoslo-
vaška (9 zmag, 1 poraz), Avstrija in An-
gija (7 zmag), Letonska (6, 4), Jugoslavija
in Nemčija (4, 6), Indija (3, 7), Francija
(2, 8), Belgija in Wales (1, 9).

Izidi zadnjih srečanj so bili: Jugoslavija
: Indija 5:4; Hexner : Dass 21:17, 21:6;
Hexner : Ayub 21:10, 21:13; Hexner :
Gondappa 22:20, 14:21, 21:10; Dass : Mak-
simović 21:12, 21:14; Maksimović :
Ayub 11:21, 21:17, 21:17; Maksimović :
Gondappa 21:14, 21:15; Dass : Antolković
16:21, 21:16, 21:19; Ayub : Antolković
21:23, 21:23, 21:19; Gondappa : Antolković
21:19, 21:16.

Letonska : Belgija 5:1, Nemčija : Wa-
les 5:2, Indija : Francija 5:2, Madžarska
: Avstrija 5:1, Češkoslovaška : Angija
5:2.

Jugoslavija : Wales 5:3, Maksimović :
Troickner 21:12, 21:12; Maksimović : Sa-
muel 21:9, 21:9; Hexner : Troickner 21:16,
21:15; Needles : Hexner 21:18, 17:21,
22:20; Hexner : Samuel 21:10, 21:9; Need-
les : Nemes 21:8, 21:14; Nemes : Samuel
18:21, 21:15, 21:17.

Hinko Smrekar kot detektiv

Tisti štirje tisočaki, ki jih je imel Hinko
Smrekar pripravljene, da bi se odpravil k
morju po zdravje, so našli pot nazaj v pi-
salo mizo umetnika. To pa nikakor ne po-
čujeznem naključju, temveč zgolj po vse-
stranskem detektivskem prizadevanju Hin-
ka Smrekarja samega. Jasno, on sam naj-
bolje pozna ljudi, ki so kdaj imeli oprav-
ka v njegovi hiši in so mogli izvoziti, kje
ima Smrekar denar spravljeno. Tako je
Smrekar primerno razpletel svojo mrežo in
končno res ujel tatu, ki se je pred neovrgli-
vimi dokazi in indici moral dati in ia
tudi vrnil denar. Vendar pa bo zadeva imela
svoj konec šele pred sodiščem.

Občni zbor JRKD v Trbovljah

Na Svednico se je vršil v veliki dvorani
Sokolskega doma občni zbor krajevalne or-
ganizacije JRKD, ki mu je prisostvoval tudi
narodni poslanec g. dr. Rape. Predsednik
g. inž. Ivo Ivanovič je naglašal, da se v pre-
lošni letošnji občni zbor v najtežjih okoliščinah;
po vseh revirjih razsaja neizmerna kriza in
življenje vsega prebivalstva postaja vedno
neznosnejše. Izrazil je želje, naj bi prišli
narodni zastopniki večkrat v te kraje, da
se na lastne oči prepričajo, kako težko ži-
ljenje živi pod prebivalstvo. Toda sedaj, ko
bi bilo najbolj potrebno složno delo vsega
naroda za omiljenje krize, se najdejo celo
ljudje, ki sejejo med narodom razkor in
sovražstvo. Vsi pošteni državljani obso-
tako razkorčno delo, ki služi edinoemu našemu
neprijetnosti. Danes ni čas za medsebojne
prepire, danes je čas za resno delo v korist
naroda in države.

Iz tajniškega poročila ravnatelja meščan-
ske šole g. Albina Zavrla je razvidna velika
agilnost krajevalne organizacije. Marsikateri
uspeh, ki si ga laste drugi, je bil faktično
uspeh krajevalne odbora. Tudi v bodoče bo
zastavila stranka vse sile v korist celokup-
nega prebivalstva. Izvoljen je bil nov odbor,
kateremu načeljuje inž. Ivanovič, podpred-
sednik je učitelj Pleskovič Rudolf, tajnika
učitelj g. Efrim Pavlič in Filip Slokan,
blagajnik Vilko Toman. Poleg teh sta bila
izvoljena še odbor in zaupniški odbor, ki
štejeta skupno 23 članov.

Po volitvah je poročal narodni poslanec
g. dr. Rape o delu Narodnega predstavni-
štva. Vlada, skupščina in senat se danes ne
bavijo toliko s političnimi vprašanji kot s
gospodarskimi in socialnimi problemi. Te-
žave, ki tarejo prebivalstvo v rudarskih re-
virjih, so poslanecem dobro znane. Napravili
so že nešteto intervencij za izboljšanje raz-
mer v teh revirjih, posebno glede naročil
premog in redukcij delavstva. Storitvi ho-
čejo vse, da dosežejo vsaj toliko, da bodo
rudarji s svojimi družinami vsaj skromno
živeli. G. poslanec je končno obljubil, da
priredi v Trbovljah velik zbor JRKD in da
bo na shod povabil tudi ministra zaobrač-
ja g. inž. Radičevića, da se bo sam na
lastne oči prepričal o težavah, ki tarejo na-
še rudarje.

G. poslanec je govoril nato še o punkta-
cijah in o pastirskem listu, naglašajoč, da bi
uresničene punktacije pomenilo narodno
in gospodarsko smrt Slovincem. Bodočnost
Slovincem je le v močni in enotni Jugosla-
viji. Govor g. dr. Rapeta so poslušali zbor-
ovalci z največjim zanimanjem in odobra-
vanjem. Nato so bile sprejete resolucije in
se bo obravnavale še nekatere interne za-
dave. Zborovalci so podali novemu odboru
mnogo koristnih smernic. Med drugim je bi-
lo sklenjeno, da se bodo v bodoče prirejali
diskusijski večeri, na katerih se bo razpravl-
jalo o vseh aktualnih zadevah.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes:
Nekoliko oblačno, precej stalno, zmerno
hladno. —

Dunajska vremenska napoved za nedeljo:
Toplo, spremenljivo. V prostih legah močni
zapadni vetrovi.

Tužnim srcem naznanjamo žalostno vest, da je naš dobi
oče, stari oče, gospod

MAKSO HROVATIN
zasebnik

danes za vedno zatisnil svoje oči.
K večnemu počitku ga spremimo v ponedeljek, dne
6. februara ob 1/3. uri popoldne iz mrtvašnice v Leonišču k
Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. februara 1933.

ŽALUJOČI OSTALI.

Naši kraji in ljudje

Bohinj, mir in telefon...

Življenje in vrvenje v Bistriški dolini je spet utihnilo. Na vse strani se je razširila postara smučarska armada, ki je v soboto in nedeljo poživljala ta divni kot našega planinskega sveta. Po belih bregovih in na vrtoglavi strmini nad Poljem je spet mirno in le ozke sledi, ki so jih zaorali tisoči smučarji, pričajo, da je to še pravkar kili praznično življenje. Smučarski rod se je vrnil na vsakdanje delo, da se pozneje — kadar bo le mogel — spet in spet povrne v ta smučarski raj in poživljajo spomine na največje smučarske slavlje, ki ga je letos doživel Bohinj.

S tekmanji za državno prvenstvo naš svet dozdaj — vsaj v splošnem — ni imel sreče. Prav v zadnjih letih, ko so se začeli naši smučarji-tekmovalci vse bolj uveljavljati in so jim nudile te tekme na domačih tleh najlepše prilike za to, jim je kot naša zamerom naraščalo vreme. Dasi so pridržali zastavili vse svoje sile, da bi po

Gostje v častni loži

možnosti zadržali neprijetne posledice slabega vremena, je vendarle ostalo tekmovalcem in gledalcem v spominu marsikaj, česar je bilo krivo samo vreme.

Letos je bilo s vremenom drugače! Vremenske in snežne razmere so bile idealne in si najbrž tudi razvijeni gostje iz inozemstva niso mogli želeli boljših. Krono je odnesla sobota, ko je med tekmo na 18 km obhajalo vso pokrajino krasno zimsko sonce in se v velikostnejši luči pokazalo za smežene gorske vrhove, ki nas čuva jo proti snegu in zapadu. V nedeljo sonca skoraj ni bilo več na spregled; zato pa se je popoldne prijetno dvignil topolomer, tako da so gledalci — ki se morajo pod skakalnicami zadovoljiti pač le s stojiščem lahko brez peči ali skalepanja do konca vztrajali pri prireditvi. Skratka, vreme je bilo v soboto in nedeljo takšno, kot bi ga bili naročili!

Središče organizacije in sedež vseh obvez, ki so sodelovali na tekmah, je bil v hotelu Sv. Janez. Žal, je bilo razpoložljivega prostora premalo, tako da je moral del tekmovalcev poiskati bivališča drugod. Kljub temu pa se zdi, da je ta lepa planinska postojanka brez dvoma med najprikladnejšimi za organiziranje mednarodne prireditve.

Albin Jakopič, najboljši Jugosloven, pri drugem skoku za kombinacijo

ditve v večjem slogu. Za nas novinarje, ne izbežno sio, ki je spremljalo neutrudljive svezne funkcije na vsak korak — ima Sv. Janez še več privlačnosti — razen tople postelje in dobre prehrane. Za izvrševanje dolžnosti nam je bilo treba tudi mir in telefon; zato so se — kljub veliki zaposlitvi — nad vse prijazno potrudili doznačniki, ki jim gre z go. upraviteljico na čelu posebna zahvala.

V hotelu je dva dni brnelo kakor v pa-ju in zato ni čudno, če so sem in tja le slišali obupne klice, da naj temelj ali onemu vendarle privoščijo nekaj toplega. Prav dobro je prav tam organiziral svoje delo savez, ki je po svojem načrpu takoj po končanih tekmah pomnoževal in delil med goste vse potrebne podatke o rezultatih in programu. V splošnem — kdor ni dobil naročenega v pol minute, bi bil moral pogledati okoli sebe — se mora reči, da je bilo središče tekmah izbrano srečno; morda se kmalu ne bomo imeli takšne točke, ki bi bila obenem tako rekoč sredi našega sveta in tudi v dobri zvezi z ostalim svetom.

Po prvem delu bitke v soboto je bil zvečer pri Sv. Janezu večer pozdravov. Oskrbništvo je primerno okrasilo obednico, po- vabilo godbo in sploh storilo vse, da gostom ni bilo treba biti žal, da so prišli. Po kratki oficialni otvoritvi se je razvil v dvorani pravo smučarsko veselje, ki je kmalu združilo v prijetni zabavi storo in mlado. Bilo je celo premalo prostora, tako da se je manifestacija za beli sport prenela tudi v ostale prostore. Tekmovalci so odšli in kmalu je povsod zavladalo razpoloženje, kakor bi ne bilo krize, zunaj pa dobrih 10 stopinj pod ničlo. Ker je kuhinja obratovala do pozne ure, je bilo toploga do konca dovolj. Sicer pa se je družba okrela tudi ob poskočnih zvokih godbe in prepevanju dolgega repertoarja smučarskih

— ali vsaj na simo prirojenih — pesmi. Zato res ni čudno, če so morda vsi pozabili na policijsko uro in so se sedaj — s metlo vred — še celo neradi amaknili v svoje prostore.

Glavni val občinstva, ki naj bi šel tudi na znanj izraza velikemu in naglasu razmahu zimskega sporta in obenem nekoliko podprlo hudo preskušeno svezno boga- galno, sta prinesla dva izletniška veka iz Ljubljane. Žal, je bil termin — sedaj je epet kriza — preblizu konca meseca, o ka- terem je znano, da ga ljudje — volens no- lens — preživljajo rajši kar za pečo ali vsaj nedaleč od doma. Kdor ni hotel ple- sati ali poslušati godbe, bi bil sicer lahko prenesel to žrtv s neznatnim izdatkom. Po- toči je prepozno zvoniti; udeležba je bila zelo velika, toda nedeljski propagandni spo- red na Hanssenovi skakalnici je zaslužil še večjo.

Mnogo je bilo med gledalci takšnih, ki so prvič opazovali izvajanje te drzne zim- ske sportne discipline; vsi so v bodoče našli Vso pot so govorili o daljavah, pred- klonih, padcih in znanih imenih, kakor bi jih poznali že leta. Startne liste pa bi bilo treba v bodoče razdeliti med vse gledalce, ker sicer ne morejo pazljivo slediti poteku. Razglasjanje s sodniške tribune je bilo le- toso slabše kakor pred dvema letoma. Zdi se, da se je medbo; naglica pa nikjer ni prida!

Prav tako kakor udeleženci in gledalci, pa so najbrž zadovoljni s uspehom letoš- nih tekmovalcev Bohinjski. Lepo so okrasili svoje vasi, s pozdravi so prepregli cesto in lepo so se posloviili od smučarjev. Dva dni so bili na nogah; vsi so imeli polne roke dela. Tudi domača organizacija je kazala znake smotrene ureditve; morda bi treba še kaj izboljšati, morda bi treba pregledati cenovnike o tem in onem, morda bi treba za udobnejše obiskovalce nuditi še več udobnosti, toda v splošnem so se tudi do- mačini vsestransko potrudili, da sta oba smučarska praznika med njimi minila v splošno zadovoljstvo.

Resni in tihi prebivalci bohinjskega kota so se po dolgem spet razgibali; s zaniman- jem so spremljali tehnično stran priredit- ve, če boš pa so lahko storili svojo dolž- nost za tujski promet kot člani raznih od- borov in posadec, ki so prišli v neposred- ni stik s tujci. Če imajo to zavest, je bila ta prireditelj tudi zanje velik dogodek, ki naj bi jih imel Bohinj na sporedu vsaj vsako leto enkrat!

Zdaj je spet vse tako kakor je bilo! Do-

Kje je Zveza mladih inteligentov?

Ljubljana, 4. februarja. Ko se je nedavno Zveza mladih intelligen- tov iz Maribora razširila na Ljubljano in je pričela tudi po mestih na deželi organizirati svoja poverjenstva, so mladi intelektualci z zanimanjem pričeli pričakovati, da se bo zveza razvila v živahno, duhu časa odzova- jajočo socialno, sindikalno gibanje izobraže- ne mladine. Iz notč, ki jih od časa do časa prinašajo listi, se da razbrati, da zveza v Mariboru vsaj na preprost način razvija svojo delavnost, po ostalih krajih banovine, zlasti v glavnem mestu Ljubljani pa o delu zveze ni ne duha ne sluha. Simptomatično za čas, ki v nem živimo, je najbrž, da niti organizacija, ki ima v časovni in družabni konstelaciji vse pogoje za svoj razvoj, ne more razviti svojih sil. Mladina je pač preveč brezbržna za vprašanja, ki se tičejo njene- ga obstanka in obstanka sveta.

Položaj mladih izobražencev je v tej go- spodarski krizi prav tako — ali še bolj — težak kakor položaj vseh mladih ljudi, ki ži- vijo od svojega dela. Pa dočim premore indu- strijsko delavstvo za svoje življenjsko bor- bo dvoje krepkih orožij — namreč zavezt in solidarnost, ki daje odločilen pečat vsemu nastopu delavca v družbi, pripada mladi in- tektualci po večini ravno tistemu sloju naše družbe, ki ima najmanj izrazito duhov- no in socialno fiziognomijo: plasti malome- šanstva. Tu so tla, ki na njih v tem resniš- no težkem času najbolj bohotno cvetela ma- luduše in obup, tu je svet družabne razlo- jenosti in razbitosti, ki ga je najtežje orga- nizariti. Prav zato pa bi se morali vsi za- vednejši in strunnejši ljudje toliko krepke- je lotiti dela.

Vse naloge Zveze mladih inteligentov ni-

sti same nove državne pravice, češom in Poljskom smo pokazali, kje imamo skrit solari biser naših Alp, svet pa opozorili, da je smučarstvo naš narodni sport, ki zbira skoraj od dneva v dan okoli sebe po- množico. Kdor bo odšel pozimi hodil po Bohinju, naj brez smuča še gre tja! S pratom bodo kamali naš, gledali ga bodo kot čudaka, morda se mu bo zgodilo še kaj hujšega, če bo pustil smuča doma! Kdor pa jih še nima, naj ostane rajši doma! Nesmučarjem je lahko v zimi goči v Bistri- škii dolini pusto in dolgočasno, če nima'o brige za mir in telefon!

L. S.

Del naše ekipe za Innsbruck v Bohinju. Od leve na desno so: Jože Janša, Šramel, Pal- me in Albin Jakopič.

P. S. Skupina tekmovalcev enega tmed najmočnejših sodelujočih klubov na bohin- skih tekmah mi je te dni potokila, da tam- kaj v nekaterih ozirih ni bila prav zado- voljna. Tako je to skupino neprijetno za- delo, ker ni dobila vseh obljubljenih ležišč za tekmovalce pri Sv. Janezu in je morala pozneje iskati prenočišča drugod, kar je bi- lo zvezano z novimi nepredvidnimi izdat- ki. Prebrana se je zdelo neprimerna (me- so!) in tudi za hitro postrežbo je imel ho- tel zaradi velikega navala odločno premalo rok. Končno je dobila ta skupina — s več- kratnim dejavnim pravkom in s tem in- ternacionalcem v sredini — na sobotnem pozdravnem večeru samo skromno mesto na koncu dvorane, kamor bi morali kajpa manjši in šibkejši klubi.

Bohinjske tekme so zahtevale veliko de- la in ni čudno, če je ni šlo vse od rok kot so mislili prireditelji. V primeri s delom, ki je bilo opravljeno odlično, so ta pritožbe prav za prav malenkostne, morda celo pre- več individualne; dali smo jim mesta z željo, da se v bodoče po možnosti tudi od- pravijo. Vsem pa najbrže ni in ne bo ni- kjer ustreženo!

kakor ne morejo biti obsežne v tem, da mladim brezposelnim profesorjem posreduje instrukcije, da zbira statistiko o razmerah na intelektualnem delovnem trgu, da inter- ventira v posameznih primerih ter vlaga prošnje na inštanco. Zveza bi morala izdelati jasen in točen program o svojem delu pred javnostjo, založiti bi morala svojo be- sedo ob vsakem važnejšem dogodku našega življenja. Predvsem pa: v tem velikem času bi zveza na noben drug način ne mogla tako siljano izpolniti svojega poslanstva, kakor če bi si nadela nalogo, da se bje za temeljito prevzgoje našega mladega izobraženca. Pri nobenem drugem sloju v družbi ni vpraša- nje današnje gospodarske krize v tako tesni vzročni zvezi s krizo vzezo in duha, kakor pri inteligenci. Mlad človek, od vrha do tal natrpan učenosti, je v tem času doživel po- lom, kakor nihče drug: specializiran v eni sami duševni stroki, ki v nji ne more najti delovnega mesta, je ostal brez posla in ra- zen volje do dela — s brezposelnostjo zamira v njem tudi talent in kvalifikacija. Doktor medicine, inženjer, profesor, jurist, ki vrsto let ne more vršiti svojega poklica, čez čas avtomatično preneha biti enosoben doktor, inženjer, profesor, jurist. Dandanes je od akademske kariere pa do lumpenproletar- stva en sam korak. — Nova vzgoja bi mo- rala v izobraževanju vzgajati predvsem de- lovnege človeka, ki se mu ne zamažejo vsa tla pod nogami, če izgubi prvo priliko, uve- livati svojo specialno kvalifikacijo, človeka, ki se bo z delom, znanjem in zavestjo znal prebiti ekoki vsak čas.

Zveza mladih inteligentov bi morala sko- zi zmedo dni pomagati svetiti do rešitve.

M.

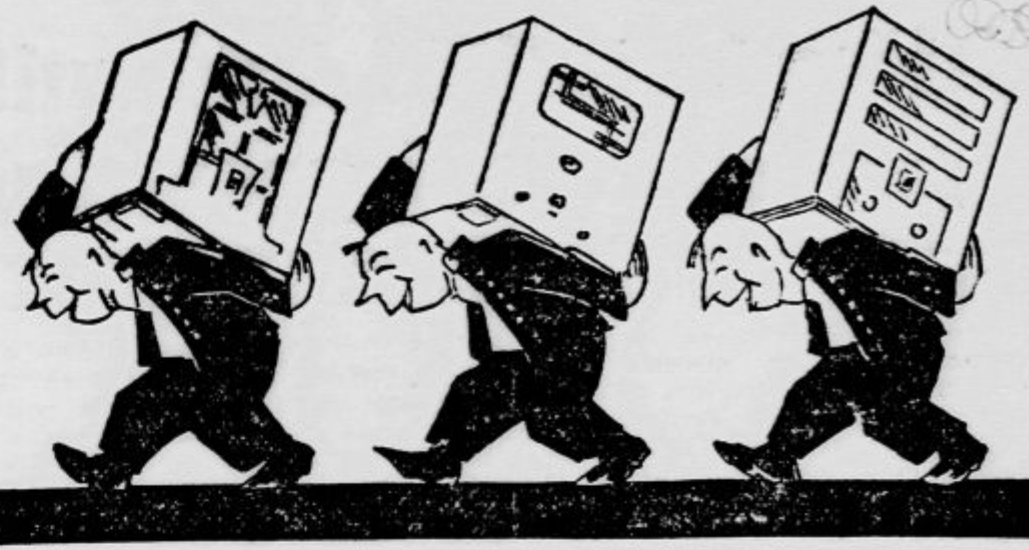
Podraženi kruh dela hudo kri

Beograd, 3. februarja. Razburjenje, ki se je polastilo beograjskega prebivalstva zaradi podražitve kruha, kakor so jo pred tremi dnevi uvedli beograjski peki, je našlo odmeva v mestni ob- čini beograjski Mestni občinski svet (op- tinski sud) je imel večerj dopolnilne sejo zdravstveno-socialnega odseka občinskega od- bora, na kateri se je pod predsedstvom pod- predsednika občine D. Bogdanovića temelji- to pretreslo to vprašanje. Odsek se je po-

stavil na stališče, da občina ne sme dovo- ljevati, da bi se cene živimol toliko zvišale, če ni upravičenega razloga za to, zlasti pa ne cene kruha, ki je glavna hrana velikega dela neimovitega prebivalstva. Občinski svet smatra, da je to vprašanje izredno važno, in mu bo posvečal vso svojo pozornost. Če se ugotovi, da so cene kruhu pretirano vi- soke, bo storil kar najučinkovitejše ukrepe, ki so na razpolago občinski upravi. Občinski svet uo, da ga bodo v tem prizadevanju podpirale tudi druge oblasti. Sklenilo se je naposled, da se za danes skliče skupna kon- ferenca zastopnikov mestne občine in pe- kovskega društva, ki naj podrobno razpravi- ja o stvari. Zanimivo je, da se je na tej seji zdravstveno-socialnega odseka ugotovi- lo, da niso vsi beograjski peki zvišali cene svojim proizvodom, temveč da nekaj pekarn prodaja kruh še vedno po stari ceni.

Danes dopoldne pa se je vršila konferen- ca zastopnikov mestne občine in pekovske- ga društva, ki je trajala celi dve uri. Pred- sedoval je zopet podpredsednik občine g. Bogdanović. Predstavniki občine so poudar- jali, da je bila občina zaradi njegove va- žnosti za vse prestolničino prebivalstvo pri- siljena, da poseže v to vprašanje, in izrazili željo, da se stvar reši kar najhitreje in kar najpraktičneje, niti na škodo pekarn, a se- veda tudi ne na škodo prebivalstva.

O samem zvišanju krušnih cen se na tej konferenci ni niti še razpravljalo, izjemni obo poročili, s strani občine in strani pe- kov. Pač pa so zastopniki občine prišli na dan z ugotovitvijo, da se kruh v Beogradu podražuje tudi še preko javno napovedane- ga zvišanja cen, in sicer s tem, da se v ve- čini beograjskih pekarn ne prodaja kruh v hlebih, ki tehtajo dejanski en kilogram, temveč lažjih, pa vendar za ceno celega ki-

EN KORAK NAPREJ!

Preselili smo se iz Miklošičeve ceste št. 5

na Miklošičevo cesto št. 7

v palačo Vzemne posojilnice poleg Uniona

V novih, večjih poslovnih prostorih nam bo možno cenj. odjemalcem še hitreje in boljše postreči. Prosimo zato vašega obiska. Izvolite si ogledati naš novi lokal in naše najnovejše aparate!

Naša trgovina v starem lokalu na Miklošičevi cesti št. 5 bo delovala še do konca februarja t. l. in bo nudila senzacijo:

Prodajala bo radijske aparate in radijski material po izredno znižanih cenah, ki so daleč izpod lastne cene!

RADIO LJUBLJANA

lograma in da gre ta razlika v teži celo do 20 odstotkov, kar pomeni seveda tudi toliko podražitev. Zastopniki pekav so pri- znali, da morejo biti razlike v teži, toda ne toliko, kolikršno so ugotovili predstavniki občine.

Po daljši razpravi o tej stvari so se spo- razumno sklenilo, da se mora kruh prodaja- ti izključno le v hlebih polnega enega kilo- grama teže in peki morajo pred kupcem s tehtanjem hleba dokazati, da ima hleb pravo težo. Občinstvo se pa seveda ne sme od- rekatati tej svoji pravici in mora zahtevati, da se bo točno izpolnjeval ta sklep.

Nato se je šele začela razprava o po- dražitvi kruha sami, toda ni prišlo do ka- koga končno veljavnega sklepa. Peči so tr- dili, da je črni kruh danes za 10 odstotkov cenejši od cene moki, iz katere se izdeluje in da se ga porablja toliko, da znaša njegova proizvodnja 75 odstotkov vse beograjske krušne proizvodnje. Zato da imajo peki to- liko izgube s stariimi cenami. Do kakih skle- pov v tem vprašanju ni prišlo in bo večina

nadaljevala svojo akcijo za pravično ure- ditev krušnih cen.

Koliko je pekovaška trditve resnična, pa se vidi od tod, da je borzna cena najfiniješe pšenične moke 365 do 380, črni kruh pa je po 3,50, dočim je cena moki št. 5 325 do 335 Din, št. 6 pa 300 do 310 Din. Iz 100 kilogramov moke pa se napravi 130 kg črne- ga kruha in dobi pek zanj 455 Din, za po- belega 520, za belega pa 585 Din. Kolik mu je čisti dobiček?

Urejeno prebavo in zdravo kri doseže- mo v vsakdanjo uporabo pol kozarca, na- ravne »Franz Josefov« grenčice, ker po- življa delovanje želodca in črevesa, od- pravi otekline jeter, zviša izločevanje žolča, vstopnjuje izločevanje seči, po- krepi presnavljanje in posveči kri. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekar- nah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Danes premiera

Opereta nežnih ljubavnih čustev, romantične, slad- kih arij, divnega petja, skratka film, ki bo opa- jal in osrečil vso publiko!

Martha Eggerth
Herman Thimig
Ernst Verebes

Prodaja vstopnic ob 11.
pol 13. uri!

Predstave ob 3., 5., 7. u.
in 10. uri zvečer.

PAUL ABRAHAMOVA

Halo Baby!

Kot dopolnilo najnovejši Foxov zvočni
tednik! Slovo Lillian Harvey na ber-
linskem kolodvoru pred odhodom v
Hollywood.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Zdaj pa izvolite povsod pušiti...

Beograd, 3. februarja.

Kakor vsem drugim gospodarskim pod- jetjem, je današnja kriza precej občutno za- delala tudi našo monopolno upravo. Ljudje so pač začeli varčevati na vse strani in celo tudi pri takih izdatkih, ki se drugače niti ne upoštevajo ne. Kadilec pa je n. pr. pr. gotovo vse do zadnjih časov tedil, da se njegovi izdatki za kajenje nikjer in nikakor ne poznajo, toda sedaj je pa, kakor se zelo čuti v blaginji monopolne uprave, začel varčevati tudi on. Pokadi pač res morda še leto količino, toda izpremenil je kakovost. Namesto »vardariac« kadi »zelo«, namesto »zelo« sega po »dravici«, »ibarju«, največ pa po najcenejši »savi«. So pa gotovo tudi ka- dileci, ki so skrtili tudi količino.

Za monopolsko upravo je to varčevanje občinstva gotovo zelo neprijetno in mora biti njena skrb, da bi se poraba njenih iz- delkov zopet dvignila. V ta namen se je že poizkusilo to in ono in uvedba novih ciga- retnih vrst je gotovo imela namen, da bi se ohranila vsaj poraba doseganje količine, ko se že mora varčevati pri kakovosti. In za povečanjem količinske porabe gredo tudi najnovejši ukrepi monopolne, ki je s po- močjo finančnega ministrstva izdejevala, da se danes sme kaditi skoraj vsepovsod, kjer je bilo dolej prepovedano.

Tako je bilo prepovedano v Beogradu n. pr. kajenje na tramvaju. Dočim so drugje navadno priklonili vozovi določeni za kadil- ce in se sme kaditi tudi na voznih preddur- jih, je bilo v Beogradu od leta 1929. sam kajenje na tramvaju popolnoma prepovedano. Ravno tako se ni smelo kaditi v raznih urad-

nih čakalnicah, hodnikih itd. Ponekod — ne ravno v Beogradu, pač pa n. pr. v Zagrebu, Mariboru in drugih »higiensko« naprednej- ših mestih — je bilo kajenje prepovedano tudi v bričnicah. Po kinematografih se ra- vno tako ni smelo kaditi, kakor se ni smelo v gledališčih, pri čemer so se pritoževali lastniki kinematografov, da izgubljajo mno- ga občinstva samo zaradi te prepovedi.

Sedaj se je pa finančno ministristvo obrni- lo na ministrstvo notranjih stvari, da se pra- kljice prepoved kajenja za tramvaj, kinema- tografe in čakalnice (hodnike) v državnih ustanovah. In ker je bila stvar nujna, se je tudi nemudoma izvršila. Danes se je že ka- dilo v beograjskem tramvaju in ravno tako se je neoj dvigal modri tobakov dim men- da tudi že po vseh beograjskih kinemato- grafih.

Monopolna uprava upa, da se bo s tem ukrepom znatno povečala poraba njenih pro- izvodov, kar velja zlasti za tramvaj in kine- matografe, kjer je bilo treba dolej prese- deti daljši čas brez kajenja, kar je za pra- vega kadilca gotovo huda pokora, obenem pa tudi precejšnjo izguba za monopolno upravo. Tako pa bo ugodeno obema. Kine- matografi in tramvajске uprave si bodo pa morale nabaviti pepelnike, kar pomeni se- veda zopet nekaj dobroga: izkupičke za do- bavljače. Torej vsekakor res mnogostranske korist od tega novega ukrepa.

Grenčica Hunyadi Janos je najzaneslj- vjeje in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Sedemnajst let v ruskem ujetništvu. Veliko senzacijo je v vsem Sremu izzval te dni povratek seljaka Gjoke Carevica, ki se je te dni po sedemnajstih letih vr- nil iz ruskega ujetništva. Domači so ga že davno smatrali za mrtvega, ker je iz- gnil v prvih krvavih bojih na galitski fronti. Od tedaj ni bilo nobene vesti več o njem. V Karpatih je prišel v rusko vjet- ništvo in je dolgo vrsto let preživel v SI- biriji. Lani pa je izbral odstopnost svoje- ga gospodarja ter ubral pot proti domo- vini. Na potovanju je večkrat prijel za ka- kolo delo ter se na ta način preživljal. Čela dva meseca je potoval po Rusiji, prehodil Poljsko, Češkoslovašo in Avstrijo ter končno dospel v domovino. Doma v Grgu- revcih je ves srečen, da je zopet na rodni zemlji. Kakor je videti se baš zadnje čase vračajo mnogi pogrbeni, o katerih dol- ga leta sploh ni bilo glasu.

Danes velesenzacija ob 3., 5., 7.

in 9. zvečer

TOM MIX govori!

Velenapeto! — Prvi govoreči film najdružnejšega junaka pre- rije in divjega Zapada

Tom se mašuje

Kot dopolnilo najnovejši UFA
zvočni tednik in šolajgra »VEST-
NI NOSAČ«

HANSOM MOSERJEM

ZVOČNI KINO IDEAL

»KINO LJUBLJANSKI DVOR«
Telefon 2730

Pretresljiva ljubavna drama mla-
dega zaljubljenega para

„Četnik osam- ljene zvezde“

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8.
in 9. uri zvečer

Odlični katoliški duhovnik o protisokolski poslanici

Sivolasi dalmatinski svečenik don Franjo Ivanišević obžaluje, da je prišlo do pastirskega lista proti Sokolu

Beograjska »Politika« objavlja razgovor z znanim narodnim borbom in odličnim katoliškim prosvetnim delavcem donom Franjom Ivaniševićem, urednikom katoliškega mesečnika »Pučka prosveta«, ki je ob enem častni kanonik splitskega kapitla. Ugodni v narodni borbi osiveli duhovnik je uredniku »Politike« izjavil med drugim:

»Če tudi mi ni baš prijetno govoriti o tem, vendar mislim, da bo le na korist dobri stvari, če vam povem, kaj vem, mislim in želim. Med jugoslovenskimi katoliškimi škofi so mi znani gospodje, ki jih globoko spoštujem zaradi njihove učenosti, poštenosti in domoljubja. Zaradi tega sem se zares začudil, ko sem zagledal tudi njihove podpise na znani škofovski poslanici, ki je po mojem skromnem mnenju zelo škodljiva v verskem in političnem pogledu.

Sokol izvira iz Češke in je prišel k nam v Dalmacijo iz Hrvaške in Slovenije. Mirno vam lahko rečem, da so Sokola, v naših duhovniških vrstah vedno smatrali izključno za eminentno nacionalno ustanovo, ki ima poleg jačanja telesnih moči za cilj tudi jačanje duha, da bi ga okrepila za obrambo proti proslavljani tuje vpliva. In ni drugega. Narodni svetniki so podpirali to društvo, ker v njem niso našli opazil niti sledu katerega brezversstva. Nasprotno, slišal sem od mnogih svojih tovarišev, župnikov na deželi, kjer je obstojal Sokol, da so Sokoli najboljši kristjani in verniki, da so običajno cerkveni povelj, godeč in vselej pripravljeni storiti cerkvi vsako uslugu ter sodelovati pri vseh cerkvenih obredih in pobožnostih.

Kaj je dr. Tyrš v znanstvenem svojem kazanju mislil in pisal, mi ni znano, smatram pa, da je tudi to treba razlikovati med Tyršem učenjakom in Tyršem Sokolom. Qui bene distinguit, bene docet. Da je Tyrš preko sokolskih čet širil brezbožništvo, tega nisem nikdar in nikjer opazil. Spominjam se, da sem leta 1908, kot delegat jugoslovenskega parlamentarnega kluba na Dunaju prisostvoval velikiemu vsesokolskemu zletu v Pragi in prav tako tudi leta 1920, kot član delegacije naše države in sem pri tej priliki videl poleg ostalih odličnikov na častni sokolski tribuni tudi največje dostojanstvenike katoliške cerkve v Pragi, še več, benediktinjskega opata, ki ga je Sokolstvo gledalo brezversnost in brezbožništva, bi se morali takl polati najprej pojaviti prav gotovo v Tyršev domovini in potem

je brez vsakega dvoma, da katoliška cerkev na tem banketu ne bi bila zastopana. Najtežja stran te škofovske poslanice pa se izraža v političnem pogledu. Popolnoma nesrečna in neumestna je baš v tem času, v tem najnevarnejšem razdobju naše državne konsolidacije, ko nam narekuje sveta dolžnost, da se vsi verni sinovi te države brez razlike imena in plemena, vere in poklica, odzovemo očetovskemu glasu našega modrega vladarja, uveljavljamo ter zbijemo naše vrste proti pohlepnežem od zunaj in proti destruktivnim elementom na znotraj. Niti zavestno, niti nezavestno ne smemo spustiti našega državnega in narodnega edinstva, kajti samo v tem je naša rešitev.

Nihče ne sme odrekati episkopatu pravice in dolžnosti, da skrbi za duhovno vzgojo svojih vernikov. Toda pri tem je treba mnogo izkužen in previdnosti, da se s plevlom ne izruje tudi pšenica in da se ne povzroči več škode kakor koristi, kar se je zgodilo po mojem mnenju s škofovsko poslanico. Merodajni krogi so morali vedeti vnaprej, kakšna bo reakcija, kajti take težke operacije so vedno združene s komplikacijami, katerih se mora več kirurg, fizični in duhovni, znati vselej pravočasno izogniti. Ni dvoma, da tak direktni nastop proti Sokolu kraljevine Jugoslavije zadeva direktno tudi državo, za koje koristi in interese nastopa ta organizacija. Zaradi tega je kaj lahko razumljiva tudi občutljivost javnosti, kateri so interesi domovine svetinja prvega reda, svetinja, kateri tudi cerkev nikdar ni odrekala nje važnosti in njenega velepomembnega značaja.

V delu inozemskega časopisa se pojavljajo lažne vesti, da je položaj katoličanov v naši državi slab. Kot staremu svečeniku so mi prav dobro znane cerkvene prilike poprej in sedaj in lahko kategorično ugotovim: katoliška cerkev v Avstro-ogrski monarhiji nikdar ni uživala take svobode in take podpore, kakor jo uživa danes v kraljevini Jugoslaviji! Treba je samo pogledati v Beograd, kako se tam lepo razvija katoliška cerkev, ki ima sedaj že pet župnij. Povsod uživa na klenjenost prebivalstva, ki je nad 80 odstotkov pravoslavno. Beograjska občina je brezplačno odstopila stavbišče za novo katoliško katedralo, stavbišče, ki predstavlja vrednost petih milijonov dinarjev. Vse to, kar sem povedal, sem povedal tudi nekaterim našim škofom z najboljšim namenom, da se spor, ki je nastal zaradi škofovske poslanice, tako v interesu cerkve, kakor v interesu države, čim prej poravnata.

di stobomnosti 2. župnijskega sodstva je bilo 3546 (388). Vzrok padca je treba pač iskati v tem, ker denarni zavodi ne dajejo kmetom kredita, zato so odpadale vloge za vknjižbo zastavnih pravic. Število prestopkov mlajših mladostnikov je bilo 21 (17). Prestopkov, za katere je pristojno okrajno sodišče, 1119 (654); število kazenskih preiskav v večjih deliktih, za katere je pristojno okrajno sodišče, je bilo 217 (246). V preiskovalnem zaporu je bilo 76 moških in 12 žensk, skupaj 88 (36). Sodnih kazencev 697 moških, 73 žensk, skupaj 770 (202). Političnih jetnikov je bilo moških 118, žensk 5, skupaj 123 (104). Carinskih in dohodarstvenih jetnikov 49 moških, 17 žensk, skupaj 66 (141 100).

Ti podatki kažejo, da so se poslali pri sodišču v Murski Soboti, zlasti oni v civilno-pravnih in izvršilnih zadevah, v izdatni meri pomnožili. Zato je vse osobje, zlasti še sodniki, katerih število je bilo v zadnjem času reducirano od 6 na 4, preizposeljeno, kar golovo ni v korist prebivalstva in pravosodja. Bilo bi tedaj nujno potrebno, da se zasedla sodniški mesti, izpraznjeni po sodnikih Karlu Ivanu in dr. Farkašu, kar je tem potrebnejše, ker se bodo zlasti poslali civilnopravne oddelke za uveljavljanjem novega civilnopravnega postopka z dnem 1. aprila t. l., ki zvišuje kompetenco okrajnih sodišč, pomnožili v Murski Soboti za najmanj 4 odstotke. Izključeno je, da bi pri prekmurških razmerah mogel en sodnik obvladati nad 2000 civilnopravnih zadev. Zelo potrebno pa je tudi, da se nadaljuje naprava nove zemljiške knjige, kar je splošna želja vsega prekmurskega prebivalstva.

Jako nujna in potrebna je tudi zopetna uvedba zaradi nedostojnosti ukinitve uradnih dni v Gornji Lendavi in Križevcih, ker mora sedaj prebivalstvo, ki ima opravka pri sodnih, prihajati do 25 km daleč k sodišču v Mursko Sobotu in se reševski ne morejo poslužiti niti železnice. Z zopetno uvedbo uradnih dni pa bi se prihranili državni veliki izdatki za prihrane, ki stanejo dvakrat toliko, kakor pristojbina, ki jih dobiva sodna uradnika.

NEŠTETO NEZGOD

se je pripetilo v preteklem letu. Zavarujete se zastonj pri Zavarovalnici »Triglav« če naročite »Jutro«. 1890

Kmetijski vestnik

Kongres vinarskega društva dravske banovine

Vinarsko društvo za dravsko banovino s sedežem v Mariboru, katerega člani so raztreseni po vsej Sloveniji, prireja vsako leto svoj občni zbor, združen z vinarskim kongresom, v centru katerega večjega vinorodnega okoliša. Za tak sestanek, ki se bo letos vršil meseca maja, je določena dolenska metropola Novo mesto.

Novo mesto je od vseh dolenskih mest in vinorodnih okolišev najpripravljen kraj, ker tvori nekoliko središče vse Dolenske z Belo Krajino vred, odkoder je možno privediti tudi prav prijetne in poučne izlete, bodisi čez znamenite, historične Gorjance v romantično Belo Krajino, bodisi v razne vinske gorice na prijazni novomeški Trški gori in tja proti Beli cerkvi, St. Jerneju, Kostanjevici, Krškemu. Dolensko vinogradništvo se razteza od Račice pri Zidanem mostu preko Krškega, Velike doline tja do hrvaške meje kraj Gorjancev ter ob vznožju teh preko Čateža, Sv. Križa, Kostanjevice in St. Jerneja, dalje preko Rake, Skočjana, Mokronoga, Bele cerkve, St. Petra, Straže noter v Belo Krajino, to je Semčje, Črnomelj, Vinico vzdolž reke Kulpe preko Metlike zopet tja do hrvaške meje proti Karlovcu.

Udeležencem tega kongresa bo s tem dana prav ugodna prilika, ogledati si podana vse, ali vsaj večino teh vinogradniških krajev, ker bo društvo priredilo ob enem tudi posebne izlete v te kraje in gorice, predvsem na Trško goro pri Novem mestu ter čez Gorjance v Belo Krajino, v druge kraje pa le po želji in zglastitvi večjega števila udeležencev.

Po možnosti se bosta s tem kongresom združili tudi mala razstava in poskušanje dolenskih vin, da se udeleženci in drugi zainteresirani pouče o kakovosti vinskih pridelkov vse Dolenske.

Na kongresu samem se bodo pa proučevala razna, strokovna vprašanja, zadevajoča napredek dolenskega vinogradništva in kletarstva v sedanosti in bodočnosti. Tozadevna vprašanja bodo obravnavali za to določeni poročevalci na podlagi svojih dolgoletnih krajevnih izkušenj. Smotreno pripravljeni tak kongres ima

vedno dobre uspehe, slasti ako se ga udeležijo v velikem številu domače vinogradniško ljudstvo, ki sicer ne pride v stik s širšim svetom in ki se ne more okoristiti s posnemanja vrednih izkušenj v drugih krajih.

Kakor vse sloje je pričela v zadnjih letih tudi vinogradnika v Sloveniji hudo trpeti gospodarska stiska, ki ji je izhod vedno huje najti. Zato si pa Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru prizadeva na vse mogoče načine omiliti oburno stanje slovenskega vinogradnika, toda sredstva so prepičala, da bi moglo društvo kot tako izvesti vsaj najnujnejša podjetja.

Prav zaradi vedno manjših dohodkov je bilo društvo prisiljeno pred dobrim letom

ukiniti izdajo lastnega strokovnega glasila »Naše gorice«, ki so se bile že jako razširile, ter združiti jih z listom »Kmetovalcem«, kar je imelo za posledico, ko prvo leto znatno skrajšanje družbenikov in naročnikov ter s tem seveda tudi zmanjšanje dohodkov. Ako bi se pa članstvo kolikar zvišalo, bi moglo društvo zopet izdati svoj list ter tudi v marsičem drugem pomagati družbenikom do boljšega razvoja tako pretegega vinogradništva, osobito pa vinske in grozdne kupčije.

Naj torej k društvu pristopi, kdor le zmore malenkostno članarino 10 Din letno, odnosno skupno 35 Din, za kar pa bo dobival ob enem »Kmetovalca« in brezplačno vsebino o vinogradništvu in kletarstvu. Fran Gombač, Ljubljana.

Dogodki za mejo

Fašizem v reški pokrajini

Na Reki se je vršilo pred dnevi zborovanje fašistov, ki se ga je udeležil tudi podpredsednik stranke Maripati iz Rima. Pokrajinski tajnik Gherbasi je podal na zborovanju daljše poročilo o položaju fašistične stranke v reški pokrajini, o gospodarskih in socialnih razmerah na Reki ter o brezposelnosti. Iz njegovega poročila posnemamo naslednje podatke: Po zadnjih prijavah je število članov fašistične stranke na Reki naraslo za 800 na 1882 oseb, ki so vključene tako v stranki kakor v fašistični milici. V dopolnjeni je 8000 ljudi, v balci in pri avangardistih 5300, pri mladinskih delavskih organizacijah pa 3630. Izmed fašizma na deželi aktivno delujejo le organizacije v Opatiji, Lovranu in Matuljih. Pred kratkim je bila ustanovljena nova fašistična organizacija v Moščenicah, ki šteje sedaj okrog 100 članov, med njimi 70 mladih fašistov.

Nezaposlenost je v reški pokrajini zelo občutna. Po navedbah pokrajinskega tajnika Gherbasa je v Lovranu 820 ljudi nezaposlenih, v Matuljih okrog 500, na Reki pa na tisoče. V industrijskih panogah je od delavcev, ki so organizirani v fašističnih sindikatih, nezaposlenih nad 2500 ljudi. Še tik pred vojno je bilo v reški ladjedelnici nameščenih nad 8000 delavcev, pred nekaj leti je padlo to število za 60 odstotkov, sedaj je v ladjedelnici zaposlenih le še 340 ljudi. Od delavcev, ki so bili nameščeni pri industriji železa, jih je nad 1300 brez dela.

Dva atentata v Istri

V okolici Poreča so neznanci v kratkih poih dneh napadli dva fašistična milničnika ter ju oba težko ranili. Prvi napad je bil izvršen preteklo soboto zvečer. Želteni fašistični milničar Ivan de Stalilis se je vračal iz službe domov, ko so ga nenadoma napadli neznanci, ki so oddali nanj več streljav iz lovskega puška. Ljudje so čuli strele in so prihiti težko ranjenemu milničarju takoj na pomoč. Šibe so ga zadele na več mestih, tako da je dobil hude poškodbe. Odpeljali so ga v bolnišnico v Rovinju, kjer se bori s smrtjo. V noči od sobote na nedeljo se je uvedla preiskava in so karabinjerji ter fašistični miličarji aretirali celo vrsto ljudi. V sredo zvečer pa so neznanci izvršili nov atentat. Okrog 20 ure so ranili 52letnega Viktorja de Stalilis, ki je prav tak miličar in se je baš vračal s seje fašistične organizacije v neki vasi pri Poreču domov. Bil je že pred vratmi svoje hiše, ko ga zadele šibe. V hipnem strahu je naglo vdrl v hišo, tako da ga ostali strelji niso zadeli, marveč so se šibe zarile v zid in preluknjale vrata. Tudi njega so morali odpeljati v bolnišnico. Preiskava, ki so jo uveljavili zaradi prvega atentata in ki se je skoraj že zaključila, se je pričela znova. Sedaj so preiskali vse poreško okolico in aretirali okrog 100 ljudi.

Obrtniško zborovanje v Postojni

Preteklo nedeljo je pokrajinsko tajništvo obrtniške organizacije priredilo zborovanje obrtnikov iz vse Pivke. Sindikalna organizacija obrtnikov v Juljski Krajini se prav za prav šele ustanavlja in je bilo zaradi zborovanja posvečeno predvsem organizacijskim vprašanjem. Pokrajinski tajnik obrtniške federacije Belardinelli je na zborovanju govoril o potrebi te organizacije, ki naj skrbi kolektivno za kredit, delo in socialni položaj obrtnikov. Fašistične oblasti so razvile za to zborovanje veliko propagando in so poskrbele, da se ga je udeležilo večje število obrtnikov iz Postojne in okolice. Ljudje so se zbrali deloma že iz radovednosti, deloma pa zaradi izrecne želje zastopnikov oblasti in fašistične stranke v posameznih krajih. Organizatorji so razglasi, da bo zborovanje docela informativnega značaja. Ko pa je na zborovanju tajnik Belardinelli zaključil svoje poročilo, je podtajnik Del Buono odredil, da se morajo vsi prisotni na mestu vpisati v organizacijo ter plačati določene zneske za izkaznico, ki so jim jih takoj izročili.

Sprememba pri tržaškem industrijskem sindikatu

V tržaškem fašističnem industrijskem sindikatu je prišlo ta teden do večje spremembe. Dosedanji tajnik sindikata poslanec Vecchini je bil premeščen v Firenzo, za novega tržaškega tajnika pa je bil imenovan poslanec Clavennani. Razlogi za nenadno spremembo za enkrat še niso znani. O priliki te »izmenjave straz« pa se je vršilo v Trstu večje zborovanje sindikalnih zastopnikov, ki so se ga udeležili tudi zastopniki iz podeželskih centrov. Vecchini je na zborovanju poročal o položaju industrije v Trstu in je priznal, da so nastale v vrstah tržaškega delavstva letos izredne socialne in življenjske težave. Pri tržaških ladjedelnih je sedaj zaposlenih okrog 6500 ljudi, toda le delno, tako da pride na vsakega delavca dela le za nekaj dni v tednu. Prav tako je mnogo delavcev nezaposlenih v delavnicah za selekcijo tobaka, v podjetjih za živila in manufakture, v tiskarskih podjetjih in drugod. V tekstilni industriji se je po katastrofi v letu 1925 število delavstva znova decimiral. Od dosedanjih 1500 tekstilnih delavcev je 1000 ljudi na cesti. Posebno so prizadete delavke v tovarni za juto, ki je skoraj docela ustavila obratovanje.

Elektrifikacija železnice okrog Trsta

V poslednjih dneh se je znova začelo vprašanje o elektrifikaciji tržaških železnih prog. Elektrifikacija železnih prog zveza Trsta z Italijo, s severom in vzhodom je predmet periodičnih razprav, ki se pojavljajo v tržaških gospodarskih krogih že dolga leta. Po prizadevanju pristojnih oblasti je končno prometno ministrstvo že l. 1927. odredilo, da se sestavi in prouči predloženi načrti o elektrifikaciji tržaških prog. Spočetka so namenjavili elektrificirati železnice proge posebej, pozneje so vključili načrte v obsežno elektrifikacijo železnice prog v vsej severovzhodni Italiji. Slej ko prej pa se je izvedba teh načrtov leto za leto odgotala. Te dni so listi znova začeli to vprašanje. Ali Popolo di Trieste pravi med drugim: Fašizem ni kakor demokracija, ki je obetala, a vedno znova odgotala in zatajila svoje obljube. Fašizem obljubi in takoj izpolni. V l. 1933. se bodo pričele gradnje. V l. 1933. se bodo elektrificirale železnice proge, ki vodijo iz Trsta proti Benetkam, proti Gorici, proti Postojni in proti Pulji. Dela se bodo izvršila v okviru načrta o elektrifikaciji severovzhodnih italijanskih železnih prog in bodo trajala štiri leta.

Novo spremembo v fašističnih organizacijah

V zadnjem času so se izvršile zlasti v reški in istrski pokrajini večje spremembe pri vodstvih krajevnih fašističnih organizacij. Sedaj je prišla na vrsto še goriska pokrajina. Te dni sta bila imenovana nova direktorja fašistične organizacije v Ajdovščini in Opatjem selu. V novem direktorju v Ajdovščini so dr. Simonetti, dr. Furlani, Rizzatto, Ruggero in Castellani, v Opatjem selu pa Longo, Clanciotina, dr. Fudoli, Kacio in Goriani.

Nov general v Gorici

Pred kratkim je bilo v Italiji premeščenih več generalov in višjih častnikov. Med drugimi je bil imenovan brigadni general Cerruti za mobilizacijskega inspektorja na ozemlju goriske divizije.

Zimski manevri na gorjem Jadranu

Kakor smo poročali pred nekaj tedni, je odšla iz puljske luke še pred božičem 6. pomorska divizija proti Benetkam. Na gornjem Jadranu so se ves ta čas vršili manevri. Italijanski tisk, ki včasih zelo obširno poroča o italijanskih vojnih vajah, je te operacije vojnega brodograja razpravljal. Šele sedaj, ko se je brodograjsko vrnilo v Pulo, je istrski fašistično glasilo minograde omenilo, da so se vršile vojne vaje.

domestimo s sodežem, ki bo lepši in koristnejši. Še nismo mogli prav končati, ko me gospod avtoritativno pouči: »Veste, jaz sem velik prijatelj dreva, sploh takšen človek, da bi se mi milo storilo in bi se razkoljal, če bi mi kdo posekal celo v gozdu čeprav popolnoma doraslo in dozorelo drevo.« Razgovor je bil tako srečno končan, divji kostanji pa so veselo padali drug za drugim, da je mogočno hreščilo daleč do Petrovem selu.

Drvi divjega kostanja — bilo jih je sline grmade, kakršnih zavod še ni videl — ni nihče prav maral, dokler je bilo dovolj bukovega polena in črnega premoga. Ko pa je pritisnila silna zima 1928/29, je prišlo vse prav in bil bil marsikdo, takrat tudi še pisec teh spominov, mnogo bolj zmiraval, kakor je, ako ne bi bilo sicer zmrzanih divjih divjega kostanja.

Gobozdači so že davno utihli in se danes — pravkar po petih letih — z nami vred vselej ugodne izpremembe. Gotovo si ne želijo nazaj preklanih divjih kostanjev, razen kvečjemu tedaj, če bi se ob Kalvariji spet otvorilo nekdanje vinske veselice.

Tačas je izginilo še nekaj mariborskih drevedov divjega kostanja, odnosno so mestoma zanje zamenili kolikor toliko primerne in uspele drugačne nasade. Kako se naj to koristno delo smotno nadaljuje, prepustim vašem, ki imajo svetlega zmisla za pravo lepoto, združeno z gospodarsko koristjo, odpirajoč vrata na stečaj vse oživljajočemu solncu in naši domovanja in naša srca. Andrej Zmavc.

Zanimivosti iz življenja v Prekmurju

Nadaljnji protesti proti punktašem in pastirskemu pismu — Prijet pozigalec — Kaj pravi sodna statistika — Dve nujni potrebi

Murska Sobotu, konec januarja. Številne brzojavke, zborovanja, resolucije ... so še vedno na dnevnem redu zaradi punktašev, — dokaz, da je bil narod zadet v živo in da se zaveda, česa so ga hoteli oropati. Tako so se sestali pred dnevi predstavniki in delegati vseh številnih društev in korporacij v Murski Soboti z najuglednejšimi domačini, ki so energično protestirali proti separatističnim težnjam gotovih krogov. Pa tudi naše prekmursko učiteljstvo je na svojem zadnjem zborovanju protestiralo proti rušilemu miru in reči kakor tudi proti pastirskemu pismu, saj je bilo s tem baš učiteljstvo v Prekmurju najbolj zadeto, ker tvorijo baš ti stebre vsega sokolskega pokreta v naših obmejnih krajih. Sicer so pa besede raz prižnice vobče padle na trda tla.

Slednji smo zbrali tudi nekaj podatkov o gibanju prebivalstva v preteklem letu. V soboski katoliški župniji se je rodilo 194 otrok, umrlo je 143 oseb, od teh 75 v bolnici, a poročilo se je 40 parov. V evangeličanski župniji se je rodilo 57 otrok, umrlo je 57 oseb, od teh 7 v bolnici, in poročilo se je 26 parov. V mursko-soboskem rabinatu, ki obsega vso Slovenijo razven dolnjaledavskega sreza, pa zaznamujemo 6 rojstev, 2 smrti in 2 poroki.

Pred kratkim smo poročali, da je nastal ogenj pri gostilničarju Drvariču v Markiševcih, kjer je požorela velika količina slame. Orožništvo je pravega strelca takoj izsledilo in pri preiskavi je tudi vse priznal. Pa se je orožništvo začelo zanimati tudi za preteklost hlapca Franca Novaka in so začeli raziskovati zadnje nerazjasnjene požige v bližnji okolici, kjer je bil v zadnjih časih hlapec Franca uslužben. In niso se varali, pod težo dokazov je priznal še nadaljnje tri požige. Na vesti ima nasled-

nja dejanja: lani v decembru je v zgodnjih urah začela goreti slama na dvorišču Ivana Horvata. Škoda je bila prav velika. Ker so pa ljudje ogenj takoj opazili, se jim je posreželo obvarovati ogroženega poslopja. Kmalu nato se je vnela slama pri posestniku Jožefu Gombi, kjer je tudi zgorela vsa zaloge in je obetala velika nevarnost, da se ogenj razširi na bližnja poslopja. Kljub poznim nočnim uram so bili ljudje takoj pri pogorišču in so v zadnjem trenutku rešili, kar se je še rešiti dalo. Zadnje Novakovo dejanje pa je bil požig pri Drvariču, ki je postal zanj usoden. France se izgovarja na pijanost.

V zadnjem času so tudi v Prekmurju vladali hudi snežni zameti, da se je moral ponekod ustaviti vsak promet. Zlasti je trpele avtomobilski poštne zveze med Mursko Sobotu in Dolno Lendavo, ki je bila od 23. do 26. t. m. popolnoma ustavljena. Med krajci Mostjem in Dolzo vasio so bili snežni zameti tako močni, da so dosegli na najbolj izpostavljenih mestih višino do dveh metrov. In to ni bilo le na posameznih mestih, temveč v dolžini dveh kilometrov. Edino na prosti Murska Sobotu - Koroševci so je avtomobilski promet vršil ves čas redno.

Se nekaj sodne statistike okrajnega sodišča v Murski Soboti: V obojestranelem postopanju je bilo lani 764 števil, medtem ko je bilo prejšnje leto 539. Prav zaradi denarnih vrednosti je bilo 960 (796), sporov zaradi motenja posesti 10 (7), drugih sporov 162 (131). Izvršilnih zadev 1955 (1462), skoraj za celih 500 več! Kljub zakonu o zaščiti kmetu je ta porast velik in ni prinesel pričakovanege padeja. Baš nasprotno! Zapuščinskih zadev je bilo 711 (722), Varuštvev 231 (238), skrbstev 91 (81). Preklanih je bilo popolnoma 6 oseb, omejeno pa zara-

Mariborski divji kostanji

Divji kostanj (aesculus hippocastanum) je bil k nam zanešen iz toplih pokrajin ob Sredozemskem morju. Zlasti po naših mestih, trgih in zdraviliščih je bila glavna doba zanj nemara preteklo stoletje, ko so ga zelo čislali in najbolj sadili, mnogo bolj, kakor resnično zasluži. Divji kostanj v največjem času izgublja svojo nekdanjo nezasluženo veljavo. Cisto upravičeno.

Izmed bivših in sedanjih mariborskih drevedov divjega kostanja je bil do nedavna eden najstarejših oni vinarske in sadjarske šole, na dovoznih cesti, ki se odcepi od Vinarske ulice in nas popelje tja do prvih stanovanjskih in gospodarskih poslopj zavoda. Posamezna drevesa so se košatila tudi drugod, prav tja do vinske kleti in do poslopj za uporabo sadja. Danes ni tam nobenega divjega kostanja več.

Na vinarski in sadjarski šoli sem preživel devet zim in osem poletij (1920—1928), točno 8 in ¼ leta. posledica kot najhujša zima (1928/29) pa je pobrala tudi mene po volji bivših oblastnih samoupravitnikov s predčasno upokojitvijo. Za odstranitev divjih kostanjev iz najstarejše kmetijske šole na ozemlju dravske banovine sem imel vseeno še dovolj časa in sem s tem nekako zaključil svoja najbolj grešna dejanja ob mariborski Kalvariji. Kako je prišlo do tega?

Do ustanovitve vinarske in sadjarske šole je v Mariboru, ki so jo otvorili leta 1872, je bila tamkaj gostilna »Pikardija« s keg-ljušcem in drugimi zabavišči. Vse kulture

in vsa poslopja so v tekmu desetletj preuredili in prilagodili potrebam kmetijske ustanove; le drevedov divjih kostanjev je ostal še dobrega polstoletja živa pričr krmarskih veseljačenj v tistih dobrih starih časih.

Meni ni šlo več stvari v glavno:

Koj ob drugače impozantnem vходу v vinarsko in sadjarsko šolo prevladuje divji kostanj in ti zastira pogled na divno panoramo okoli Kalvarije. Sadenosnik s travščem na desni se duši zaradi goste sence in daleč razpredenega korenin divjih kostanjev, prav tako botanične skupine na levi. Šola sama z internatom ima s te strani osobito v oblačnih dnevih, premalo svetlobe. Svet ob vznožju Kalvarije z visokim stanjem podtalnice (podtalne vode) je vobče precej vlažen, tako tudi ozračje, katero neugodno divje dreve še povečava. Divji kostanji privabljajo milijone rjavih hroščev, ki zarezajo milijarde požrešnih grocev po okoliju. Sad je malo vreden in z drevja včas kar deži prav neprijetno po naših glavah. Les je zanič, niti se ne da prav klati. Nad tisoč dinarjev smo dali samo za razstrelivo, ker smo morali delba po kosih razstreljati! Preozke ceste ne moreš razširiti in uravnati, ne izvesti kanalizacije, voda pa nam ob neurjih in nalivih vdira v podprtiljeje s kuhinjo, shrambami in kopalnicami zavoda, da bi se lahko vozil po njem s čolnom. Bohotno koreninje vse izpodrine, razdira kanale, dviga in tare pločnike, kruši in ruši zidovja. Priroda nam skuša pomagati, če bi jo prav

razumeli, kazoč pravo smer: neusmiljeno češe suhljad, vrhe in vejave posameznih dreves, da je v drevedu nevarno za ljudi in živali. Z umetnim pomlajevanjem pa tudi ni nikoli nič pravega pri drevesnih starčkih; povrh je to vselej prezgodno, mnogo predrago, sploh nehalno delo. Saj imamo vendar toliko lepših in koristnejših dobrot božanstvenega rastlinskega stvarstva! Nevezdrne razmere samo zaradi te ljube sence, kakor da bi je ne bilo nikjer drugod! Ali je to res še kaka lepota in ugodje?

Sklenil sem bolj natihome, toda prav odločno že leta 1924., da morajo ti ostareli divjaki izginiti iz kmetijskega zavoda. Skušal sem pa najprej doseči vsestranski sporazum v zavodu samem, da bi vsaj med »domačini« ne bilo zategadelj večje nevolje. Proti pričakovanju sem naletel deloma na odpor, seve »načelnega« značaja, ne zaradi boljšega okusa pri presoji stvari. Izvršitev moje namere se je zavlekla še nekaj let, ker tudi ni bilo pravih ljudi niti sredstev za to. Končno sem priporočil vnetemu svetovalcu, ki je smatral drevedov divjih kostanjev za nekaj najlepšega na zavodu in predlagal samo smotno, vrtnarsko pravilno pomladitev dreves, da naj to le čim prej on napravi; dobro sem vedel, da stvar itak ne more uspeti, pri tako starem drevju že celo ne. Ta naloga je postala »načelnemu« protivniku mojega načrta nevšečna in se je končno vdal, češ, da divji kostanji niso več za pomladitev.

Ta ovira, ki ni bila edina niti zadnja niti najbolj težnja, je bila torej odstranjena. Da bi se nadrejena oblast — leta 1927. se kme-

tijsko ministrstvo, leta 1928. že oblastni odbor mariborske oblasti — posebej zanimala za nemarne divje kostanje, ni bilo pričakovati; kajti vsakršno izboljšanje posestva po proračunskih možnostih je bilo dovoljeno. Zato sem se odločil pozimi 1927/28, ko sem baš razpolagal s četvorico spretnih drvarjev, dotlej zaposlenih v gozdu vinarske in sadjarske šole v Grajskem logu, za podiranje kostanjevih orjakov.

Daljnji načrt za uravnavo ceste, napravo kanalizacije, nasad ličnega novega drevedu višenj poleg razširjene ceste je bil že dogovorjen, v glavnih potezah zasnovan in pozneje kaj lepo izpeljan.

Ko so se zrušili prvi divji kostanji veliki, so zunanji opazovalci in strogi rejvalci javnega dela zagnali bolj ali manj glasen krik: »Poglejte, kaj dela! Najlepsi mariborski drevedov umičuje! Kaj takega še ni videl Maribor! Kaj bi rekla bivša nemška uprava? Zmešalo se mu je! Pomagajte!

Stvar sem presojal mirno, zavedajoč se, da se doobra stvar, čim so padli prvi orjaki iz gostih, sklenjenih vrst, ne da več ustaviti in nam bo svet dal prav čez leta, ko se bo mogoč prepričati o umestnosti te temeljite izpremembe.

Lepega dne pa pride avtoritativna oseba iz kmetijskega resora samega in me precej trdo prime zaradi takega početja. Bila je moja skromna prip

Naši v Kragujevcu

Kragujevac, 6. februarja. Medbina in prepiromašna je naša Slovenija, da bi mogla prehraniti vse svoje simove in borce. Je že skoraj res, kar trdi pregovor: »Vrbača in Slovenca najdes povsod«. Ali osvobodjenje nam je odprlo mogočna vrata v prostrano, novo, veliko Jugoslavijo. Mnogi Slovenci so se razkopili po državi, nameščeni so po vseh mogočih službah, rudokopih, tovarnah itd.

Mimo mnogih drugih je nastala tudi močna slovenska naselbina v Kragujevcu, ki šteje danes nad osemsto rojakov. To in ono se je že pisalo o njej, žal, vsi članki so raztreseni po časopisju, le malo je ostalo ohranjenega. Sam sem že del časa kanil kaj spregovoriti o tem, o življenju in nehanju naših ljudi tu doli, saj ne dvomi, da Slovenec v ožji domovini vedno živo zanima, kako žive bratje in sestre v drugih krajih. Evo, kako je z nami!

Kragujevac, lega in zgodovina

O tem je treba prvo govoriti, da si bo čitatelj na jasnem, v kakšnem mestu smo. Kragujevac je nastal pred tristo leti na reki Lepenici, ob cesti, ki je vodila v mesto Borac v Gruzi. Turški geograf Hadži iz prve polovice 17. stoletja ga omenja v svojih spisih prikratk pod imenom Karadjordjeva in kot središče Lepenice, Gruza in Jasenice. Prvotno so mesto obkrožali lepi gozdovi, kjer so gnezili kragulji, zato je po mestnih izročilih baše dobilo današnje ime.

Kragujevac leži na dnu globeli, ki jo oklepa od treh strani srednje visoko gozdarje. (O gozdovih ni nikjer več sledu). Ob reki Lepenici teče železnica, ki veže Kragujevac z Beogradom in Nišem z ene strani in Kraljevim z druge. V ta mesta vodijo tudi glavne ceste, enako v Jagodino skozi Sabanto, kjer izvira glavni pritok reke Lepenice, potok Zdravica. Vremenske prilike: kratka, ostra zima in dolgo vroče poletje, ko nastopi navadno velika suša. Vode usahnejo. Pa to je že pisal Franjo Lipah ob prvi turneji ljubljanske drame po Jugoslaviji. Skozi Kragujevac teče reka, katere pa ob veliki vročini čez poletje ni doma, kam hodi na počitnice, tudi ne vemo in je zato ne bomo navajali z imenom. Nu, to je Lepenica! Pravega vodovoda pa še nimamo. Ga šele grade v Grošnici; baše bo zelo moderen, saj tudi žre težke milijone. Sploh se tod marsikaj modernizira. Zlasti omenjam novo tržnico, ki je povsem svojevrstna v Jugoslaviji. Kras Kragujevac pa je spomenik padlim sumadijem Okolica je bogata. Zemlja rodovitna, sama črna prst.

Kragujevac ima za seboj bogato prošlost. Tu je bilo žarišče Karadjordjevih ustanov proti turskemu nasilju za osvoboditev Srbov (1804). Po želji kneza Miloša Obrenovića je postalo mesto leta 1818. prestolnica Srbije in je to ostalo do 1841., ko se je Milošev sin Mihajlo preselil v Beograd. Knezi dvorec je zdaj oficirski dom. Moška gimnazija je ena izmed najstarejših v državi. Mesto je imelo tudi prvo učiteljsko v Srbiji (od leta 1870), a po vojni obstoja samo še žensko učiteljsko. Licej (sedaj univerza v Beogradu) je bil ustanovljen v Kragujevcu l. 1838. Tu je vzrastle tudi prvi srbski časnik »Novine Srpske«, prednik današnjih »Službenih Novina«.

Tako je bilo nekoč. Danes je Kragujevac znano industrijsko mesto, ki daje tisočim in tisočim delavnicah rok vsakdanji kruh in krov nad glavo.

Prvi Slovenci v Kragujevcu

Kdaj so stopili prvi naši rojaki na sumadijska tla, ne vem točno povedati, le to lahko napišem, da sega ta datum v dosti staro dobo, tja noter v prejšnje stoletje. Prvi tukajšnji naseljenci so bili slovenski emigranti, prežanjani po terorju nemško-avstrijskega šovinizma. Tu živi še zdaj gra-der Pavle Čepić, doma nekje s Koroškega, ki je prišel sem leta 1898 z vso svojo družino. Doma je zagrešil politični zločin, ker je balje oklevetal pred svojimi rojaki avstrijskega cesarja in »držale s Srbi. Sam pravi, da je z njim šlo v Srbijo tudi mnogo drugih, ki pa zanje ne ve več. So se pač porazgubili. Leta 1903. je sodeloval pri neki sokolski prireditvi v Kragujevcu tudi neko pevsko društvo iz slovenskih krajev, z njimi je bil naš pokojni dr. Zerjav. V Kragujevcu je pred svetovno vojno večkrat bival tudi skladatelj Davorin Jenko, ko je iskal motive in napeve za svoje umotvore.

Slovenci so zlasti v letih neposredno pred svetovno vojno v večjem številu prebegli tu sem. V tedanjem arsenalu je delalo lepo število naših mojstrov, o katerih se stari domačini le pohvalno izražajo. Umaknili so se s srbsko vojsko (kot dobrovoljci) iz Kragujevca, ko je Avstrija leta 1915. okupirala mesto in deželo. V vojno tehnično šolo so se šli leta 1916. vpisovali slovenski dijaki. Danes jih je že cel kader. Po zednjem so lesem začeli prihajati Slovenci na strokovne tečaje, ki so se vršili v Artillerijskem tehničnem zavodu. Tako so pri-

šli 15. avgusta 1920. na prvi puškarski tečaj trije ljubljanci (med njimi g. Tarmanc, bivši odbornik in predsednik »Triglava«), nadalje trije Kranjci in en Korošec. V tedanjem starem zavodu so doživeli navdušen in pristen sprejem. Domačini so jih pozdravljali in jim vzklíkali: »Zdravo, bratje Slovenci! Česa takega se naši še sami niso nadejali. Naslednja leta je dotok naših ljudi v Kragujevac precej poenolal. Šele leta 1922. je došel g. France Stajer, ustanovitelj današnjega društva »Triglava«. V letu 1925., v dobi gradbe novega vojaškega tehničnega zavoda, je bilo pri domači tvrdki France Varšek zaposleno več desetih Slovencev, kakor tudi nekaj absolutov ljubljanske tehnične srednje šole. Takrat so začeli prihajati novi naseljenci, — brezposelnih je dosti dobilo tu svoj stalni kruh. Naslednja leta beležijo prihod slovenskih kvalificiranih delavcev vseh strok, ki jih je potreboval novi vojaški zavod. Leta 1927., ko je v Ljubljani delovala sprejemna komisija za tehnične delavce v novi zavod, se je polnil Kragujevac dan za dnem z novimi našimi rojaki. To in še naslednji dve leti so bila v vsakem oziru za Slovence najplodnejša. Prišli so tudi Slovenski intelektualci. Tisti čas (29. januarja 1928.) je bilo ustanovljeno prvo domače Slovensko kulturno društvo, ki je po našem gorskem velikemu dobilo pomeno ime »Triglava«. Pa o tem prihodnjič.

Marjan Telatko.

Saj ga poznate ...

Križev, 6. februarja.

Nedavno je obhajal svojo 60letnico g. Ivan Pičulin, izvošček v Križah pri Trzinu. Ves trškiški okraj pa tudi mnogi tujci, ki prihajajo na Golnik, ga poznajo. Saj ni mogoče pozabiti tega originalnega možaka, kdor ga je enkrat spoznal. Segavi, vedno veseli Pičulin spada med originale, kakršno premoremo le mi.

Jubilanta diči poleg dobre volje in drugih vrlin predvsem trdna in globoka narodna zavednost. Neumorno je deloval za ljudsko prosveto, vidimo ga med ustanovitvi gasilskega društva v Križah, v katerem je daljšo dobo deloval kot načelnik, vidimo ga med pevci, sploh povsod, kjer se dela za izobrazbo in napredek ljudstva. Kot zvest naprednjak tudi v najhujših časih ni tajil prepričanja in je z vsemi močmi sodeloval pri uveljavitvi narodne in napredne misli na deželi. Zdravo in še na mnoga leta, vrli Pičulin!

Zimska sezona v obmejni dolini

Kranjska gora, 2. februarja.

Kranjska gora in vsa njena okolica sta se že pred zimsko sezono skrbno pripravili, da bi v vsakem pogledu ustrezali zahtevam zimskega sporta. Ob teh pripravah se je lahko opazovalo, da je prebivalstvo jako napredovalo v tehničnih ozirih tujeskega prometa, kar moramo pripisovati samo na rova izkušnji, ki jih je doživelo zadnja leta. Brez pretiravanja lahko rečemo, da nima nikjer kraja, ki bi bil glede zimskega tujeskega prometa v vseh potankostih tako dobro organiziran kakor Kranjska gora s svojo neposredno okolico. Skrbela je v letošnji sezoni zlasti, da je udobno pripravila hotelske in privatne tujске sobe, ki so zanalas pripravljene za smučarje in nudijo vse, kar more smučar zahtevati na svojih izletih. Tudi za domačost je bilo prekrbljeno, še bolj pa za prehrano in za razvedrilo. Zato se moramo opravičevati, da naša sportna javnost ni aranzirala letos nobene večje prireditve v tem kraju.

Največja pridobitev je pač novo planinsko zavetišče, ki se je pred nekaj dnevi neoficijalno otvorilo v Krnici pod Razoro in kraj Travnega brda, preko katerega vodi edina pot, ki veže od te strani borovški svet z dovškimi. »Jutro« je zadnja leta že v več člankih opozarjalo javnost na veliko važ-

Hubertus terpentinovo milo

Vas ne uči prati temveč hraniti

nost, ki jo zavzema kotlina med Prisankom in Skrlatico, ker ni samo v turističnem pogledu prvovrstna, temveč je zlasti v zimsko-sportnem interesu čim bolj, ki ga ne moremo omalovaževati. Smučka polja so v tej kotlini nepregledna, divje zanimiva in predstavljajo nekaj, česar ni človek navajen na svojih običajnih izletih in pohodih. Vsekakor pa je stvar lokalnih čimteljev, da med sportnim svetom primerno propagirajo to novo, splošno svetu skoro še nepoznano postojanko, ki jo v bodočnosti čakajo še najlepši dnevi.

Zimska sezona je prišla nehoti na višek, še preden se je prav za prav redno pričela. Ljudstvo je kajpada bilo veselo tega nenadnega preokreta, ki mu je tako dobro prišel zaradi splošnih gospodarskih razmer, ki tu di v dolini niso take, da bi se jih mogel vsak radovati. A dolinec se zna potolažiti in je navajen čakati, ker ve, da ga čakanje še nikoli ni goljufalo; saj ga tudi letošnja muhasta zima ni ogoljufala.

jih preizkusite svoje moči in odnesete v duši one sročne občutke, ki jih pozna ta razume pravi ljubitelj narave!

Dunajski tisk o »Triglavskih strminah«

Prvi slovenski velealpinski film »Triglavske strmine«, ki žanje danes širom Slovenije zaslužno priznanje, je bil tudi na Dunaju sprejet nad vse pozorno. Revmatelj g. Evgen Lovšin in režiser g. Ferdo Delak sta se sredi januarja s filmom odpeljala na Dunaj, kjer sta ga predvajala pri družbi Selenophon, ki naj bi izvršila sinhronizacijo filma. Družba Selenophon je k predstavi pozvala dunajski tisk in filmske kritike, ki so o tem našem prvencu podali nad vse častne izjave.

Pri zimskem sportu

NIVEA-CREME ali NIVEA-ULJE

Vdrgnite pred odhodom v hribe vse tuči in zrake izpostavljene dele telesa izdatno z Nivea-kremo ali Nivea-oljem in vdrgavajte se med partije še česče. S tem zmanjšate nevarnost nadležne solne in ledeniške zapake in se vam ni bati, da ne vam koža osuši. Nivea-krema in Nivea-olje vam dajeta poleg tega eno čudovito hranilno barvni koži odtenek, s katero se tako radi vračate z zimsko-sportne ture. Samo Nivea-krema in Nivea-olje vsebujejo koži sorodni in kožo negujoči Enceriti.

Jugosl. P. Beledorff & Co., d. s. o. j., MARIBOR, Gregorčičeva ulica 24.

Snežne poljane okrog Zaplane

Zaplana, 6. februarja.

Večina naših smučarjev odhaja na Gorenjsko, ker so jim nepoznani drugi tereni za smuko. V teh kritičnih časih pa mora človek razumno in previdno razpolagati tudi s finančnimi sredstvi in velikokrat tudi s časom. Na pobudo vrhnjskega župana Hočvarja bo olepševalno društvo na Vrhniki odkrilo našim smučarjem nov svet povsem idealen za smuko. Ni pa idealen svet osamljena dobrina tukajšnje okolice. Če upoštevamo malo oddaljenost, ugodne železniške zveze, čas in krasno okolico, moramo smelo trditi, da je smuka v te kraje primerna prav za vse in poleg vseh tudi za one, ki ne razpolagajo z bogastvom.

Naši smučarji se lahko odpeljejo iz Ljubljane z avtobusom, ki vozi izpred »Zvezde«, ali pa z jutrnjim vlakom. Voznina je malenkostna, posebno za one, ki plačajo le polovico. Od Vrhnike po glavni cesti v smeri proti Logatcu prispeš s smučmi v pol ure od odepca ceste, ki vodi v Zaplano. Že tu pri odepku je polno sijajnih terenov za smuko. Avtobus pa pripelje prav do odepca, tako da si takoj na mesto. Obdajajo te naokoli sami griči in večje vzpetine, kjer merijo svoje moči in zmognosti nedeljo za nedeljo naši vrhnjski smučarji. Najidealnejša točka za smuko je stožčasti hrib Strmica, oddaljen 10 minut od odepca ceste. Pobočje tega hriba je na vse strani kar ustvarjeno za dilcarje. Smučarji iz Vrhnike ta hrib že dobro poznajo in ga tudi pogosto obiskujejo. Pridite še vi, smu-

»Neue Wiener Tagblatt« je poročal v svoji filmski rubriki med drugim naslednje:

Filmska produkcija in obdobje kažejo v zadnjem času posebno zanimanje za alpinistični. Alpski filmi ne nudijo le užika turističnih izvižljanj, ampak so v veliki meri tudi propagandno sredstvo za naravne lepote države, kjer je bil film posnet. Ta ideja je vodila tudi »družbo mladih ljudi« v Ljubljani, katerih prvo delo je ta velealpski triglavskega film. Film bo našel pot v svet.

»Der Tag« je poročal ves navdušen o filmu in poudarja zlasti delo režiserja, ki dokazuje močan režiserski talent.

»Volkszeitung« je pisala o »izrednem uspehu tega filma, ki predstavlja v filmski produkciji čisto samosvoje delo, kateremu je pot v svet zagotovljena«.

»Weltblatt« je rekla, da je film naravno mojstrsko delo. Podrobno in nad vse pohvalno piše o režiji.

Enako ugodno je bilo tudi poročilo »Kleine Volkszeitung« in v »Wt. Neueste Nachrichten«.

Kako tlakujemo Ljubljano

Ljubljana, 4. februarja.

Nastale so v Ljubljani nove četrti mesta, v središču zaokroženi bloki lepih stavb, zunaj pa nove kolonije vil s čednimi negovanimi vrtni. Zaradi novih naselbin pa so morale biti urejene tudi nove ulice in ceste, prav tako je bilo treba preurediti tudi ceste in ulice v središču mesta.

V zadnjih sedmih letih se je na cestah in ulicah delalo prav posebno vztrajno. L.

1925. so uredili ravni del Miklošičeve ceste, kjer so položili 6415 kvadratnih metrov asfalta, letos leta so tlakovali s kockami tudi Studentovsko ulico v izmeri 310 m.

Leta 1926. so asfaltirali Dalmatinovo ulico v izmeri 2346 m. Tavčarjevo ul. 2266 m², tlakovali so Pred Skosijo 519 m², Medarsko ulico, Stari trg, Komenskega ulico, Kongresni trg, strni del Miklošičeve ceste in del Masarykove ceste. Skupno je bilo tega leta položeno tlaka in asfalta v izmeri 13.079 m². V l. 1927. so tlakovali ali asfaltirali Beethovno ulico, Gledališko, Knafljevo in Kolodvorsko ulico in položili bazaltoid v Slomškovi, Pražakovi ulici in na delu Kongresnega trga. Tako je bilo urejena spet celna plošev v izmeri 12.886 m².

L. 1928 so položili kocke na drugem delu Masarykove ceste, na strnem delu Resljeve ceste, Pred Skofijo, na Vidovdanski cesti, na Marijinem trgu, v Prečni ulici in delu Kolodvorske ulice, na Rebru in na delu Poljanske ceste. Tlakovana je bila plošev v izmeri 9252 kvadratnih metrov.

Leta 1929 so pokrili Jurčičev trg, Čevljarsko ulico, Pod Trnco, tretji del Masarykove ceste in del Starega trga v skupni

Mi nismo iznašli posebnega načina pranja za drag denar, pač pa dajemo našim gospodinjam odlično milo po nižji ceni

1865

izmeri 1592 kvadratnih metrov.

Leta 1930 so Kolodvorsko ulico popolnoma dotakovali, z betonskim tlakom, pokrili Dolničarjevo ulico, Pogačarjev trg in z balzastidom drugi del Pražakove ulice. Do konca leta so tako pokrili 2336 kv. metrov cestne plošve.

Naslednje leto se je tlakovalna delavnost izredno povečala. Dotakovali so popolnoma Masarykovo in Šmartnisko ceste, pokrili so z dobrim tlakom Vilharjevo cesto in carinarniško dvorišče, položili so leseni tlak v Selenburgovi ulici in uredili Gradišče. L. 1931 se je pokrilo in uredilo 26.142 kv. metrov cestne in ulične plošve.

Najživahnejša pa so bila cestna in občinska dela v preteklem letu, ko so je uredila Gospodarska cesta, Celovška cesta, horizontalni del Resljeve ceste, Cesta za gradom, del Vilharjeve ceste do Tyrševe ceste in mestni del Bleiweisove ceste. Uredila so je cestna plošev v izmeri 27.249 kvadratnih metrov. Od l. 1925 pa do letošnjega leta se je uredilo, na novo tlakovalo in asfaltiralo v Ljubljani 99.061 kvadratnih metrov cest, trgov in ulic.

80-letnica Petrove mame

Danes praznuje v Kamniku 80-letnico rojstva gospa Doroteja Zerovnikova, dobro znana »Petrova mama«, restavratorka pri »Petrus« na glavnem trgu. Petdeset let že vodi Petrova mama to renomirano kamni-

ško restavracijo v zadovoljstvo številnih abonentov in gostov, njena krepka postava in trdno zdravje ter nezmajljiva delavnost pa sta v zagotovilo, da jo bo vodila še dolgo časa. Vrli jubilaški, ki je bila vedno vzor vztrajnega dela in zavedna napredna žena, veljajo k 80-letnici naše častitko s iskreno željo, da ostane ohranjena še dolgo vrsto let!

Zahvala

Podpisana izrekava tem potom zavarovalni družbi »Croatia« najiskrenejšo zahvalo za kulantno izplačilo škode po požaru našine stanovanjske hiše, zato priporočava to domačo zavarovalnico vsakomur.

Lokovica pri Sošanju, 28. januarja 1933.

Anton in Marija Skornšek.

Iz prazgodovine Podravja

Prazgodovinsko gradišče na Pošteli, ki ga je pred 20 leti raziskal arheolog Walter Schmid — Kako je danes tam gori

Velika množina raznih ostankov iz prazgodovinske dobe, ki se je našla v vseh delih Podravja, priča, kako gosto je bilo to ozemlje v rimski, pa tudi že prej, — v prazgodovinski dobi naseljeno. Tedenji prebivalci so imeli vsega dovolj, hrane, vode in zlasti divjadi. Najstarejša priča, da je bilo to ozemlje v kamni dobi obljeno, je velika množina raznih kamenitih izdelkov, ki so se na naši predvsem v nižinskih krajih. Tudi v poznejših dobah, ko je človek toliko napredoval, da je začel vživati in uporabljati kovino, je bilo to ozemlje razmeroma zelo gosto naseljeno. To misel pa potrjujejo prastare naselbine »gradišča«, kakor se še danes ti kraji imenujejo. Dosej je bilo odkritih v Podravju že več prazgodovinskih, pa tudi rimskih gradišč, na katerih so se utrjevali naši predniki in za katerim so odbijali sovražne naskoke — najvažnejše in največje izmed vseh pa je Poštela.

Nahaja se med drugim in tretjim grebenom Pohorja, med Radvanjem in Razvanjem pri Mariboru. Turist, ki gre po gorški cesti iz Radvanja na Sv. Bolfenk na Pohorja, bo to gradišče kmalu opazil, dasi ga pokriva danes gozd in grmičevje. Današnja cesta »gre« namreč po stari rimski kmečki cesti, ki je vodila čez Poštelo v Misljinsko dol. Savinjsko dolino. Tam, kjer prodre cesta prazgodovinske okope na »gradišče«, se še danes imenuje »pri vrtih«, in res se tukaj dvigata nad cesto dva velika in strma hriba, kjer so prebivalci

Poštela v davni svin. čakali na svoje sovražnike, ki so zaman skušali prestopiti strme nasipe gradišča. Sploh pa nam pove ljudska tradicija o Pošteli marsikaj zanimivega, tako da se lahko raziskovalec zanima opira pri svojem delu na ljudsko tradicijo. Dasi stoji celotna utrdba na planici, vendar ni povsod enako položena, temu primerno so zgrajeni tudi okopi ali nasipi, ki so še bolj zavarovali »gradišče«. Na Pošteli opazimo dva okopa: prvi je zelo velik in visok, drugi namreč 2 m šiirne in 1 m višine in obdaja Poštelo. Drugi pa ni tako močan in razdeli gradišče na dva dela. Arheologi si razlagajo, da je drugi okop nastal zaradi razširjenja utrdbe, ki je seveda postala za veliko število prebivalcev kmalu pretirna. Obe okopa sta iz zemlje in drobnega kamena; lesa ali opke tudi v rimski dobi niso rabili. Pod okopi se vidijo veliki prepadi, ki jih je bilo pač zelo težko preplaziti; tako so bili prebivalci kljub velikim nevarnostim v prazgodovinski dobi zelo varni v svojem »starem mestu«, kakor ga ljudske besede še rada imenuje.

Zivljenje na Pošteli pred 2000 in več leti je moralo biti pač zelo zanimivo. Hiše, ki so si jih postavili njeni prebivalci, niso bile več navadno izdelane, kajti odkritja so pokazala, da so temelji bili že kamniti, pozneje pa so prej lesene stene bile prekrivane s ploščami in drobnimi peskom. Hiše so bile zelo prostorene, vendar razdeljene po potrebah tedanjih ljudi. Pri pošteških hišah je bila odkrita klet,

kuhinja, spalnica in še hišica za manjše domače živali, za večje so imeli hleve najbrže po bližnjih travnikih in so jih šele v primeru napada sovražnikov privedli na »gradišče«. Torej prebivalci Poštele niso trpeli pomanjkanja in gladi, saj je gotovo, da so bili: tukaj navdušeni lovci, kajti Pohorje je v tistih časih dalo mnogo raznovrstne divjadi, kakor tudi pod njimi Drava mnogo rib. Na Pošteli so stela hčre na popolnoma ravnih mestih, ki so še danes dobro vidni. Odkrili so skupno 14 hiš, vseh dve svetišči, kamor so hodili darovati svojim bogovom.

Kakšno vero so imeli prebivalci Poštele, ni natančno dognano. Vendar pa pričajo bogate najdbe v mariborskem in graškem muzeju, da so imeli več bogov. Odkriti eta bili dve majhni svetišči, ki jih pa seveda ne moremo primerjati s sijajem rimskih templjev. Prva manjša svetišče je tudi starejše in ni dalo posebnih predmetov, kajti gotovo je, da ni bilo dovolj v uporabi in da so potem, ko so postavili novo, itak stare žrtvenike prenesli v novo, večje in lepše svetišče. Kakor že omenjeno, hrani mariborski muzej iz tega svetišča bogate najdbe, ki se morejo primerjati z največjimi arheološkimi posebnostmi Južne Evrope: to so namreč ostanki žrtvenikov iz Poštele. Dognano je, da je tako zvana kozica služila v prvih dobah predvsem kot raženi, šele pozneje je postala žrtvenik, na katerega so pobožni prebivalci Poštele vsak dan ob solnčnem vzhodu polagali ovne, jagneta in poljske pridelke: to pričuje tudi majhni kinci, kjer so upodobljeni ovni in jagnjeta, ki so jih darovali. Javno je, da so ta oltar primerno okrasili s čednimi ornamentali zato ima najdba še večji pomen za arheološko znanost Podravja.

Za tako veliko gradišče, kakor je Poštela, je moralo biti tudi dovolj posod in žar, kajti vsako leto je gotovo umrlo več ljudi. Zato je čudno, da se ni našla lončarna, ki so jo gotovo imeli tukaj, če celo ne več, kajni lončenih posod in žar, čeprav po večini ne celih, se je na tem gradišču našla velika množina. Najdejo se še danes na neobičajnih mestih, celo v okopu so izkopali veliko žar in navadnih posod; vzrok temu si je težko razlagati. Vendar pa je vsa keramika na Pošteli zelo preprosto izdelana, vse posode in žare (z majhnimi izjemami) so zelo robato izdelane in z zelo preprostimi in nelepimi ornamentali. O visoki, zelo razviti hallstattski kulturi v Podravju ni govora. Če pa še enkrat pogledamo »kozico«, se moramo čuditi, odkod tolika izprememba! Ne žarah, kjer bi pač tudi morali biti lepi okraski, saj je bila žara nekako posvečena pokojniku, čisto ne najdemo lepega ornamenta, tukaj pa nam ohtar, ki je bil prvotno služil za raženi, kaže zelo razvito ornamentiko. Zato ni nemogoče, da je »kozica« tuj izdelek.

Mrtve so pokopavali v gomile, ki se jih je do danes še zelo mnogo ohranilo nedotaknjenih. Navreč grobov se nahaja na obeh straneh ceste, ki pelje iz Radvanja na Sv. Bolfenk. Te gomile pa so že vse prekopane in so dale mnogo različnih najdb. Druge gomile se nahajajo po celotni pobočju Pohorja od Poštele pa do Pivole pri Razvanju. Večina grobov, ki so mlajši in segajo nekateri v rimsko dobo, pa se nahaja na planoti pri »Habakukus«. Te gomile pa so skoraj vse nedotaknjene, in bi gotovo še dale mnogo keramičnih izdelkov, kajti žare in navadne posode iz Poštele, ki se nahajajo v mariborskem muzeju, so tak skoraj vse razbite. Nekaj grobov se

nahaja tudi na gradišču samem.

Če si ogledamo keramične izdelke v mariborskem muzeju, moremo ugotoviti, v katero dobo spada Poštela. Vse forme in ornamentika kažejo, da ima začetek v hallstattski dobi, da pa je bila tudi naseljena v latenski, rimski in najbrže tudi slovanski dobi, ter je celo za turških bojev služila našim prednikom v obrambne svrhe. Tudi v zgodnji zgodovinski dobi je Poštela igrala vlogo vlogu. Ustanovili so jo po vsej verjetnosti ilirski Taurisiki, in sicer v 5. stoletju pred Kr. r. Ni pa prišla Poštela v last Keltoz že v 4. stoletju, kar bi po razdelitvi železne dobe (ki pa itak ni točna za Podravje) pričakovali. Iliri so dasi so imeli hude boje s Kelti. Vidimo torej, da Kelti še niso poselili Podravja že v 4. stoletju, ampak šele v 2. stoletju, kar potrjuje pičlo število najdišč iz latenske, a zelo visoko število najdišč iz hallstattske dobe v Podravju. To misel pa potrjuje tudi to, da v vseh 4 najdiščih, ki jih poznamo, ne nastopa latenska kultura kot samostojna, ampak vedno vplivana po visoki rimski kulturi, ki je že v 2. stoletju začela prodirati v naše kraje. To velja za Poštelo in tudi za gorato Podravje, kajti v kolikor so se Kelti pri nas sploh naselili, so se naselili po nižinskih predelih. Toda tudi Kelti niso ostali dolgo na Pošteli: leta 13. pred Kr. so Poštelo uničili Cimbrji, ki so drli s severa proti rodoviti Sloveniji. Terra siejllata in druge najdbe pričajo, da je bila Poštela naseljena tudi v rimski, pozneje v slovanski dobi in še v srednjem veku. Torej lahko rečemo, da je Poštela naša najvažnejše gradišče, ki je bilo varno zatočišče prebivalcev skoraj 2000 let!

Domače vesti

* **Kraljev dar za Dom geometerske šole.** Njegovo Velikanstvo kralj je daroval 5000 Din Domu dijakov geometerske šole v Beogradu. Doslej se je v tem zavodu izšolalo nad 200 geometrov.

* **Odkrivanje.** Kakor javlja „Vojni list“ otkrivanje z redom Jugoslovenske kralje 4. razreda pehotni podpolkovnik Branko Pogačnik in artiljerijski podpolkovnik Peter Kiler.

* **Z ljubljanske univerze.** Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje mesto docenta za geologijo in paleontologijo na filozofski fakulteti. Prosnje se mora vročiti do 15. marca 1933.

* **Komisije za polaganje strokovnih izpitov.** Minister za promet je imenoval dve komisiji: eno za ocenjevanje železničarjev pri generalni direkciji državnih železnic, drugo za ocenjevanje poštne brozavne osebo. Istotako je minister za prosveto imenoval komisijo za polaganje državnega strokovnega izpita iz tega resorja za leto 1933. Za predsednika je imenovan Miladin Ševarčič, inspektor ministrstva prosvete.

Peč podrti — zdaj bo krsti!
Da bo malček zdrav in čvrst
gremo njemu v dobrobit
k Slamiču „botrino“ pit!

* **Snuje se društvo prijateljev pravne fakultete v Ljubljani.** Nakoda društvo bo, da pospešuje razvoj naše pravne fakultete kot znanstvenega in učnega zavoda. To nalogo bo društvo dosegalo zlasti s tem, da razširja strokovne publikacije fakultete. Njenega Zbornika znanstvenih razprav izide letos IX. zvezek, a za nadaljnje izhajanje je treba, da se razširi krog odjemalcev in čitalcev. Ustanovi občni zbor, na katerega v bimo vse prijatelje fakultete (pravniške in nepravniške), bo v ponedeljek, 20. t. m. ob 20. v zbornici glavnega poslojpa univerze. Pripravišni odbor.

* **Razid društva.** Jugoslovensko kemijsko društvo sekcija Ljubljana in Zveza glavnih tobačnih založnikov za Slovenijo s sedežem v Celju sta se prostovoljno razšli.

* **Službeni list dravske banovine objavlja v 10. letošnji številki:** Uredbo o opravljanju izpitov za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre; izpremembe in dopolnitve uredbe o organizaciji ministrstva za promet in prometne službe; izpremembe in dopolnitve v pravilih o obliki, sestavi in načinu oznamovanja sodov in o mejah njih točnosti, ter objave banke uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933.

TEDEN PLETENIN!

Ne zamudite prilike!

K. SOSS

MESTNI TRG 18-19

2209

* **Ustanove vdovam in sirotam drž. nameščenec.** Hranili in posojili konzorci — kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani razpisuje za leto 1933 iz sklada Ivana Rostana 30 ustanov po 100 Din za najbudejšje vdove in sirote po državnih nameščenih. Prosilke naj priložijo obrazloženje, ki bo vsebovalo: a) podatke o osebi, ki jo želi vzdrževati, b) podatke o osebi, ki jo želi vzdrževati, c) podatke o osebi, ki jo želi vzdrževati.

* **Otvoritev avtomatske telefonske centralne v Splitu.** Načelnik ministrstva za promet inž. Katusi je prisel v Split, kjer bo prisostvoval otvoritvi nove telefonske centralne, ki bo v bližnjih dneh otvorena in izročena prometu. Obtem se bo izročila prometni tudi telefonska linija z otokoma Brač in Hvar. To izboljšanje telefonskega prometa so zlasti trgovci z veseljem pozdravili.

* **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** V dobi od 8. do 14. januarja je na področju dravske naalezljive bolezni obbolelo 317 oseb in sicer: na davici 186, na tifusnih boleznih 35, na škrlatinki 36, na ošpicah 30, na šenu 20, na otprnuju tilmika 8, na grizi in na otročniški vročici pa po 1 oseba.

* **Sava narašča.** Odkar je zavladalo južno vreme, ter se je začel tajati sneg, je Sava začela naraščati. Predvečernjšim je v dostaj pri Zagrebu beželi le še 78 cm pod normalo. Ker so noči še precej hladne, se sneg je počasi taja. Ob sedanjem južnem vremenu je pričakovati, da bo Sava trajno naraščala, vendar pa se ni bati nevarnosti poplavi.

Pri mnogih boleznih srca in krvnih posod, kakor tudi pri poapnenju žil, hemoroidih, odpravi pol kozarca dnevno zjutraj, na tešče žleodce popite Saxlehnerjeve naravne grenčice HUNYADI JANOS neprijetno napenjanje, regulira stolicu, pospeši obtok krvi, poskrbi za olajšanje in zvečano dobro počutje. »HUNYADI JANOS« lahko stalno jemljete tudi slabotnejši ljudje, kar nima nobenih škodljivih pojavov za seboj. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in vseh boljših trgovinah.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo:
1. Čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1-10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.
4. februarja
Ljubljana 7, 770.5, 3.2, 83, mirno, 10, —, —; Ljubljana 13, 767.4, 6.5, 73, mirno, 10, —, —; Maribor 7, 769.3, —, 90, NWI, jasno, —, —; Zagreb 7, 770.3, 3, 60, NNEI, jasno, —, —; Beograd 7, 770.4, 0.0, 90, WI, jasno, —, —; Sarajevo 7, 771.4, —, 80, ENEI, jasno, —, —; Skopje 7, 769.5, 4, 70, W6, 1, —, —; Split 7, 767.8, 8.0, 60, NE6, 1, 0.1, dež, Kumbor 7, 771.0, 11, 40, NNW10, 1, —, —; Rab 7, 768.9, 7, 70, mirno, jasno, —, —
Temperatura: Ljubljana 9.3, 2.8; Maribor 8.3, —; Zagreb 9, 2; Beograd 8, —; Sarajevo 5, —; Skopje 8, 2; Split 10, 7; Kumbor —, 8, Rab —, 6.
Sonce vzhaja ob 7.17, zahaja ob 17.11. Luna vzhaja ob 10.58, zahaja ob 3.7.

* **Najmlajši davkoplačevalec v kamniškem okraju.** V Mostah pri Komendi se je pred kratkim rodil lastniku neke tamošnje znane gostilne sinček, katerega so krstili na ime Francej. Srečni oče je takoj dal prepisati vse svoje premoženje na prvorojenca. Na davčni upravi v Kamniku so prejeli obvestilo o prepišu posestva ravno v času, ko so razpošiljali položnice za naplailo davka za prvo četrtletje. Mali Francej je bil šele 10 dni star, ko je prejel poziv, da plača prvi obrok. Seveda je oče takoj plačal za Franceja določeni davek, tako da se bo Francej nekoč lahko postavil, da je plačal prvi davek, ko je bil star šele 10 dni.

* **Mlad samomorilec.** V Varaždinu se je v četrti zvečer trinajletni šolar Stjepan Klasta v podstrešju domače hiše obesil. Zapustil je pismo, v katerem dolži Niko Klobučarja, da je on zakrivil njegovo smrt. Policija je Klobučarja takoj aretirala, da se usotovi njegova krivda.

* **Nevaren kaznjene.** Ivan Novoselič iz Bizovca je zblazen v zaporu. Bil je obsojen na večletno ječo, ker je ubil nekega dečka. Ko se je vrnil domov, je s sekiro ubil ženo svojega brata.

* **Bojevniki.** Letošnja 1-2 številka je izšla in prinaša zelo zanimive članke. Celoletna naročnina znaša le 10 Din. Priporočamo vsem, da si ta zanimivi list naroče.

* **Udeleženci skakalnih tekem v Mariboru** imajo pravico na 50% popust na železnicah, tako da vozne listke v Mariboru obdrže za brezplačni povratek. Potrdila o udeležbi pri skakalnih tekah izdajata pisarna Putnika in trgovina Sport-Roglič.

SMUČARJI!

Uporabljajte dr. Kmetovo mazilo
za solnčenje

* **Lov občine Koče** se bo oddajal v skupni javni dražbi 17. t. m. ob pol 9. za dobo pet let pri sreskemu načelnstvu v Kočevju, soba šte. 6.

* **O pletilnem stroju „Regentin“.** V sedanji splošni krizi, ki ima za posledico toliko brezposelnost, se vedno več ljudi trudi, da bi našli nove zaslužke. Tem bo dobrodošel pletilni stroj „Regentin“ od tvrdke: Domača pletilna industrija, Josip Tomažič, Maribor, Trubarjeva ulica 2. Zenske in tudi moški lahko brez strokovnega znanja iz sirovine, ki jo daje na razpolago omenjena tvrdka, izgotavljajo raznovrstne in oblačilno stroko spadajoče blago, ki ga tvrdka od kupuje po visoki ceni. Jamstvo prevzemala izgotovljenega blaga dobi vsak s nakupom pletilnega stroja „Regentin“ pri navedeni tvrdki in stroji, ki se je pripomnil tudi v naši državi, bo mnogim udolomogel do izdatnega zaslužka.

* **Pri odelceletosti vzbujata redna zdravlina** uporaba naravne „Franz-Josefove“ grenčice jako delovanje črevesa in napravi telo vitko.

* **Darujte podpornemu društvu stepih,** Ljubljana, Pod Tranco 2-III.

* **Tovarna Jos. Reich sprejema mehke** in škrobijeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

* **Časten jubilej dela.** Res redek jubilej pri današnjih časih je praznoval te dni Josip Windisch, uradnik zavarovalnice „Sila“ v Celju. Dne 1. februarja je poteklo štiridesletje, odkar je svoje moči in svoje znanje posvetil procvitu zavoda in ves ta čas je povsem na posloj opravljal s lastno mojo pedantno točnostjo in marljivostjo. Lepi jubilej je obhajal v skromnem obsegu svoje družine. Jubilej je še vedno čil in komaj čaka, da se bodo pota v Golovcu nekoliko posušila, da bo mogel ob svojem prostem času posetiti vse znane koticke, kjer je še s svojimi očetom lovil ptičke. Kot vzoren oče se trudi za bodočnost svojih petih otrok, ki so večinoma na n njegovih ramah. Jubilej je znan naprednjak ter je dolgoleten naročnik „Jutrac“, zato mu tudi „Jutro“ želi poleg bližnje tudi še nebroj drugih pomladi.

Sanatorium Emona
Ljubljana Komenskega ul. 4.

Oskrbnina: I. razr. 100 Din, II. razr. 80 Din.
Zdravnik: DR. FR. DERGANČ
šef-primarij v p.

* **Novo delo kiparja Nikolaja Pirnata.** Naš znani kipar je razstavil v izložbi tvrdke »Noblesse« na Aleksandrovi ulici svoje najnovejše delo, doprni portre ge. P. Delo vzbujajo pozornost po izredni podobnosti in svežosti modelacije. Posebno je zanimivo, kako je kipar rešil — menda prvi potkus v naši plastiki! — kiparski problem damske glave — s modernim klobukom.

* **6. poljudnoznanstveno predavanje** Prirodoslovne sekcije Muzejskega društva se bo vršilo v četrtlet, 9. t. m. v dvorani Delavske zbornice ob 8. zvečer. Predaval bo g. docent dr. Albin Seliskar o naših največjih jamah. Predavanje bo posebno zanimivo zaradi tega, ker predavatelj ne bo omenil samo naših največjih jam, kakor so Kržiža jama, Logarčev in druga notranjske ter dolenske jame, temveč bo govoril tudi o Vjetrenici, največji jami v Jugoslaviji, o Lipški pečini itd. Hkratu bo podal izčrpno poročilo o delu naših jamarjev v zadnjih 2 letih. Predavanje bo poslušalo nad 100 krasnih skioptičnih slik Vstopnina običajna.

* **Predavanje o Visokem Atlasu.** V tork 7. t. m. priredi turistiški klub Skala skioptično predavanje o afriškem Visokem Atlasu. Predaval bo g. dr. Oskar Reya, ki se je lansko poletje v avgustu mudil v družbi z nemškimi tovariši v tem gorovju. Povzpel se je na najvišji tamošnji vrh Tubkal, visok 4170, v glavnem grebenu Visokega Atlasu in na drugi najvišji vrh Likumt, visok 3910 m. Preživel so dva tedna med tamšnjim berberskim plemenom »Slehe«, ki je še napol dvije in v etnografskem ozru nad vse zanimivo. Na podlagi številnih skioptičnih slik nam bo prikazal lepoto tega, Slovencem še nepoznanega veleorja in življenje atlaških prebivalcev. Predavanje bo v dvorani Delavske zbornice ob 20.

* **Violinist Karlo Ruppel.** Ki priredi jutri ob 20. v filharmonični dvorani svoj violinski koncert je izšel iz šole prof. Jona Šlaisa na ljubljanskem državnem konservatoriju. Na

RADIOAPARATI GRAMOFONI

smuča la ves pribor v veliki izbiri in najceneje pri »TEHNIKE«

JOSIP BANJAI

LJUBLJANA, Milodolčeva cesta šte. 20.
Telefon 34—19. 2238

to je študiral leto dni pri znamenitem češkem violinskem pedagogu, prof. Sevciku, 2 leti pa nadaljeval posebno študij koncertnega programa pri raznih mojstrih v Parizu, kjer je večkrat javno nastopil ter imel tudi na samostojnem koncertu izredno laskeve kritike. Popoln umetnik, ki navzle temu, da je v praktičnem učiteljskem poklicu, noče opustiti koncertnega nastopa po naših krajih. Za jutrišnji koncert si je izbral prvovrsten umetniški program, za kar nam že jamčijo imena skladateljev, ki so zastopana na tem sporedu, predvsem glavna mojstra Beethovna in Mendelssohna. Na klavirju spremlja Rupa eden naših najodličnejših pianistov, prof. Janko Ravnik, ki je znan kot prvovrsten umetniški spremljevalec, ki smatra svoje vlogo ravno tako važnim kakor umetnik, katerega spremlja. Predproda ja vstopnic v Matični knjigarni na Kongresnem trgu, cene običajne koncertne.

* **Slovensko ženstvo opozarjamo na manifestacijski shod slovenske duhovnosti in ga vabimo,** da se mnogostevilno udeleži te prireditve, ki bo v tork 7. t. m. v veliki dvorani hotela Union

MED. UNIV. DR. ANTON GRAHOR

V BEOGRADU
ordinira od 11.30—13. in od 15.—18. ure
v palači Srpsko Amerikanske banke, Kralja
Milana 10, II. stopnišče. 2287

* **Slovo Liliane Harwey.** Največji Foxov zvočni tednik, ki je sedaj na sporedu v Elitnem kinu Matiči (ob današnjem premijeri Paul Abrahamove opere »Halo Baby«) nam prikazuje med drugimi zanimivostmi tudi priskrbo slovo ene najbolj priljubljenih filmskih zvezdnice Evrope, dražestne Liliane Harwey. Nu, kar ganljivo je gledati, kako se ljubka umetnica s solzami v očeh in grlu poslavlja od svojih oboževalcev, ki so jo s simpatijami spremljali na njenem težavnem potu do svetovne slave. Poleg tega vidimo v tem tedniku zanimive smučke tekme in rekordne skoke. Ta žurnal naj si ljubitelji tednika gotovo ogledajo. — Ljubitelji Abrahamove muzike pa bodo imeli danes mnogo užitka pri premijeri najnovejše filmske opere »Halo Baby«, za katero je popularni skladatelj skomponiral tri res imenitne šlagerje, ki bodo mahoma postali last najširših krogov filmske publike. V filmu je mnogo lepega petja, saj nastopa v njem pevka Martha Eggerthova, ki nam je ostala v nezpoznanem spomnu od zadnjega velikega uspeha iz filma »Pesem, poljub in dekle«. Njen partner je Herman Thimig, v nadaljnjih vlogah srečamo še Ernesta Verebesa, Fritzja Kampersa in Jakob Tiedtkeja. Lepa filmska opera bo kakor vespovsod tudi v Ljubljani zelo ugajala.

* **Danes ob 11. dopoldne »Arijana«** na filmskem sporedu ZKD v Elitnem kinu Matiči. Ljubitelji lepih filmov bodo imeli mnogo užitka pri današnjem filmskem sporedu ZKD, saj bod videli Elizabeto Berngerjevo, eno najslavnejših filmskih umetnic, v prekrasnem filmu po romanu Claudea Aneta »Arijana«. Film obravnava ljubavni roman mlade ruske študentke Arijane Kuznekov. Partner Berngerjeve je slovit Rudolf Forster, igralka največjih umetniških kvalitet. Današnja predstava v Elitnem kinu Matiči ob 11. dopoldne.

CREPPE DE CHINE

v vseh barvah po

DIN 34—

pri tvrdki JOSIP IVANČIČ, Ljubljana,
Prešernova ulica 54. 2204

* **Društvo absolventov državnih trgovskih šol v Ljubljani** sklicuje za 9. t. m. redni sastanek, združen z izrednim občnim zborom. Predmet: izprememba pravil in slučajnosti.

* **Dan lepe knjige.** Spored slavnostne akademije v tork 7. t. m. v Unionu obsega glasbene točke Ljubljanskega godalnega kvarteta, med njimi Beethovna, Čajkovskega, Lipovskega, Borodina in Ravela. Za ta koncertni del zasluži vsa pozornost. O knjigi bo govorilo več književnikov, pesnik dr. Alojz Gradnik pa bo recitiral več pesmi iz zadnjega časa. Vstopnice se dobe v predprodaji v Matični knjigarni. Cene so zelo nizke! — Društvo »Krkac«. Zveza kulturnih društev, Zveza kmečkih fantov in deklet, Jugoslovenski ženski savez.

TEATRO KINO »SOKOLSKI DOM«
vzhaja za razvedro

Telefon 33—87
Krasna LILLIAN HARWEY
in W. ALBACH RETTY
v veseli opereti

Dve srci, en utrip
Predstave danes ob 15^h, 18.
in 20^h uri, jutri ob 20. uri.
Pride: »Za dolžino nosu«

CENE: 10, 8, 6, 5, 4 DIN

* **Umetniška šola »Probučaj«** vpisuje učence v letni semester dec. 6. in 7. t. m. točno od 18. do 19. ure na tehniški srednji šoli, soba št. 6, pritličje, levo. Dohod iz Murinikove ulice čez dvorišče. Šola »Probučaj« vodi tečaj za figurino in ornamentalno risanje, slikanje po naravi in na tkano, fotografijo, grafiko, usnjerez, kiparstvo, malo plastiko, keramiko, predavanja iz anatomije, perspektive, opisne geometrije in slogoslovja. Iz urnika, ki je na razglasni deski »Probučaj«, so razvidne podrobnosti o pouku.

* **Tečaji Fotokluba Ljubljana.** Odbor Fotokluba Ljubljana je sklenil na svoji zadnji seji, da se bodo vršili vsak ponedeljek ob 20. v klubskem lokalu družabni večeri s kratkimi predavanji, demonstracijami in razgovori o fotografiji, ki bodo dostopni tudi po članih uvedenim prijateljem kluba. Za mesec februar bo govoril ob predavanju skioptičnih slik Karlo Kocjančič o snemanju z malim formatom, 13. febr. bo predval Ivo Gogala lastne diapozitive, 20. febr. bo razpravljajl Jože Šlajmer o sestavljanju fotografirskih komikali, 27. t. m. bo predval Ante Gaber o fotografiji pomočnic do mozanstva. Poleg teh večerov se bodo vršili vsak petek teoretično-praktični tečaji za napredujoče amaterje in sicer za klubske člane. Pri teh tečajih bodo predavali Lojze Pengal, Karlo in Peter Kocjančič, prof. Avgust Ivančič, Jože Šlajmer, Ivo Gogala in drugi strakovnjaki o najrazličnejših temah fotografskega delovanja. Prijave za te tečaje se sprejemajo vsak večer v klubskem lokalu.

ZOBOZDRAVNIK MED. UNIV. DR. SAVO PIRC

otvori dne 6. februarja lastno ordinacijo
V NEBOTIČNIKU
Ljubljana, Gajeva ulica št. 1.

Ordinira vsak delavnik od 8.—13. in 15.—18.
Telefon: 3393. 2231 Lift.

* **Pevsko društvo »Sava«** v Ljubljani priredi danes v štepanji vasi predpustno veselico v Sokolskem domu. Začetek ob 18. V nedeljo 12. t. m. pa v Gasilnem domu na Illovi koncert, nakar posebno opozarjamo Barjane.

* **Vičanil v teh težkih časih** si pač smete privoščiti zdravo in neprisiljeno zabavo. Zato posejite danes v Sokolskem domu diletante, ki zaigrajo burko »Veleturnist« s svojo znano dovršenostjo. Burka je polna komičnih dejanj vzbujajočih zdrav smeh. Sodeluje tudi društveni salonski orkester.

* **Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola** igra danes v Narodnem domu (vhod z Bleiweislove ceste) veselo pravljico v 4. dejanjih »Gaspardček v Peklu« in burko enodejansko »Strahovič«. Začetek točno ob 16.

* **Društvo stanovanskih namenjnikov** ponovno prosi vse one svoje člane, ki še niso dvignili zelenih članskih izkaznic v društveni pisarni Vezova ulica št. 8, da pridejo po iste zelenjavo do občnega zbora, ki se bo vršil, kakor že objavljeno, dne 8. t. m. pri »Levici« ob 8. uri zvečer.

ZOBNI ZDRAVNIK
dr. Josip Tavčar
se je preselil
v nebotičnik II. nadstr.
Telefon 3393.

Ordinira od 8. do 1. in od 2. do 7.
Pol honorarja se lahko plača z vlogami Ljub. kreditne banke, Banovinske hranilnice in Kmetске posojilnice

* **Napis na obrtnih lokalih.** Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča vse gg. člane po nalogu mestnega načelstva z dne 9. januarja 1933. št. 50.515 in odredbe banske uprave, da morajo vsi trgovci svoje napise na obrtnih lokalih prilagoditi zahtevam § 128 obrtnega zakona, ki določa, da lokal, v katerem se izvršuje obrt, mora biti vidno in razločno označen na vnanji strani glavnega vhoda. Napis mora navajati popolno rodbinsko in rojstno ime imetnika obrta. Rok za izvršitev teh napisov je določil mestni magistrat do konca februarja. Po tem roku bo mestno načelstvo uvedlo proti vsakomur, ki napisa ne bo namestil ali bo imel nepravilen napis, kazensko postopanje. Vsa nadaljnja pojasnila daje uprava Združenja. — Predsedstvo uprave.

SMUČARSKI IN SPORTNI čevlji najboljšje vrste v vseh velikostih se dobijo le v trgovini ZIBERT, Prešernova ulica. 1920

* **Spot so začeli graditi.** Zaradi milega in suhega vremena, ki traja že dalje časa, so pričeli na raznih stavbah v mestu in okolici z gradnjo. Zivljenje je nastalo predvečernjšim je tudi na takozvanem Dukičevem bloku, kjer pa so nadaljevali v glavnem z deli v lesu Polne delavnosti na gradbah pa seveda ni, ker je tudi pričakovati poslabšanje vremena.

* **Nesreče.** 22letna postrežnica Angela Grošjeva si je na Zaloški cesti zlomila levo. V bolnico so včeraj pripeljali dva ponesrečena žagarja, in sicer 32letnega Alojzija Nahitžala iz Male Loke pri Hanu, ter 40letnega Ivana Lovrenčiča iz Jakovice pri Planini. Oba je pograbila krožna žaga ter poškodovala prvemu desnico, drugemu pa levo. 40letni delavec France Žgur iz Lipelj pri Planini je iztaknil neke staro patro, ki se je tako dolgo časa igral, da mu je eksplodirala ter mu razmesarila levo oko. V žirovnici pri Cerknici je padel letnik Ciril Remžgar v škat vrele vode in se hudo poparil po životu in na rokav v Topičah pri Zagorju pa je padla pri telovadbi z orodja 18letna trgovska vajenka Danica Bačnikova in si poškodovala levo oko.

* **Zeparji so se zopet pojavili** na živilem trgu. Gospej Ivani L. je v ponedeljek izginila denarnica s 120 Din gotovine. Včeraj dopoldne se je spravila na delo neka mlajša ženska. Govorila je hrvaško in se gnetla v skupine kupovalk. Izgodovala je svojo drzno roko dalje časa in naposled se ji je posrečilo, da je zajela denarnico gospe Ljudmile O. in jo tudi odnesla. Preden se je okradena zavedla, je tatnica že izginila. V denarnici je bilo 110 Din. Navalamo ta dva primera v svarilo.

* **Nedeljski popoldanski plesni tečaj** Jenkove plesne šole v Kazini ob trideletni 4 do četrta na 8. V tork ob 20. nadaljevalni z večbo. V petek začetniški tečaj. Posebne ure vsakodnevno. Plesni turnir in proslava 10 letnice Jenkove šole bo 7. marca v Kazini.

Če Vas
BOLI GLAVA ali
ZOBJE, če imate
MIGRENO ali
NEURALGIJO
ublažite bolečine

Alconhen
Dr. Wandera

Orig. fljola z 20 tabl. Din 20—
1 tableta Din 1-50
Dobiva se v vseh lekarnah.

Odobreno od Min. soc. politike in narodnega
zdravja S. Br. 17.429 od 3. oktobra 1932.

* **Razne tatvine.** V stanovanju Josipa Sancina na Večni poti 13 se je vtihotapila te dni neznana ženska, stara okrog 40 let in mu odnesla par čevljev, vrednih 150 Din. Neznanka je potem izginila in je niso izsledili. V mesnico Ludvika Pusta v Rožni dolini je vdrl predvečernjšim ponoči neznani človek in mu odnesel za 1030 Din raznega svežega in suhega mesa ter mesnih izdelkov. V Lanišcu pri Škofljici sta udrila dva neznanca v hišo Jakoba Tonija in odnesla iz stanovanja za okrog 2000 Din razne obleke. Neznanci so s plenom izginili in jih oročniki niso mogli izslediti.

Slavčeva maškarada

25. februarja 1933 (pustna sobota)
v UNIONU

Prvovrstna pijača in jedaja

* **Protituberkulozni ligi** sta darovala g. dr. Slavik in soproga namestu venca na krsto svojih svakunij g. Lojziki Kerenikovi 200 Din. Srčna hvala!

Iz Maribora

* **Dnevni red občinske seje,** ki bo v petek 10. t. m. ob 18. v mestni posvetovalnici, je naslednji: 34. prošnja za sprejem v občinsko zvezo, 6. prošnja za zasotovitev sprejema v občinsko zvezo, definitivna nastavitve ravnotežja, Vesne, izvolitve disciplinskega odbora in odbora za volilne imenike priključitve okoliških občin k mestu, več upokojitve in prošnja za podporo, nekaj parcelacij, znižanje najemnin, oprostitve davčate in več prošnja za dovolilo obrotov.

* **Občinski provizorji.** Finančno ministrstvo je odobrilo mariborski mestni občini, da sme pobirati do odobritve letošnje mestnega proračuna vse davčnine v isti izmeri, kakor v letu 1932.

* **Vsi na koncert Pomožne akcije** Mariborske javnosti se opozarja na veliki dobrodelni koncert Pomožne akcije v korist najbudejšje šole. Koncert bo v tork 7. t. m. ob 20. v veliki dvorani Uniona. Vstopnice kupite že v predprodaji v trgovini ge. Brištnikove in g. Histerja.

* **Ljudska univerza.** Opozarjamo na skupino predavanj, ki bodo razpravljala psihološko-pedagoške teme. Prvo predavanje bo v soboto 11. t. m. o psihoanalizi, drugo pa v nedeljo 12. t. m. dopoldne o individualni psihologiji. Obakrat bo predaval univ. prof. dr. Bugar iz Zagreba. Z ozirom na to bosta odpadli predavanja jutri in v petek.

* **Krajevna organizacija JRKD za Ljubuš** in okolico je imela v nedeljo svoj ustanovni občni zbor, ki mu je predsedoval g. župan Anton Godec in sta se ga udeležila tudi narodni poslanec g. Krečič in delegat sroškega odbora, g. Lesjak iz Ruš. Zborovalci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. poslanca, ki je poročal o delu Narodne skupščine za izboljšanje in povzgojo gospodarskega stanja v državi ter so mu izrekli popolno zaupanje. O delovanju cestnega odbora in uporabi podpor za ublažanje bede je poročal g. Lesjak. Odločno so navzoči obsojili razdalno delo »punktažev. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik g. Anton Jank, podpredsednik g. Adolf Turnšek, tajnik Adolf Sokol, blagajnik Fr. Pšunder. Oborniki: Fr. Štiligoi, Miha Kreub, Miha Lešnik, Jože Kralj, Fr. Germ, Fr. Bratun in Anton Godec, v nadzorni odbor pa: Ivan Robič, Peter Jelenc in Fr. Šarfer.

* **Obirne sprejembe.** V januarju so bile izdane naslednje nove obrtne pravice v mestu Maribor: M. Težak, mesar, Tattenbachova 7; G. Zentrich, krojačica, Aljaževa 11; Združene tvornice perila Ambrožič & Sabotz, Gregorčičeva 24; P. Weiler, trgovina stekla, Gosposka 26; K. Welle, trgovska agentura, Meliška 77; A. Oset, komis. trgovina, Kralja Petra trg 6; T. Paulič, gostilna, Cvettlična 11; R. Lah, trgovina, Koroska 17; A. Hrovat, trgovina, Kralja Petra trg 1; J. Kralj, trgovina, Gosposka 37; M. Zorčič, buffet, Pobreška 2; A. Götzl, buffet, Aleksandrova 83; J. Tomažič, trgovina, Trubarjeva 2; J. Hochmüller, izdelovanje oglja, Taborška 7; G. Stoinsehegg, avtomehanik, Jugoslovanski trg 3. Izbrisane pa so bile v tem času naslednje obrtne pravice: M. Seifried, gostilna, Aleksandrova 79; M. Rutnik, čevljar, Aleksandrova 61; J. Draž, mesar, Radvanška 5; J. Kaliseh, trgovina, Trubarjeva 2; H. Steinbrenner, vrtnarstvo, Koroska 103; E. Welle, trg. agentura, Meliška 775; R. Križnič, gostilna, Danjkova 10;

— Protituberkulozna tuga prosi stanovaljke najemnike, da izročijo svoje dinarske prispevke čim prej hišnemu lastniku, ki jih bo te dni oddal s svojimi prispevki vred liginemu inkasantu.

— Podporno društvo za revne učence bo imelo svoj redni občni zbor jutri ob 17. v glasbeni sobi Cankarjeve šole.

— V znamenju noža. Predvčeršnjim je napadel neki hlapec v Klajnikovi gostilni pri Sv. Petru 20 letnega hlapca Janeza Krajca in ga zabodel z nožem v desno nogo nad koleno. Krajca so morali prepehtati v bolnišnico, dočim iščejo sirovega napadalca orožniki.

— Včerajšnji živilski trg je bil zelo dobro založen. Slaninariji so pripeljali 37 voz slanine in svinjine, na trgu pa je bilo tudi okrog 800 komadov perutnine. Cene so bile v glavnem naslednje: Volovsko meso 4 do 6 Din, teletina 6 do 10 Din svinjina 10 do 12 Din. — Na senenem trgu je bilo 10 voz sena po 86 do 90 Din, 2 voza otave po 85 do 90 Din in voz ržene slame po 75 Din za 100 kilogramov.

— Januarski uvoz in izvoz. Tukašnja glavna carinarnica je prelela v preteklem mesecu na vplačanih uvoznih pristojbinah 3.580.444,75 Din, na izvoznih pa 13.039,50 Din, skupaj torej 3.593.584,25 Din.

— Nageljke, šope, vence. Kličite telefon 27-66, Jemec, vrtnarstvo, Maribor.

Iz Celja

— Predstava v korist brezposelnih. Kakor znano, bodo uprizorili člani Dramatičnega društva v Celju pod okriljem Rdečega križa v sredo 8. t. m. zvečer v mestnem gledališču znano Petrovičovo dramo »Mrak« v korist brezposelnih v Celju in okolici. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjigarni K. Gorčarja v Celju. Pričakovati je, da bo občinstvo iz Celja in okolice v sredo v velikem številu obiskalo gledališče in s tem pomagalo lajšati veliko udeleženo brezposelnih.

— Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek 6. t. m. ob 20. urah predaval v risalnici meščanske šole znani zgodovinar univ. prof. dr. Grega Novak iz Zagreba o ženi in življenju in politiki Rima. Predavanje bodo spremljale številne skiptične slike, ki bodo pokazale najzanimnejše žene starega Rima in razkosje tedanje dobe. Gospod predavatelj je dosegel na zagrebški ljudski univerzi s tem predavanjem izreden uspeh.

— Otvoritev nove smučarske skakalnice v Liscach pri Celju bo danes ob 11. dopoldne. Ob 14. se bo pričela na novi, 37 m dolgi skakalnici medkubuska skakalna tekma, ki se je bodo med drugim udeležili tudi znani norveški smučarski mojster in trener Arne Gutormsen ter pet tekmovalcev iz Avstrije. Prireditelj je novost za Celje in bo gotovo privlačila mnogo gledalcev. Razglasitev rezultatov tekme in razdelitev daril bo ob 17. v restavraciji »Lisace« pod skakalnico.

— Glede spremembe v okoliškem občnem svetu nam sporoča županstvo občine Celja-okolice, da je bil občinski odbornik g. Franjo Pajman razrešen na lastno prošnjo, ker se je za stalno preselil v mesto Celje.

— Prosvetno gasilno društvo v Gaberju je imelo na Svednico popoldne občni zbor. Po poročilu načelnika g. Gajška je razvidno zelo pošteno in uspešno delo v preteklem letu. Društvo ima 1. častnega, 42 izvršujočih in okrog 300 podpornih članov. Lani je društvo sodelovalo pri gašenju 11 požarov (3 velikih, 6 srednjih in 2 malih), alarmov iz nagačevosti pa je bilo troje. Gašenja se je udeležilo 98 gasilcev, ki so žrtvovali 442 ur. Brizgalne so obravnavale 93 ur. Dne 28. septembra je obiskal celjske in gabske gasilce načelnik strokovne zveze avstrijskih tovarniških gasilnih društev g. inž. Stefan Menzig z Dunaja. Občnega zbora so se tudi udeležili podstarosta JGG g. Jernej Vengust, društveni častni načelnik g. Franc Pušnik in zastopnik okoliške občine g. Svetličič. Podstarosta g. Vengust je vzpodbujal gasilce k intenzivnemu in složenemu delu. Gosp. Svetličič je zelo pohvalno izrazil o lanskem delu gasilnega društva. Volitev novega odbora se letos ni vršila.

— Velika poveljstva Celjska polletja zasleduje 39letnega prodajalca preprog Stefana Felta iz Gaberja pri Celju, doma iz Pančeva, ker je nekdo trgovci v Celju poveljstva zaupane preproge v vrednosti 30.000 Din, nekemu muslimanskemu trgovcu s preprogami v Celju preproge v vrednosti 10.000 Din, poleg tega pa baje tudi svojemu stricu ki je istakotni trgovec s preprogami v Zagrebu, blaga v vrednosti 10.000 Din. Ko so postala Felta tla prevroča, si je nabavil potni list in pobegnil v Avstrijo.

— Umrlj v Celju in okolici. V januarju je umrl v Celju 19 oseb, in sicer 2 v mestu in 17 v javni bolnici, v občini Celje-okolice pa 11 oseb. — V bolnici je včeraj umrl 45letni sodar Fran Hriberski iz Velike Pircice.

— Lovska knjižnica postuje ob sredah od 18. do 19. v hotelu »Hubertus«. Go-

spodja, ki imajo knjige že po več mesecov izposojene, se prosijo, da jih čim prej vrnejo.

— Lovski ples bo 11. marca v Narodnem domu v Celju.

Iz Kranja

— Pripravljalni odbor Združenja mlinarjev in žagarjev za srez Kranj v Kranju obvešča vse mlinarje in žagarje sreza Kranj, da se bo vršila ustanovna skupščina Združenja mlinarjev in žagarjev za srez Kranj v ponedeljek 6. t. m. ob 1. popoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju. Na to skupščino so bili vabljene vsi mlinarji in žagarji sreza Kranj in sreske izpostave Škofja Loka. Če pa kdo pomoloma ni prejel vabila, je tem potom vabilen. Udeležba vseh tovaršev je nuja stanovska zadeva.

— Tujsko prometno društvo v Kranju potrebuje za napravno reliefa čimveč slik posebnih hiš in objektov, ki ležijo v Kranju in neposredni okolici. Kdor ima kaj takih slik na razpolago, naj jih odda v pisarni Tujsko prometnega društva najpozneje do 1. marca.

Iz Kamnika

— Za ustanovitev strelske družine. Zvečer je bila sprožena misel, naj bi se v Kamniku poživila Strelska družina, ki je svoj čas zaradi nezadostnega števila članov morala prenehati z delovanjem. Ker se zadnje čase opaža veliko zanimanje za obnovitev te koristne organizacije, ne dvomimo, da bo že v najkrajšem času lahko pričela z delovanjem. Prijave članov se sprejemajo v občinski pisarni.

— Za javna dela v pomoč brezposelnosti je dobil kamniški srez okrog 200.000 Din, ki se bodo po potrebi sorazmerno razdelili med 56 občin kamniškega sreza. V kamniški občini se bo iz tega fonda razdelila čista prota Okornovem mlinu na Duplici in čista prota Vrhpolju. V Mekinjah pa bo do brezposelnih znižali oziroma popravili stromi klanec pri Čajnarju.

— Rdeči križ v Kamniku bo poлагel račun o svojem delovanju danes dopoldne ob 10. v mestni posvetovalnici.

Iz Trbovelj

— Občni zbor podružnice CMD bo v petek 10. t. m. v mali dvorani Sokolskega doma ob pol 8. zvečer z običajnim dnevnim redom. Dolžnost članstva in narodno zavednega občinstva je, da se udeležijo občnega zbora.

Iz Hrastnika

— Kino Narodni dom bo predvajal danes ob 14. in 20. filmu »Noetova barka«.

— Občni zbor Krajevne organizacije JRKD bo danes ob 15. v Dolinškovi gostilni. Poročala bosta g. narodni poslanec dr. Rape in predsednik sreske organizacije dr. Roš.

Iz Novega mesta

— Uspela prireditelj. Ob priliki zaključka prednjačnega tečaja je sokolsko društvo priredilo zelo zabaven in lep večer svojemu članstvu. Na programu te ožje prireditve so bili: lepi govori, koncertne točke, člani in članice posameznih društev, včlanjenih v novomeško župni, pa so izvajali težke proste vaje, ki so določene za letošnji pokrajinski zlet. Zlasti je povzročil pri vseh številnih udeležnikih tega prisrčnega brateškega večera splošno veselost nastop »slakarja« in »godca«, ki sta na splošno iznenađenje publike razstavila na odru umetniško dovršene karikature naših najodličnejših sokolskih delavcev in je vsakemu posebej bil zapet na čast kuplet. Ob zaključku lepo izvedenega programa pa je imel na tečajnike lep bodrilni nagovor župni starosta br. dr. Ivan Vašič, nakar se je razvila prijetna domača zabava, pri kateri je igral naš odlični sokolski orkester.

Iz Ptuja

— Mešna občina poziva vse dobavitelje, da predložijo svoje račune za dobavljeno blago in za obično opravljena dela v letu 1932 najpozneje do 15. t. m. pri mestni upravi, ker bi sicer ne prišli v poštev v letošnjem letu in bi morali čakati do leta 1934.

— Brezposelnost. Ob nastopa južnega vremena so tudi zaropotali lopate po mestnih ulicah ter so bili zaposleni pri kidanju snega brezposelnih, ki prejemajo poleg dobrega kosila v javni kuhinji še 10 Din dnevne mezde. Veliko jih je tudi zaposlenih pri čiščenju mestnega kopalšča v Dravini strugi. Kakor se čuje, bo začela tovarna »Petovica« tudi v kratkem obratovati in tu bodo zaposleni pred mesecem odpušteni delavci svoj vsakdanji kruh in bo njihova beda vsaj za silo odpravljena.

— Tatvina. Za tepeži, ki so sedaj hvala bogu že precej prenehali v našem okraju, so se zelo razpasle razne tatvine in ne mine skoraj dan, da ne bi bil eden ali drug posestnik okraden, ali da ne bi bilo vlomljeno v kaščo ali v vinsko klet. Ko sta prišla nedavno noč že precej pozno domov zakonca Spundler Franc in Marija, posestnika v Zagorcih ter trudna malo delj pole-

namreč tudi rad, da bi mi kje kaj našli.

Zdaj je ta lump že zidaval oče troh drugih lumpov in kadar me sreča, me zmerom dobrodušno potrepja po rami in pravi: »Še zmerom prepisuješ, a? Tako je tudi prav, saj človek vendar mora jesti!« A. M.

Tovarniškem računovodji Suhorukovu se je pripetilo nekaj sila neprijetnega: knjigovodja ga je povabil k svoji mizi in ga vprašal:

»Ali ste vi v mizarskem cehu naročili krsto za Aleksejeva?«

»Da,« je nič hudega sluteč potrdil Suhorukov, »žena mu je umrla.«

»No,« je zategnjeno povzel knjigovodja, »zdaj je gotova, Aleksejev je pa medtem kupil krsto neke druge. Če neje jo je dobil. Ne kaže drugače, kakor da jo zdaj vi vzamete.«

Suhorukov je ves zmeden trenil s trepalnicami.

»Oprostite, Vasilij Vasiljevič... Saj ni mogoče?... Čemu mi bo? Saj še ne mislim umreti...«

»Razumem,« je dejal knjigovodja, »toda vsekakor vam bo treba odtegniti pri plači. Krsto pa kar vzemite, prosim.«

»Vasilij Vasiljevič, prijatelj,« je zašepetal Suhorukov, »kaj naj vendar počnem z njo? Ali naj jo nesem na starino?«

»Napravite, kakor hočete! Sami ležite

NEŠTETO NEZGOD

se je pripetilo v preteklem letu. Zavarujete se zastoj pri

Zavarovalnici »Triglav«

če naročite »Jutro«. 1880

žala, ju je že obiskal neki tat, ki je vlomil v zaklenjeno stanovanje in ukradel iz zaklenjenega omara iz suknjica dva stotaka, odedo vredno 120 Din in iz nezaklenjenega shrambe 2 kg zabele. Ker sta zakonca trdno spala, tatu nista slišala. Orožniki so vedno pridno na delu, da iztrebijo drzne tatove, ki kradejo celo pri belem dnevu.

— Se ena vlomilska družba. Zopet so imeli srečno roko ptujski orožniki, ki so izsledili kar celo tatinsko družbo, ki je bila posebno nagnjena k mesnim pojedinam. 23. decembra sta izgnili posestnika Andreja Javornika in nezaklenjenega hleva dve purici in en puran. 11. januarja letos so ga ponovno obiskali tatovi in mu odnesli kar iz kuhinje dve svinjski ribi. Ker pa so se tatovi očitno hoteli z mesom za delj časa založiti, so obiskali posestnika zopet 21. januarja v pozni uri. Spazili so se skoz skedenj v zaklenjeno kaščo, iz katere so odnesli 48 klobas, svinjska rebra in salame, tri svinjske glave, dve gnjati in še več druge svinjine v vrednosti 1070 Din. Poleg tega so odnesli tudi ruho in dve srajci. Javornik, ki mu tatovi nikakor niso dali miru, je zadevo javil ptujskim orožnikom, ki so kaj hitro izsledili nekega štirinajstletnika in še tri vmičarske sinove iz Gorce v Halozah, ki so se pri skupni pojedi gostili cela dva dni z mesom in jabolkami.

— Koliko smo popili in pokadili. Po podatkih finančne kontrole se je lani potočilo v Ptuj 692 hl špirta, 63 hl sadjeva, 436,54 hl piva in 1581,74 hl vina. Okolica Ptuja (območje ptujske finančne kontrole) pa je potočila 20,45 hl špirta, popila pa 146 hl sadjeva, 196,75 hl piva in 2717,14 hl vina. Tobaka in cigaret je šlo v zrak za Din 7.050.539.

— Življenje in umiranje v Ptuj in ptujskem srezu. Za dve leti pretega število smrtnih primerov v Ptuj število rojstev. Tudi lani je bilo število rojstev za 11 manjše od števila umirlih, kar je v našem mestu pri 36 živorojenih in 47 umirlih je pomemben primanjkljaj. Število rojstev b'vsteno ni padlo, pač pa naraščajo smrtni primeri. Lani se je v Ptuj le 1 oseba smrtno ponesrečila, 1 pa je končala s samomorom. Tudi strah pred zakonskim bremenom še ni prevelik, saj je število porok ostalo na isti višini kakor v prejšnjih letih. V ptujskem srezu je bilanca rojstev v primeru s smrtnimi primeri še izdatno aktivna. Presežek rojstev je znašal pri 2125 živorojenih in 1495 umirlih, 630 duš. Število umirlih je sicer tudi v srezu naraslo, dočim je število rojenih nekoliko padlo, zato presežek ni tako izdaten kakor je bil v ugodnejših povojnih letih. V srezu se je 48 oseb smrtno ponesrečilo, 26 pa jih je končalo s samomorom. Zalostno pa je dejstvo, da je bilo ubojev in umorov toliko, kakor že leta in leta ne: 8 oseb je postalo žrtv noža, 8 kola, 3 so bili ustreljeni, 1 zadavljen, 1 otrok v domačem prepiru ubit itd.

Delo celjskega Rdečega križa

Celje, 4. februarja.

Društvo Rdeči križ v Celju je imelo sredi na magistratu svoj 6. redni občni zbor ob skromni udeležbi članstva. Društveni predsednik g. dr. Juro Hrašovec je v svojem poročilu poudaril važnost in človekoljubno delo Rdečega križa, ki bi ga morala javnost podpirati v mnogo večji meri nego doslej.

Tajnica gđ. Zupančičeva je poročala, da je bilo društveno delo lani osredotočeno na zbiranje denarnih prispevkov za kritje obveznosti napram glavnemu in pokojniškemu odboru ter za pomoč bednim. Društvo je darovalo krajevni zaščiti dece in mladine za božičnico najubožnejšim učencem celjskih šol 1500 Din, dnevnemu zavetišču 1000 dinarjev, pomožni akciji za brezposlene 500 dinarjev in Domu grednješolske siročadi v Beogradu 100 Din. Poleg tega je podpiralo mnoge reveže z denarjem in živili. Društvo ima 118 članov. Članarina za redne člane je bila s 1. januarjem t. l. znižana od letnih 30 na 20 Din. Prispevek za »Glasnik Rdečega križa« je društvo proslavilo 2. julija kot svetilni dan, združen s koncertom Opleševalnega društva v mestnem parku. Čisti donos tega dneva je znašal 1684 Din. Ob Vseh svetih je društvo izvedlo štetje obiskovalcev grobov na mestnem in okoliškem pokopališču ter nabralo 1872 Din. »Zimski dan Rdečega križa« bo društvo

proslavilo v sredo 8. t. m., ko bo Dramatično društvo v Celju uprizorilo pod okriljem Rdečega križa dramo Pecije Petroviča »Mrak«. V kratkem se bo pričel samaritanski tečaj v Zdravstvenem domu Tujnica je zaključila svoje poročilo z ugotovitvijo, da je moralna dolžnost vsakogar, da posreduje član Rdečega križa. Društvo je imelo lani 3657 Din dohodkov in 3858 Din izdatkov, društvena imovina znaša 30.715 Din. Izvoljen je bil ves dosedanj odbor.

Nov krajevni odbor Jadranske straže

Laško, 4. februarja.

Pretekli tork se je v Laškem vršil ustanovni občni zbor krajevnega odbora Jadranske straže. Dasi je v Laškem že veliko število društev, je bilo vendar še posebno potrebno, da se po podružnici Jadranske straže manifestira narodna zavednost Laščanov in njihovo sodelovanje za varstvo našega morja. Število članov je bilo takoj ob ustanovitvi 87, pomladka pa 53. V odbor, ki nam daje popolno jamstvo, da bo podružnica res tudi vneto in uspešno delovala, so bili izvoljeni: predsednik zupan dr. Roš, odborniki mg. ph. Ujčič, sreski podnačelnik Svetina, gospa Roševa, dr. Lovšin, gospa Jeršotova, sodni starešina dr. Pernat, gospa Lovšinova, inž. Kloc, gđ. Drobničeva, Hraštelj, Sipek, gđ. Kubica in Trop. V nadzornem odboru so: inž. Homan, Benko in Goleš, namestnika sta Pirtošek in Križnik, delegat za oblastno skupščino je dr. Pernat.

Na občnem zboru je obširno predaval o smotirih in nalogah Jadranske straže prof. Marjanovič iz Ljubljane. Njegova učinkovita in močno prepričevalna izvajanja so sprejeli navzoči s toplim odobravanjem.

Novooživljeni Ljubljanski šahovski klub

V četrtke zvečer je bil v restavracijskih prostorih pri »Slonu« redni občni zbor »Ljubljanskega šahovskega kluba«, ki se je šele sredi decembra m. l. po več kot letnem mrtvulu na pobudo nekaterih naših šahistov zopet zdramil in začel delovati. Občni zbor, ki se ga je udeležilo število članstvo, je otvoril klubov predsednik, g. arh. Costaperaria, pozdravljajoč poleg vseh drugih navzočih prijateljev kraljevske igre, predvsem prisotnega mladega našega mojstra Vasjo Pirc, častitajoč mu v klubovem in v slov. šahovski javnosti imenu nad lavoriko, pridobljeno pred nedavnim v mednarodni šahovski areni v Hastingsu. Po predčitju dnevnega reda je g. predsednik predal besedo odborovim članom, da poročajo o klubovem delovanju. Iz izbrnega poročila klubovega tajnika g. Pleničarja so se navzoči morali uveriti, da je reorganizirani klub tekom enomesečnega delovanja opravil naravnost ogromno delo. Organiziral je obsežno dr. Vidmarjevo simulatanko, oskrbel vse predprave za splošni klubov turnir, ki prične 1. februarja ter dokončno našel za klubovo uspešno delovanje primeren lokal v kavarni Evropi. Iz sledečih poročil gospodarja g. Preinfalka in knjižničarja g. J. Gabrovška je razvidno, da se je klubu posrečilo iz razsula rešiti še precejšnji del klubovega inventarja — ur, šahovnice in strokovnih knjig. Blagajniško poročilo klubovega blagajnika g. prof. Frankovića izkazuje precejšnjo aktivno — dokaz, kako je mogoče z marljivostjo in vestnostjo ustvariti iz skromnih začetkov trdno podlagu.

Po zaključnem poročilu odbornikov je član nadzorstva g. Ing. Manda predlagal, da se z absolutorijem izreče klubu specialno pohvalo.

Po dnevnem redu je prešel občni zbor na volitve novega odbora. Sprejeta je bila enoglasno po g. predsedniku predlagana lista. Po njej so bili izvoljeni:

g. arh. J. Costaperaria, predsednik; g. Ing. Franjo Manda, I. podpredsednik; g. Mirko Kragelj, II. podpredsednik in vodja tehničnega oddelka;

g. Bogo Pleničar, tajnik; g. prof. Frankovič, blagajnik; g. Ant. Preinfalk, gospodar; g. Julij Gabrovšek, knjižničar.

V klubovo razsodišče sta bila poleg II. podpredsednika voljena še g. dr. E. Stare ter šahovski mojster Vasja Pirc, a v nad-

— Prijateljica, ali že veš, da premaga ljubezen tudi najtežje ovire?

— ??

— Če še ne veš, ti pove nepozabni roman

„Prokletstvo ljubezni“

ki ga dobiš za Din 30.— (po pošti Din 35.—) pri upravi »Slov. Narodac«.

DARMOL
čokolada za odvajanje
deluje blago in zanesljivo
Ne škoduje!
Dobrodo na Ministrstvo pošte in narodnega zdravja
5. šte. 248 od 18. 1932.

zorstvo klubovo g. dr. E. Stare in Milan Kaučič.

Nadaljnja točka dnevnega reda, o kateri je imel razpravljati občni zbor, je bilo sprejetje novih, moderniziranih klubovih pravil po vzoru večjih evropskih šahovskih centrov. Med drugimi važnimi določili predvidevajo ta pravila tudi osnove »Slovenske šahovske zveze« v Ljubljani. Klubova pravila za čijh osnutek gre za sluga v glavnem neumornemu klubovemu tajniku, so bila z malimi nebitnimi izpremembami enoglasno sprejeta.

Kot zadnja točka dnevnega reda je bila volitev častnih članov. Pri tej priliki je med burnim aplavzom prisotnih doletela izredna čast našega mladega svetovnega mojstra Pirc, ki se je za izkazano priznanje ginja zahvalil.

G. predsednik arh. Costaperaria je nato z aplom k složenemu nadaljnjemu delu zaključil izredno lepo uspešno in obiskani občni zbor.

Renertoarji

DRAMA

Začetek ob 20.

Nedelja, 5. ob 15.: Voda. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Zadoščenje, Gospa Chatleena. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 6.: Dopusl na Francoskem. D.

OPERA

Začetek ob 20.

Nedelja, 5.: Morina. Premiera. Izven.

Ponedeljek, 6.: Zorito.

Premiera Gotovčeve opere »Moranac« bo drevi ob 20. »Moranac« imenujemo po vsej pravici lahko narodno opero, saj je njena snov zajeta iz priprostekega življenja našega naroda, v muzikalnem oziru pa sloni delo na marsikaterem narodnem motivu predvsem pa na narodnem ritmu. Vse glave vloge so izvršne, predvsem pa je provokator tudi orkestral part celoga dela, saj je Gotovac znan kot eden najboljših naših skladateljev, ki izvrstno obvlada orkester in je imel s svojim Simfonijskim kolom v letošnji sezoni v Parizu pod taktirko znamenitega dirigenta Rhene - Balona naravnost ogromen uspeh. Vsebinska je priprava, ljubezenska zgradba dveh čistih mladih oseb. Mladi par predstavlja v naši zasedbi ga. Giungionea in g. Costič. Veliko ulogo vsehkega dobrega duha Golena ima g. Janko, Morano mater Goravo poje ga. Thierry, Bojanovega očeta Njegovana g. Marjan Rus.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 5.: Drzni plavalec.

Sentjakobsko gledališče v Mestnem domu. Sijajna predstava burka »Drzni plavalec«, ki je vzejala tudi najresnejše posetnike, se ponovi danes ob 20.15. Smeha polna burka ima toliko izredno komičnih zapletov, da se morajo vsi nasmiejati od srca. Smeh, smeh, smeh bo zopet odmeval v Mestnem domu. Priďte! Vstopnice se dobe ob 10. do 12. in od 19. dalje v veliki dvorani Mestnega doma.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 5. ob 15.: Maki in Moric. Znižane cene. Otroška predstava. — Ob 20.: Grofica Marica.

Ponedeljek, 6.: Zaprla.

Torek, 7.: Zaprla.

Sreda, 8.: Svejk. II. del. Premiera.

Iz gledališča. Kot otroško predstavo bodo danes ob 15. ponovili zabavne fantovske šale v šestih slikah »Maki in Moric«. V igri je mnogo petja, plesov in godbe. Zvečer bodo uprizorili »Grofica Marico«, še vedno svežo in povesod priljubljeno Kalmanovo opereto, ki tudi letos, nanovo naštimirana in v deloma novi zasedbi, splošno ugaja. — »Svejk«, drugi del bo naslednja dramska premiera. Drugi del prikazuje 6 zelo zabavnih in satiričnih slik iz življenja dobrega vojaka Svejka v ruskem ujetništvu ter bo gotovo prav tako privlačel kot prvi del, ki je dosegel rekordno število uprizoritev v mariborskem gledališču.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Sreda, 8.: Mrak. Uprizoritev v korist brezposelnih v Celju in okolici.

A. Mazovskij:

Krsta

Autobiografija: To se je zgodilo v Leningradu. Leta 1893. sem vprav zadnjega decembra in baš popoldne prišel na svet. Vse svet me je sprejel z boki in v rokah veselo so mi vzklikali in ob tedaj je povsod v navadi, da 31. decembra popolnoma praznujemo moje rojstvo.

Moj oče je bil ponižen uradnik in velik prijatelj kanarčkov. Imel jih je nič kolko in tak šunder so delali, da smo morali imeti v predsoh, ži zmerom pripravljene bombaž s katerim so si gostje ob prihodu zamastili ušesa. Oče mi je po smrti zapustil precejšnjo dedščino: 25 kletk, 13 spletenih gnezdi in kilo semenja.

Rase. Sem sredi kanarčkov, čisto nedolžen otroček sem bil: ko sem v gimnaziji povsem slučajno in nepričakovano padel sem sporodil staršem, da sem srečno zlezal skozi, medtem pa sem prodal lanske knjige, pridelal »kupčiku« še denar, ki mi ga je bil oče poslal za nove. In hodil s prijateljem ob Novi ter opazoval čoln s katerim sem se namenil odpuliti na neobiskani otok.

K peresu me je kaj kmalu prignalo. Ko sem imel 18 let, so me našli mojo prvo povest. Strašna je bila, z burlo in občenenjem. Vsi so mi čestitali k prvemu uspehu, nekdo pa mi je celo odkrito izjavil:

»Si res ti to napisal, lump, a?«

Povej no, odkod si prepisal, jaz bi

Dvoboj Ilirija - Primorje

Danes ob 15. uri se bo vršila na igrišču ASK Primorja na Tyrševi cesti prva kvalifikacijska tekma med Ilirijo in Primorjem za vstop v nacionalno ligo

Tekma je velike važnosti tako za kluba kakor za ves nogometni sport dravske banovine. Zato apelira LNP na sportno občinstvo, ki bo prisostvovalo tekmi, da ne moti rednega poteka sportne borbe. One, ki bi želeli igrat, reditelji itd. ter se nesportno obnašali, bodo policijsko odstranili z igrišča.

Zimski sport na deželi

V tekočem mesecu je priredil SK Tržič 3 klubske smučarske tekme, ki so bile vse dobro obiskane in so bili doseženi z ozirom na ugodne snežne razmere zelo dobri rezultati. Vidi se velik napredek tekmovalcev.

Na klubski tekmi 8. januarja v Zgornjem Lomu (17 tekmovalcev) na okoli 7 km dolgi progi si je priboril prvenstvo Dolje Primorje v času 25,4, drugo mesto je zasedel Riko Ankele. Dne 15. januarja se je vršila na Dolencu gubi klubski slalom. Višinska razlika 150 m, dolžina 600 m, 20 tekmovalcev. Najboljši čas je dosegel Viktor Zigmund 14,55, drugi Slavko Primožič v času 15,9. Po tekmi je predsednik po kratkem nagovoru razdelil darila vsem tekmovalcem, katere so podarili tržaški meščani, ki jim izrekamo na tem mestu v imenu kluba in tekmovalcev najiskrenejšo zahvalo. 20. januarja smo se udeležili tudi podsvetneke prvenstva v Kamniku, kjer je dosegel pri tekmi na 18 km Riko Ankele 10. mesto in prvo mesto province.

Sedaj pa se že pripravljamo na tekmo za prehodni pokal Zelenice, ki se bo vršila 19. februarja.

Tudi v Mengšu je dobil bel sport lepo število navdušenih prijateljev, ki so se pred kratkim organizirali v SK Mengš. Mladi agilni klub je zgradil tudi dve manjši skakalnici in v nedeljo 28. p. m. je priredil še prvo propagandno prireditev. Ker je bila to sploh prva zimskosportna prireditev v Mengšu in je pri njej sodelovala tudi priznana mengška godba, so se na hribu nad trgovcem zbrali vsi, ki so le utegnili oditi iz doma. Tu je bil točno ob 15. start na tekmo na progi okrog 5 km. Startalo je 14 tekmovalcev, ki so morali dvakrat prevoziti neleh pot okrog hriba. Zmagal je Mengšan Znidar, drugi pa je bil Podbevšek iz Rodice pri Domžalah.

Po tekni so se tekmovalci poskušali v skakalno na manjši skakalnici, ki je za začetni trening prav uporabna. Nekateri so pokazali že precejšnjo rutino in tudi lep stil, zlasti Mengšan Lipar Peter. Skoro enakovredni mu je bil Podbevšek. Oba sta skočila 8 metrov in odvozila brez palca. Nekaj tekmovalcev je skakalo s palicami v rokah, kar je nedopustno in navarvo Z večje skakalnice, ki je le nekaj metrov oddaljena, se niso mogli skakati, ker jo bo treba še preurediti. Nalet je sicer dober in bi se z njo lahko pogajali 16 m daleč, vendar pa krivina in iztek onemogočata skakanje. Treba bo pač temeljite popravne ali pa izbrati prikladnejši teren.

Po končanih skakalnih tekмах je pozdravil tekmovalce in občinstvo župan G. Lipar, nakar so številni smučarji in smučarke z godbo na čelu odkorakali skozi trg med gostim špirljem občinstva, ki je sportnike navdušeno pozdravljalo. Agilni SK Mengš je s svojo prvo prireditvijo napravil prav uspešno propagando za razvoj lepega sporta v Mengšu.

Iz Guštanja nam poročajo, da je bila pred dnevi odprta smučarska koča na Pokrovm travniku. Na predvečer je bila koča polna smučarjev, ki so ob zvokih godbe dali duške veselju in uvod za p. membrni dogodek. Drugi dan je G. Jenko predsednik SK Guštanj Rotije pozdravil navzoče zimске prijatelje in kmetsko ljudstvo iz okolice kakor tudi razne zastopnike prečital pozdravno pismo g. sreskega načelnika ter orisal osebe, ki so dovedli do graditve. — Zahvali se je nadalje vsem darovalcem, ki so na kakršnekoli način pripomogli k ureditvi zgraditve G. župnik Serafin sam navdušen

Zoščenko:

Očka

Nedavno so Volodko Guseva temeljito zašili pri sodišču. Pripoznali so ga za očeta nekemu dojenčku — tretjino njegove plače so odredili za alimente. Ni moči popisati skrb mladega srečnega očeta. Zelo je žalosten zaradi tega.

»Meni,« je dejal, »se je zmerom stidilo, da bi gledal dojenčka. Cebajo z nožicami, kihajo in vrišče. Tudi lahko kar na lepem zamažejo obleko. Ni moči živeti s temi dojenčki! In tako majhni stvari naj torej plačam denar. Tretjino svoje plače naj bi dal. Kar takole na lepem! Človek bi res lahko spričo tega obolel. Tudi ljudskemu sodniku sem rekel naravnost: Smešno je, sem dejal, ljudski sodnik! Naravnost smešno je, sem rekel, neumno početje. Tako mala stvarca, pa naj ji dajem tretjino svoje plače. Čemu potrebuje tretjino? sem dejal. Dojenček, sem rekel, ne pije, ne puši in ne kvarta, pa naj mu mesečno plačujem! Človek, sem dejal, lahko spričo tega obolel, spričo takih abnormnosti!«

Ljudski sodnik je odvrnil: In kakšno stališče zavzimate vi do dojenčka? Se priznate za očeta ali ne? Rekel sem: Čudno so vaše besede, ljudski sodnik. To so, sem dejal, naravnost žaljive besede. Jaz sem rekel, bom še od teh besed obolel. Jasnó, da to ni moj otrok. Toda, rekel sem, jaz vem, kdo ima tu svoje prste vmes. To je Maruška Kovrova, ta kača strupena, ki se zaradi mojega denarja vznemirja. Ona zahteva ali-

sportnik, je v zanimivem govoru orisal zgodovino smuček, vplivne učinke in užitek pri tej panogi sporta v zimskih krasotah narave z ozirom na zdravje telesa in duha in blagoslovil dom in smučarsko orodje. Dom je bil otvorjen in krščen po g. Stanginu ki ima največ zaslug za »Stangl« novo kočico.

Zimskosportni dan v Litiji

12. februarja bo priredila Litija niz zimskih sportnih prireditev »Belac« nedelja v Litiji naj zbere v složen krog vse prijatelje zimске narave. Z jutranjim vlakom bodo prišli v Litijo ljubljanski fotomaterji, ki jih vodi g. Beno Gregorič. Predpoludne bodo fotomaterji slikali litijske motive. Zr. najboljše posnetek Litije je dolečlo Tuško prometno društvo originalno E. Justinovo diplomu. Gostje bodo prisostvovali smučarskim tekam, ki se jih udeležijo litijski, šmarnski in okoljski smučarji. Za prveke v posameznih skupinah je določenih več nagrad: g. Gregorič iz Ljubljane je podelil Fotoklubu v ta namen 2 foto aparata, SKJ daruje za prveke Sokola smučarji itd. Darila za smučarje in diplome za fotomaterje so razstavljene v trgovini g. Kofčarja.

Prijavitelj izletniki se bodo v več skupinah odvezali nato na dolensko stran. Pešci in smučarji pojdejo na Javorje in nato v Stično, one skupine, ki se bodo peljale na vprežnih sanjah, na sportnih sanjah s pripravo in smučarji, ki vozijo ski.

Iz življenja na deželi

BLEDE. Kino Bled bo predvajal danes zadnji Kalmanovo opero »Predpustna vila«, dodatek tehnik in domač film.

BLOKE. Smučarski oidek društva kmetskih fantov in deklet na Blokah obvešča, da se tekma, določena za današnjo nedeljo, zaradi slabih snežnih razmer ne bo vršila, ampak se preloži na ugodnejše snežne prilike, kar bo pravčasno objavljeno v časopisih.

CERKLJE PRI KRANJU. Glasna, očitna in odlična je volja poštenega Gorenjca, iskrene so njegove želje, smotrno njegovo delo, kar je dokazala zadnja nedelja. Ob 8. uri je zboroval mladoletni Sokol, ki se polagoma dviga k poletu v višine, kakor jih že obvladajo njegovi preiskušeni tovariši »iz tajniškega poročila, ki ga je podala prosvetarica s. Mira Povhova, odseva žar ljubezni do domovine, nežne mladine, do težko preizkušene jugoslovenske narode. Sokol združuje, kar je močnega, otrese pa se je priveskov, ki so ga s svojimi dejanji onečaščali. Stojel je na braniku severne meje se cerkljanski Sokol zaveda svojih dolžnosti v usodnih trenutkih, zato je z obsežno brozjavko protestiral pri ministrskem predstniku g. Sršiču in savezu SKJ proti škofovskemu pismu. Društveno tolovadbo vodita br. Žabkar in s. Grimova, igre br. Pavlovec, tamburaški zbor izpolnjuje prosvetno delo. Odboru, ki je zamenjal je tajnika s s. Kalanovo, odnosno Zamanovo, načeluje še nadalje kot starosta župan Robas, ki ga ne omaje nikakršna vihra, temveč vztraja pri svojih nazorih tu. I. tedaj, kadar mu preobličila dela in gnev sovražnikov ogražata njegovo eksistenco. — Ob 11. uri se je vršilo predavanje na mestnici sreskega kmetskega referenta g. Martelanca o sadjarstvu Udeležba ni bila zadosti povoljna, ker se občani nikakor ne morejo zadržati k umnejši in racionalnejši prenosovi sadjarstva. Na zadnji kmetski razstavi je bilo sicer 46 odlikovanih, a s tem še ni rečeno, da bi bila ta panoga v povoljnem stanju. G. predavatelj je svojo nalogo izvršil prav vzorno.

CRNOMELJ. Podružnica SPD priredila skupno z lovci veliko planinsko lovsko zabavo 11. t. m. v vseh prostorih hotela

»Slovo pojdejo« z. Bopstperka, Vrat in v Temenico. Na Pijuski vstopijo izletniki na glavno dolensko cesto od koder je do Stične le še 5 km. Podrobna organizacija glede prehrane, vodi in drugega je že izdelana. Vra Litijska nam bo pokazala kako je treba zimski sport uporabiti v tujsko prometne namene. Nizke cene bodo omogočile prav vsakomur, da pohite za mal denar v zanimivo pokrajino zgodovinarja Valvasorja in starih menihov.

Jugoslavija v tekmovalstvu za Davison pokal. Pred dnevi se je v prisotnosti predsednika francoske republike Lebruna vršilo zbiranje za letošnje teniško tekmo. vanje za Davison pokal. Po tem zbiranju bo morala Jugoslavija v prvem kolu nastopiti proti Italiji, in bo imela torej precej težko stališče.

Nadaljevalni smučarski tečaj priredi Slovensko planinsko društvo prihodnji teden t. j. od 6. do 10. t. m. vsak dan od 15. do 18. h. to v okolici. Večja savezni učitelj J. Kveder. Prijave in podrobne informacije v pisarni SPD v palači Grafike, Masarykova cesta 14-I.

SD Vrhnik sponora, da se morajo vse razpisane smučarske tekme zaradi snežnih razmer preložiti na poznejši čas. Novi termini mladinske klubske tekme za prvenstvo Vrhnik in vztrajnostne tekme na 60 km bodo pravčasno objavljene. Predsednik ASK Primorje (nogometna sekcija). Reditelji g. Vovčina, Klančnik, Madon, Erbežnik, Glušček, Jurkaj, morajo biti danes ob 14.15 na igrišču. Istočasno se morajo oglašati za blaginjsko službo g. Gostiša in Sketelj ml.

SK Svoboda (Ljubljana). V ponedeljek točno ob 19.30 prva seja odbora, v Delavski zbornici. Gg. Stanko, Jugovec, Logar, Malover, Kovač, Simončič, Kraj, Novak, Golof, Habint, Jerala, Boncelj, Koruza in Vičič naj pridejo zanesljivo.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 10.30 seja sekcije v garderobi na igrišču zaradi razdelitve brezposelnih županov. Na sejo se pozivajo Pleš, Serbec, Zupancič, Klančnik, Skrajnar, Primar.

SK Korotan (Kranj) sklicuje za 23. t. m. ob 20. v knjižnico dvorano Narodnega doma redni občni zbor z občajnimi dnevnim redom ki je objavljen na tozadevnih razglasih po mestu. Pravico udeležbe in glasovanja na obnem zboru imajo samo člani, ki imajo članarino za leto 1932 plačano. Samostojne predloge je vsaj 14 dni pred obnim zborom pisмено prijaviti odboru.

Lackner. Za to prireditev je mnogo zanimanja posebno med lovci, ker se v doglednem času ustanovi podružnica SLD za vso Belo Krajino. Ravno pri tej zabavi bodo imeli lovci črnomeljkega in metliškega sresa priliko, da se bliže spoznajo in porazgovore o bodočem delovanju društva. Sosednja društva se sprašujejo, da ne priprejajo na dan svojih zabav.

DOB PRI DOMŽALAH. Na naši šoli se je od 18. do 22. t. m. vršil zimski kmetski tečaj. Otvoril in zaključil ga je sreski načelnik g. Vouček, ki je podčrtnal pomen takih tečajev in pozival k skupnemu delu za kmetsko organiziranje, k samopomoči v teh hudih časih. Zanimanje za tečaj je bilo izredno, kar so prihajali poslušalci iz občin Dob, Krčina, Brezovica, Vir, Ivan in Radomlje. Rednih obiskovalcev je bilo povprečno na dan po 70, rekord obisk pa je bilo v soboto, 120. Obisk je pač variral po zanimanju za snov in po potrebi za prebivalstvo. Glavni predavatelj je bil sreski kmetski referent g. Hladnik, ki je podal snov iz vseh panog kmetskega. Vodne zadruge in ousluževanje travnikov je obravnaval inšpektor g. Hočevar, pomen zadrug za kmetsko g. Šifrer, sadjarstvo šolski upravitelj g. Hrovat, čelbarkstvo pa šolski upravitelj g. Mayor. V nedeljo 22. t. m. se je vršil občni zbor Sokola v Dobu. Udeležba je bila zelo lepa, zanimanje za društvo veliko. Iz poročil poiznemo, da se je v sedanjem letu Sokol lepo razvil. Začel je sistematsko tolovadbo v mali sobici pri šoli z nekaj tolovadci. Končal je s vrestami 14 članov, 12 moškega in 14 ženskega naraščanja. Proti koncu leta si je Sokol uredil lepo obsežno tolovadnico, ker je adaptiral primerne prostore pri Videmski. Prvič, kar obstoji društvo, je nastopilo na župnem zletu v Ljubljani. Doma smo priredili lepo uspešno tolovadno prireditev 18. septembra kjer je nastopilo 73 tolovadskih domačega društva. 4. decembra pa je bila zelo lepa akademija za posvetitev tolovadnice. Odbor je s malimi izpremembami ostal isti. Sokol se lepo razvija, je na pohodu kljub hudim časom in pastirskim listom. — V nedeljo proti ve-

Dejal sem: »Nos še ne zadošča. No, sek, sem rekel, je videti res kakor moj, a luknjice v nosu, pogledje niso moje — te luknjice so premajhne. Za takšne luknjice ne morem plačati več ko en rubel.«

Nato je zavila Maruška svoje dete v prti in rekla: »To še ni nič, da je bel ko sneg. Morda, je dejala, so mi ga v bolnici zamenjali. Ko je prišel na svet, ni bil bel ko sneg. Bil je temne barve. In vriščal je s tenkim glaskom. In ko so ga umili, so mi ga prinesli in bil je bel ter je hripavo vreščal. Prvi otrok je bil čisto tak kakor očka.«

Sodnik je rekel: »Še sam lahko zbolim ob takih rečeh. Kje je babica?« Prišla je babica. »Da, da,« je dejala, »res je, da se mnogo žena razburja zaradi zamenjave otrok. Samo mi imamo, je rekla, časih 87 rojstev ob istem času! Ne utegnemo,« je dejala, »vžigati dojenčkom posebnih znakov.«

Dejal sem: »Za takole stvarco bi lahko človek plačal 20 kopejk, sem rekel, pa bi bilo še zmerom več ko preveč. Ti sto temno sem dejal, je znabiti moje ali ta otrok pa očitno ni moj. Dovolite mi, sem rekel, gospod ljudski sodnik, da sedaj grem in da se tu ne mudim še dlje.«

Sodnik pa je rekel: »Počakaj še malce, koj bomo prebrali obsodbo.« In jo je prečital. Zahtevali so tretjino moje plače.

Dejal sem: »Fej, sram vas bodi vse skupaj! Od takih reči človek res še lahko zbolli.«

četa se je vršil imponenten shod JRKD v gostilni g. Detela v Dobu. V polnih sobah ni bilo več prostora in so morali mnogi oditi. Govorila sta senator g. dr. Rožič in veterinarški svetnik Ravtar. Vsi so z zanimanjem sledili izvajanjem o punktacijah, o agrarni reformi, o odpomoci domačim brezposelnim, o političnem položaju. Navzočih je bilo nad 250! Otvoril je shod župan g. Ivo Detela. Tudi krajevna organizacija JRKD se je radnišča začela zelo zadovoljivo razvijati. Domači poslanec g. Cerar se shoda, žal, ni mogel udeležiti, ker je bolan in je postal pozdrav.

DOL PRI HRASTNIKU. Prošlo nedeljo je priredila šolska mladina gledališko predstavo »V kraljestvu palčkov«. Ker so bili prostovoljni darovi namenjeni za Pomladke Rdečega križa, je bila prireditev prav dobro obiskana in tudi gmojni uspeh ni zastajal v primeri za res odlično podano moštvo pisatelja Ribičiča. Danes bo ob 9. dopoldne v prostorih šole občni zbor Sokolskega društva. Popoldne pa se zbiramo vsi k Dolinški pod Skalo, kjer bo imel svoj shod posl. dr. Rape, katerega že dolgo ni imela čast pozdraviti v svoji sredi občina Dol. Na šoli se je ustanovila Jadranska Straža, Mladina naj nam bo v bodrilo in upati je, da se bo poročilo v kratkem tudi društvo Jadranske straže za odrasle z ozirom na njen prevažen in višji pomen.

DOLENJA VAS PRI RIBNICI. Pod okriljem Zveze kulturnih društev bo danes ob 15. v osnovni šoli predavanje o sodobni gospodarski krizi s posebnim ozirom na vprašanje denarja in na naše domače razmere. Predavatelj bo iz Zveze kulturnih društev.

GORENJA VAS V POLJANSKI DOLINI. Ob koncu prošlega meseca je bil v Gorenji vasi zaključen obrtno-nadaljevalni tečaj, ki je trajal 10 tednov in se ga je udeležilo 22 vajencev. Tečaj je s hvalevredno vno vodil g. učitelj Radoslav Kovač s sodelovanjem g. banovinskega zdravnikar dr. Milana Gregorčiča in združnega načelnika g. Iva Sarčija. V zvezi s tem se je vršil dne 9. in 10. januarja pouk v luženju lesa, ki ga je vodil strokovni učitelj g. Adolf Dolek. V aprilu mesecu je nadalje predviden strokovni tečaj za čevljarje mojstre in pomočnike. Interesno so naprosili, da prijavi svojo udeležbo čim prej združnemu načelstvu. Priredovanje obrtne zadruge za Poljansko dolino je vse hvalevredno in daje lepo izpričevalo agilnemu naletstvu, ki nedostatek obrtno-nadaljevalnih šol nadomešča s poučnimi tečaji. V nedeljo, 12. t. m. se bo vršila v prostorih tovaršnice Sarčija v Gorenji vasi predpustna zabava, na kateri bo nastopil tudi znani poljanski obrtniški tercet. Čisti dobiček je namenjen za podporo siromahin in onemoglih obrtnikom, zato so iskreno vabljeni na to prireditev vsi prijatelji obrtniškega.

GRIZE PRI ZALCU. Sokolsko društvo bo vzprijelo v nedeljo, 12. t. m., ob 15.30 v dvorani se. Amalije Pihovec v Grižah Tirano vo ljudsko igro »Razbojni Guzde«. Vabljeni vsi Grižani in okolici.

POLJČANCI. Iz kronike zadnjih dni posnemamo kratko: Na našem sokolskem odru je šolska mladina iz Studenice gostovala z ljubko mladinsko igro »Sirota Tevica«. Igrali in peli so dobro. — Tudi tavotve smo imeli. Nekim dvorjem je bilo ukradenih iz viromljene barake raznih predmetov v vrednosti 313 Din. Neki mali nepridiprav (še šolar) pa je izmaknil služkinji R. G. iz torbice v zaklenjenih škrinjah 265 Din. Orožniki so ga kmalu izsledili. Ima že na vesti nekaj tatvin in je zrel za poboševanje. — Na ustanovnem občnem zboru druge kraljeve organizacije za Poljčane je bil izvoljen za predsednika župan Simon Prešern, za podpredsednika in blaginjskega referenta g. tajnika Ivan Kovič, ostali odborniki in revizorji pa so: Alojzij Krajnc, Ludvik Varl, Oton Želionter, Anton Zorko, Viljem Kusler, Rajmund Savski ter Jožef Korosec. Delegata za okrajno skupščino sta Prešern in Detiček. — G. Malitšec je otvoril v Peklu v prednji trgovini Antončič novo trafiko. — Težko začelena koruza je prispela, zaenkrat en vagon, ostala dva še prideta. —

PREVALJE. Krajevna organizacija JRKD je imela letni občni zbor v nedeljo v restavraciji g. Rozmana. Obisk je bil prav povoljen, prišlo je tudi mnogo posestnikov iz okolice, ki so včlanjeni pri prevaljski organizaciji. Narodni poslanec g. inž. Pahernik je bil od prirotnih iskreno pozdravljen, nakar je podal izbrano poročilo o politični situaciji in delu narodne skupščine. Predsednik sreskega odbora notar dr. Senčar pa je poročal o delovanju banovinske in sreske eksekutivne. Tudi on je bil toplo pohvaljen. Izvolil se je novi odbor in na povzbujo tovaršev Sedeja in Grafenauerja se je ustanovil oidek, katerega naloga bo reševati socialne in gospodarske probleme, ki so baš v sedanjem času navažnejši. Glede punktacij naj tudi prevaljska občina vloži protest.

SMARTNO PRI LITIJ. Danes popoldne se uprjori v Sokolskem domu ob 3. veseloigr »Trije vaški svetniki«. Gostuje Sokolski oder iz Litije.

SV PAVEL PRI PREBOLDU. Tudi pri nas je napočil čas občnih zborov. V nedeljo smo imeli kar štiri: Sokol in tri gasilska društva, naša občina jih šteje namreč sedem. Vsi občni zbori pa so potekali prav mirno in v najlepšem redu. Čeravno je bilo opaziti med posameznimi gasilci v Preboldu zadnji čas nekaj nesoglasja. Izvolili so si pa v članu Kotniku marljivo, simpatičnega načelnika in je gotovo, da se bo društvo zopet dvignilo na ono višino, katero je zavzemalo v prejšnjih časih. Baš to društvo si je že nabavilo motorno brizgalo ter lastni avto. V ostalih društvih so potekali občni zbori mirno ter so se izvršile v vodstvih le majhne izpremembe, kar je dokaz da so člani v vodstvu zadovoljni. Dramatski oidek Sokola pripravja pod spretnim vodstvom energične sestre Urnjekove igre »Legionarje, ki naj bo prva na novem odru, katerega je okusno naslikal umetnik samouk Vašelj. To bo tudi prva igra v »Zadružnem domu«, kjer je prav čedna tolovadnica. V omenjenem domu je sedaj osredotočeno vse kulturno delo našega naprednega kraja. Tu so pevskie vaje, tu se vadijo na odru diletantje, tu je lepa knjižnica z nad 600 knjigami, tu večba dnevno po en oidek tolovadcev od najmanjše dece do čvrstih članov in gibni člani. Včasih pa se zavrti v dvorani tudi kar parček, saj smo imeli v preteklem letu prav lepe veselice kakor tombo, akademijo s proslavo udninjenja MTK lavtvo, Stefanovo in Silvestrovo. Pred božičem je obiskal naš mlad kotichek tudi neki agent iz Ljubljane, ki pa je deloval ne le za firmo, temveč tudi za lastni žep. Izražal je namreč poleg plačila za silko tudi ono za okvir. Firma je poslala sicer naročeno silko popolnoma pravilo, okvir

pa je ostal pri gospodu agentu, v katerega se bo najbrže sam postavil. Mož je doma nekeje v kamniškem okraju.

SKOFJA LOKA. Mesec občnih zborov je bil januar. Obračun je prvo polagalo Opleševalno društvo, ki je doseglo lani za letopoto povzdigo škofoje Loke prav zadovoljive uspehe. Največji napredek društva pa je bilo popolno odplačilo dolga za javno kopališče. Hudo so se pritoževali društveniki nad brezvestnostjo ljudi, ki sproti vsako leto uničujejo društvene naprave. Za nadzornika OD je bil izvoljen nanovo g. Brus, ostali odbor pa vodi dosednji predsednik g. Zahradnik. — Par dni pozneje so zborovali sadjarji vsega loškega območja. Podružnica šteje okoli 50 članov, število pa se bo s pritegnitvijo vrtnarjev okoli Zablance še povečalo. Sklenjeno je bilo, da bodo člani deležni društvenih pomoči v vseh oziirih. Zivahno sodeluje pri podružnični učiteljstvu, vodi pa odbor posestnik Franc Kalan s. S. — V dobrodelnosti se je odlikoval Rdeči križ, ki ga od ustanovitve dalje vodi gosp. Blaznik. RK je podpiri šolsko kuhinjo v škofoji Loki in je poklonil pomoč železničkom. Društvo šteje 53 članov. — Preteklo soboto so se sestali člani Narodne odbrane. Zbor je vodil predsednik notar g. Sink, dalše poročilo pa je imel delegat iz Ljubljane dr. Reja. Občni zbor je bil končan v lepem soglasju in z željo, da se ta eminentno važna narodno-obrambna organizacija čim bolj uveljavi. Mimogrede naj pripomnimo, da je dobila škofoja Loka zadnji čas tri nove mladinske organizacije: na meščanski in osnovni šoli se je ustanovilo Podmladek Jadranske straže in zraven tega Podmladek Rdečega križa na meščanski šoli. Snujeta se še krajevni organizaciji Jadranske straže in strelske družine.

SKOFJA VAS PRI ČELJU. Društvo kmetskih fantov in deklet v škofoji vasi bo vzprijelo v nedeljo, 12. t. m., ob 15. v posojilniški dvorani v Vojnku šoloigro v petih dejanjih »Ziva pokoravica«. Društvo se pripravlja za številni obisk. Prihodnja novost bo »Čarški sel, ki ga bo društvo vzprijelo prvo nedeljo v marcu.

VACE. Radostni dan pomembnega dogodka, ki nas je zvezala električna skla s svetom, so oznanjale Vace s številnimi državnimi zastavami. Številne goste, ki so dospeli z litijske strani, pa so pozdravljale okrašene hiše že nekaj kilometrov prej, v Hotiču. Toliko uglednih predstavnikov Vace že dolgo niso videli kakor v nedeljo. Prišli so tudi mnogi okoliščani, pestrost pa so povečale številne smučarske uniforme, saj je bil idealen zimski dan. Sprva je bilo določeno, da se bodo otvoritvene slovesnosti vršile kar v postnem poslopju, da pa tudi stoglava množica manifestira za državo, ki posveča Vaco svojo pozornost, je vrli župan g. Čertane otvoril slovesnost kar pred postnim poslopjem. Pozdravil je vse domačine in ugledne goste, nakar je povzel besedo pošni direktor g. dr. Tavzes. Omenjal je važnost telefonskega omrežja z državnega stališča in je objubil vsem delavnim krajem (Vace) je postavil za zgled vso svojo pomoč. V imenu sresa je spregovoril načelnik g. Podboj, za domačine pa g. župnik Porenta. Razen že navedenih gospodov so se slavja udeležili tudi svetnik poštne direkcije g. Epil Tilen, g. inž. Poljan Albin, ki je spjel telefon na Vace, g. Lavoslav Brus, šeil. t. t. sekcije, narodni poslanec g. Miravje, litijski župan g. Lejovic in mnogo okoliških poštarijev z litijskim poštnim stariščin g. Čvetkom Kolbetom. Po oficijelnem delu se je vršila ob sodelovanju vseh domačinov živahna družabna prireditev. Pevski zbor je zapel več lepih pesmi, igrali so poskibelci z »Mestnim muzikantom« za smeh, nad vse originalen pa je bil ribolov. Za kraspe in ščke so služile ogromne klobase in drugi domači izdelki. Strojni »sribci« pa so si klobase ogromnih razsežnosti poveznili kar okrog vratu. Naj omenimo še, da so želi splošno pohvalo mladi gojenci državnega vzgajališča s Ponovič pri Litiji. Usoda je potisnila otroke z ulice za ridozvo internata. Marljivo navnetelj državnega vzgajališča g. Stritar pa s ljubeznijo vodi to mladino v pošteno življenje. Pesem in glasba mu služita tudi za sredstvo. Vsi so občudovali vrli Stritarjev zbor in zgledno obnašanje gojencev. Prireditev ob važnem dogodku na Vaci je bila tako lepa, da jo bodo ohranili vsi udeleženci v najlepšem spominu.

VISNJA GORA. V nedeljo 23. p. m. je imelo višnjejsko gasilno društvo svojo redno letno glavno skupščino. Po podanih poročilih se je konstituiral in potrdil zopet dosednji odbor. Navoro je prevzel funkcijo le tukajšnji posestnik g. Volk Jože. Naša amušička so zaradi izredno toplega jutra doma le brez sneha Ubogij amušarji! No, pa ni še vseh dni konec. Še bo smuke, še bo »pik« po naših brežinah! Pred dobrim mesecem se je pojavil v Višnji gori neki veleposelnik iz Štajerske. Sklenil je kupiti z več tukajšnjimi posestniki za dva, ki so jih imeli na razpolago. Ti so dva naložili na 20 vagonov in kupec jih je odpeljal v Zagreb. Sedaj pa prodajalec čakajo zaman plačila za blago, kupca pa je, kakor se glase poročila iz njegovega kraja, v zaporu. Kamor ga je privlelo trgovsko poslovanje.

VOJNIK. Za Vojnik in okolico bo jutri praznik in bodo ljubitelji res lepih prireditev napočili posojilniško dvorano ob 8. popoldne, kjer priredi meščanska šola akademijo v proslavo 10 letnice obstoja s prav lepim in nadvse zanimivim sporedom, ki je razviden iz lepakov. Starši, prijatelji mladine, višnji učenci šole in vsi ostali ste vabljeni k tej lepi prireditvi.

ZIATO POLJE. Četudi smo skoraj popolnoma odrezani od sveta, smo se zadržali in ustanovili v nedeljo krajevno organizacijo JRKD. Ustanovni občni zbor se je vršil v hiši g. Stražarja, po domače pri Juhartu na Brezovici. Sresko organizacijo JRKD in bolneje državne poslanca g. Cererja je zastopal g. Svetl. ki nam je v letem govoru pojasnil marsikaj česar mnogi izmed nas niso še nikdar ališali, zato pa je tudi žel tonlo odobravanje. Ker se je ustanovnega občnega zbora udeležilo tudi precej še ne organiziranih mož in fantov, so ti takoj po končanem govoru vsi brez razlike in oklevanja vstopili v JRKD. Tako šteje tedaj ustanovljena krajevna organizacija že 80 članov. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor sami ugledni možje, ki nam zadostno jamčijo za uspešno delo. Predsednik je Anton Zavbi, posestnik iz Lasenja, tajnik g. Grčar, posestnik in gostilničar iz Zlatega polja, blaginjski pa g. Postolnik France iz Pjavnove. Nadalje je še 8 odbornikov. Može in fantje, kdor še ni član JRKD, naj nikar ne odlašajo in naj se čim prej prijavijo organizaciji. Mislimo na, da od danes naprej ni nikogar med nami, ki bi se nasedel raznim bujskajem in malkontentom: poženite vseakega razdiralca jugoslovenskih idaj preko praga. — Zlatopolje.

Kraljestvo mode

Pozimi na nogometnem igrišču

Danes, ko se nešteto žen aktivno udeležuje v sportu, je naravno, da se je začela tudi moda pečati z Goodea sportnimi prireditvami. Danes ni več paraolono, če skupina žen športovnjaško opazuje nogometno tekmo in se ob njej bolj razvema kakor star, preizkušen, kibic. Nu, s tem je postalo aktualno tudi vprašanje: kako naj se oblečemo za k nogometni tekmi? kakor je sploh vprašanje obleke važno za vsako ženo, pa naj bo še tako resna in stvarna.

Ob toplejšem vremenu je stvar jako enostavna. Oblečemo pač karkoli, samo da je v sportnem duhu in da nam dobro pristaja. Pozimi je stvar bolj kočljiva. Treba je velike utrjenosti in pa primerne, tople obleke, da se pošteno ne prehladimo. Letos so živalne barve v modi. Morda bi se dalo tudi modri drugod oporekati, a na sportnem igrišču učinkuje zares privlačno, zlasti če je okolico pobelil sneg.

Moderne, kratke jopice iz krzna učinkujejo najbolj mladostno in ljubko, če jih nosimo h krilu iz oranžnega, zelenega ali ognjenega leoparda. Sportno jopico iz slikovite leopardove kože preko česnjevo rdečega krila sportne obleke vidimo na tretji skici.

Dve lisici različne barve

se glasi najnovejša modna domislica. Takšna bo se seveda izredno slikovita, njena cena pa menda še prekaša njeno slikovitost.

sti. Nosimo jo lahko zvečer kakor tudi popoldne. V poštev pride kombinacija črne lisice s belo, sive s črno, ali pa tudi sestava beže in sivo, plavice lisice. Mirne vesti moremo potrditi našim čitateljem, da je učinek tako sestavljen iz črne naravnosti kraljevski, a ker vsaka nima kraljevskih dohodkov, si lahko pomaga s posrečeno imitacijo. Vsekakor je to le domislica, ki je prirojena za malo bolj razkošne razmere, kakor so naše. Če pa se kateri izmed vas, cenjene dame, zljubi, da bi se postavila z nastopom filmske zvezdnice, vam svetujemo: sestavljeno lisico...

John Galsworthy:

Volilo Jolyona Forsyta

Nad uro časa ji je govoril o otrokih in o tisoč malenkostih, potem je prišel ponjo voz, ki jo je odpeljal domov. Ko je bila odšla, se je zopet vdel v svoj stol, se gladi z roko po lici in bradi in sanjaril o dnevu, ki se ne bo nikoli več vrnil.

Po večerji je šel v svojo delovno sobo in vzeti v roke list papirja. Nekaj trenutkov je ostal v tem položaju, ne da bi kaj napisal. Potem je vstal in stopil pred mojstrovino »Holandski ribič ob zatonu sonca«. Njegove misli pa niso šle pri sliki, temveč pri lastnem življenju. Hotel ji je nekaj zapustiti v svoji poslednji volji. Ta misel se je bila tako zakoreninila v njem, da ni mogla nič zburiti njegovih zastritih misli in spominov. Hotel ji je ostaviti del imovine, častihlepija, denar, talentov, dela — skratka, del vsega tistega, kar je bil v življenju sam zamudil navzlic spretneumu in trajnemu izrabljanju položajev. Ah, koliko je zamudil! »Holandski ribiči čoln« ni vsebujejo odgovora na to vprašanje.

Sel je k steklenim vratom, razgrnil

Dame, ki so srečne lastnice starega, nekoliko oguljenega kožuha (ki ni več upraben za na cesto) lahko ustvarijo izredno eleganten sportni plašč, če uporabijo kožuh kot podlogo k vzorčastemu, štrpalcem blagu. Ovrtnik je iz enakega krzna kakor podloga. K takemu plašču moremo nositi vsako obleko sportne vrste (2 skici).

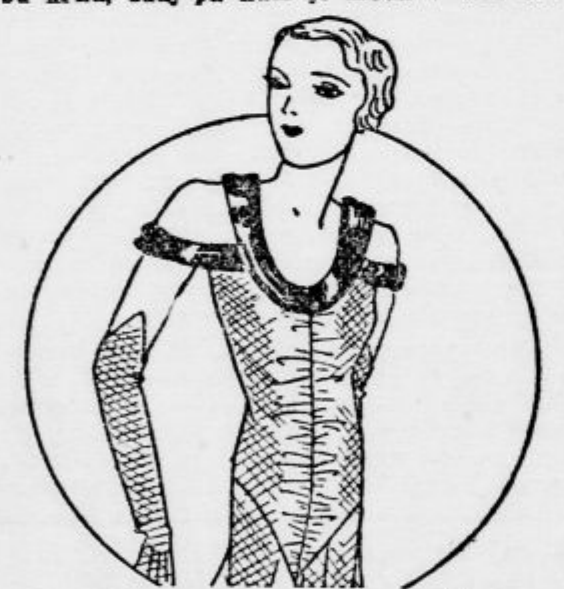
Seveda je hudo, če dama nima kožuha (pa najsi ima krzno zunaj ali notraj). V tem primeru se pač mora zadovoljiti z navadnim plaščem, ki je lahko prav tako eleganten in se celo bolj zalit postavam lepše prilaga kakor pa kožuh, ki jih napravi preveč pokroglice. Ovrtnik naj bo iz dolgodlakega krzna. Moderne so visoke, okrogle oblike, ki so tople in prav lepo pristajajo k obrazu. Moderni plašč je postrani zapet s lesenimi gumbi visoko na prsih, ne posredno pod ovrtnikom (predzadnja skica).

Kostume srečujemo pogosto tudi na sportnem prostoru. Seveda mora biti takšen zimski model toplo obložen s krznom. Naša prva skica predločuje zelen kostum, okrašen s rjavim krznom. Pod jopico nosimo tople, na roko izdelan jumper z modernim, umetnostno obrtnim vzorcem.

Schroll odlično belo platno

Krznene proge na večerni obleki

smo doslej nameščali le na spodnjem robu krila, zdaj pa nam je moda v tem ozi-

ru pripravila presenetljivo vest: s krznenimi progami hoče rešiti problem moderne večernega dekoltēja. Seveda se dajo

ATTENZIONE
ING. J. OMHEN
ARCHITETTURA
LJUBLJANA
Levstikova ulica na Vrtač

v ta namen uporabiti le gladke, tanke kožice, kajti dolgodlake krzna bi učinkovala preveč okorno. Ozko krzno progo prisišemo ob izrezu v globoki podkvasiti liniji, preko ramen pa vodijo prečne proge, ki nekatere nadomeščajo moderne večerne rokavčke.

Zdravniška posvetovalnica

M. S. Koža postane hrapava in razpokana, če je preveč suha. To pa nastopi, če je delavnost potnih in maščobnih žlez zmanjšana, kar je lahko prirojeno ali pa pridobljeno. Umetno postane koža suha s tem, da ji odvzamemo škodljive okoljske maščobe. Te okolnosti so: preostalo umivanje, posebnost s slabimi milji, ravnanje s kemikalijami itd. Posledica je, da se prične roževina nastaja plast v finih luskah lupiti. Zdravljenje obstoja predvsem v tem, da se ti škodljivi vplivi odstranijo. Če to ne pomaga, se mora prirodna maščoba nadomestiti z umetno. Pričuden je angleški Gold-Cream: ko kosovega olja 100 g, rožne vode 10 g, rožne esence 1 g. Na tako namazane roke se nato široko rokavice. Krema se uporablja tudi za ustnice. — A. S. Kostobolje je navadno revmatičnega značaja. Zdravi se s salicilnimi preparati, poleti pa obišče kake kopališče. Obrnite se na zdravnik, v katerega imate največje zaupanje. — E. L. Sredstev, ki pospešujejo rasto las, je dvoje vrst: prva razteza in povečuje prožnost in napetost kože. Ta se rabi pri arbei, mehki, mastni in ohlapni koži. V tem primeru se najprej omežajo plasti roževine s svežim oljem in nato odstranijo s milom. Potem šele se umije lasišče s sledočo tekočino: tani 10, rožne vode 60, vinskega cveta 100. Druga vrsta se pa dražila, ki zvišajo dotok krvi in se rabi pri gladki, beli, malo sočni, tenki koži. V tem primeru Vam priporočamo: Sabininega olja 15 kapljic, vinskega cveta 40 g. — M. Z. Odgovor na Vaše vprašanje je pod El. L. Če ne bi pomagalo, Vam pa priporočamo obsevanje. — A. R. Selo. Bule, oziroma jemice, ki se Vam pojavljajo pri perilu na gležnjih imajo lahko različne vzroke, ki se pa brez preiskave ne morejo ugotoviti. Svetujemo, da zopet obiščete zdravnik, pri katerem ste že bili. Ležanje med perilom je pa na vsak način priporočljivo. — Otroški prehlad. Pri prehladu otrok so se dobro obnesli obkladki s vodo, ki ima 20 stopinj. Otroku naj leži v postelji, vendar je pa potrebno, da se ob časi do časa nosi tudi na rokah. Pije naj čaj od lipovega cveta in pa toplo mleko z mineralno vodo. Pri zaprtju nosu izpirajte notranji del nosnice s 1% raztopino kuhinjske soli in jih nato nemežate s topim oljem. — D. V. Zelo daleč v koži odpravi na sledoč način: Umivajte se večkrat in temeljito s toplo vodo in alkaliziranim milom. Nato je treba kožo s grobo brisačo dobro zbrisati, in ko je popolnoma suha, se umije še s alkoholom. Črne pike se pa odstrani s vodikovim oksidom. — I. B. V starosti popusti prožnost sten krvnih žil, ki zaradi tega rade potijo. Če se to zgodi pri kakšni večji žili v možganih, se kri izlije in v sled otrplosti možganov nastopi lahko takoj smrt. Če pa pot samo kaka manjša žila, otrpne samo del možganov, v sled česar se od tega dela možganov oskrbovanje uide (roka, noga) ne morejo več pregibati. Ščasoma se pa kri zopet vrka in otrplosti uide se zopet vsaj deloma lahko pregiba. Bolezen se lahko izboljša, na trajno ozdravljenje pa seveda ni misliti.

Ponedeljek 6. februarja.

LJUBLJANA 1215: Plošča. — 1245: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošča, borza. — 1730: Ura ruske glasbe (salonski kvintet). — 1830: Esperanto predavanje. — 19: Srbohrvaščina. — 1930: Zdravstvena ura. — 20: Prens opero iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila.

BEograd 1205: Radio orkester. — 15: Plesna glasba. — 1630: Narodne melodije. — 20: Prens opero iz gledališča. — Lahka godba. — ZAGREB 1230: Plošča. — 17: Prens zvočnega filma. — 20: Prens opero iz Beograda. — Lahka godba. — PRAGA 1935: Koncert iz Brna. — 20: Klavirski koncert. — 2030: Prens opero iz Brna. — BRNO 1935: Sramloma muzika. — 20: Koncert na orgle. — 2030: Operni večer. — VARŠAVA 17: Komorna glasba. — 18: Lahka in plesna glasba. — 20: Operni večer. — 2215: Godba za ples. — DUNAJ 1130: Koncert godalnega kvarteta. — 17: Popoldanski koncert orkestra. — 2005: Delni prenos večera Frana Leharja iz frankfurtske opere. — 2115: Koncert berlinskih filharmonikov. — 2230: Nočni koncert. — BERLIN 2005: Koncertni večer. — 2120: Koncert berlinskih filharmonikov: skladbe Čajkovskega. — Godba za ples. — 24: Nove skladbe za elektrone instrumente. — KOENIGSBERG 1940: Klavirski kabaret. — 2015: Slušna igra. — 2120: Prens koncerta iz Berlina. — MUEHLACKER 2005: Večer Frana Leharja. — 2310: Nočni koncert. — BUDIMPESTA 17: Popoldanski koncert. — 2015: Čiganska godba. — 2130: Orkester. — Plošča. — RIM 1730: Prens čelo koncerta z glasbene akademije. — 2145: Večer lahke glasbe.

Torek 7. februarja

LJUBLJANA 1115: Solaka ura: Nikola Tesla (dr. Cermelj). — 1215: Radio-kvartet. — 1245: Dnevne vesti. — 13: Čas, radio kvartet, borza. — 1730: Otroška ura salonskega kvinteta. — 1830: Nemščina. — 19: Dubrovnik. — 1930: Potovanje v zadnjo Indijo. — 20: Prens koncerta iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.

BEograd 11: Jugoslovenska glasba. — 16: Popoldanski koncert. — 19: Pesmi. — 20: Prens koncerta iz Zagreba. — 22: Čiganska godba. — ZAGREB 1230: Plošča. — 17: Lahka godba. — 20: Kompozicijski večer Marka Tajčevića. — PRAGA 1920: Igranje na dudu. — 1945: Kabaretni program. — 2040: Violinski koncert. — 2215: Ura moderne glasbe. — BRNO 1945: Kabaretni program. — 2040: Koncert iz Prage. — 2110: Orkestralni koncert. — 2215: Prens iz Prage. — VARŠAVA 17: Simfonični koncert. — 18: Lahka glasba. — 20: Poljuden koncertni večer. — 2120: Violinski in klavirski koncert. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 1130: Koncert godalnega kvarteta. — 17: Popoldanski koncert. — 1840: Ura štajerskih skladateljev. — 20: Pesmi. — 2055: Heubergerjev večer. — 2230: Godba za ples. — BERLIN 1910: Lahka godba. — 21: Beethovenov večer. — Nočni koncert. — KOENIGSBERG 1930: Plesni večer. — 2045: Prens koncerta iz Zagreba. — 2115: Literarni program. —

2144-a

Kelmorajnska univerza in židovski medicini

Rektor kelmorajnske univerze je izdal javen oklic, v katerem sporoča, da mora njegov zavod odklanjati židovske slušatelje. Povod za oklic je dal naval židovskih medicincev iz Amerike.

več konj na udi. »Ostali bodo«, je pomislil in bilo mu je, kakor da mu je ta misel prevertala srce. Saj je vendar bil tisoč let življenja pred njim!

»Koliko?« Nu, vsekakor dovolj, da se ji ne bo treba postarati prezgodaj, dovolj, da ji ne bodo poteze razorožila oblija pred časom, da ne bodo posivili njeni lasje v skrajni sili. Sam se je smel nadejati kvečjemu še kakšnih pet let življenja. V tem času bi bo že precej nad trideset let. »Koliko?«

V nji se ni pretakala niti kapljica njegove krvi. Cisto v smislu njegovih življenjskih pravil, ki se niso omajala celih štirideset let, odkar se je bil oženil ter si osnoval skrivnostno ustanovo, ki ji pravimo družina, se je zdajci oglašila v njem svarača misel: nič njegove krvi ni v njenih žilah! Torej nima nobene pravice, kaj zahtevati od nje. Volilo, ki ga ji je hotel napraviti, je bil torej le nekakšen luksuz! Ekstravaganca, dobra volja starega moža, ena tistih neumnosti, ki jih počenja otroški starci! Kajti njegova prava bodočnost se je skrivala v bitjih z njegovo krvjo. Le v teh bo živel po svoji telesni smrti dalje.

Obrnil je bronastim figuram hrbet in se je zagledal v stari usnjati naslanjač. V njem je tako često posedeval in pokadil toliko duhtečih cigar. Tedajci se mu je nenadoma zazdelo, da sedi ona tam, oblečena v sivo obleko, dehtiva, ljubka in mila, in da zre s svojimi temnimi očmi vanj. A čemu tako? Saj ji ni bilo prav za prav nič zanj; žalostila se je samo zaradi tega, ker bo izgubila ljubimca! Kljub vsemu temu pa je bilo tudi res, da je živila ter ga ogrevala s svojo lepoto in nežnostjo. Starec ni imel nikake pravice vsiljevati ji svojo družbo, vabiti

Radio

Nedelja 5. februarja

LJUBLJANA 730: Sadjarstvo. — 8: Nasveti za kmetovalce. — 815: Gimnastika. — 845: Poročila. — 9: Versko predavanje. — 930: Cerkevna glasba. — 10: Elektrotehnika. — 1030: Zabavni kotiček. — 11: Dermota poje slovenske narodne; spremlja z improvizacijami dr. Svara. Vmes harmonika. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15: Šumarstvo. — 1530: Gdč. Sokova poje slovenske narodne s salonskim kvintetom. — 1630: Igra. »Če pismošča prepozno pride« (P. Perko). — 17: Plesna glasba (Odeon jazz). — 20: Samospevi ge. Schick-König. — 2030: Ronny jazz s pevskim kvartetom. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.

BEograd 1230: Orkester. — 16: Zbozrovsko petje. — 17: Narodna glasba. — 2010: koncertni večer. — ZAGREB 1145: Iz Wagnerjevih oper. — 17: Plesna glasba. — 20: Koncert tamburaškega zbora. — 2230: Godba za ples. — PRAGA 19: Godba na pihala. — 2005: Filharmonijski koncert. — 2220: Lahka glasba. — BRNO 19: Slušna igra. — 20: Prens iz Prage. — VARŠAVA 17: Madžarska glasba. — 20: Koncert orkestra in solistov. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 910: Orgle in klavir. — 1105: Koncert 200 godbenikov jazz. — 1305: Simfonični koncert. — 1530: Brahmsove komorne skladbe. — 1630: Lahka godba. — 2015: Slušna igra. — 2215: Umetniška akademija. — Plesna glasba. — BERLIN 20: Vesela opera. — Plesna glasba. — KOENIGSBERG 20: Newyorški večer. — Plesna glasba iz Berlina. — MUEHLACKER 2010: Mešan program. — 2140: Offenbachade. — 2245: Nočni koncert. — BUDIMPESTA 18: Vojaška godba. — 1930: Dramski večer. — Godba za ples. — RIM 1615: Orkestralni koncert. — 2045: »Dolarska princesa«.

Ponedeljek 6. februarja.

LJUBLJANA 1215: Plošča. — 1245: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 1730: Ura ruske glasbe (salonski kvintet). — 1830: Esperanto predavanje. — 19: Srbohrvaščina. — 1930: Zdravstvena ura. — 20: Prens opero iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila.

BEograd 1205: Radio orkester. — 15: Plesna glasba. — 1630: Narodne melodije. — 20: Prens opero iz gledališča. — Lahka godba. — ZAGREB 1230: Plošča. — 17: Prens zvočnega filma. — 20: Prens opero iz Beograda. — Lahka godba. — PRAGA 1935: Koncert iz Brna. — 20: Klavirski koncert. — 2030: Prens opero iz Brna. — BRNO 1935: Sramloma muzika. — 20: Koncert na orgle. — 2030: Operni večer. — VARŠAVA 17: Komorna glasba. — 18: Lahka in plesna glasba. — 20: Operni večer. — 2215: Godba za ples. — DUNAJ 1130: Koncert godalnega kvarteta. — 17: Popoldanski koncert orkestra. — 2005: Delni prenos večera Frana Leharja iz frankfurtske opere. — 2115: Koncert berlinskih filharmonikov. — 2230: Nočni koncert. — BERLIN 2005: Koncertni večer. — 2120: Koncert berlinskih filharmonikov: skladbe Čajkovskega. — Godba za ples. — 24: Nove skladbe za elektrone instrumente. — KOENIGSBERG 1940: Klavirski kabaret. — 2015: Slušna igra. — 2120: Prens koncerta iz Berlina. — MUEHLACKER 2005: Večer Frana Leharja. — 2310: Nočni koncert. — BUDIMPESTA 17: Popoldanski koncert. — 2015: Čiganska godba. — 2130: Orkester. — Plošča. — RIM 1730: Prens čelo koncerta z glasbene akademije. — 2145: Večer lahke glasbe.

Torek 7. februarja

LJUBLJANA 1115: Solaka ura: Nikola Tesla (dr. Cermelj). — 1215: Radio-kvartet. — 1245: Dnevne vesti. — 13: Čas, radio kvartet, borza. — 1730: Otroška ura salonskega kvinteta. — 1830: Nemščina. — 19: Dubrovnik. — 1930: Potovanje v zadnjo Indijo. — 20: Prens koncerta iz Zagreba. — 22: Čas, poročila, salonski kvintet.

BEograd 11: Jugoslovenska glasba. — 16: Popoldanski koncert. — 19: Pesmi. — 20: Prens koncerta iz Zagreba. — 22: Čiganska godba. — ZAGREB 1230: Plošča. — 17: Lahka godba. — 20: Kompozicijski večer Marka Tajčevića. — PRAGA 1920: Igranje na dudu. — 1945: Kabaretni program. — 2040: Violinski koncert. — 2215: Ura moderne glasbe. — BRNO 1945: Kabaretni program. — 2040: Koncert iz Prage. — 2110: Orkestralni koncert. — 2215: Prens iz Prage. — VARŠAVA 17: Simfonični koncert. — 18: Lahka glasba. — 20: Poljuden koncertni večer. — 2120: Violinski in klavirski koncert. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 1130: Koncert godalnega kvarteta. — 17: Popoldanski koncert. — 1840: Ura štajerskih skladateljev. — 20: Pesmi. — 2055: Heubergerjev večer. — 2230: Godba za ples. — BERLIN 1910: Lahka godba. — 21: Beethovenov večer. — Nočni koncert. — KOENIGSBERG 1930: Plesni večer. — 2045: Prens koncerta iz Zagreba. — 2115: Literarni program. —

MUEHLACKER 20: Slike s Sicilije. — 2045: Orkestralni koncert. — 2245: Nočni koncert. — BUDIMPESTA 1730: Jazz. — 1820: Zbozrovsko petje. — 1930: Prens opero iz gledališča. — Čiganska godba. — RIM 1730: Koncert orkestra. — 2045: Lahka glasba. — 2130: Slušna igra. — 22: Nadaljevanje koncerta.

Kitajska kuhinja

Dr. Adolf Basker, profesor za fiziologijo na univerzi v Cantonu, je napisal zanimiv sestavek o kitajski prehrani. Kitajski zajtrk sestoji navadno samo iz riževe juhe, opodnje in zvečer pa jedo Kitajci riž, zelenjavo in ribe, redkeje perutnino in svinjino. Meso jih navadno samo »podpirajo«, da jim gre riž gladkeje po grlu.

Od naštetih jedi žive povečini preprosti ljudje, imovitejši majo seveda še južne v podobi delikate Zamrno pa je, da se ti postarni obroki ne uživajo doma, ampak v čajnici. Kitajci pravijo jedem te vrste »dženzine«, kar pomeni toliko kakor nekaj, kar napolnjuje srce. Pri vsaki jedi se poslužujejo Kitajci dveh palčic, s katerimi nosijo hrano v usta. Palčici držijo med palcem in kazalcem in so v manipuliranju z njimi jako spretni.

V pogledu množine prehrane nimajo Kitajci nobene norme. Pač. Za normo bi lahko služilo to, kar dobivajo kitajski vojaki. Njim pripada v garniziji po 20 liangov ali 720 gr riža dnevno. Poleg tega se jim izplačuje meza 5 centov dnevno za meso in zelenjavo.

Pionir radia

Francoski prosvetni minister je te dni odlikoval 89-letnega profesorja Branlyja z redom komanderja Častne legije. Branly se je proslavil s tem, da je prvi izumil predhodno obliko današnjega radijskega detektorja, ki je prenašal brezžične zvoke. Odlikovanec je nad 40 let v laboratoriju nekakega zasebnega zavoda. Navzlic visokim letom je telesno krepak in duševno čil.

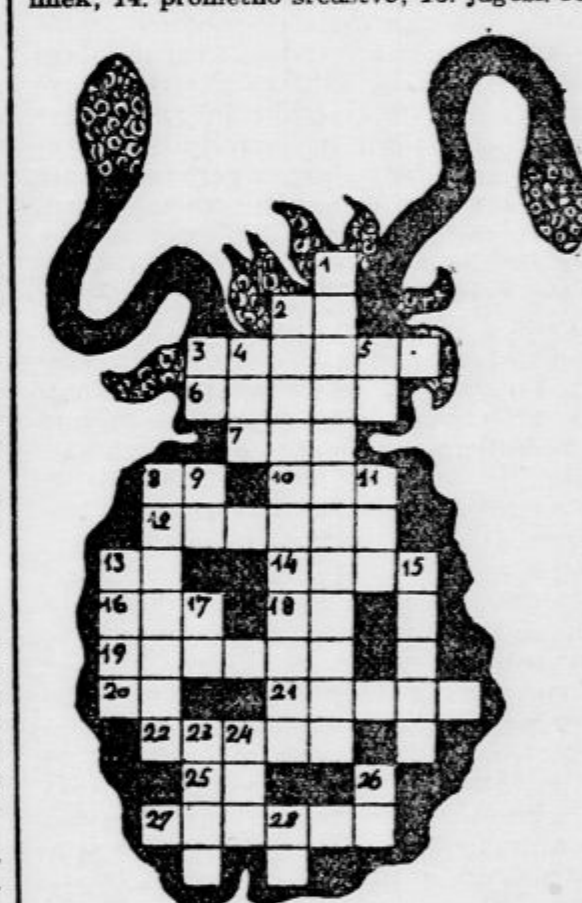
Pakčevina trdnjša od jekla

Novi poskus prof. Inglesa v Cambridgeu so dokazali, da je pakčevina trdnjša od jekla. Dočim obesiš n. pr. na žico iz najboljega jekla v premeru 1 mm komaj kakšnih 380 kg, preden se utrže, vzdržijo istotolična pakčevinasta nit do 900 kg, torej več nego dvakrat toliko.

Križaljka „Sipa“

Pomen besed:

Vodoravno: 2. medmet; 3. to, kar je valjeno; 6. moško krstno ime; 7. orožje; 8. kratkica; 10. gka; 12. vedež; 13. osebni zaimek; 14. prometno sredstvo; 16. jugos. re-

ka; 18. kratkica; 19. zdravilščice; 20. kemij. kratkica; 21. šofinist (angl.); 22. azijsko gorstvo; 25. latin. zaimek; 27. rusko mesto. Navpično: 1. ruski pisatelj; 2. narodnoslovje; 3. medmet; 4. tatarski vladar; 5. kratkica; 8. židov. filozof; 9. kratkica; 11. uradni spis; 13. žalost; 15. grška crkva; 17. kemij. kratkica; 23. junak Shakespearjeve tragedije; 24. istrska vas; 26. kratkica; 28. merska kratkica.

Rešitev križaljke „Levstikov kip“

Navpično: 1. vek; 2. in; 3. otava; 4. arara; 5. Martin Krpan; 7. Ra; 8. bala; 10. krota; 13. Kir; 14. ro; 16. Retje; 17. Eva; 20. tara; 23. Iran; 26. Ra; 27. as. Vodoravno: 1. vino; 4. amen; 6. rak; 7. Rab; 9. ar; 10. kava; 11. rt; 12. al; 13. Kal; 15. notre; 18. aer; 19. vrt; 21. apa; 22. arie; 24. nar; 25. ara; 27. zma.

jo, da bi mu igrala na klavir in se ji pustiti občudovati — ne, to bi bilo res brez zmisla! Vse v življenju je treba plačati, tudi radost niastonj. »Koliko?« Slednjič pa ima vendar dovolj in zaradi nji namenjenega deleža ne bo prikrajšan nihče izmed njegovih, ne sin, ne trije vnuki. Mar ni sam zaslužil denarja, ki z njim razpolaga? Vsaka para je prišla na kupčelo po njegovi zaslugi in v njegovi oblasti je, da napravi s svojim premoženjem, kar se mu ljubi.

Vrnil se je k pisalni mizi. Mislil je: »Storil bom, pa naj si mislijo o meni, kar hočejo.« In je prijel za pero.

»Koliko?« Deset, dvajset tisoč — koliko? Ah, če bi si mogel s tem denarjem kupiti vsaj leto življenja, en dan mladosti! Ta misel ga je tako oplašila, da je z naglico napisal na papir pred seboj:

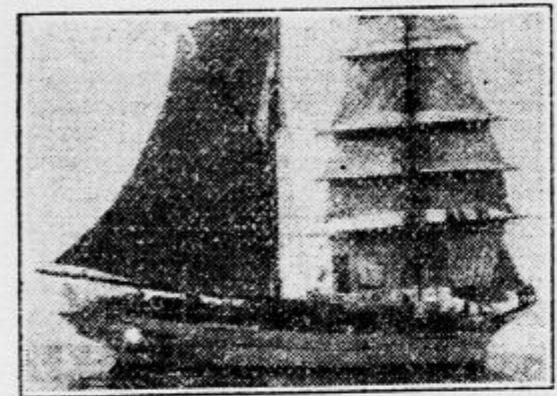
»Dragi Herring! Napravite zame naslednji kodcil: »Zapuščam svoji nečakinji Ireni Forsyte rojeni Heron (tako se piše sedaj) čistih petnajst tisoč funtov. Vaš Jolyon Forsyte.«

Ko je zapečatil zalepko in pritisnil nanjo pošto znamko, se je vrnil k oknu in globoko vzdihnil. Bila je že trda noč, a sijale so mnoge zvezde.

„Vila Velebita“ Iz življenja naših bodočih pomorcev z razpetimi jadri

Med dogodke, ki vsaj nekoliko razgibajo sicer precej monotono življenje v Bakru, spada vsakoletni odhod »Vile Velebita« z bodočimi pomorci, ki se vzgajajo na bakarski Pomorski akademiji. Zadnji dan vlada splošno razburjenje. Mladi mornarji hite po mestu in se oskrbujejo z vsem potrebnim in ne potrebnim, kot n. pr. rezili za britje, cigaretami, alkoholom in sličnimi kapljicami — zadnje seveda le v »strogo medicinske« svrhe, ker na brodu vlada stroga prohibicija.

Odhod. Na obali zbrani tovariši nam »brezplačno« dele še zadnje dobre nasvete. Raz poveljniški most povelje: »Dvigni sidro!« in v par minutah popusti zadnja vez z Bakrom. Pozdravljanje, mahanje z robcami in mornariški mičenicami, smeh in tudi solze — se

Na pot!

veda skrite, Bog ne daj očitel — Pred odhodom iz zaliva še trikratni pisk sirene in gromki: Zdravo! — zadnji pozdrav Bakru ter njegovim prebivalcem moškega in nežnega spola.

Prvi večer na morju. Kvarner. Ravnanje je vseh petdeset svojih državljanov zbral na »krmu«, kjer nam je dal vsa navodila za bodoče življenje v našem novem domu. Posebno nam je podelil na srce disciplino, red in tovarštvo, ker to so temeljne točke ustave na »Vili«. Morsko bolezen, je rekel, naj zdravimo autosugestivnim potom.

Dnevni red je pisan. Ob 6. budnica, jutranja molitev, umivanje in zajtrk. Potem čiščenje broda: dobimo krpico in sidlo, pa čistimo vsak svoj določeni kos med kakor kletke, okvirje in rešetke na oknih, svetilke in razne navtične instrumente na poveljniškem mostu. Vsak dan druga petorica pere krov. Jaz sem jo takoj prvi dan in sem opazil, da je to zelo higiensko delo, ker je bila to obenem kopel za noge. Nato zajtrk: dve jajci, sir ali salama s kavo ali čajem. Od 9. do 11. dve uri praktičnega pouka pri strojih ali kotelih. To nam tolmači simpatični I. častnik pri strojih, med gojenci znan pod pseudonimom »deus ex machina«. Popoldne kosilo. Potem do 3. odmor, ki ga vsako porabi kakor ve in zna. Nekateri šahirajo, pojejo, pišejo ali šivajo, največ pa jih spi in počiva po »prenapornem« delu. Popoldne nam poveljnik tolmači mednarodne predpise o sigurnosti plovbe in umikanju brodov, drugo uro pa se pod vodstvom inženjerja vežbamo v signaliziranje. Ta inženjer je tudi proviantni častnik, pa ga mi Slovenci med seboj imenujemo »krušni oče«. Se en predmet imamo: mornarsko delo. Tu se v glavnem specializiramo v vezanju mornarskih vozlov. 150 jih je. Znamo jih 7. Če bi potovali okoli sveta, bi se moglo naš učili vseh, tako pa ne bo časa.

Po večerji smo do 8. prosti, potem pa gre ena divizija spat, druga pa na nočno stražo, in sicer v strojni oddelki, drugi h kotlom, tretji na poveljniški most in na krov. Ob 9. vlada že popoln molk. Sliši se le še spanje utrujenih mornarjev in monotoni udarci stroja.

Vsako jutro stojimo v dolgi vrsti pred kuhinjo in čakamo z lončki v ro-

ki, na čaj ali kavo. Poglavje zase je ta lonček. Vsestransko je uporabljiv in ga zato imenujemo univerzalni lonček. Kdor ga izgubi, je zelo nesrečen. Ne more si umivati zob, ne piti čaja, ne kave, nima si kje pripravljati belila za čevlje, niti pene za britje.

Najbolj veselo je vsak večer od šestih do osmih. Po večerji se vsi zberemo na rilcu broda. Začne se prosta zabava s plesom, petjem in godbo. Naš »Kalandraka jazz« (Kalandraka je neke vrste mornarski golaž), neumorno svira operete, koračnice in šlagerje. Slovencev nas je devet in to zadostuje, da se pojejo večino slovenske pesmi. Le včasih za spremembo udarimo kako popularno Tjardovičevo.

Pod krovom v dijaškem prostoru so edino »pohišstvo« v strop oz. steno pritrjene kljuke, kamor obešamo ležalke. Mi smo jih definirali takole: ležalka je med dve kljuki razpet kos platna, v katerem se dalj časa mučiš, da bi zaspal, običajno pa se zgodi, da padeš na tla in spiš pod posteljo.

Zdravil poznamo na brodu samo dvojce. Prvo, tudi univerzalno je rici novo olje, s katerim zdravimo vse bolezni razen morske, ki jo lečimo z autosugestijo in alkoholom, drugo zdravilo pa je morska voda, ki jo ne prostovoljno uporabljajo oni, ki spe z odprtimi ustmi na krovu.

Plovemo iz Kotora proti Dubrovniku. Morje je precej valovito in »Vila« vedno bolj veselo pleše, po razburkanem morju. Proporcionalno z veseljem plesom »Vile«, pa nupušča veselo razpoloženje nas Vilanov. Pojavili so se »notranji nemiri«, ki se običajno likvidirajo ob ograji na krovu, kjer se »žrtve« morske bolezni zamažajo z autosugestijo.

Slovenski gojenci bakarske Pomorske akademije na »Vili Velebita«

selo razpoloženje nas Vilanov. Pojavili so se »notranji nemiri«, ki se običajno likvidirajo ob ograji na krovu, kjer se »žrtve« morske bolezni zamažajo z autosugestijo.

»In ko po žetvi zlati snopi, leže po tleh mornarjev troji...«

Z nekaj avtomobili smo se odpeljali v Dubrovnik, jugoslovanske Atene. Nepozaben vtis so na nas napravili množestveni spomeniki stare slave in bogastva nekdanje republike sv. Vlah. Ogledali smo si jih. Popoldne promenirajo okoli našega broda dušbrovački »gospari« in gospodične. Te se posebno zanimajo za naš brod in mi jim seveda z veseljem in dostojanstvom dajemo razne informacije. Po večerji je prost izhod. V kavarni svira sevdalinska kapela, ki jih je tu mnogo. Ko vstopimo, začne igrati našo himno: Oj ti Vila, Vilo Velebita... Z združenimi močmi odredimo kovača za izkazano pozornost. Žal moramo biti ob 10. že na brodu.

Plovemo okoli otoka Visa. Jutri bomo v Splitu, zato danes radi generalne »žehnte« nimamo pouka. Vsak je dobil pol kilograma mila in vsaka trojica po en škaf. Stojimo v kopalnih hlačah v dolgi vrsti na krovu in z vno peremo svoje delavne uniforme in drugo perilo. Vidim, da tole ni tako velika umetnost, kot bi nam ženske hotele dopovedati. Popoldne ni na jaborih več prostora niti za ene hla-

»Vila Velebita« v Egiptu

če. Kakor pisane zastave vihrajo na njih hlače in majice. »Vila« je zadržana kraj otoka Biševa. Kopljemo se, skačemo z broda, nekateri tudi z jaborov v morje in čakamo, da se nam na jaborih obešene uniforme posuše. Zvečer vlada že »splitska groznica«. Pojemo samo še splitske.

»Marice, dušo, slatki raju moj...«

Evo nas v mestu šior Bepa Pegule in Male Floramy. v Splitu, kjer na vsakem koraku opažamo moderni Meštrovitvev pečat (kot Plečnikov v Ljubljani). Če pa nas pot prinese bolj v središče Splita, v Velu Varoš, srečamo na vsakem koraku tipe, ki izgledajo, kot da so ušli Tjardoviću iz »akvarela« ali »Male Floramy«. Ob devetih imamo službeni izlaz. Skozi »Porta aurea« pridemo v Peristil. Nekdanji Dioklecianov mavzolej je danes stolna cerkev splitskega patrona sv. Duje. V ta okvir stisnjen izgleda že itak impozantni Grgr Ninski (zopet Meštrovitvev!) ogromen. Kako mu mora biti sitno, ko je dan na dan cili fotografskih objektivov vsiljivih fotografamaterjev! Vzdignil je prst, kakor da jih podi iz Peristila.

Popoldne smo se odpeljali k solinskim razvalinam. Tu je neizbrčno polje delovanja neumornega duša Frana Bulića. Celo pokopan hoče biti tu in si je že pripravil grobnico.

Večer na Marjanu. Od vrha sem prihaja melodija: »Da nije ljubavi ne bi svita bilo...« V tem primeru bi tudi Marjan mnogo izgubil na pomenu in privlačnosti. Srečavamo splitske »lave«. S kitarami oboroženi gredo »u šerenade«, — mi pa na brod! Kako je grenko!

»Ča je pusta Londra — kontra Splitu gradu? —

Jutri bomo v Bakru. Danes se poslavljamo od »Vile«. Ob tej priliki je tradicionalna šala »pogreb«. Ima simbolično predstavljati slovo od broda. V velikem škafu nesemo »mrliča«, kateremu bingljajo iz posode noge in roke. V dolgem sprevodu gremo trikrat okoli krova in dajemo duška svoji žalosti. Tik za škafom stopajo najbližnji »sorodniki« rajnega in nesumisljeno tulijo, da se delfini začudeno dvigajo iznad morske gladine. Da je še bolj pogrebno razpoloženje igra naš orkester v sprevodu veselo »Zalostoffiere«. »Adieu mein kleiner Gardeoffizier«.

V Kraljevici nas je prvi in edini pozdravil petelin, ki je oznanjal beli dan, ko smo mi zavili v bakarski zaliv. To da o čudol Bakra ni nikjer! Zavil se je v prvo, tu tako redko meglo. »No«, sem si mislil, »od kdaj si pa ti stari naš Bakar postal tako koketen, da nam hočeš počasi odkrivati svoje čare?«

Mogoče pa nočel gledati kako bomo mi na sam Gospodov dan v potu svojega obraza vlačili iz skladišča težke verige, s katerimi bomo trdno privezali našo belo »Vilo« na obalo, da nam ne odplove ven na Kvarner tja pod Učko. Tako bi bili mi prihodnje leto prikrajšani za 20 lepih in vtisov polnih dni.

Evo nad Omišljem vzhaja sonce, vse zlato in veličastno. Iz bakarske megle pa se tajinstveno oglašajo zvoni sv. Andrije in mi po tolikih dneh zopet zapojemo ono:

Lijepe su Bakarke, kad na misu gredu...

E. S.

Premiera prvega jugoslovanskega zvočnega filma v Ameriki

Lep uspeh jugoslovanske filmske industrije v New Yorku — Prvenec »Ljubezen in strast« — V glavni vlogi Rakel Davidović, Ivan Plemič in Zorka Bregovska

New York, januarja. Pred mesec ustanovljeno »Yugoslav Pictures Incorporation« (Jugoslovanska korporirano filmsko podjetje) v New Yorku je nedavno imelo premiero svojega prvenca — filmsko dramo »Ljubezen in strast«. Novoustanovljena trdka namerna producenti izključno jugoslovanske zvočne filme z ameriško filmsko tehniko ob sodelovanju jugoslovanskih filmskih igralcev. Podjetje samo je privatna ustanova ameriškega kapitala z reprezentanco: G. Beni Berk je predsednik korporacije, Hans Nadel podpredsednik in poslovni ravnatelj, Frank Melford tehnični direktor in Bernard Rosenhaus. Glede produkcije filmskih posnetkov je podjetje pogodbeno vezano na »Royal Studio« v New Jersey, ki predstavlja najmodernejšo opremljeno filmsko atelje. Ustanovitev jugoslovanskega filmskega podjetja v New Yorku je začasna, ker namerava ista družba postaviti v okolici Zagreba lasten studio, kjer bi se izdelovali filmi za vse balkanske države. Kakor so izjavili člani upravnega sveta nove korporacije, bo Jugoslavija pridobila na filmski industriji že prihodnje poletje.

Drama »Ljubezen in strast«

Avtor filmske drame je tehnični direktor G. Frank Melford, ki si je zamislil karakterizirati obupno eksistenčno borbo mladega dekleta v vrtincu vlemestne družabnosti. S tem je stopila v ospredje »Dežela prilike«, kar čestokrat odgovarja usodi priseljenca. Idealna ljubezen, želja po bogastvu in neomajena zvestoba neizkušene dekleta nudijo mnogo lepih prizorov. Boj med moralno in pohljnim življenjem je glavna teza filmske drame, ki se konča z zmago neoskrupljenega dekleta, katerega ne zmoti bogastvo in razkošne sobane newyorškega milijonarja. Žal, ta zaželjeni efekt vsled prenaglega tempa ne pride do popolnega izraza. Istotako so pomembnejše scene zaradi površne sestave filma stopile v ozadje. Zelo posrečene so scene New Yorka z impozantnimi grmadami nebotalnikov v »Downtownu« in očarajočih svetlobnih reklam slovitega Broadwaya.

Dolžina filma odgovarja podrugournemu predvajanju, je film tehnično zelo posrečen. To je prvi primer, ko se podaja med našimi rojaki zvočni film v narodni govorni in pesmi pri tem pa seveda tudi ne odpade ameriški »jazz«. Film se bo predvajal po jugoslovanskih naselbinah v

Pittsburghu, Clevelandu in Chicagu, nakar ga prejme tudi domovina.

Filmska drama zastopa vesokoz ameriško družabnost v glavnih vlogah z Rakelo Davidović (Davidović); Ivan Plemič in Zorka Bregovska, v ostalih vlogah pa nastopajo Rajner Hlača, Olga Adamović, Ivan Kranjčica, Geo Salamunič, Frank in Ivan Ribič.

Rakel Davidović

rodom iz Beograda je mlada filmska in mednarodna gledališka umetnica, ki je svojčas skupno nastopala z rojakom Svetislavom Petrovićem in pozneje z Gery Cooperjem ljubljencem ameriške publike. Bila je angažirana v raznih evropskih gledališčih v Berlinu, Parizu, Rimu in Barceloni, pozneje pa se je posvetila filmski karijeri ter zaznamuje lepe uspehe v Hollywoodu, kar potrjuje vplivni »The New York Times«. Mlada umetnica je izredno simpatičen dramski tip z dovršeno filmsko tehniko in čustvenim prednastanjem.

Ivan Plemič

mlad simpatičen mož, je prvič nastopil v glavni vlogi. Opaža se pomanjkanje mirne elegancije, ki jo zahteva ameriški družabni milje, sicer bi lahko potisnil v ozadje vse ostale igrance. Njegova filmska kariera zaznamuje le manjše postranske vloge, kar je vzrok deloma nesigurnega nastopa.

Zorka Bregovska

nastopa v vlogi matere, je predvojna članica beogradskega in zagreboškega kazališta ter priznana mednarodna gledališka umetnica, katere igralske sposobnosti so na višku. Pred vojno je bila angažirana na dunajskem »Burgtheatru«, v raznih evropskih gledališčih v Mezu, Gradcu, Berlinu in Zürichu. V povojni dobi v Filadelfiji, deset let pa je bila članica newyorškega »Irving Place Theatre«. Bregovska nastopa v filmu kot izrazito materski tip in je v svoji vlogi nenadkriljiva.

V ostalih vlogah nastopajo g. Rajner Hlača, med tujakšnji rojaki priznani komik in predvojni znanec slovenske drame. Hlača ima zelo siguren nastop, je poln humorja in najboljši v mošči zasedbi.

Vsekakor je premiera prvega jugoslovanskega zvočnega filma za nas kakor za domovino razveseljevala, obenem pa važen moment v naši kulturni zgodovini.

Letala nad ledom

Zračni promet nad zaledenelim Severnim morjem

Nemško prometno ministrstvo je najelo tudi letos celo vrsto letal Luftthansa, da bi v času, ko so številni otoki in otočji pred kopnino v Severnem morju odvezani od sveta, skrbela za njih zvezo s svetom. Zračna pot je skoraj edina pot do te zveze. Letala letijo redno v določene smeri, prinašajo otokom pošto, sprejemajo signalizirana poročila njih prebivalcev, jih zalagajo po potrebi z živili in zdravili, a če je treba, odnašajo z njimi tudi bolnike v najbližja območja mesta. Sploh se za življenje otočanov v hudih mesecih neobhodno potreben obiskovalec in če bi ne bilo teh letal, bi človeškemu življenju na marsikaterem otoku pretela poguba. Če ni tuje potrebe, se letala, ki vršijo službo, seveda ne ustavljajo in so opremljena s pripravami, da vržejo otočanom vse, kar jim prinašajo s seboj.

Velik pomen pa ima ta letalska služba za ladje, ki jih je tu okrog morebiti dohitela nesreča ali ki jih je led ustavil, da ne morejo nikamor. Dolžnost opazovalcev je tudi ta, da sploh opazujejo gibanje ledovja na morju in da poročajo pomorskim

oblastim in postajam o prostih prehodih skozi ledovje.

Hamburška pomorska postaja izdaja na podlagi teh in drugih poročil vsak dan karto o lednih razmerah na morju, kar je za plovbo zelo važno. Tudi vojna mornarica je v zvezi z letalsko službo ter prejema od nje poročila. Več vojnih ladij je vedno pripravljeno, da pride po ledovju in drugih neprilikah ogroženim ladjam v primeru potrebe takoj na pomoč.

Zimska letalska služba nad nemškimi delom Severnega morja se vrši redno že od zadnje hude zime 1. 1929. že tedaj se je silno obnesla in pozneje nič manj. Ne mraz, ne vihar je ne moreta ustaviti.

Inženjerji zapuščajo Rusijo

Znani graditelj avtomobilov inž. Porsche, dolgoletni nemški inženjer tovorne Steyr, ki je bil zadnje čase uslužben pri sovjetski avtomobilski industriji v Gorkem (Nižnem Novgorodu), je naznanil svoj izstop iz ruskih služb in pride v Nemčijo, kjer bo otvoril v Frankfurtu lastno konstrukcijsko pisarno.

Vsa iz sebe zavpije: Sram te bodi, za čarovnika se izdajša, pa samo z ničvedno vodo ljudi slepiš!

Čarovnik je ugovarjal, zakaj njegova živa voda je pomagala že tisočkrat ljudem in živini. Vrgel je v tolmun na pol mrtvo staro koblico. Koblica je skočila iz vode, kar da je prvi dan na svetu. Še drugače se jo živa voda izkazala, le materi ni vse življenje nič pomagalo. Čarovnik je poskusil z zagovori, a tudi najmočnejši zagovor ji ni mogel izbrisati let z lica.

Ko je mati sprevidela, da ji ne more nihče pomagati, se je udala in dejala: Če ža mora .o biti, naj pa hči ostane. In tako je deklica kmalu postala srečna čarovnikova žena. Da ji ne bi nikoli minili mladost in lepota, se je vsako jutro pridno umivala z živo vodo in čarovniku se ni več tožilo v samotni.

Radoveden je bil pa le, zakaj v drugo njegovi tačji živa voda ni pomagala.

Pogledal je v bukve, ki jih je bil spisal o živi vodi njegov oče. Te bukve so bile tako debele, da jih sin doslej še ni bil do konca prebral. Zdaj jih je. V bukvah je bilo popisanih sto in sto boleznih in nadlog. Na zadnji strani je pa stalo, da zoper vse našeto lahko pomaga živa voda ljudem in živalim .o devetkrat, zoper starost pa samo po akkrat in še takrat le, če jo kdo nevede rabi.

Hvalabogu, da tega nisem prej vedel, je dejal čarovnik in hitro zaklenil bukve v skrinjo s sedmimi ključavnicami.

In ker je imel svojo ženo jako rad, ji ni nikoli povedal, kaj je v njih bral.

Janez Rožencvet:

Živa voda

iz cikla »Pravljice za lahkomišelnice ljudi« Imela je mati lepo hčer. Vroč dan, ko se je še maček v senco umikal, se gre hči s psom Čuvajem kopat v reko. Pride mimo hudobna čarovnica, zavida deklici njeno lepoto in ureče vodo.

Deklica doma zbolí in leže v posteljo. Opiščila se ji je koža, iz priščevo so nastale kraste, uljesa in brazgotine. Ko se je pogledala v zrcalo, je deklica videla, da je njena lepota skažena. Bridko se je zjokala. Z njo je jokala mati, ki ni mogla hčeri pomagati.

Pa sliši o nesreči dober čarovnik in zamisli se mu deklica. Natoči pri svojem studencu steklenico žive vode in jo pošlje materi z naročilom, naj hčer z njo umije. Mati stori, kakor je čarovnik velel; hčerka vstane zdrava in lepa kakor prej.

Vesela teče precej za hišo pogledat, kaj dela njen Čuvaj, ampak žalost nesrečana, pes je bil tudi bolan! Ves gol in garjev je ležal na slami, muhe so ga nadlegovale, v čarovnikovi steklenici pa ni bilo ne kaplje čudodelne vode več. Mati je v skrbeh za hčer porabila vso zanj. Psa se ni spomnila.

Deklica poskuša z mazili in zdravili, a kakor njej ne, mazila in zdravila tudi psu niso nič pomagala. K čarovniku pojdem, da ga z živo vodo pozdravi, reče deklica, vzame bolnega psa v naročje in gre.

Lahko se reče, grem k čarovniku, do

njega priti je pa težko. Doma ni nihče vedel, odkod je bil človek, ki je čudodelno vodo prinesel. Vedeli so le, da stanujejo čarovniki daleč od ljudi. Dobri zato, da jih ljudje preveč ne nadlegujejo, a hudobni menda zato, da ljudem preveč škode ne napravijo. Tako je deklica dobrega čarovnika šele po dolgem povpraševanju in iskanju našla.

Pove, kaj bi rada. Čarovniku je bilo všeč, da se je za psa toliko potrudila. Pelje jo za hišo in veli, naj okoplje psa v vodi, ki je iz skale izvirala in se nabirala v tolmunu. Pes je po kopelji na mah ozdravel in dobil spet dolgo svileni dlako. Veselje je bilo veliko.

Ker je bila deklica v veselju še vsa lepša kakor v žalosti, se je čarovniku naenkrat stozilo samemu v samotni in rekel ji je, naj ostane pri njem. Deklica ni hotela, zakaj čarovnik je bil star in bradat. Čarovnik je prosil in prosil, potem ga je pa dobrota minila in zaprl je deklico s Čuvajem vred v svojo hišo.

Deklica je jokala, pes je lajal, a oboje skupaj ni nič izdalo. Ujeta sta bila in ujeta sta ostala, dokler ni šel čarovnik enkrat z doma. Takrat je Čuvaj pregledal leseno mrežo in skočila sta ven, da pobegneta. Pa se je čarovnik že vrnil in planil za njima. Vjel je deklico za roko, a ta ga je pahnila od sebe, da se je spodtaknil in prevrnil v tolmun žive vode.

Prestrašena mu deklica brž pomaga ven. Ko ga pri tem pogleda, vidi, da ni več star in bradat, ampak mlad in zal. Saj rada ostanem, reče brž deklica. Ne, zdaj pa jaz ne maram, zavpije ča-

rovnik, ki se mu je tako obnašanje za malo zdelo. Veli ji, naj se s psom vred pobere, odkoder je prišla in se štemano obrne v hišo. Še, v hiši opazi, da se je po nesreči v živi vodi pomladil, kar mu ni bilo prvič nikoli na misli.

Deklici se je zdel čarovnik tudi v jezi na svojo moč zal in žalostna je prijovala s Čuvajem domov. Mati bi bila rada vedela, zakaj ji je tako hudo, a deklica ni hotela nič povedati, pes pa v tej pravljici ni znal govoriti.

Stopim pa sama čarovnika vprašat, kaj se je zgodilo, sklene mati in se odpravi na pot.

Mati je imela tudi križe, da je prišla, kamor se je bila namenila, ker se prava pot sploh težko najde. Kdor jo ve, jo pokaže le na pol, kdor je ne ve, se dela vsevednega in nazadnje še napačno pokaže.

Vendar tudi mati srečno pride, a ne najde čarovnika doma. Hodi okrog hiše in zagleda studenec z živo vodo. Da prežene trudnost, se umije v nji in živa voda jo v ta hip pomladi. Vsa srečna se ogleduje v zrcalu.

Vrne se čarovnik, zamenja pomlajeno mater s hčerjo in jo vpraša, če bo ostala pri njem. Jeza se mu je bila že razkadila. Pomlajena mati je pozabila, po kaj je prišla in je mlademu in zalemu čarovniku kar z veseljem vse obljubila. Samo to si je še izgovorila, da gre prej domov po svoje obleke. Ker je trdno zagotovila, da se vrne, je bil čarovnik zadovoljen.

Hudobna čarovnica je pa zvedela, da je deklica brez škode za svojo lepoto ozdravela. Razkačena odhiti k nji, da bi

ji kaj drugega naredila. Pride do hiše in sreča brž mater, ki se je vrnila. Ker je bila pomlajena mati podobna hčeri, je čarovnica mislila, da ima pravo pred seboj. Brž pljune trikrat pred njo na tla in zakriči: Pri tej priči naj ti pokaže obraz dvojno let!

Prestrašena se pogleda mati v zrcalce in vidi, da je spet postarana, kakor je bila prej.

Jojmene, več me ne bo maral, vzdihne najprvo, potem se pa domisli čudodelne vode. Pomirjena stopi v hišo. Hčere ni našla doma, ker je bila malo prej tudi odšla k čarovniku. Hči si je mislila, morda se mu je jeza že podela in se bo dal pogovoriti.

Mati poveže svoje obleke in odhiti nazaj.

Kakor se prid onkraj Šmarne gore po levi ali po desni, tako se pride skoraj v vsak kraj na .anj .dveh potih. Lahko se torej razume, zakaj se nista mati in hči ne najprvo srečali ne kasneje došli. Čevprav je mati toliko prej prišla k čarovnikovi hiši, da se je lahko še brž z živo vodo umila. Pred hišo sta pa prišli obe hkrati, mati od desne, hči od leve.

Čarovnik je sedel na pragu in čakaje gledal na levo. Zagleda hčer in reče: Hvalabogu, da si prišla, kakor si obljubila. Takrat se oglasi mati od desne: I .jaz sem obljubila, jaz sem prava!

Čarovnik se ozre na desno, zagleda mater in odkima: ne, ne moreš biti prava, preveč let imaš!

Mati pokuka brž v zrcalce ter spozna, da jo živa voda to pot ni nič pomladila.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Ljubljanski šahovski klub je zares odzvil. Skoraj bi človek tega ne verjel. Pa je vendarle res. Točno v dogovorjenem roku, v zadnjih dneh januarja, je imel svoj dokončni občni zbor z nenavadno živahno udeležbo. Točno po dogovoru je dobil na tem obnem zboru nova svoja pravila in blagajna ima nabrane že lepe stotake.

Kritičen trenutek je preživel življenjski klub v decembru, ko se je nesporo pokazalo, da prvi klubovi lokalni ni bil dobro izbran. Lokal pa je vse, ali skoraj vse. Za hip je srčni utrip zastal. Potem pa se je elementarno stlo krog mladih, navdušenih šahistov prenesel klub v kavarno »Evropac« in vse je bilo v redu.

Prav za prav je novi ljubljanski klub takorekoč padel v kavarno »Evropac«. Presenetljivo novico je prejel, da je bil čez noč tam otvorjen »Tonejevi turnir«. Z lepimi nagradami in obilno udeležbo. Res je sicer, da ta turnir ni imel močnih igralcev. Res pa je, da je bil zelo zanimiv, da je razvnel izdatno naše šahovsko življenje in da je klub moral hitro zagrniti svoj močnejši plašč čez in ga vzeti za svojega.

Prireditelj turnirja, gospod kavarnar Tonejc, je ob zaključku poskrbel za lepo skupno večerjo. Zdi se mi, da ga moram zelo pohvaliti. V Ljubljani je nedvomno prvi, ki je imel dovolj smisla za lepo šahovsko prireditelstvo in vrste in — jo zares tudi izvršil. V kavarni »Evropac« je tudi klub začel svoj vsakoletni občni turnir. Do trenutka, ko pišem, ima kar 24 prijav. Občemu bo sledil ožji in glavni turnir. Klub bo na ta način izrešal letošnjega ljubljanskega prvaka.

V Hastingsu je 30. decembra preteklega leta mojster Pirc igral in dobil naslednjo živahno partijo, ki jo prinašam upoštevajoč njegove opombe.

Beli: V. Pirc Črni: R. P. Michell
1. d2—d4 d7—d5
2. c2—c4 c7—c6
3. Sb1—c3 Sg8—f6
4. Sg1—f3 d5×c4
Bolj in bolj se uveljavlja mnenje, da ta stara, Alapinova poteza ni najboljša in da je 4. ... e7—e6 solidnejše.
5. a2—a4 Lc8—f5
6. e2—e3 Sb8—d7
Pirc meni, da je 6. ... e7—e6 boljše, ker omogočuje Lf8—b4 in vzdržuje možnost Sb8—c6.

7. Lf1×c4 e7—e6
8. 0—0 Lf8—e7
9. a4—a5! ...
Dobra poteza. Beli prepreči, da se odigra Sd7—b6—d5, kar bi črni na 9. Dd1—e2 takoj igral.

10. ... 0—0
10. Dd1—e2 Lf8—e4
Črni mora preprečiti e3—e4, pa nima drugega oroja proti tej neprijetni grožnji.

11. Lc4—d3 Sd7—f6
12. De2—c3 ...
Pirc napada središče. Poteza e3—e4 mu je zelo važna. Prav je tako. Središče je odločilno. Obirno sem pisal o njem v svoji knjigi »Šah«.

12. ... Se4×c3
13. b2×c3 Lf8×d3
14. De2×d3 ...
Po likvidaciji je središče v belih rokah. To je že pol zmaga.

15. ... Dd8—e7
Če gre dama na d5, igra beli skakača na e5 in nadaljuje z f2—f3 in e3—e4.

15. e3—e1 Tf8—d8
Grozi e6—e5, kar beli takoj prepreči.

16. Dd3—e2 c6—c5
17. Lc1—g5 Lf6—e8

Črni ima še precejšnjo težavo. Toda skakač na robu šahovnice je sramota. V knjigi »Šah« sem obširno obrazložil težavo, ki jih ima skakač v taki poziciji.

18. Lg5×e7 De7×e7
19. Tf1—b1 Ta8—c8
20. g2—g3

Pirc hoče postaviti kralja na g2, da mu trdnjavi mirno lahko napadeta oslabiljeno nasprotnikovo desno krilo. Originalen maneuver.

20. ... Tc8—e7
21. Kg1—g2 c5×d4
22. c3×d4 Td8—c8

Na videz ima črni močno linijo za svoj trdnjavi. Pirc pa ima že pripravljen presenetljiv udar.

23. e4—e5!

Beli se ne boji za svojega oslabelega kmeta na d4. Važnejše mu je, da je sedaj črni skakač na e8 mrtev in da ima bela dama močeno polje e4.

23. ... De7—d7
24. De2—e4 Tf8—d8

Črni bi rad postavil damo na d5, ne mara pa tam slabotnega kmeta.

25. Tb1—b4 Dd7—d5
26. Sf3—d2!

Skakač skilli seveda na d6 in na c5.

26. ... f7—f5?

Boljšje je bilo f7—f5. Črna pozicija se po igriani potezi srubi prav kmalu.

27. De4×d5 Td8×d6
28. Sd2—b3 Kg8—f7
29. Sb3—c5 Kf7—e7

Jasno je, da črni trajno ne more zdržati pritiska na polje b7. Še pa upa, da bo dobil vsaj kmeta na d4. Toda tudi to upanje je prazno. Pirc ne odjenja.

30. Ta1—b1!

Poteza je globlja nego se sdi.

30. ... Td5—d8

Zanimiva je varianta: 30. ... a7—a6 31.

Tb4×b7, Td5×d4 32. Tb7×c7, Sg8×c7 33.

Tb1—b7, Ke7—d8 34. Tb7×c7! Kd8×c7 35.

Sc5×e6+ in dobi trdnjavo.

31. Tb4×b7 Td8—g6

Seveda tudi sedaj Td8×d4 ni mogoča.

32. f2—f4 g7—g6

33. Kg2—f3 Se8—g7

Šalostni skakač!

34. Sc5—a6 Te7×b7

35. Tb1×b7 Ke7—f8

36. Sa6—c5

Črni se je vdal. Kmet na a7 je napaden, grozi pa tudi Sc5—d7+—f6. Tega nihče ne zdrži.

Pirc je igral to partijo izredno jasno in dosledno. Triindvajseta njegova poteza prča o globokem razumevanju pozicijskih potankosti in o izredni iznajdljivosti.

je najprej kot novost šah dobro, pomenje pa je čisto propadla.

Iz teh tekem so izšli sedanjí profesorji. O dveh takih, ki jih poznam, hočem nekaj povedati. Prvi je Tanasije Vučić, kmet iz Pive na Crni Gori. Kot pravi ljudski pevec je res dober, zna mnogo pesmi, ki jih je samo slišal, ima lepi naglas, poje pa dokaj nejasno, kar je pač navada starih pevcev. Bil je res srečno izbran, da je pel v Berlinu kot dober primer ljudskega petja na gramofonske plošče za Fonogramski arhiv berlinske državne biblioteke. Potem se je vračal preko Prage, kjer je iz istih razlogov pel tudi prezidentu Masaryku. To je za njega, preprostega človeka, bilo preveč; ni razumel, zakaj je znanosti tako koristen, in sedaj naglašča, da je pel na 40 zlatih ploščah, da je imel imenitne koncerte itd.

Drugi je Barjaktarović. Ta je sam riskiral pot v Prago, kjer je končno bil lahko koristen za muzikologe. Poskusi »koncertov« so seveda propadli; zamen se je peljal v Berlin, hotel je tudi v Varšavo, toda poslanstvo ga je odklonilo. In ta pevec ima sedaj razna priporočila, govori na plakatih o »koncertih« v Pragi in Berlinu, dejansko pa ima kot bivši učiteljski kandidat s pravo narodno pesmijo že malo skupnega.

In taki guslarji sedaj pojo po naših šolah in koncertnih dvoranah. Občinstvo nikoli ne razume, za kaj gre, saj mu govore samo o »uspešnih koncertih in turnejah«, o »slavnih guslarjih«. Če tak človek pride v šole, si ne znajo domači pomagati; pač pobrajo od vsakega učenca 1 dinar in priredi se »koncert«, ki nikakor ne pomaga zblaznjenju, še manj pa spoznavanju prave narodne pesmi. Zato so vse te turneje nepotrebne in celo škodljive.

Svetujem vsakemu, kdor hoče spoznati epsko narodno pesem in njen pomen, da obišče, najboljše pozimi, naše gorske kraje od Like do Črne Gore, kjer bo videl, kako narodna pesem živi kot najbolj plemenita zabava preprostega ljudstva. Šole pa naj porabijo zastoj izmetani denar, da nakupijo eno ali več zbir narodnih pesmi Vuka Karadžića, Matice Hrvatske in druge.

Ing. C. Stanko Murko, (Praga).

Knjige „Goriške Matice“

Za l. 1933. je izdala Goriška Matica pet knjig in sicer:

Koleadar za l. 1933. Obelega med drugim daljšo povest Toneta Čemazarja »Gmajna«, Sl. Slavca članke o Goetheju, Garibaldiju, Ivanu Trinku, hr. S. Slavca članek o Josipu Ivancu, več prevodov leposlovne in poučne vsebine, pesmi Sl. Slavca, Franc Žgura in drugih ter vse polno kolegarskih zanimivosti in drobiža.

Dr. Josip Potrata, »Prva pomoč v nezgodah«. Pisec knjige »Zdravje in bolezen v domači hiši«, zdravnik dr. Josip Potrata je z navedenim ljudskim priročnikom podaril našim rojakom v Italiji novo knjigo praktičnega pomena in namena.

Gizela Majeva, »Telesna vzgoja otrok« je prav tako skrbno sestavljena in praktičnim ročniskim potrebam namenjena ljudska knjžica. Kakor dr. Potratava knjiga, je tudi ta opremljena z najpotrebnejšimi ilustracijami.

Slavko Slavec, »Med senci in zemljo«. Povest. Goriški pripovednik je dal s to povestjo našemu ljudstvu onkraj Snežnika knjigo, ki je polna »čaravneti in ga bo vsemela v ljubezni do domače grude.

Pogled v svetovno zrcalo. Zgodovinske slike za mladino. Zbral Nande Vrbnjakov. Iz spisov naših zgodovinarjev (Grudna, Kapreta, Stareta, Potocnika, Pivka, Apina, Steklase I. dr.) je prireditelj te zbirke izbral zanimive zgodovinske opise od Bučarjevega članka o Atili do Jesenkovega o Krimski vojni in njenih posledicah. Kot ljudska zgodovinska čitanka bo ta knjiga zanimala stare in mlade čitatelje. Zbirke Nandeta Vrbnjakovega (že prejšnja leta je izdal »Slike iz prirode«, »Po svetu naokrog«, »Dedek pripoveduje«) so že po sami zasnovi dobro zamišljene, ker seznajajo ljudstvo s spisi naših najboljših poučnih proizvajalov.

Kot izredna knjiga je izšla: France Bevk, »Zelezna kača«. Roman. Bevk je edini slovenski pisatelj, ki spiše skoraj vsako leto kak nov roman. — Poleg števil-

nih povesti in novel, — včasih pa celo kar dva romana. Njegov novi roman, ki je bil že ocenjen v »Ljubljanskem Zvonu«, pomeni razveseljivo književno novost in bomo ob priliki o njem še spregovorili.

Karla B. Mrakova razstavlja v Pragi. Na letošnji članski razstavi čeških umetnic »Kruh vitarnih umetnikov« v Representantnem domu razstavlja med inozemskimi gosti svoja dela tudi naša slovenska kiparka in risarka Karla B. Mrakova. Med izloženimi deli je 8 portretov, med njimi Mr. Geatha, predsednika mormonske misije na Češkoslavkem; prof. Murka, »lelečega repertoarja« E. E. Kische itd. in ena kompozicija. Zanimivo je, da so dela naše umetnice vzbudila splošno pozornost in so izvala tudi priznane komentare. Eden vodilnih kritikov g. Rudolf Fuchs stavi v »Prager Tagblatt« dne 8. januarja umetnico na prvo mesto in piše: »Med deli Slovenke Karle B. Mrakove je koncepcija nadnaravno velikega kartona, ki predstavlja nago ženo s papigama, podano s tako kljubovalnostjo volje v postavi in gesti, kakor da se trga človek med nebom in peklim, da razode vse trpljenje in grozo življenja.« O vrsti razstavljenih portretov se izraža isti kritik, da so silni, moško občuteni in sigurno risani. Polovalno se izraža o umetnici tudi kritika »Narodnih Listov« in »Narodne Politike«. G. Nečas, urednik ilustrirane revije »Letem« svetem predsem poudarja svetlo umetniško kulturo, ki si jo je umetnica pridobila s svojimi bivanjem v Parizu in Londonu, opozarja na njen čut za realnost in veliko kompozicijo ter končuje, da »sintja in dinamična forma dobljva pod njenimi rokama posebno učinkovitost.« Kot najmarkantnejše delo razstave smatra kompozicijo K. B. Mrakove »Dekle s papigama« in portret iste umetnice svetovnega reporterja Egonia E. Kische. Obenem je revija »Letem« svetem, priobčila posređene reprodukcije teh del. »Praški« ilustrirani zpravodaj je objavil reprodukcijo portreta Jifine Karsove, bibliotekarke Nar. muzeja v Pragi, ki je splošno znana po svoji naklonjenosti do Jugoslovenov. (S. M.)

Docent dr. Ivan Matke: Česa je treba Jugoslaviji v borbi proti tuberkulozi? V tej brošuri na 34 straneh drobnega dvočrtnega tiska so delno ponatisnjeni članki, ki jih je znani organizator protituberkulozne boja docent dr. Ivan Matko objavil v »Jutru«. Tretji del z naslovom »Gmojna sredstva za pobijanje tuberkuloze v Jugoslaviji«, je tu natisnjen priročnik. Zdravniki, socialni in zdravstveni delavci, javni delavci in vsi, ki spoznavajo prečo potrebo sistematično in dobro organiziranega boja proti tuberkulozi v naši državi, bodo s pridom segli po tej drobni, vendar pa vsebinsko bogati knjigi. Pisec je zbral vse polno statističnih podatkov in jih obdelal v živni, preprečevalni obliki, osvetlil naše stanje s primeri iz drugih dežel, kjer je na lastne oči spoznaval organizacijo boja proti jetiki in je vsemu temu dodal še marsikaj dobrega iz lastnih izkušenj. Ne manjka tudi iniciativnih predlogov, ki so sad dr. Matkovega neprestane teoretičnega proučevanja tuberkulozne problema. Knjižica je izšla ob desetletnici Protituberkulozne lige v Mariboru, ki jo je ustanovil in zorganiziral bal docent dr. Matko. Dr. Jofa Bohinjec ji je napisal predgovor, v katerem dobro označuje pomen in namen knjižice s besedami: »Podeželske krajevne protituberkulozne lige, prosvetna društva, zdravstvene organizacije in korporacije, »Škola« in pa tudi sportske organizacije bodo v brošuri dobile mnogo snovi za poučno in propagandno delo na polju ljudske zdravstvene kulture.«

Hauptmann piše olimpijsko himno

V Berlinu se je te dni obziral odbor za olimpijado l. 1936. Predsednik odbora je Lewald, prvi podpredsednik pa berlinski nadžupan dr. Salm. Odbor je sklenil naprositi predsednika Hindenburga za protektorat nad prireditvijo, dramatik Gerhart Hauptmann pa je objubil, da bo spisal olimpijsko himno.

Janko Kač:

GRUNT

»Pomirite se, pomirite se,« jo je poizkušal miriti po tem prizoru ves preplašeni odvetnik. »Pomislite vendar, da to ne gre, ker je to nov zločin.«

»Kakšen zločin? Kaj ni bil zagrešen večji zločin nad našim gruntom, ki se ga je polastila malopridnica po zvijači. Ali veste, kaj je grunt —? Eh, kako boste vedeli vi, ki poznate le papirne postavbe. Grunt je tisto, kar vedno zahteva žrtve, krvave žrtve. Koliko jih je požrla Kolenčevina v zadnjih štirih sto letih. Samo dva Kolenca sta umrla, kakor umrje vsak berač — v postelji. Kdo neki naj sedaj meni brani, da vršim kot poslednji živi del Kolenčevine maščevanje nad pritepenci. Ne maram vašega zagovora, kar idite!« Dolgo časa je pogovarjal zagovornik, potem pa se je spredel, ker je spredel, da ničesar ne opravi. Počasi so potekali jetnici dnevi v negotovosti.

Grobija se je spet umirila, kakor se naposled vedno spet poležejo valovi, če je še tako razburkano morje. To leto je bila pusta Kolenčevina na veliko nedeljo, kakor izumrla. Metelanka je prinesla Terentiju pladenj žegna. Ni šla v tek Rusu sočna gnjat, ko je mislil na svoj dom in na bolno gospodinjico. »V bolnišnico pojdem!« je sklenil, zaklenil vrata in se odpravil na vlak. Nič ni videl Metelanke med potjo, zato se je ves zavzel, ko jo je že našel pri bolnici.

»Z vozom sva se pripeljala z očetom, pa sva te prehitela,« mu je rekla sosedka, ki je segal Terentij s svojim veliko roko po beli, skoraj prosojni gospodinjinji ročici in sočutno vprašal po zdravju.

»Hvala Bogu!« je odgovorila Nežika, »kar čutim, kako se mi vsak dan povrača moč. Zdravnik pravi, da bom za belo nedeljo že lahko šla domov.«

Ko je prišel še oče Metelan, ki je imel posla s kobilo, se je naglo razvijal pogovor o delu in letini. Nihče pa ni niti z besedo omenil Mice in njenega zločina, kakor da je Nežika zaradi povsem navadne bolezni v postelji. Tudi druge bolnice so ljudje obiskovali. K sosedni postelji je pristopil mlad mož, ki se ga je držal za roko rdečelice fanteček. Pri pogledu nanj so zadrtile Nežikine ustnice, z roko si je pokrila oči in bridko zaplakala. Vsi trije obiskovalci so zmedeno tolažili jokajočo, ne da bi vedeli, zakaj prav za prav joče. Sram je namreč bilo mlado mater splovitve in ni niti lastni materi omenila svoje nesreče. Zato jo je še huje bolelo, ko se je pri pogledu na čvrste dečka spet živo spomnila svoje žrtve. Mati je božala Nežiko in ji brisala z rutico solzna lica, oče Metelan se je vzdihovaje premikal na stolu. Terentij pa je zrl v latinski napis nad posteljo: abortus post intox., kakor da bo zdaj pa zdaj odgonetil njegovo tajno. Zvonec na hodniku je naznanil konec posetov, rešil naše posetnike iz neprijetnega položaja in posušil solze bolnici. Ko so si stiskali ob

slovesu roke, je potegnil Terentij iz žepa dve pomaranči in ju dal Nežiki: »Za pisanko.« Kakor otrok se je veselila bolnica preprostega daru in segla Rusu v roko: »Hvala lepa, Terentij!« Da ga za veliki praznik razveseli, je še pristavila: »Pravijo, da bo kmalu vojna končana, tako da boš že lahko doma božičeval.«

»Božja volja...« je vzdihnil Terentij in se naglo okrenil, da bi gospodinja ne videla njegovih vlažnih oči.

Na belo soboto se je res vrnila Nežika iz bolnišnice domov. Še je bila slaba in je potrebovala miru, vaških rekovnic pa ni strela, da bi je ne obiskale. Toda to pot so se urezale, zakaj Terentij je naročil strežnika, Mrclakovi Trezi, da ne sme pustiti nikogar k bolnici. Le-ta je res ubogala ter se izgovarjala na Terentija. Ker je rekovnicam na tej strani izpodletelo, so zgrabile drugo kost in vladale čile skozi zobe Rusa, češ, da pogleduje za gospodinjo. Ko je zvedel Terentij za njihove marnje, je samo zamahnil z roko: »Ničev! Še Bog bi ne ustregel tem babjim jezikom. Naj imajo svoje veselje!«

Nežikin povratek je vnovič poživil zanimanje za sodno obravnavo zoper Mico. Vsa dolina se je pripravljala na ta dan kakor na največjo znamenitost. Da ni bilo treba radovednežem predolgo čakati na ta dogodek, je pripomogla vojna, ki je temeljito pometla z vsemi narodovimi svoboslovnimi in je odpravila tudi poroto ter jo nadomestila z izrednim sodiščem petih sodnikov. In še neka okolnost je pospešila obravnavo: popolno zločinkino priznanje. Že po štiri-najstih dneh je predložil preiskovalni sodnik vse spise državnemu pravniku. Redki so bili takrat zločini posameznikov, ko je bil ves svet udeležen z vsem svojim delom pri skupnem velikem zločinu krvave klanja.

Kar zavzeli so se zategadelj Savinčani, ko so zvedeli, da je glavna razprava proti Mici določena že za dan 4. maja. Kakor izumrla so bila polja tisto jutro. Od vseh strani so hoteli ljudje peš, na vozovih in v vlakom v Celje. Zaman se je oziral po pomladnem polju sveti Florijan, od nikoder ni bilo fizičaric. Za popravek pri živini so ostali doma komaj posli, vsi ozlovoljeni, ker niso mogli k razpravi.

Na hodniku starega sodišča so se prerivali množice in niso verjele jetničarjem, da ni več prostora v razpravnih dvorani. Le s težavo so zadrževali naval razjarjenec, dokler niso nastopili vojaki in izpraznili hodnikov. Vse črno se je trlo prav do nemške cerkve in mestne hiše radovednih ljudi, ki so dajali krepko duška ogorčenju, ker so prišli zastoj k obravnavi.

Prav pred vhomom je stala Fidelčka vsa sključena in zvita ter molovala za vstop:

»Ljubi gospodje! Stara zanka Kolenčeve Mice sem. Veliko vem o vsej razprtiji, saj sem bila vsak dan v njihovi hiši. Lahko morda kaj pojasnim gospodu gerihchofu. Pustite me notri.«

Spogledali so se pazniki in rekli med seboj: »Kakor čarovnica je ta starka. Morda je imela prav ona kaj prste vmes. Včasih sili zrela

ptičica sama v ptičnico.« In res so jo pustili skozi kordon. Ljudje so zagnali hrup: »Kaj za to večjo ni postavbe? Mar smo mi slabši od nje...« Fidelčka je dobro čula te pikre opazke, zato se je obrnila vrh stopnic in se škodoželjno zarežala proti hrumeči množici.

»Kakor sama smrt se reži, Bog nas varuj,« je nekdo šepnil v prvih vrstah. Kakor da je uganil misli vseh, je pod ledenim smehom onemela množica. Fidelčka pa se je počasi obrnila in izginila v temo hodnika kakor prikazen. Pod dojmom njene pojave se je pričela množica razhajati po gostilnah, kakor da je usoda zločinke že odločena. Le peščica žensk je še ostala pred vhomom, čakaje ugodne prilike, da morebiti le smukne katera notri...

Ko se je pririla Fidelčka v dvorano, so ji brzi dali Grobelčkam prostora v prvi klopi, kjer so sedeli Nežika vsa v črni, njeni stari, Terentij in Kolenčevine dnanarice. Dvorana je bila nabito polna. Kljub pomladni svežini in na stečaj odprtim oknom je bila že sedaj dušeta sopenica v dvorani. Prav pred sodno mizo je sedela Mica in gledala s prezirom na škodoželjno množico. Ni je strla ječa, le pramen sivih las, ki se je prikradel izpod rute, je pričal o njenem trpljenju. Na sodni mizi se je belilo dvojce sveč poleg križa, malo vstran pa je stala skleda z žganci in lesena pušca z ostanki strupa. Mučna tišina je ležala nad množico. Le tu ali tam je šepnil kdo: »Vidiš žgance?« Ogovorjenec je prikimal in dostavil: »Njej naj jih dajo jesti, tako bi jaz razrešil.« »Kako predržno gleda baba, kaj jo nič veste ne peče,« je šepnila ženska v klopi za Fidelčko, da se je ta obrnila in jo pokarala: »Kaj vi veste?« Ko je pa videla sršče pogleda, se je starka sključila v dve gubi in ni zapazila, da ji je Mica pokimala. Tedaj pa je že zaklical sluga pri vratih: »Visoki sodni dvor prihaja.« Vseh oči so se uprle v Mico, ki se je dvignila s svojega sedeža v ospredju in stala zavrtna kot tožiteljica in ne kot obtoženka.

Predsednik je otvoril obravnavo in ugotovil Kolenčevine osebne podatke. Leno je čital državni pravnik obtožnico, ki je opisovala dogodek po izpovedih prič, obtoženke in izvedencev. Ko je bil gotov s čitanjem, si je predsednik obrisal naočnike, se nagnil naprej in vprašal Mico:

»Obtoženka! Ali imate kaj pripomniti k obtožnici?« Ko ni Mica ničesar odgovorila, ji je stavil nadaljnje vprašanje:

»Marija Kolenč, vprašam vas: Ali priznate svoje dejanje?«

»Priznam!« je odgovorila Mica čvrsto, da se je čulo prav do zadnjega konca dvorane.

»Ali se čutite krivo zločinka zoper zdravje in telo svoje sbahe Neže in obžalujete svoje dejanje?« je vprašal nadalje predsednik. Spet se je vzravnila obtoženka in odgovorila jasno in razločno:

»Ne čutim se krive, zato mi tudi ni žal storjenega dejanja...« Množica se je zdramila in glasno ugovarjala, da so se komaj črle zadnje obtoženke besede: »Le to mi je žal, da mi je izpodletel naklep.«

Iz življenja in sveta

Zakaj je februar najkrajši mesec?

Naša razdelitev časa izvira od Rimljanov

Neenako število dni v posameznih mesecih izvira od Rimljanov, kajti ti so določili in spreminili imena mesecev ter njih dolžino. Imena so jim dali deloma po bogovih (januar, marec), po zaporednem številu (september, oktober itd.), po svojih velikih močeh itd. Po umoru Julija Cezarja so dali tedanjemu petemu mesecu (kvintiliju) njegovo ime (julij), pozneje so šesti mesec (sektstilijs) imenovali po cesarju Avgustu. Ker je imel

julij 31 dni, jih je moral imeti isto toliko seveda tudi avgust, ki jih je štel dotlej le 30. Tedaj so potrebni dan odvzeli enostavno februarju, tedanjemu zadnjemu mesecu v letu, ki je štel dotlej 29 dni. Ker pa bi po novem imeli kar tri mesece z 31 dnevi (julij, avgust, september), so septembru odvzeli 31. dan in ga pritrkali oktobru. Tako so zamenjali potem tudi število dni novembra in decembra.

Tehnika nadomešča oči

Tenkočutnost strojne mehanike

V tistih časih, ko so ljudje prvič zaslišali, da bo začela tehnika s stroji izpodrivati človeka, so smatrali kot odločen plus človeka napram stroju, da ta ne bo mogel nikoli nadomestiti dela človeških oči in ušes.

Kakor vemo danes, je bilo to naziranje povsem neupravičeno, kajti z znanimi fotoelektričnimi stanicami se že dalj časa vrši najrazličnejša kontrola in čuvajna služba z veliko večjim uspehom, nego bi to zmoglo človeško oko. Znano je, s kakšnim uspehom uporabljajo fotoelektrične stanice

in v novejšem času tudi naprave za nevidne žarke n. pr. za zaščito zakladnic pred vlomi. Zadnji izum s fotoelektrično stanico pa je stroj, ki pazi v tovarnah cigaret, da-li se kakšna cigareta pri vlaganju v skatle obrne z napisom navzdol in če se to zgodi, jo avtomatično obrne na pravo stran. Tako odpade po tem stroju spet ena nadzorujoča človeška moč v obratu, a poleg tega deluje strojno oko zanesljivejše nego človeško.

Sneg in rastlinstvo

Ogromne prednosti, malenkostna škoda

Da je mehka in enakomerna snežna odeja najboljša zaščitnica rastlinstva pozimi, je dovolj znano. Ta odeja zadržuje toploto v tleh in brani mrazu do tal. Posebno nevarno so zime brez snega proti pomladi, ko pričnejo rastle polagoma poganjati in v nenadnem mrazu lahko zamrznejo.

Poleg te zaščitne vloge pa ima sneg tudi pomen gnojila. Vsebuje n. pr. mnogo kisa, ki je za rastlinstvo tako velikega pomena. Nadalje pa prinaša v

tla tudi vlogo.

Proti tem koristim snega so njegove nevarnosti skoraj nepomembne. Največja nevarnost, ki jo prinaša je ta, da se utegnejo iglavci pod njegovo težo lomiti. S pravčasnim odtromom tega snega pa lahko preprečimo škodo. Isto tako moramo odstraniti snežne mase, ki se prilepijo na debela, ker preti nevarnost, da se pod njihovim vplivom oz. pod vplivom sončnih žarkov rani skorja, pod katero dobe potem razni škodljivci svoje zavetje.

O bistvu značaja

Hiter in počasen življenjski tempo

Koliko je stara psihologija, toliko je stara tudi proučevanje značaja. Starogrški avtor Teofrast ga je prvi obdelal temeljito.

V čem se kaže značaj? Neki psiholog ga opazuje in zunanji telesni obliki in lastnostih. Tako so okrogli ljudje večinoma prijazni, ljudje z okroglimi, svetlimi plešami so večinoma jovialni, šarenica, pisava, korak, kretnje, v vsem tem se očutijo posebnosti značaja. Pod to besedo si običajno predstavljamo tip, torej značilne razlike, ki so lastne nekim ljudem (nečimerim, škop, razsipneži itd.). Popolnega tipa menda nikjer ni in je le

teoretično idealen pojem.

Goetheju značaj nikakor ni mozaik najrazličnejših lastnosti, temveč nekaj enotnega, prvovrstnega (demonstri, favstični, veseli značaj itd.). Današnja psihologija se približuje njegovemu naziranju.

Značaj je lahko razdvojen. Tako se za osebnostjo nekih ljudi skriva le notranja boječnost. Psihoanaliza je tu pokazala, da nimamo možnosti in zveze, v ostalem pa je to dvojnost človeškega značaja odkrila že francoska psihologija okrog L. 1700. Bistveno za vsak značaj je to, da imajo življenjski tempo nekega človeka hiter ali počasen.

Ameriške ločitve

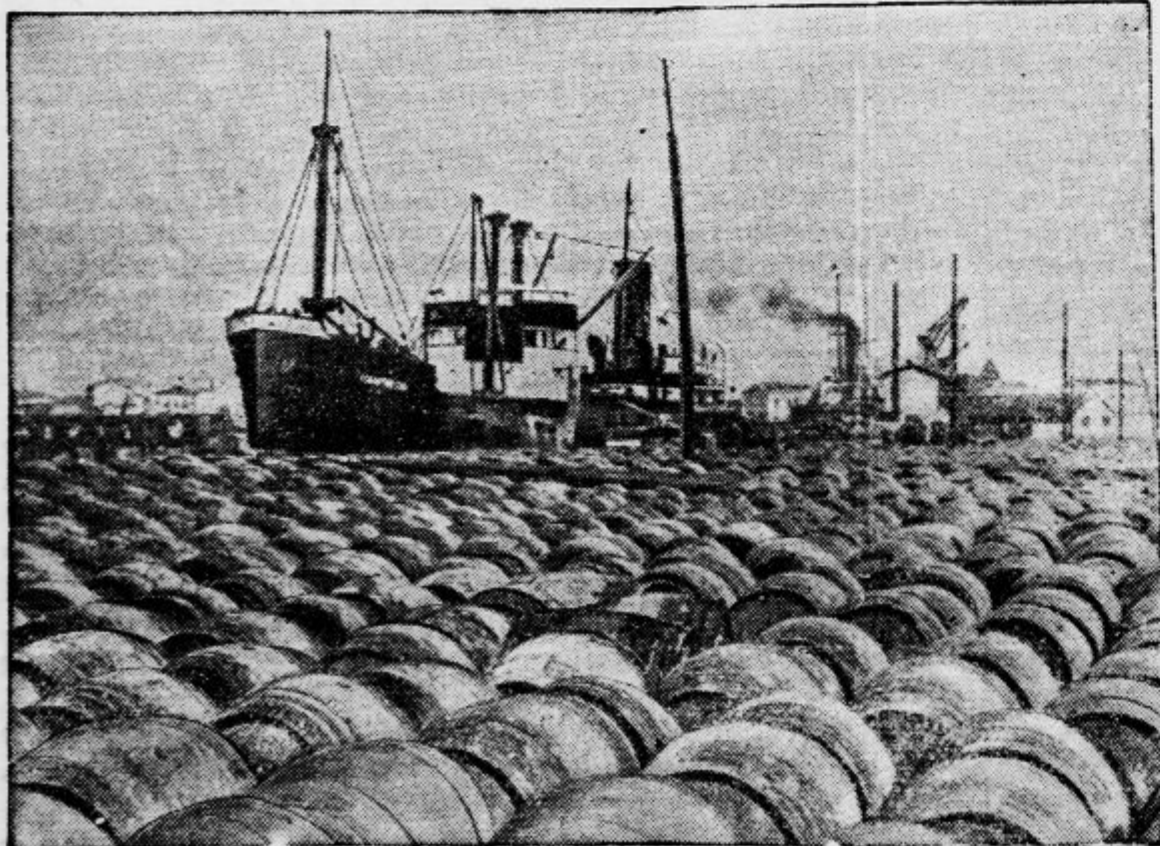
Z denarjem se doseže v „zlati deželi“ vse

Neki ameriški reporter je zbral zanimivo gradivo o ločitvah zakonov v Ameriki. Iz njegove statistike je razvidno, da se je v enem samem letu pripejalo v Ameriko okrog 90.000 tisočrancov samo z namenom, da bi tu dosegli ločitve. Neki države Ameriške Unije imajo namreč zelo liberalne ločitvene predpise in jim ni prav nič na tem, da bi jih odpravili, ker jim prinaša dotok tujcev v tem oziru velik dobiček.

Reporter navaja mnogo zelo zanimivih primerov, kako se ločujejo ameriški zakonci. Neki moški, ki je že dolgo časa menil, da ga žena vara, je končno našel stvarni razlog, ki mu je omogočil ločitev, na svoji pisalni mizi v obliki pivnika. Slučajno je bilo na mizi zrcalo in v njem je zagledal mož, da se je na pivniku napravil narobe obrnjen odtis nekega pisma. V zrcalu ga je lahko prečital in je dognal, da je to pismo pisala njegova žena svoji ljubimcu. Ta kos papirja je zadostoval, da je sodišče razvedlo zakonsko zvezo.

Neki drugi moški se je hotel po vsej sili odkrižati zakona, a žena mu za to ni dala nobenega povoda. Tedaj se je zmelnil z nekim brezposelnim uradnikom, da mu bo pomagal skonstruirati fingiran zakonik. Uradnik naj bi šel z neko drugo žensko, ki je bila ženi neka podobna, v hotel in bi žensko tudi vpisal pod imenom žene. Mož bi ga potem »presenetil«. Vse je šlo v redu, žena je pred sodniki zaman zatrjevala, da z bivšim uradnikom ni imela nikoli nič skupnega, zlasti pa ne v kakšnem hotelu. Hotelski vratar in drugo osebje je po videzu v njej spoznalo žensko, ki je bila v hotelu. Sodniki so zakon ločili po ženin krivdi. Končno je izdal vso zadevo uradnik sam, ki mu mož nekoč ni hotel plačati neke vsote. Uradnik se je obrnil pisмено do žene in ji sporočil, da jo bo rehabilitiral v celoti, če mu da toliko in toliko denarja. S tem pismom je šla žena na policijo in posledica je ta, da je res rehabilitirana, uradnik in mož pa tičita zaradi svojih grehov v hišnji.

Sodi v morju

V luki Cette pri Marseillu so ladje pometale v morje velikansko število sodov, ki jih je bila neka francoska trdnica poslala v Ameriko, kjer pa so odklonili sprejem blaga, zaradi česar so se morale ladje s polnimi sodi vrniti v domovino.

Sladkorna bolezen in hipnoza

Dva stočholmska zdravnika, prof. Marcus in prof. Sahlgren, sta izvršila zanimive poskuse, da bi dognala učinke hipnoze na bolnike s sladkorno boleznijo. Kakor znano, ima adrenalin lastnost, da povečuje količino sladkorja v krvi. Hipnotiziranemu pacientu sta dala injekcijo te snovi in takoj mu je začelo srce hitreje utripati, količina sladkorja pa se je zvišala od 0.10% na 0.15%.

Čez nekoliko dni sta istemu pacientu spet injicirala adrenalin, a sta mu dejala, da je le navadna voda. Tokrat so posledice injekcije skoraj popolnoma izostale. Tretjič sta mu injicirala res vodo, češ da je adrenalin in so se pojavili vsi simptomi kakor v prvem primeru, le da se količina sladkorja v krvi ni pomnožila. Še bolj presenetljivo so bili poskusi z inzulinom, ki zmanjšuje sladkor v krvi. Pacientu se je po injekciji inzulina množina sladkorja res znižala, ko sta mu pa drugič dejala, da je le voda, je ostala injekcija inzulina brez učinka. Zdravnika svojih poskusov še nista končala, vendar kaže, da sta odkrila novo, uspešno pot za obravnavanje sladkorne bolezni s hipnozo.

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, šušljanju, bledici, bolelosti žlez, izpuščenju na koži, tvorih uravnava »Franz Josefova« vodo izborno toli važno delovanje črevesa. Odlični celo zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro preneso »Franz Josefovo« vodo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dunajski konsum pada

Dunajski listi priobčujejo pregled, ki pravi, da je zaradi gospodarske krize konsum močno nazadoval. Dnevno se na Dunaju poje 16.000 kg kruha manj kakor prej. Tudi poraba mesa je močno nazadovala, zato pa se je nekoliko povečala poraba zelenjave. Največje nazadovanje se kaže pri sadju in pri sladkorju — dokaz, da se ljudje odrekajo vsledja, kar jim ni nujno potrebno za življenje.

Paderewski v New Yorku

Bivši predsednik poljske republike, pianist Paderewski je prispel te dni z »Berengaria« v New York. To je 18. umetniška turneja, ki jo genialni interpret nastopa po Zedinjenih državah.

Hči v kletki

V bližini Miskolca so orožniki aretirali nekega posestnika, ker je imel svojo hčer zaprto v kletki. Hči je bila slaboumna. Aretnanec je izjavil, da jo je imel zaprto zato, ker ni pri zdravi pameti.

ZIMSKE SUKNJE

Črne in v modnih barvah ter najboljše double sukno v veliki izbiri po priznani nizkih cenah pri

Drago Schwab, Ljubljana

Noge mu nadomestujejo roke

Od rojstva pohabljeni Franc Filip iz Madžarske si je pridobil takšno spretnost, da lahko piše z noge.

Kakšne temperature prenese človek

Alge in trosi vzdrže do 268 stopinj pod ničlo

Toplota človeškega telesa znaša normalno okrog 37 stopinj, a že pri telesni temperaturi 22 do 24 stopinj doseže človek mejo življenjske možnosti. Dva ameriška učenjaka, dr. Jackson in Highfield, sta hotela poskusiti, kako dolgo časa bi zdržala lahko oblečena v temperaturi 30 stopinj pod ničlo. V ledenici, kjer sta napravila ta poskus, sta se je čez kakšne četrte ure onesvestila. Ko so ju izvlekli in izmerili temperaturo v njihovi ustih, je znašala ta še vedno +28 stopinj! Šele čez uro sta si toliko opomogla, da sta lahko poročala, kako je bilo s njima med poskusom.

Človek zdrži oblečen seveda še nižje temperature (samo da se mu telesna temperatura preveč ne zniža), a vendar se ne more niti primerjati z rekordi, ki jih postavljajo druga bitja, rastline in živali, v tem pogledu, in sicer brez zaščite. Nekateri alge in trosi so zdržali n. pr. brez škode v temperaturi 200 stopinj, neki črvi pa celo v temperaturi 268.5 stopinj pod ničlo.

Nasproten poskus sta napravila angleška učenjaka dr. Groot in dr. Browne, ki sta se dala zapreti v veliko peč. Tu sta

V Berlinu so imeli prošle dni rokoborski amaterski turnir. Na sliki vidimo tekmovalca Ehrla (zgoraj) in Säbla, ki je podlegel zmagovalcu.

Klorov plin — zdravilo

Novovrstnočenje vnetja v srednjem ušesu

Grški zdravnik dr. Mössböck je izumil nov in hiter način zdravljenja silno nevarnega vnetja v notranjem ušesu. To zdravljenje obstoji v tem, da pacientu iz majhnega gazometra po gumasti cevki spusti klorov plin v notranje uho. Pacient drži pred usti in nosom s sodovo raztopino prepojeno gazo, ki brani plinu dostop v dihalo. Vsa procedura traja 10 do 20 sekund in pacient nima po njej nobene neprijetnosti, razen malo žgočega občutka v notranjem ušesu. Ko odstavijo cevko, zamašijo pacientu uho in pacient obliži še za nekoliko minut, da pride plin v vse koticke notranjega ušesa.

Uspehi s to metodo so po poročilu dr. Mössböcka naravnost presenetljivi. Plin uniči v najkrajšem času vse glivice, ki povzročajo gnilo v ušesu, v večini primerov je zadostovalo, da so bolniku vpili plin dvakrat do trikrat, ozdravel pa je popolnoma že čez teden dni. Kakor kažejo dosedanje izkušnje, je uspeh trajen. Baš zaradi tega so začeli to metodo preiskovati tudi pri podobnih obolenjih. Uspehi bi bili razumljivi, saj se klorov plin pogosto rabi kot desinfekcijsko sredstvo, a če je v vojni ubijal tisoče ljudi, zakaj ne bi opravi tudi z bacili?

Snežna slepota

Njeni vzroki in način lečenja

Ne ledeniških turah in burah v zasneženo zimsko pokrajino se zgodi čestokrat, zlasti če sije sonce, da začuti človek neprijetno žgoče draženje oči, ki se lahko stopnjuje do začasne popolne slepote. Ta pojav je pogost zlasti ob medlejših sončnih dneh, kar že samo dokazuje, da ni v prvi vrsti svetloba, ki ga povzroča, temveč kemični vpliv nevidnih ultravijoličnih žarkov. Tudi so ljudje s svetloplavimi lasmi bolj občutljivi za te vplive, kar je pač v zvezi s tem, da jim v koži primanjkuje

zaščitnega barvila.

Snežne slepote pa se lahko ubranimo. Zadoštuje, da si zaščitimo oči s sivimi naočniki, in sicer s takimi, da branijo oči tudi pred stranskimi žarki. Zapirati morajo torej rob okoli oči. Veke in okoli oči si zavaruemo vrhu tega s kakršnim mazilom.

Če so oči že vnete, mora pacient v zmrznjeno sobo, v ostalem pa se vnetje zdravi po splošno veljavnih pravilih.

Sanje v krivuljah

Tehnična iznajdba ameriškega fizika

Ameriški tisk se bavi živahno s novim izumom znanega fizika in fiziologa Gernsbacka, ki je zgradil pripravo za raziskovanje sanj. Gernsbackov izum temelji na dejstvu, za katerega je znanost vedela že prej, namreč na dejstvu, da izvirajo težke sanje tudi iz delovanja prebavi med spanjem in iz pritiska, ki ga povzroča to

delovanje na srce. Ta pritisk povzroča srčno utripanje, včasih tako močno, da se speči človek hipno prebudi iz spanja, v katerem je sanjal o hudih stvareh.

Mirno spanje pa ne pozna sanj in tudi ne hudega utripanja. Zato je Gernsback zgradil aparat, ki beleži utrip srca osebe v podobni krivulje. Če je utrip miren, poteka tudi krivulja enakomerno in mirno, pri močnem in nerednem utripu pa skače črta krivulje gor in dol, daleč nad povprečno višino in pod njo, in to tem bolj, čim huji je utrip. Iz krivulje pa more raziskovalec ugotoviti o intenzivnosti sanj in celo o njih značaju.

Tudi zunanji vplivi, kakor šumi v spalnici, učinkujejo na utrip, na sanje in seveda na potek krivulje, kar je ugotovil Gernsback s pomočjo posebnega zvonce, ki se je oglašal v določenih presledkih na aparatu. Gernsback boče sedaj zgradi registrirno pripravo, ki bo še natančneje beležila fiziologijo sanj in ki bo dovoljevala tudi sklepe o njih vsebini.

Korziška — trdnjava

Pariski dopisnik »Daily Express« poroča svojo listo o velikih utrdbenih napravah na Korziki. Korzika bodo Francozi spremenili v drugo Helgoland. Baje je predviden ustroj otoka v s jekleno opasano trdnjavo. Na Korziki gradijo že sedaj strategične ceste in pota.

Smučar padel 300 m globoko

Prošle dni je odšel na smučeh 22 letni uradnik Florjan Zelkoth iz Spittala na točko zvanj Cirveški Rok pri Millstattu. Hotel se je odpraviti s smučami v dolino. Na nekem mestu pa se mu je spodrsnilo, da je zgrbil ravnotežje. Padel je v 300 m globok prepad. Alpinski reševalci so ga pobrali popolnoma raztreščene ter ga odnesli v dolino, kjer so ga pokopali.

ANEKDOTA

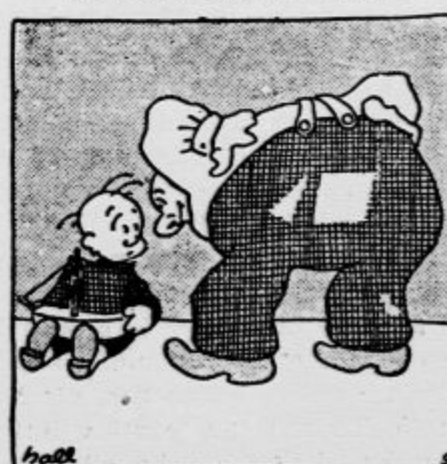
Profesor pri izpitu kandidata: »Če zapeljem vašo nevesto, ali je to zakonolom?«

Kandidat: »Da.«

Profesor: »Kako to, če pa še ni poročena?«

Kandidat: »Ona se, paš pa vi, gospod profesor.«

Vsak dan ena

»Ta vzorec jadra na tvoji ladji, pa se mi vidi močno znan.«

Gospodarstvo

Udeležba tujih držav v naši zunanji trgovini

Kakor smo bili že prejšnjo nedeljo poročali, je znašala vrednost našega izvoza v l. 1932, 3055.58 milijona Din, a vrednost uvoza 2859.67 milijona Din. Iz tega je razvidno, da je bila naša trgovinska bilanca v lanskem letu aktivna s precejšnjo vsoto 195.91 milijona Din, medtem ko je v l. 1931, znašal višek izvoza nad uvozom le 0.69 milijona Din (vrednost izvoza 4800.97 milijona, a uvoza 4800.28 milijona Din).

Glavne odjemalke našega blaga v preteklem letu so bile (po vrednosti v milijonih Din): Italija 705.03, Avstrija 676.09, Češkoslovaška 402.50, Nemčija 344.76, Grčija 133.62, Madžarska 125.46, Francija 82.19, Belgija 77.02, Švica 66.50, Anglija 64.54, Poljska 59.04, Španija 37.23, Zedinjene države 29.09, Alžir 17.28, Egipt 16.33, Tunis 16.27, Sirija 16.15, Albanija 15.24, Holandska 12.27, Rumunija 11.52, Maroko 9.22 in druge države. V celotni smo izvažali lani svoje blago v 79 držav.

Glavne države, iz katerih smo lani uvažali blago, so bile (po vrednosti v milijonih Din): Nemčija 506.43, Češkoslovaška 446.99, Avstrija 384.17, Italija 361.94, Anglija 212.62, Madžarska 141.83, Francija 129.32, Zedinjene države 126.59, Rumunija 85.56, Švica 81.63, Brazilija 74.56, Poljska 54.72, Belgija 41.70, Britanska Indija 40.00, Holandska 36.43, Argentina 27.50, Grčija 23.20, Švedska 12.69, Ceylon 9.49 in druge države. Uvažali smo lani razno blago v celotni iz 80 držav.

Sklepi splitske konference glede pospeševanja vinskega izvoza

Na pobudo Zavoda za napredovanje zunanje trgovine so se vršila v splitski Zbornici za TOI 30. in 31. januarja in 1. t. m. posvetovanja za pospeševanje in reguliranje izvoza najvažnejših dalmatinskih izvoznih kmetijskih pridelkov. Naše vinogradnike bodo gotovo zanimali sklepi glede vinske trgovine. Konferenca se je v tem vprašanju zdelila na naslednje točke:

1. Za pospeševanje vinske proizvodnje in trgovine z vinom so potrebni ukrepi, ki bi na eni strani določili sistematično proizvodnjo, a na drugi strani ustvarili pogoje za razpočevanje vinskega previška na tujih tržiščih.

2. Za izvedbo tega namena se predlaga osnovevanje posebejnega odbora pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, ki bi ga sestavljali zastopniki zavoda, kmetijskega ministrstva in vinarskih združenih ustanov glavnih produkcijskih področij kakor tudi zastopniki svobodne trgovine v prizadejih področjih (katere bi delegirale pristojne zbornice).

3. Glede na poudarjene aktualne težave zlasti v vinski izvozni trgovini se smatra za potrebno, da ta posvetovalni odbor v sporazumu z zainteresirani posameznimi področji prouči osnovevanje sindikatov izvoznikov vina za posamezna glavna produkcijska področja, a prvenstveno za Dalmacijo, katere obstanek je pretežno odvisen od proizvodnje in prodaje vina.

4. Sindikat bi imel za nalogo, da organizira izvoz vina, da vino prilagodi zahtevam zunanjih porabnikov in ga vzpostavi za konkurenco s proizvodi tujih držav na mednarodnem trgu. Za uspešno vršenje te naloge mora sindikat predložiti vladi ukrepe, ki bi mu omogočili izpolnjevanje njegovih nalog.

Gospodarske vesti

Francosko - jugoslovnski sporazum o kliringu. Kakor smo že poročali, je bil nedavno sklenjen jugoslovnsko - francoski sporazum o kliringu, ki je stopil v veljavo 3. t. m. Doslej je bilo vršilo plačevanje na osnovi posebnega aranžmaja našega finančnega ministrstva in francoskega poslanstva v Beogradu na ta način, da je vplačala na eni strani opravljal Narodna banka, a na drugi Trgovinska zbornica v Parizu. Sklenitvijo jugoslovnsko - francoskega sporazuma o kliringu pa se zdaj končno regularizira to vprašanje med Francijo in Jugoslavijo. Izplačila se vršijo kakor v ostalih kliririh. Tečaj za preračunavanje bo dnevno določala naša Narodna banka (službeni tečaj beograjske borze in azio, ki znaša 285 %).

Naše izvoznike v Grčijo. Po dogovoru z Grčijo je določeno, da se 35 odst. našega izvoza v Grčijo plača z boni Grške banke. Ker naš uvoz iz Grčije ni posebej razvit, ostane v prometu znatna količina teh bonov. Ta pojav nekako sili k temu, da bi se povečal naš uvoz iz Grčije. Kalkulacija je prav povoljna. Za drago ne samo da se ne plača premija, nego se boni dobijo tudi pod pariteto. Zato naši izvozniki pričajo iskati v Grčiji tudi tako blago, ki ga doslej iz Grčije nismo uvažali, tako suho grozdje, morsko sol, bombaž in drugo, kar smo dobivali do sedaj iz drugih držav. Če se bo uvoz iz Grčije povečal, bodo naši izvozniki laže plašali bone.

Markiranje june v Italiji. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine javlja, da je italijanska vlada odredila z odlokom od dne 31. januarja markiranje jaci, kar se daje prizadetim izvoznikom na znanje.

Zedinjene države pripravljajo zavarovanje brezposelnih. Iz Newyorka poročajo, da je v Zedinjenih državah zelo aktualno vprašanje zavarovanja brezposelnih, ki jih štejejo zdaj tam okrog 12 milijonov, katerih preživljanje je bilo doslej prepuščeno izključno le dobroteljnemu skrbstvu. Po nekaterih računih je stalo doslej preživljanje brezposelnih okrog poltrides milijard dolarjev. To dobrodelno skrbstvo pa se je izkazalo za nesistematično in ne dosega vedno svoje svrhe. Zato je država Wisconsin izdala zakon o zavarovanju brezposelnih, ki pa bo stopil v veljavo le, če ne bo 1. julija letos prostovoljno zavarovanih 175.000 delojemalcev. V drugih državah se podobni zakoni še pripravljajo. In sicer v nekaterih državah na ta način, da bi se za vsako stroko ali celo za vsak obrat vodil poseben zavarovalni račun. Načelo skoro vseh teh načrtov je, da bi se podpre prihode izplačevalci šele, ko bi bila zbrana potrebna rezervna glavica. Mezdni razredovi ti načrti ne poznajo, nogo le individualno za vsakega brezposelnega preračunane podorne postavke, ki bi se gibale med 30 in 60 % zadnje plače ali med 5 in 15 dolarji na teden. Doba podpiranja je določena po večini na 10 tednov, čemur bi potem sledilo dobrodelno skrbstvo. Prispev-

ke bi izključno ali pretežno plačevali podjetniki. Znašli bi prispevki 2 do 3 % delavčeve plače. Samo Ohio ima v načrtu poleg 2 % podjetniških tudi 1 % delavskih prispevkov. Sirokovne zveze so za to zavarovanje, vendar odklanjajo delavske prispevke. Roosevelt odločno zagovarja državno zavarovanje brezposelnih.

Padanje obrestne mere v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da se je od novega leta dalje denar v Avstriji zelo pocenil zaradi povečanih dotokov vložnega denarja na banke in zaradi znatno zmanjšanih denarnih potreb industrije. Denarna likvidnost je v Avstriji izredno narasla, kar prihaja zlasti od izraza v znatno zmanjšanem iskanju denarja pri Avstrijski narodni banki, saj je njen menični portfelj izma maja 1. 1931, prvič padel pod 900 milijonov šilingov. Vse kaže, da bo Avstrijska narodna banka spričo takega položaja znižala diskont, in sicer ga namerava znižati, kakor se zatrjuje, zaenkrat le za pol procenta, čemur naj bi sledilo v kratkem presledku nadaljnje znižanje za pol odstotka.

Češkoslovaška je imela lani prvokrat pasivno trgovinsko bilanco. Kakor je razvidno iz pravkar objavljene statistike, je Češkoslovaška v preteklem letu uvozila za 8155 milijonov Kč, izvozila pa je za 7399 milijonov Kč, tako, da je bila trgovinska bilanca pasivna za 756 milijonov. Seveda pa nam te številke ne dajo prave slike, ker je pri uvozu upoštevani tudi švov monetarnega zlata (v saldu okrog 600 milijonov Kč). Če tedaj upoštevamo le čisti promet s trgovinskim blagom (brez zlata), potem se pasivnost seveda precej zmanjša, in sicer na 139 milijonov Kč. Zadnja leta se je čisti blagovni promet Češkoslovaške gibal takole (v milijonih Kč):

	izvoz	uvoz	saldo
1928	21.224	19.208	+ 2016
1929	20.499	19.988	+ 511
1930	17.474	15.714	+ 1759
1931	13.149	11.801	+ 1349
1932	7.350	7.489	- 139

Lani je imela Češkoslovaška prvokrat od postanka države pasivno trgovinsko bilanco. Izvoz je v primeri z najugodnejšim letom 1928 padel za dve tretjini, kar je v znatni meri pripisati tudi strukturi češkoslovaškega izvoza, kjer tvorijo glavne postavke predmeti, katerih konsum je zaradi krize najbolj padel, in pa predmeti, katerih izvoz je zaradi protekcionističnih ukrepov drugih držav najbolj oviran. Do čim kaže ves izvoz nasproti letu 1931, padeč 48 odst., torej manj kakor polovico, je v znatno večji meri kakor v povprečju nazadov izvoz tekstilnih proizvodov in izdelkov (od 2717 na 1257 milijonov Kč), nadalje izvoz celuloze in papirja (od 1324 na 502) ter izvoz usnja in izdelkov iz usnja (od 1227 na 534).

Tovarna četverica »Petorica« v Ptuju, ki je ob koncu leta prekinila obratovanje zaradi potrebnih večjih popravil strojev, bo obratovala v naslednjih dneh zopet v polnem obsegu. Vesti o popolni ustavitvi obrata ne ustrezajo resnici.

V združeni register se je vpisala Kmetijska družba, r. z. o. s. v Ljubljani.

Zadnji tedenski izkaz Nemške državne banke kaže neznaten porast zlate podlage. Ker se je na hkratno povečal tudi obtok bankovcev zaradi velikih potreb ob mesečnem utitju, je odstotek kritja padel z 29,3 na 27,6 odstotka.

Konkurz je razglašen o imovini Seničeve Marije, trgovke in posestnice v Senici (prvi zbor upnikov 15. t. m. ob 10. uri okraj. sodišču v Senici; oglasitveni rok do 8. marca; ugotovitveni narok pri istem sodišču 22. marca ob 10.).

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Stefana Ivana, posestnika in trgovca v Kotu pri Crnomlju (narok za sklepanje poravnave pri okraj. sodišču v Crnomlju 9. marca ob 9. uri; rok za oglasitev do 4. marca). Potrdjena je poravnava Midorferja Alojzija, krojaškega mojstra in trgovca v Novem mestu.

Prodaja radijskih aparatov se bo vršila z dražbo 2. marca pri ekonomskem od. selu dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 2. Oglas v Zbornici TOI.

Dobava žita. Zbornica za TOI v Ljubljani obvešča trgovce z žitom, da se komanda IV. armijske oblasti zanima za nakup cereali. Interesentom se je obrniti na komando IV. armijske oblasti v Zagrebu.

Dobava drv bo po ustinih licitacijah: 18. t. m. pri intendanturi kosovske divizije, 20. t. m. pri komandi vojnega okrožja v Kosovski Mitrovici glede dobave 3860 m³, pri komandi 1. bataljona 31. pehotnega polka v Uroševu glede 1115 m³ in pri komandi 2. bataljona 56. pehotnega polka v Peči glede 900 m³; 20. t. m. pri komandi 30. pehotnega polka v Prizrenu glede 4380 m³, pri 56. pehotnemu polku v Diakovici glede 2250 m³, pri komandi 2. bataljona 24. pehotnega polka v Novem Pazaru pa glede 810 m³. Oglas v Zbornici TOI v Ljubljani, pogoji pa pri komandah.

Dobava. Prometno-komercialni oddelek železniške direkcije v Ljubljani sprejema do 10. t. m. ponudbe glede oddaje posteljnega perila, brisač, prištev in blazin v popravilo Strojni oddelek iste direkcije sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave materiala za ločitev električnega omrežja. Pogoji pri omenjenih oddelkih Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 8. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg sode, 30 sirupov metel, 50 tub sidla ter glede dobave 5 šoferskih očal; do 15. t. m. pa glede dobave 1 centriranega sesalke, 100 hrastovih prazov in 7750 kg olja za jamske vozilke. Železniška direkcija v Subotici sprejema do 11. t. m. ponudbe glede dobave 100 tisoč kg portlandskega cementa. Dirkcija državnega rudnika Kakani sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave 4 rešet za razredčevanje ter glede dobave železa. Predmetni oglasi so v Zbornici za TOI. Dne 17. t. m. bo pri komandi dravske divizijeke oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave 7000 ton premora in 18.000 m³ drv. Oglas je v Zbornici za TOI, pogoji pa pri komandi.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 4. februarja. Na deviznem tržišču ljubljanske borze sta v tem tednu od ponedeljka na večer malo popustila Berlin in Trst, medtem ko so se nekoliko okrepili Amsterdam, Bruselj, London, New York in Pariz. Curih in Praga sta ostala neizpremenjena. Prometa

je bilo ta teden v dovtah za 189 milijona Din nasproti 197, 247, 144 in 0,65 milijona Din v prejšnjih štirih tednih. Avstrijski šiling se je v privatnem kliringu v ponedeljek zaključeval po 9,15 do 9,20, potem po 9 do 9,30, a večeraj zopet po 9,15 do 9,20 Din.

Na efektivnem tržišču ljubljanske borze je imela vojna škoda v tem tednu izpremenljajočo se tendenco tako v povpraševanju kakor v ponudbi. V začetku tedna je bila notica za denar še 200, a večeraj 203, medtem ko je v istem času blagovna notica oslabela od 210 na 207 večeraj 7 % investicijsko je v teku tedna popustilo v ponudbi od 49 na 48. Denarna notica za 8 % Blair je bila v tem tednu 39, a za 7 % Blair 37. Blagovni notici obeh Blairov sta bili večeraj 39 in 37 brez denarja. Blagovna notica Trbovelj je bila do večeraj neizpremenjena, večeraj pa je oslabela za 40 točk na 165.

Tendenco na lesnem tržišču ljubljanske borze je bila tudi ta teden mlačna. Zanimanje je bilo za trame gotovih dimenzij. Pojavilo pa se je tudi zanimanje za trane, ki so se zadnje leto le s težavo oddajali. Ker je bila produkcija tesanega lesa lani zelo majhna, zdaj tega lesa še skoraj primanjkuje. V splošnem se produkciji tramov posveča zdaj več pozornosti kakor v preteklih sezonah. Zlasti je treba paziti na spravljane tramov, da se zavarujejo proti vremenskim nevarnostem, ker le tako ohranijo trame lepo barvo in niso izpostavljeni kvarljivosti. Dobro ohranjeni trami, četudi starejši, se vedno laže prodajo. Ker se tiče mehkega lesa, ni beležiti nikakih večjih izprememb. V bukovini se je produkcija že precej povečala. Zlasti testoni se izdelujejo v večjih množinah. Zaključeno so bili ta teden na ljubljanski borzi dva vagona tramov, en vagon rezane jelovine in en vagon parjene bukovine.

Zagrebovsko efektivno tržišče je bilo ta teden v znamenju zelo majhnega prometa. Vojna škoda se je v tem tednu od ponedeljka na večeraj neznatno okrepila, a višine prejšnjega tedna seveda ni dosegla. V ponedeljek se je za kaso zaključevalo po 205, za februar po 197 in 200, v torek za kaso po 200 in 204, za februar po 195 in 197 ter za marec po 195 in 196, v sredo za februar po 195-197, a v četrtak in petek je ostala brez zaključka ob malo čvrstejših denarnih in blagovnih noticah. 8 % Blair je imel ta teden samo v sredo zaključek po 39,50. 4 % agrarne so se večeraj zaključevalo po 22 in 24, a 6 % beguške po 31,25. Privilegirana agrarna se je v ponedeljek trgovala po 218 in 220 ter v torek po 222. Trbovelj se je imel v ponedeljek zaključek po 150. V drugih papirjih ni bilo zaključkov.

Devise

Curih, Pariz 20.235, London 17.615, Newyork 518.25, Bruselj 72.125, Milan 26.52, Madrid 42.475, Amsterdam 208.30, Berlin 123.125, Dunaj 73 (59.50), Sofija 3.76, Praga 15.33, Varšava 58.

+ Chicago (4. t. m.) Začetni tečaj: Pšenica: za marec 46.625, za maj 47.125, za julij 48.125; tršičica: za marec 25.50, za maj 27.25, za julij 28.50; oves: za marec 16.50; riž: za marec 23.625.

+ Winnipeg (4. t. m.) Začetni tečaj: Pšenica: za marec 46.875, za maj 47.50, za julij 48.625.

+ Novosadska blagovna borza (4. t. m.) Tendence mirna. Promet 48 vagonov. — Pšenica: baška, okol. Novi Sad, gornjebaška potiska, sremska 235 — 240; baška, okolica Sombor, gornjebanatska 232.50 — 237.50; južnobanatska 230 — 235. Jermen: baški in sremski, 64/65 kg 107.50—112.50; pomladni, 66/67 kg 115—120. Tršičica: baška in sremska garantirana 64 — 66; za marec, april, maj 72 — 74; banatska garantirana 68—65. Moka: baška in banatska, »Ogce« in »Ogce 365 — 380; »2c 345—360; »3c 325—330; »4c 300—310; »7c 205—215; »8c 100—105. Otrubi: baški in juž. vrečah 77.50—82.50; banatski v jutastih vrečah 75 — 80. Fižol: baški in sremski beli 117.50 — 120.

+ Mariborski svinjski sejem (3. t. m.) Dozvo samo 45 svinj, ki so bile vse prodane. Cene naslednje: prasei, 7—9 tednov stari 150 do 200, 3 do 4 mesecev 250 do 380, 5 do 7 mesecev 430 — 460, 8 do 10 mesecev 500 do 580, enoletni 750 do 850, kilogram žive teže 7 do 7.50, mrtve teže pa 10 do 11 Din.

Dunaj, Dunaj-Sava-Jadrn 13.57, Trbovelj 18.70, Alpine - Montan. 12.60.

V Bohinju se proda GOZD

zaraščen z bukovino in smrekovino v izmeri 26 ha, za kupnino 70.000 dinarjev. Sprejme se tudi vloga Posojilnice v Radovljici. 2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

2279

Sokolstvo

Uspehi smučarskih tekem

Sokolske župe Ljubljana

Poročilo o prvi lepo uspehi smučarski tekmi župe Ljubljana preteklo nedeljo na Ormčah in na Ježici je priobčilo že ponedeljekso »Jutro«. Ker bodo sokolsko in ostalo javnost zanimali uspehi posameznikov in posameznice, prinašamo danes rezultate smučarske tekme:

Članice: tekmovalo 53 na 12 km. 1. Švigelj Milan, Borovnica, 1.3; 2. Grobler Alfred, Lj. Sokol I. 1.11.11; 3. Mrak Vlado, Ljublj. Sokol I. 1.11.41; 4. Andolšek Ludvik, Velike Lašče, 1.12.57; 5. Cotar Branko, Moste; 6. Čorda Hugo, Sokol I.; 7. Zanoškar Rudi, Domžale; 8. Prelog Franc, Vrhnika; 9. Puki Mirko, Sokol II.; 10. Osepek Franc, Domžale; 11. Kušar Peter, Ježica.

Članice: tekmovalo 10 na 7 m. 1. Breuer Marija, Ljublj. Sokol 42.55; 2. Engelman Milena, Ljublj. Sokol 44.36; 3. Stanič Marija, Sokol II. 47.14; 10. Skot Milena, Sokol I. 53.36.

Moški naraščaj: tekmovalo 53 na 6 km. 1. Dolhar Jože, Sokol II. 32.05; 2. Primož Franc, Sokol II. 36.40; 3. Švigelj Jože, Borovnica 37.43; 53. Rabič Marijan, Sokol III. 1.20.51.

Zenski naraščaj: tekmovalo 4 na 5 km. 1. Palčič Vlasta, Sokol I. 42.12; 2. Kavsič Boža, Sokol II. 24.24; 3. Urbas Remi, Sokol I. 25.50; 4. Iglj Joža, Sokol I. 28.46.

Moška deca: tekmovalo 44 dečkov na 3 km. 1. Subic Janez, Ljublj. Sokol 14.32; 2. Kurant Ivan, Ljublj. Sokol 14.38; 3. Blagajne Savo, Sokol III. 14.41; 4. Drovnik Branko, Sokol III. 14.54; 5. Gabrijel Justin, Domžale 15; 44. Perman Ivo, Ljublj. Sokol 25.19. Izven konkurence je tekmoval tudi petletni Stevo Zigon, ki je prevozil progo 3 km v času 22.48. Diplomsko dobi 35 tekmovalcev, oziroma tekmovalk.

Sokol Ljubljana - Šiška. Prednjaški zbor javlja naslednji urnik telovadnih oddelkov: Ponedeljek: 6.—7. moška deca, 7.—8. moški naraščaj, 8.—9. člani. Potem se vrste v istem času: v torek ženska deca ml., ženski naraščaj, članice; v sredo moška deca ml., družbeni prednjaški tečaj; v četrtak moška deca st., moški naraščaj, člani; v petek ženska deca st., ženski naraščaj, članice; v soboto: prosta telovadba. Nedelja: 9.30—10.30 ženska deca st. Urnik stopi v veljavo 6. t. m. Vpisovanje se vrši vsakokrat pri telovadbi oddelkov.

Zbor četniških načelnikov slovenskega sokolskega okrožja se je vršil na Svečnico dopoldne v Sokolskem domu v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Udeležba je bila skoro polnoštevna. Zbor je vodil okrožni načelnik. Razpravljali so o letošnjih

telovadnih nastopih, ki jih namerava prirediti čete, o okrožnem zletu in pokrajinskem zletu v Ljubljani. Sklepal se je tudi o raznih internih zadevah okrožja. Brat načelnik je sporočil navzočim, da je na pobudo čet Sv. Rupert sklenilo matično društvo naslednje: da se doseže čim tesnejše sodelovanje med posameznimi edinicami in matičnim društvom, bo odsej vsaki odbor matičnega društva na svoje seje tudi zastopnik čet tedaj, kadar se bo razpravljalo o zadevah, ki se tičejo čet. Take seje se bodo vršile najmanj vsake tri mesece. Ta sklep so navzoči bratje z zadovoljstvom vzeli na znanje. Pri volitvah je bil izvoljen za okrožnega načelnika br. D. Polič. V soboto 11. t. m. se bo vršil v mali dvorani Sokolskega doma občni zbor četničarskega društva s običajnim dnevnim redom.

Sevnica ob Savi. Sokolska deca priredi danes ob 15. v Sokolskem domu mladinsko igr »Čudežne goslic«. Dramatski odsek pa pripravlja Cankarjevo delo »Pohujšanje v dolini Sentflorjanskic, ki bo uprizorjeno v nedeljo 12. t. m. ob 15. v Sokolskem domu.

Glavna skupščina Sokolske čete v Spitalu se je vršila 29. p. m. ob polnoštevili udeležbi članstva. Iz poročil funkcionarjev je posneti lep napredek te sokolske edince in požrtvovalnost vseh četnikov. Na zboru se je obravnavalo tudi znani napad na Sokolstvo ter se je sprejela tozadevna resolucija z viharim odobravanjem. Pri volitvah je bil predlagan župni upravi stari odbor: starešina Berce Anton, posestnik in župan, načelnik Kukulovič France, prosvetar Trošt, šol. upravitelj in tajnica Bantanova, učiteljica. Četa je priredila 2. II. igr »Na dan sodbe« z najlepšim uspehom. Zbora se je udeležil za matično društvo Konjice br. Kolšak Franc, ki je s prepričljivimi dokazi zavračal nečuten napad na Sokolstvo.

Smučarske tekme sokolske župe Sušak - Rjeka se bodo vršile pod pokroviteljstvom župnega starosta br. Polića na Delnicah 12. februarja. Tehnično vodstvo ima poleg žup. načelnika br. Borasa, br. inž. Klaič, Prelovec itd. Vse vodstvo je v rokah izkušenih sokolskih prednjakov in smučarjev, tudi za zdravniško službo je pravilno poskrbljeno. Tekmovali bodo člani na 15 km v dveh skupinah ter dve skupini moške dece na 2.5 km. Članice se udeležijo daljinske tekme na 6 kilometrov, ženski naraščaj ravno tako, ženska deca pa bo imela progo dolgo 2.5 km. Tekem se lahko udeležijo poleg pripadnikov župe Reka-Sužak tudi pripadniki ostalih žup našega saveza. Prijave do 11. t. m. bratu inž. Klaiču v Delnicah oziroma pri župi na Sušaku. Prijavnina znaša za članstvo po 5 dinarjev, za naraščaj po 3 Din. Zrebanje in razdelitev števil do 11. t. m. v Delnicah.

Za preobleko zoj

foteljev itd. najlažje kupite blago iz krasne zaloge po konkurenčnih cenah pri

R. SEVER
Marjiti trg št. 2
Zavesa, odeje, perje,
puh.

Znana dobra trgovina

z mešanim blagom, v najbližji okolici mesta, v lepem trgu se odda v najem

z salogo, inventarjem in stanovanjem. Potrebno 80.000 Din, ostalo v obrokih. Vprašati je: Dragotin Sirec, Celje. 2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

2284

Značilna obeležja ameriške krize

Farmarske dražbe: konji so po dolarju, prašiči po 25 centov, farma za 1.18 dol. — Odrivanje naseljenec od javnih podpor

Chicago, januarja.

Nenavadni prizori se odigravajo po ameriških farmah. Na tisoče farm pride dnevno na boben zaradi zapadlih davkov in dolgov. Najnovejša orožja farmarjev so obrambni sveti, ki ščitijo zadolžene farme pred dražbami. V zadnjih tednih vstajajo obrambni sveti takorekoč kar čez noč po vsej deželi, posebno pa na srednjem zapadu. To gibanje je posledica brutalnega iztirjevanja dolgov in v mnogih primerih tudi davkov. Farmarji so si postavili hiše in uredili zemljišča večinoma na kredit, dokler pa niso plačali zadnji obroki dolgov, je zemlja še vedno last družbe ali privatnika, ki jo je predal na kredit. Mnogi so že spekulirali s težavami farmarjev, katere so haš tedaj, ko so bili pri zadnjih obrokih v plačilnih zadregah brez milosti pogabljeni iz domačij. Zgodilo se je že več primerov, da so se zbrali farmarji iz širše okolice ter preselili zastopnike upnikov, ki so hoteli izvesti dražbo.

Obrambni sveti skrbijo za to, da ni pri nobeni dražbi kupcev. V Iowa so nedavno na javni dražbi ponujali konje nekega farmarja po dolarju, prašiče pa po 25 centov, a nihče ni hotel kupiti. Vse je ostalo farmarju, ki je kunil svojo lastnino nazaj za okrog 100 dolarjev, dočim je znašal njegov dolg več tisočakov. Posebno značilen je primer farmarske organizacije, ki se je dogodil te dni v okraju Bucks. Pa. Šerif je dobil ukaz, da proda na dražbi posestvo farmarja Johna Hanzela. Farmarska organizacija je takoj poselila vmes in na dražbo je prišlo 250 farmarjev, ki so bili dogovorjeni, da bosta nastopila samo dva kot kupca. Rezultat tega je bil, da je bila farma z vso opremo in živino prodana za 1.18 dolarjev. Poslovno samo je bilo prodano za 6 centov, plemenski bik za 5 centov, 5 krav po novčiču, dva voza, dva gasolinska stroja in raznovrstno orodje, 50 kokoši in večja zaloga kornu pa je šlo za ceno od 1 do 5 centov. Šerif je izkupil baš toliko, kolikor so znašali njegovi stroški. Po kupčiji so farmarji Hanzlu spet vrnili njegovo posestvo in napravili z njim pogodbo za 99 let. Poleg tega

ga so med seboj zbirali prispevke za bedno rodbino in so nabrali 22 dolarjev za kritje sodnijskih stroškov, 12 dolarjev pa za farmarjeve štiri otroke. Upnik, znan oderuh iz bližnjega kraja se je tako obrisal pod nosom. Do podobne prodaje je prišlo v istem času tudi v Landsdalu, Pa. kjer je bilo farmarju Renigerju zarubljeno pohištvo, stroji in obleka. Izdrazili so 4 dolarje in so »kupci« takoj vse vrnili lastniku.

Veliko na slabšem pa so industrijski delavci, ki si ne morejo tako pomagati kakor farmarji. Neki uradnik guvernerjeve pomožne komisije je izjavil, da je v Chicagu na tisoče družin, ki ne potrebujejo nobenih pomoči, na podporni listi. Svoje politične zveze izkoristijo ti ljudje na ta način, da odjedajo podpore onim, ki so jih krvavo potrebni. Mnogo je takih, ki že drugi dan, ko so izgubili delo, pridejo po podpore in jih tudi dobe.

Na drugi strani pa je na tisoče tujezemskih delavcev, ki so že po leto dni in še več brez dela, imajo velike družine, ne dobe pa nobene podpore. Naseljenec sploh odrivajo, kjer je morejeto, površ se pa še pritožujejo, da naseljenec odjedajo delo in kruh. Pomožna komisija je reformirala svojo akcijo. Vsa prošilce dobi kreditno pismo, s katerim dobiva živila v prodajalnah. S tem je mnogo pomagano starim revežem, ki imajo sorodnike. Taki so morali iti poprej v dobrodelne zavode, odsej pa bodo lahko ostali pri svojcih in bodo tudi na svojih domovih deležni pomoči.

Senator Costigan je podprl načrt za pobijanje bede v washingtonskem senatu z naslednjim izjavo: Nahajamo se že sredi četrte tragične zime, položaj pa je obupnejši, kakor pa je bil poprej. Nad 12 milijonov delavcev je brez posla, mnogo milijonov drugih pa dela le po par dni na teden. Značilno pri vsem tem pa je to, da veliko število političnih in industrijskih voditeljev noče priznati teh dejstev in se niti malo ne zaveda svoje odgovornosti. Organizirati nečejno nikake učinkovite akcije za pobijanje bede. Izgleda, da se vdajajo iluzijam, da se bo prosperiteta vrnila brez vsake akcije in žrtve z njihove strani.

O izkoriščanju ameriških priseljencev

Okrutno izgrajevanje priseljencev v Ameriki — Iz letnega poročila priseljske oblasti — Priseljenci pod strogo kontrolo — Odrivanje od javnih podpor in druge »izjeme« za priseljence

Chicago, januarja.

Priseljence iz vseh dežel, zlasti pa iz Evrope je Amerika sprejemala kot dobrodošle delovne moči tedaj, ko je bila industrija šele v razvoju in ko je bilo treba obdelati mnogo pustinj. Priseljenci so bili v pravem pomenu besede v mnogih ameriških deželah orodje najbolj trde in jedine ali — kakor se pristoja Amerika tako rada zmišlja — gnoj pri uspešni setvi. Kakor hitro pa so se podjetja udrila, so se čutili priseljenci, da so dobrodošli in tam, kjer je treba začeti za najtežjim in najslabšim. V dobi velike prosperitete, ki kaže sedaj svojo temno plat, pa so bile izdane znane drakonske omejitve priseljevanja.

Poročilo priseljske oblasti za leto 1932, ki se računa od 3. julija 1931 do 30. junija 1932, je uradno potrdilo dejstvo, da je prišlo v tem letu v Zedinjene države najmanjše število priseljencev v zadnjih sto letih in da je približno toliko inozemcev tudi odšlo iz Zedinjenih držav. Zaradi jake strogosti tolmčenja one dolžbe splošnega priseljskega zakona, ki zabranjuje prihod onim inozemcem, ki bi užgali past, na breme javne dobrodošlosti, so ameriški konzuli izdali napojne število priseljskih vizumov. Tako je bilo pripuščeno le 35.576 priseljenec, kar tvorijo 64 odstotkov od lanskega števila. Pa celo

prej teh 35.576 došlih priseljenecih tvorijo žene in nedorošili otroci, naturaliziranih nekdanjih naseljenec največji del. V poročilu se tudi naglašja, da je prišel čas, ko Amerika ne bo več potrebovala novih delavcev. Zaradi tega se priporoča, naj bo imigrantska politika v bodoče tako stroga, da ne bo v Zedinjene države pripuščeno nobeden inozemec, ki ni zaradi dela v resnici potreben.

Priseljska oblast je razvila lani veliko delavnost na področju deportacije. Deportiranih je bilo 19.426 inozemcev in je to največje število v zgodovini oddeka za deportacije. Poleg tega se je dovolilo 10.775 inozemcem, da se sami izselijo po svoji volji, 2637 inozemcev pa je bilo deportiranih, ker so prosili za to sami, ko so ostali brez vseh sredstev in so upali, da bodo našli zadnje zatočišče v svoji stari domovini.

Da bi sedanji kongres uvedel kake izjemne glede imigracije in deportacije, je dvomljivo... Vse kaže, da bodo uvedene še večje omejitve priseljevanja. Nad priseljence se izvaja v zadnjem času vedno strožja kontrola in najdemo tudi po vseh glasilih naših rojakov v Ameriki prav značilna poročila o taki kontroli. Tako je nedavno iz Wadswortha, O. »Prosvešča« poročal rojak Anton Pečnik takole:

Ko sem nedavno nekaj popravil pri

blevu na svoji fermi, je privozil do hiše velik avto, iz katerega sta se izkrcala dva lepo oblečena gospoda. Eden me je vprašal, če sem Anton Pečnik in ko sem mu potrdil, je takoj sledilo drugo vprašanje, če sem ameriški državljan. S potrdilom ni bil zadovoljen in je zahteval številko državljanškega papirja. Zaradi tega sem ga seveda vprašal po legitimaciji in mož se je izkazal za odposlanca federalnega sodišča iz Clevelanda. Poiskal in pokazal sem državljanški papir in ko sta si zaželela njegovo številko, sta me še vprašala, kateri konfesiji pripadam. Ko sem odvrnil, da k nobeni, sta me vprašala, če sem član kake organizacije. Ko sem povedal, da sem član Slovenske narodne podporne jednote, sta me začela izpraševati, če poznam te in one člane Jednote. Imena sta imela vpisana v dolgem seznamu. O vsakem znanou sta me posebno izpraševala, če vem za gotovo, da si je pridobil državljanstvo. Ves čas sta nekaj beležila in ko je bilo izpraševanja konec, sta se spot odpravila. Pozneje sem zvedel, da sta obiskala še več farmarjev, in sicer same nekdanje inozemce.

Poročila iz drugih krajev pričajo tudi, da bi se lokalne oblasti prav rada iznebile nekdanjih inozemcev, ki so že davno postali ameriški državljanji. Ginja je naperjena seveda samo proti delavstvu, njen namen pa je ta, da bi od nakazanih javnih podpor odpadlo čim več na domačine. Vsaka oblast se trudi, da bi tujce, ki so brezposelni in ki imajo vse pravice do podpor, odrinila kam drugam. Poročilo iz Library, PA. se glasi n. pr. takole:

Tukajšnji rudnik obratuje po 4 do največ 5 dni v tednu in od 6 do 7 ur na dan, meza pa je tako nizka, da zadostuje komaj za živež. Pred volitvami so bile vse redukcije dela in zaslužka izvedene tako, da so se vse težave in izgube nekako sorazmerno razdelile. V dobi volilne agitacije se je delalo celo po 9 ur na dan in videlo se je, da zaposlujejo mnogo delavcev tudi tam, kjer so že prej produkcijo zelo omejili. Takoj po volitvah pa so začeli odpustiti delavce v večjih skupinah, tako da jih dela danes samo še polovica. Spremenili so tudi delovni čas in delamo sedaj samo ponoči.

Tudi v Frankfurtu, Il. so med rudarji obupne razmere. Na teden sta po dva največ trije štiti in ker se je že s prejšnjimi nedeljami konaj izhajalo, je sedaj povsod velika revščina. Poleg tega pa se tudi v tem revirju bje boj med staro in novo rudarsko unijo. Stara Lewisova unija je pri mnogih mezdah sploh že dalje časa sklepala tajne pogodbe s podjetniki in se zaradi tega rudarji oklepajo nove strokovne rudarske organizacije »Progressive Miners of America«. Rudarji na jugu so s 95% za novo unijo. V manjših revirjih so poleg zaupnikov podjetnikov tudi oblastni organi ali deli proti novim rudarskim organizacijam in se grozi vsem tujezemskim delavcem, da bodo izgnani, če pristopijo v novo unijo. Z grožnjami strašijo tudi teke ki so že davno poopravili ameriški državljanji. Okrog Lewisovih zaupnikov pa se zbirajo nezavedni in z grožnjami uplašeni in znežani reveži, katerim se obeta vse mogoče, če bodo kot skebi (stavkavci, izdajalci) delali proti organiziranemu delavstvu.

Zanimiv primer okrutnega izgrajevanja priseljencev nudijo tudi tako zvane butelgarske majne ali premogovniki. Po mnogih rudarskih provincah je bilo že od nekdaj dovoljeno, da smejo rudarji za sebe izkoristiti one premogovne žile, ki gledajo iz zemlje. Rudarji imenujejo te žile in rove »butelg majne«. Pri tem delu se večkrat dogodijo nesreče in se nihče ne briga za žrtve, ker delajo delavci pač na lastno odgovornost. Dolga leta so pustili izkoriščanje teh premogovnih žil, v zadnjem času pa z vso energijo pobijajo in odpravljajo stare rudarske privilegije. V New Waterford, Camn. je tudi več takih butelgarskih majn, ki so jih brezposelni delavci izkoristili že leta in leta. Pred nekaj tedni pa so med butelgarji izvedli racijo in so več sto brezposelnih delavcev izgnali v staro domovino. Tudi lastniki rudnika so sami začeli nasprotovati izkoriščanju odprtih premogovnih žil in izposlovali so oblastno naredbo, po kateri si posamezni rudar ne sme nakopati več kakor 27 vozov premoga. Kontrola je bila v mnogih primerih seveda nemogoča, pri mnogih butelgarskih kopih pa je bila taka odredba odveč, ker so si rudarji nakopali premoga kvečjemu za kurjavo. Po volitvah je bila kar čez noč izdana tudi prepoved vsakega privatnega izkoriščanja takih rogov. V butelgmajne so prišli oblastni organi ter začeli zasliševati koparje. Ena skupina je dejala, da je s kopanjem šele začela in da nima doma niti funte premoga. Drugi so spet dejali: Če bi delali v rudniku vsaj štiri dni v tednu, ne bi hodili sem kopat premog in bi ga — kakor poprej — sami kupovali za domačo uporabo. Oblastni organi so po teh povzdebah od-

ročili, da smejo vsi kopati premog še 14 dni, oni, ki bodo zaloteni pri delu po poteku tega roka, pa bodo strogo kaznovani. Po volitvah so sploh kar čez noč prenehale razne obzirnosti napram brezposelnemu delavstvu in je iz tega jasno razvidno, da je Amerika priseljenca rabila za »gnojo« tudi pri svojih strankarskih in političnih kupčijah in če sedaj, ko jim ni več potreben, se tega gnoja z vso silo otresa.

Šest tednov je že od tega, od kar je bila v Chicagu organizirana federacija brezposelnih. Ustanovili so jo brezposelni iz srednjega zapada. Zastopanih je bilo nad 30 skupin iz osrednjih držav, iz mnogih vzhodnih mest pa so organizirani brezposelni sporočili, da so pripravljeno delovati v skupnem gibanju, zaradi daljave in pomanjkanja sredstev pa na konferenco niso mogli poslati svojih zastopnikov. Na konferenci je bil določen program in izvoljen tudi odbor federacije. Glavna zahteva federacije brezposelnih je popolno socialno zavarovanje, t. j. za primer brezposelnosti, za bolezen in za starost. To zavarovanje naj bi vzdrževala vlada, iz davkov na velike dohodke in dedšine, drugi del pa naj bi prispevali podjetniki. Dokler ne bo to izvedeno, pa naj bi dobivali brezposelni direktno subvencijo, kakor so to zahtevali tudi železničarji. Federacija zahteva tudi popolno zdravniško oskrbo za svoje člane in zastopstvo v krajevnih odborih, ki nakazujejo podpore. Nadalje zahteva federacija ukinitve vseh represalij zaradi zadolžitve svojih članov. Tako n. pr. se zahteva prenehanje zapiranja plovil, elektrike in vode onim delavskim družinam, ki so pri pristojnih ostale na dolgu. Organizacija je nastopila naposled tudi proti izganjanju farmarjev s posestev zaradi zadolžitve davkov in drugih plačilnih obveznosti. Vse te resolucije so bile takoj po konferenci predložene na merodajnih mestih, učinka pa še nimajo nobene.

O kakem uspehu zlasti nihče ne vedo priseljenci. Če ponekod tudi mestne uprave upoštevajo veliko krizo, se le redkokdaj dogodi, da bi bilo kakemu priseljenecu prizaneseno z brutalnim iztirjevanjem priaspikov za vodo, plin in podobno, pač pa se vse povsod vrstijo primeri najhujše brutalnosti javnih in privatnih upnikov napram priseljencom. Velika večina delavcev si je takoj, ko je našla delo, nabavila razne potrebšline na obroke. Mnoge družbe in podjetja so obogatele z denarjem priseljencev delavstva. Vsaka stvar, kupljena na obroke, je bila seveda veliko dražja, mnoga podjetja pa so čakala samo na priliko, da pride kupec zaradi pomanjkanja dela ali kake druge nesreče v toliko stisko, da ne »more zapadlega obroka«. V tem primeru mu takoj odvzamejo vse, kar je kupil na obroke in ostal dolžan samo še za kak malenkosten znesek. V tisočih stanovanjih brezposelnih priseljencev je že zmanjkalo pohištva, peči, med cunjami in deskami, ki služijo namesto postelj, pa se spirajo gramofoni in drugi nepotrebni predmeti, ki so si jih v boljših časih delavci nabavili in tudi plačali, dočim jih je pri zadnjem obroku najvažnejših predmetov zalotila kriza, da so ostali brez njih in tudi brez denarja, ki so ga prejela leta odplačevali. Ravno tako kakor s hišno opremo je tudi s samimi hišami in posestvi kakor smo že večkrat navajali iz raznih fermarskih naselbin. V opustošenih obalah, mnogi pa tudi po barakah in na prostem imajo pri potitku tisočeri reveži priseljenci za vzglavje kup starih časopisov, v katerih se mnogo niše o prosperiteti, ki se bo spet vrnila. Reveži pa vedo o tej prosperiteti samo to, da so jo pomagali ustvarjati z najtežjim delom, mnogokrat tudi v življenjski nevarnosti in da jim ni ostalo od nje prav ničesar — — —

Iveri

Misliti bi morali vedno na to, da je usoda hitrejša od naših napovedi.

Vsak prejme od življenja svojo nalogo — vsak je ne sprejme.

Gotovo je velika umetnost ostati mlad, a še večja je umetnost, postarati se o pravem času.

Zadnja izpiznitiv je večinoma prvo razočaranje.

Ni večje sreče nego delati v mestem in pripadati samemu sebi.

Temelj ljubezni je uganka — s njeno rešitvijo padejo njeni temelji.

Pri ideji in pri ženski nas mlče nevarnost.

Ljubezen moza gre skozi čustnost, čustnost ženske skozi ljubezen.

Novosti šentjakobske knjižnice v Ljubljani

Priobčuje knjižničar Matjaž Rode.

Nadajevanje.

Zupanc Lojze, Bili so trije velikani... Pri-povedke. 5041.
Cufar Tone, Februarska noč. Povest. 5043.
Vomberger Joža, Voda. Komedia. 5044 d.
Bevk France, Zerjavi. Povest. 5046.
Ravljien Davorin, Tulipan. Povest. 5047.
Vodnikova pratika 1933. 5048 r.
Rožencvet Janez, Pravljice. 5049.
Zorec Ivan, Beli menihi. Zgod. povest. 5050.

Molek Ivan, Dva svetova. Povest. 5053.
Rožman A., Sirene tulijo. Povest. 5055.
Dörfler Peter, Krivici vinar. Roman. 5057/59.

Sudermann H., Meti Skrb. Roman. 5063.
Bevk France, Zelzna kača. Roman. 5065/66.
Suklje Fran, Sodobniški mali in veliki. 5067 r.

Tolstoj A. N., Peter Veliki. Roman. 5068/70.
Jakac-Jarc, Odmevi Rdeče Zemlje. 5071 r.
Kak Janko, Grunt. Roman. 5074.
Kaz Miran, Novo mesto. Roman. 5075.

Kozak Juš, Celica. Povest. 5077.
Stendhal, Rdeče in črno. Kronika leta 1830. 5078/81.

Filip-Miller Rene, Sveti asan. Roman. 5082/83.
Gruden Dora, Rdeče kamelije. Pesmi. 5087 p.

Režek Boris, Sneg in smuč. 5089 r.
Benoit P., Atlantida. Roman. 5091.
Cherston G. K., Grehi prince Saladina. Detektivske zgodbe. 5094.

Gabršček Andrej, Gorški Slovenci. I. 5095 r.

Prus Boleslav, Ferom. I. Roman. 5096.
Mann E. u. Kl., Das Buch von der Rivi-
era. 13096 z.

Besten Rob., Praktische Blumenzucht und
Blumenpflege im Zimmer. 13102 z.
Zweig A., De Vriendt keert heim. Roman. 13114 n.

Bennet A., Konstanze und Sophie. Ro-
man. 13116 n.
Green Julien, Treibgut. Roman. 13119 n.

Rachmanova Al., Ehen im roten Sturm.
Tagebuch einer russischen Frau. 13121 n.
Berg Bengt, Meine Jagd nach dem Ein-
horn. 13122 z.

Dreyer Max, Tapfere kleine Renate. Ro-
man. 13136 n.
Karlin Alma M., Der Götz. Roman. 13123 n.

..... Der Todesdorn u. a. seitame
Erlebnisse aus Peru und Panama. 13191 n.
Roelants M., Maria Dannels. Roman. 13138 n.

Bartsch R. H., Das Lächeln der Marie An-
toniette. Roman. 13141 n.
Ilf Ilja-Petrov E., Ein Millionär in Sow-
jetrußland. Roman. 13143 n.

Kessel Martin, Herrn Brechers Flasko. Ro-
man. 13145 n.
Kayser Rud. Spinoza, Bildnis eines geist-
igen Helden. 13147 z.

Knickerbocker H. R., Kommt Europa wie-
der hoch? 13148 z.
Spencer Cl., Die Sinderin. Roman. 13152 n.

Kesten H., Der Schürken. Roman. 13153 n.
Krofta H., Geschichte der Tschechoslowa-
kei. 13158 z.

Hamann R., Geschichte der Kunst. 13160 z.
Kellermann B., Die Stadt Anatol. Roman. 13162 n.

Ford H., Philosophie der Arbeit. 13164 z.
Mauthner Fr., Der Atheismus und seine
Geschichte im Abendlande. 13171 z.

Sforza C., Die feindlichen Brüder. Inven-
tur der europäischen Probleme. 13175 z.
Heuser K., Abenteuer in Vireta. Roman. 13178 n.

Allgeier Sepp, Die Jagd nach dem Bild.
13186 z.
Der Traum der Roten Kammer. Roman.
Aus dem Chinesischen. 13179 n.

Amende Ew., Die Nationalitäten in den
Staaten Europas. Sammlung von Sage-
richten. 13193 z. Ergänzungen 1932.
13193/1 z.

Velde Th. H., Die vollkommene Gattin.
13076 z.
Mann H., Ein ernstes Leben. Roman. 13078 n.

Boksan St., Nikola Tesla und sein Werk.
13080 z.
Bordaux H., Der Prozess Monica Des-
cleeux. Roman. 13086 z.

Zweig St., Marie Antoniette. Bildnis a.
mittleren Charakters. 13087 z.
Gilde André, Corydon. Vier Sokratische
Dialoge. 13090 z.

Šentjakobska knjižnica v Ljubljani, Kon-
gresti trg 7, izposoja vsak delavnik od pol
4. popoldne do pol 8. zvečer najzbranejši
knjige v desetih jezikih. Knjige se pošilja-
jo tudi po pošti po vsej Jugoslaviji. Vstop
v knjižnico ima vsakdo, kdor se zadoščno
izkaze. Na razpolo so tiskani imeniki knjig
po 3, 7, 10 in 15 Din.

S filmsko kamero in mikroskopom

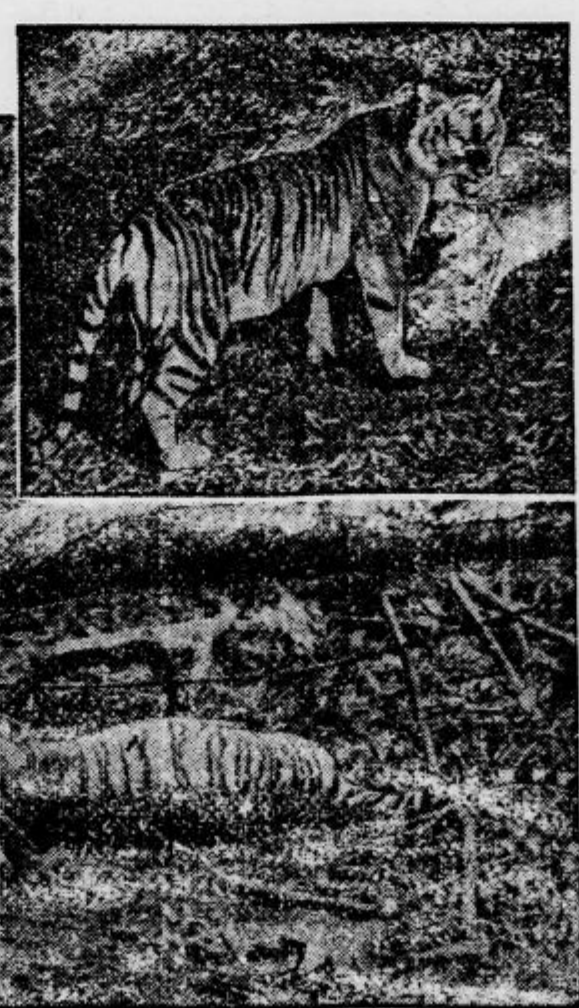
Mikrokinetografija je danes neodhodno potrebna pomočnica biologu in znanosti. Vse skrivnosti narave in njenega drobnega življenja ji prikaže živo pred očmi in marsikatero veliko odkritje je postalo mogoče šele z njeno pomočjo. Navzlic vsej izpopolnitvi tehničnih in znanstvenih pripomočkov pa mikroskop ni lahko filmski svetovalec v našem, kajti najdrobnejše živali in rastline kot filmski igralci imajo prav tako svoje muhe kakor človeški zvezdniki. Ogledimo si n. pr., kako se vrši snemanje mikroskopskih življenjskih procesov za kakšen kulturni film v velikih modernih filmskih ateljejih.

Ko je sestavljeno besedilo za nov film te vrste, je treba najprej poskrbeti za smelni material. Prečesto se zgodi, da ga večje ne morejo dobiti v ateljeju, da morajo stopiti v stik z znanstvenimi poslatami na raznih koncih sveta. Filmanje se izvrši potem deloma v teh postajah, deloma na se material mikroskopske kulture, premesejo v atelje in tam gije pod nadzorstvom strokovnjakov. Včasih morajo izdelovalci filma tudi sami na lov, z mrežami, šasami in »ek enterom« v pozidve v močvirja in do »krih kalov, ki jih drugi ljudje obidejo brezskrbno z vhanjem nosov. Na takšnih mestih živijo samostojni zvezdniki, nevidne živali in rastline, ki pridejo za film v postev. Včasih je treba tudi v ateljeju ssem izr-
šiti kakšno majhno resekcijo ali prena-
rio na žival, mših žuželkah, n. pr. da
mogoče nakazati delovanje same eksten-
ce življenjskih procesov. Našli smo
sami smelni aparat, mikroskop, speci-

Zgoraj: tiger s plenom
Spodaj: tiger kot plen

alne žarnice itd., so seveda pogoj za dobro delo. Posebno pazljivo zahteva ostrina pri snemanju, kajti pomikati je treba, da se do 2000 kratne mikroskopske povečave

projicirajo potem še na stošotkratne na filmskem platnu. Glede razdelitve ostrine na globino veljajo isti predpisi kakor za navadno fotografsko snemanje.

Ko je tako vse pripravljeno, se prične pravo snemanje. Rečimo, da je treba snemati jajčece kokosa, iz katerega naj se razvije nova žival. Preparat, majhna, sluzasta krepica, leži v ploški stekleni skledici v vodi pod mikroskopskim objektivom in skledica je pokrita s tankim steklom. Svetilo je majhna, močna žarnica in ko se ta zasveti, se objekt s povečevalno lečo smelne kamere ostro ustani v mikroskopu in postavi v zorno polje. Ker gre tu za razvojni proces, ki traja cele dneve, je treba opraviti v tek pospevalnik žar. To se pravi: smelna aparatura je skopljena z motorjem, ki stopi v delo v enakomernih presledkih, prižge žarnico, sproži zaklop in potisne film naprej. Šele 52 takšnih poedinih slik da 1 m. filma, pri projekciji pa steže 27.6 m. filma v eni minuti. Vzemimo, da je treba snemati kakšen dogodek v poedinih slikah vsakih 10 minut in da je treba napraviti 3 m. filma. Celotno snemanje tega dogodka bo trajalo torej 26 ur — projekcija pa bo trajala komaj 214 sekunde!

Ze iz tega vidimo, da ni snemanje že samo na sebi nobena preprosta reč. Vse ta čas mora operator presediti namreč pri aparatu in kontrolirati od časa do časa, da li gre vse v redu. Najumnejša mehanizacija vse procedure ne zaleže nore nič, če se materialno vode v ploški skledici ne obnovi od časa do časa, da se objekt ne posuši in odmr. Vrh tega pa se lahko zgodi, da jajčece solih ni bilo oplojeno (v naprej se to ne da videti) in se ne razvije v novo bitje. V tem primeru je treba poskusiti srečo znova, z novim objektom. To poluživljenje zapravi lahko dneve in tedne. Čas pa gre vse v redu, tedaj se da opazovati skozi netanovito lečo, kako se razvija postopoma jajčece, kako se raz-
doli v 2 stanici, nato v 4, 8, 16 itd., pola-

goma se izoblikuje v embrio, prične so utripanje srca in obtok krvi, novo bitje se prvič zgane v svoji kožnati lupini — in vse te posamezne faze snema aparat mehančno s točnostjo kronometra.

Končno pride trenutek, ko bo novo bitje predlo lupino in stopilo na prosto. Tada j postane pospeševalo nepotrebno, ta proces mora aparat posneti v naravnem tempu od začetka do konca. Namestu male žarnice stopi močna obločnica. Ker razvija ta silno vročino, jo morajo od predmeta ločiti s primernimi hladninami in barvnimi krevetami. Ob pravem trenutku, ki ga je treba ujeti z opazovanjem skozi povečevalno steklo, se sproži gonilo za film, ki se nato normalno osvetljuje. Delo je končno, to se pravi, le en drobec dela za celotni film. mikroskop in kamera sta prisostvovala zvesto novemu rojstvu v naravi. A njima je lahko. Človek, ki ni avtomat, pa mora mehanizirati svojo vztrajnost, svoje potrpljenje. Živce, marljivost in opazovalni dar. Res, vse premalo cenijo široko občinstvo deleži, ki ga ima filmski operator pri nastanjanju novih filmov, zlasti pa filmov iz življenja najdrobnejšega sveta!

Zalosten konec robinzonade

Ziletni monter Stefan Kereček iz Debr-
cina se je dogovoril z nekim svojim prija-
teljem in z dvema mladenkama, da zapuste
domači kraj in odidejo na neki samotni
otok, kjer bodo živeli kakor Robinzoni. Če-
tovorica se je res odpravila na to, toda na
pohodu iz Debrčina se je družba srala in
razšla. Dekleti in Kerečekov prijatelj so se
vrnili domov Kereček, ki je bil nrad odho-
dom okradel svojo staro mater ter ji od-
nesel več dragocenosti, se je pa iz čuma
nad svojim povratkom ustrelil.

P. Rosenbayer

Štiri prigode Joeja Jenkinsa

Vladar je pravkar prišel do vrat in položil roko na ključko, ko plane maršal iz svojega skrivališča, izdere samokres in pomeži na vladarja. V naslednjem trenutku počasi strel, in vladar se zgrudi.

Maršal stoji nekaj časa kakor okamenel. Nato ga mahoma prevzame zavest, kaj je storil. Ves zmeden odpre vrata in se vrže na kraljevo truplo.

Sluge prihiti. Vdeč, kaj se je zgodilo, zgrabijo maršala, ki niti ne misli na to, da bi se branil. — Tako nekako sem si zamislil prizor. Vem: dokaj nevarnosti je v tem, da utegne gospod Johnstrup, ki je lajik, s svojo neizkušeno pokvariti vse snetje. Zato se tem bolj zanesem na vas, gospod Carstens. Vam z vašo rutino in vašim talentom se mora posrečiti, da potegneta gospoda Johnstrupa s seboj. Nu, če bi šlo vse po zlu, bi morali pač napraviti še eno pozikšno snetje, preden kinematografiramo film v zgodovinskih kostumih.

»Papa!«
Gospod Carstens se je obrnil. Po stranski poti, ki je vodila med feliševjem, je hitela proti njemu njegova hči Elida.

»Za Boga!« Oče ji je začuden stopil naproti. »Kako si prišla tako zgodaj semkaj, dete?«

»Doma mi ni bilo obstanka, oče,« je zahihala, pritiskaje si roko na srce, ki ji je od razburjenja glasno razbijalo. »Rada bi bila pri tebi, oče.« Tako govoreč se je ozrla na gospoda van Dymena. »Če mi gospod ravnatelj ne odreče, bi prisostvovala snetju.«

Van Dymen je nagibanil čelo. »Tega ne vidimo radi, gospodična. Ne zamerite mi. Umetnika spravljajo take reči samo v zadrego in zmešnjavo. Če torej ni neogibno potreba...«

»Lepo vas prosim.«

19

»Nu, tedaj vas moram prositi, da se postavite gale, k ronežu. Tu potrebujemo prostora. Od onod lahko vse vidite, ne da bi nam bili na poti.«

Elida Carstensova se je počasi obrnila in s težkimi koraki krenila proti klopi, ki je stala pod gozim bezgovim grmovjem.

Ravnatelj je pogledal na uro. »Čez dve minuti bo sedem,« je rekel. »Hitro, hitro, gospoda! Semkaj, gospod Skansen! Semkaj, k tej lipi!«

Operator je vzel stojalo s kamero na ramo, ga zanesel k debli lipe, ga postavil in ustanovil priročnik.

»Nared?«

»Nared!«

»Prosim, gospod Carstens, za onle grm! Pozor! Takoj pričnemo. Nate samokres.« Tako govoreč je ravnatelj podal igralcu starinsko orožje, ki ga je ta spravil v žep.

Z zvonika Frydenlundske kapele se je razleglo sedem udarcev. Zvok je še drhtel v jutrnjem zraku, ko se je na vijugasti vrtni stezi grajskega parka pokazala postava gospoda Johnstrupa.

Koraki prihajajočega so se škripaje bližali ograji. Njegova roka je legla na ključko. Peter Carstens se je ozrl. Ravnatelj je pokimal. Pod lipo je stal operator in že vneto vrtel svojo ročko.

Carstens je s tremi skoki planil iz grmovja, se z vso težo svojega telesa kakor v brezumni besnosti uprl v ograjo in pobilskovo namerl samokres.

Johnstrup se je zdrznil, se opotekel nazaj in vzdignil roke, kakor da bi se hotel braniti.

»Streljajte!« je ukazal van Dymen.

Carstens je sprožil. Kratek pok... Johnstrup je vrget roke kvišku in se brez glasu zgrudil na tla.

»Stopite noter!« je velel van Dymen.

Peter Carstens je trudoma odprl težka železna vrata. Kakor v silnem razburjenju je vrget samokres od sebe, obstal trenutek ali dva, pritisnil roke na srce, stopil nato k ležečemu, ki se ni gnil, in se sklonil k njemu.

»Oče! Oče!«

Carstens se je nejevoljno ozrl. Hči je klečala zraven njega.

»Ves snetek si pokvarila, Elida!« je vzkliknil ves obupan.

Deke je globoko zasoplo, zaprla oči in trepetaje odgovorilo:

»To ni bilo igra, oče... to ni bila igra...«

Zmeheni Carstens se je nekoliko vzravnal.

»Kaj... hočeš... reči?«

Oklevaje se je ozrl. Operator je bil izginil izpod lipe.

Igralec je čutil, kako mu je za sekundo zastalo srce. Z drhtečimi koleno je vstal in se ozrl tja, kjer je bil prej ravnatelj. O gospodu van Dymenu ni bilo duha ne sluha.

Slišala sta le njegov avtomobil, ki je z blazno brzino drevil kdo ve kam.

Počasi, s srepim pogledom in krčevito sklenjenimi rokami se je Peter Carstens vrnil k možu, ki je še vedno negibno ležal na tleh.

Sklonil se je k njemu. Tik izpod srca mu je curčil temen pramen krvi. Pogledal mu je v obraz. Oči so bile že skaljene. »Morilec!« je rekel Carstens s takim glasom, kakor da bi prihajal z onega sveta; nato se je težko sesedel zraven mrtlica.

»Tak vendar prepozno,« je zdajci zamrmral moški glas zraven njega. Carstens je kalno vzdignil oči. Tuj mož je stal pred njim.

»Mr. Jenkins!« je vzkliknila Elida, in takoj ji je nekoliko odleglo.

»Prepozno!« je ponovil detektiv. Stopil je k igralcu in mu položil roko na ramo.

»Slepo orodje zarotnikov ste bili, gospod Carstens,« je rekel in mu pogledal v oči. »Nedolžni ste, jaz bom pričal za vas. Ta gledališki samokres ste sprožili v dobri veri; saj niste mogli vedeti, da je bil nabit.«

Pobesil je oči in se ozrl na moža, ki je ležal na tleh.

»Ta, ki leži tukaj, je bivši predsednik neke južnoameriške republike,« je tiho dejal. »Pravkar, pol ure še ni tega, sem se s pomočjo slike prepiral o tem pri policijskem predsedniku. Ni moja krivda, da sem prišel pet minut prepozno. — Ta mož,« je nadaljeval, kažoč na mrtvega, »je mnogo let vladal kakor pravi krovok. Vse svoje politične nasprotnike je spravil na galejo ali na vešala. Nazadnje so ga vendar spodili iz dežele. A kletve in maščevanje tisti, ki jim je bil ugonobil očete, brate in sinove, so ga preganjali okoli in okoli sveta. Nikjer se ni čutil varnega. Tako je prišel nazadnje tudi semkaj. Mislim, da ga v tem oddaljenem kraju in tem zakletem gradu ne bo nihče našel.«

Mlekita
Maslita
Grenkita

Mirim kraljica čokolad

Sadovita
Kavita

Javna dražba

V konkurznem postopanju prezadolženca zapuščine Scharner Leopolda, dežnikarja v Ptuj, oprav. štev. S 26/32 se prične

dne 9. februarja t. l. ob 8. uri v Ptuj, Panonska ulica štev. 4

javna dražba trgovalne opreme, dežnikov, dežnikarskega blaga i. t. d.

Ptuj, dne 1. februarja 1933.

2259 Upravitelj konkurzne mase.

OKRAJNI ZASTOP

za Kamnik, za Litijo in za Vrhniko odda zavarovalnica Dunav V LJUBLJANI 2261

VAŽNO!

VAŽNO!

ČASU PRIMERNO!

Pri nakupu angleškega in češkega sukna, modnega blaga in svilne jemljemo v račun (do preklica) tudi hranilne knjižice prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

Mestni trg 10.

2185-3

SPOLNE + BOLEZNI SIFILIS, KAPAVICA, BELI TOK

— dade ozdraviti brez strupenih injekcij (vbrizgavanja), brez živega srebra in salvarsana. Tisočim moč in žena se umajo zahvaliti za svoje ozdravljenje (trajno) na prirodni način preparatu »Vigi - P. O. 5.« brez ovire v vršitvi polidica

Slajna preizkušnja. Tisočim zahvalnic. »Vigi-P. O. 5.« deluje zajedeno zanesljivo in zelo močno. Učinek je zares presenetljiv. Prof. Berry se je izrazil o njem, da »dela pravo čudo«. Uporaba je za zdravje povsem neškodljiva. Cena Din 120.— za posebno moč in zastarele slučaje Din 200.—. Uspeh zanesen v nasprotju s sodbo vrstnega denar. Razpošila diakretno samo Havelkova Laboratorij. Praha. 66. Nusle. Božetova ul. 10—J. 28 CSR.

PERJE

KOKOSJE, PURJE, GOSJE in RACJE, NAVADNO, S STROJEM ČISCENO in COHANO

PO ZNATNO NIZJIH CENAH.

VZORCI SE POŠILJAJO BREZPLAČNO in FRANKO

DOBAVLJA V VSAKI MNOZINI

E. Vajda, Čakovec

Telefon 59, 60, 3, 4.

ZARADI INVENTURE

se prodaja po globoko znižanih cenah naslednje blago:

Creme de Chine, čista svila . . .	Din 40.—	Blago za plašče . . .	Din 60.— naprej
Creme mongol . . .	43.—	Blago za obleke . . .	25.—
Creme flamsol . . .	95.—	Blago za moške obleke . . .	55.—
Svileni georgette . . .	50.—	Blago za pohištvo . . .	50.—
Velourchiffon . . .	89.—	Barbenti . . .	7.—
Svileni georgette Imprime . . .	50.—	Platno, šifoni itd. . .	7.—
Creme de Chine . . .	50.—	Blago za srajce . . .	12.—

Velika izbira raznih vzorčastih žametov, gladkih, flanel, pralnega blaga, blaga za zavese, blaga za kopalne plašče, popelinov itd. 2019

Dolček & Marini, Maribor, Gosposka ul. 27

Pravi DIANA

francoski mentol-vinski cvet z zajamčeno vsebino 50-odstotnega alkohola. je zanesljivo domače sredstvo in prva pomoč v hiši.

DOBIVA SE POVSOD.

DOMAČA ZAVAROVALNICA

Herceg - Bosna

LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 7/I.

sprejema vsakovrstna zavarovanja

išče zanesljive poverjenike v vseh večjih krajih 64

Kurje perje

nečohano, 5 Din za kg, toda samo pri odjemu najmanj 15 kg, pošilja po povzetju

VILJEM ABT, EKSPORT

Maribor

2245

DOBER ZASLUŽEK

prinese zastopstvo za zavarovanje. Zanesljivi in agilni poverjeniki naj se zgledajo pri domači zavarovalnici 64

HERCEG-BOSNA

LJUBLJANA, Šelenburgova 7, I. nadstr.

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob in vseh pripadajočih pritliklin se takoj

odda v palači »Grafika«

Več se poizve: Uprava palače »Grafika«, Masarykova cesta štev. 14, IV. nadstropje.

SPALNICE,

jedilnice in kuhinje iz različnega lesa v najnovejši izdelavi v različnih imitacijah. Vam nudi najceneje

Gospodarska zadruga mizarskih mojstrov LJUBLJANA, Vegova 6 1721

Stalna zaloga vsakovrstnega pohištva in tapetiranih izdelkov po najnižjih cenah.

Vaša osebna korist

in vaših otrok je,

da se učite tujih jezikov samo po »Lingua-fon-metodi«. 2 njo se okorišča že vse šole in nebroj privatnih oseb po vsem svetu, tudi pri nas. Učenje se vrši s pomočjo gramofonskih plošč. V 3—4 mesecih se morete naučiti tujega jezika dovršeno. Zatevajte prospekt od zastopnika za Jugoslavijo: Srpska obrtna banka a. d. Beograd, Cika Ljubuna ul. 15, tel. 23.630. 82

OPERA PO NAROČILU!

Lepo na dom dostavljeno. Spored po izbiri. Nekdaj fantastična želja! Nekdaj neizvršljiva želja ljubiteljev glasbe, zlasti daleč na deželi stanujočih.

Danes obče znano dejstvo!

Zakrenite stikalo dobrega radijskega aparata okoli 8. ure zvečer in nebroj oper iz najslavnejših evropskih gledališč (Scala!) Vam bo na izbiro!

Dobri, moderni, selektivni aparati z enostavnim upravljanjem vseh vrst in za vsakogar so zmeraj v zalogi. Oglejte si jih na naši stalni razstavi v Ljubljani na Miklošičevi cesti 7 ali v naši trgovini na Miklošičevi cesti 5, poleg Uniona

RADIO LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA CESTA 5

Zahvala

Za mnogovrstne plemenite izraze sočustvovanja ob smrti naše preljube mame, babice, tačče, sestre, svakinje in tete, gospe

Lojzike Kersnikove

izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo. Predvsem se zahvaljujemo zdravnikom gg. primariju dr. Jenku in dr. Komatarju za vso požrtvovalnost ob dolgi bolezni rajnice. Zahvaljujemo se posebno preč. duhovščini, šolskemu vodstvu, gasilnemu društvu in pevskemu zboru na Brdu ter vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so nepozabno pokojnico spremlili k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 8. februarja 1933, na Brdu ob 7. uri in v četrtek, dne 9. februarja 1933, v frančiškanski cerkvi v Ljubljani ob 10. uri.

Brdo, 1. februarja 1933.

2149

Zalujoči ostali.

Oglasi v „JUTRU“ imajo siguren uspeh!

Hranilne knjižice

domaćina, avoda, agoda
podarimo Poudbe na ogi.
oddelku »Jutra« pod šifro
»Prost. gotovini 22.«

Družabniki

1886 dobro uredene de-
bikanoone podjetje za so-
povanje družbe s 1. Pa-
sajenja gode rentabilnosti
za razpajo. — Poudbe,
onir. naslove na oglašni
oddelku »Jutra« pod šifro
»Družba s o. a.« 2608-16

20.000 Din posojila

1886 m za takoj prosti
vlagatelj na posvetilo. Na-
slov pove oglašni oddelku
»Jutra« 3230-16

Ne prodajajte

hranilnih knjižic

Preklicam Vanj takoj po-
sojilo na knjižice Prate-
dione, Ljubljani, kreditne in
Jugoslovenske banke, pod
oglasnim posojilo. Oglase-
na o. a. Zora, Ljubljana,
Gledališka 12. 4438-16

Posojila

daje za odkup doiga
Kreditna zadruga, Ljub-
ljana, poštni predal 49.
Sprejmite se povpreje
nik. 4431-16

Posojila podleži

»Zadnja Ljubljana, op-
807. Sprejmite povpreje-
nik. 75-16

100.000 Din

posojila
najmanj na 5 let, 186 m
na dobro podjetje. Do-
plad pod »Podjetje« na
og. odd. »Jutra«, po-
družnika Maribor, po-
družnika 4432-16

Posojila

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Prodaja sive

bilnu nove renane ob
belom, primerno za
belom, Voznem nekaj
v denarju, drugo v knji-
žicah Kmetike posojilo-
nice. Voč se polize pri
Anton Mrhar, Kosece
Ste. 4. 4459-26

Rodovito posvetilo

5 orlov semlje, 1 tro
od Maribora prodam. —
Kranjc Rudolf, Brezje,
4470-20

Hišo v Ljubljani

mo. ali dvodružnično, lah-
ko tudi s lokalom, kupim.
Poudbe, Ljubljana, po-
družnika »Jutra« pod šifro
»Jutra« pod šifro »Jutra«
4401-20

Enostan. hišo

v vzhodnem predmestju
Ljubljane, v razpisu, po-
družnika »Jutra« pod šifro
»Jutra« pod šifro »Jutra«
4402-20

Novozidano hišo

s 6 parkiranimi mestom.
4 kuhinje, 1 koridor, 1
prikličen, električno vo-
dovodno in kanalizacijo.
na periferiji predam za
100.000 Din. Naslov pove
oglašni oddelku »Jutra«.
4432-20

Parcela

600 m², s cirkulo in vo-
dovodno na parceli, pri-
rodni, tudi prosti hranilni
knjižic proda Kie, Zvezna
Šiška 186. 4433-20

Vilo, hišo

asli parcele
kupim. Poudbe, Tehn.
šola, Ljubljana, Gledališka
c. 12. 4434-20

Nova hiša

nagradil, naslov v oglaš-
nem oddelku »Jutra«. 4435-20

Enonadstropno hišo

komfortno, rentabilno,
10 minut od centra
prodam. Naslov pove
og. odd. »Jutra«. 4435-20

Lepo vilo

monadstropno, dvostano-
vanjsko, ugodno prodam
profi pčelja polovice v
gotovosti, ostalo na v. hr-
niti knjižice. Vprašati
Cernotovi ulici št. 32/1.
4442-20

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Posvetilo

Vaška beseda 1 Din
na danje naslova ali
na šifro na 5 Din. (30)

Lokal

1886 prepravna na hru-
vico ali drugo ob. po-
gled glavne ceste v okoli-
ščah nekaj, s elek-
trično lučjo odjem v na-
jem takoj. Naslov pove
oglašni oddelku »Jutra«. 4374-21

Stanovanje

3 sobe, kuhinja, kupa-
lina, priključni vrt odjem s
marcom v Novem Vodu, na
Sotški cesti 10. 4439-21

Trisob. stanovanje

3 sobe, kuhinja, kupa-
lina, priključni vrt odjem s
marcom v Novem Vodu, na
Sotški cesti 10. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Trisob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Mostah, Brezje,
v. 12. 4439-21

Komfortno

stanovanje
s kopalnico, 2 sobe s 1.
marcom v Zvezni ulici št. 16/1.
4406-21

Dvoje stanovanj

3 sobe, kuhinja, kupa-
lina, priključni vrt odjem s
marcom v Zvezni ulici št. 16/1.
4406-21

Stanovanje

3 sobe, kuhinja, kupa-
lina, priključni vrt odjem s
marcom v Zvezni ulici št. 16/1.
4406-21

Trisob. stanovanje

3 sobe, kuhinja, kupa-
lina, priključni vrt odjem s
marcom v Zvezni ulici št. 16/1.
4406-21

Dvosob. stanovanje

s prikličenim oddam s 1.
marcom v Zvezni ulici št. 16/1.
4406-

OBVESTILO!

S tem sporočamo svojim cenj. odjemalcem, da je tvrdka PHILIPS-Jugosl. trg. d. d. prevzela našo prodajno organizacijo in s tem zvezano tehnično službo.

C. H. F. Müller d. d. tovarna röntgenovih cevi

Čast nam je tem potom sporočiti, da smo z današnjim dnem prevzeli prodajo PHILIPS-ovih röntgen aparatov, MÜLLER-jevih röntgen cevi in ostalega röntgen pribora. Najnovejši modeli na področju röntgena so dospeli ter najvljudneje vabimo na njihov ogled v naših novih izložbenih prostorih.

Beograd

Vuka Karadžića 14

PHILIPS Jugosl. trg. d. d.

Zagreb

Maričeva 14

2257

Čevlji iz satina in baržuna za ples

Maja

Mehanična tvornica opank
Pater M. Dumitrov, Pančevo

LEPO OPSRJE

dočete s preparatom JOLIFEMME prof. dr. med. Biera. Preparat je naraven, s sušnim uporabljajen.

PRI NERAZVITIH OPSRJH

1. j. v razvoju savetnih in upadnih prvih povzročitelj po oziroma vseh boleznih ali dojenja. dočete se v 4-6 tednih njih popolno in normalno obliko. ne da pri tem ojačate telo in boka. Uspeli se pokaze že po prvem uporabi. — Garancija stane 100 Din.

PRI UPADLEM, MEHKEM OPSRJU

dočete s preparatom JUNA se v nekaj tednih prvo elastičnost in čvrstost. Preparat sta pridelno ocenila in priporočila dr. med. Funke in dr. med. H. Majer. Dr. med. Funke piše: »Vad JUNA je za jutajše čvrstih prs. — Garancija stane 70 Din.

Preparat SCHRODER SCHENKE razpolaga pod plačilo v naprej (posrednik 6 Din), ali po povzetju (posrednik 12 Din) šepa na Jugoslaviji: »OMNIA« odd. 13, Zagreb, Draškovičeva 27.

Zahtevajte brezplačno ilustriran cenik.

Kdor hoče kupiti priložnostno čisto perje in puh najbolj poceni, naj piše u. ZIGA FEIN, Zagreb Zrinjevac 17. Tel. 69-73 ki ga ima vedno v zalogi. 73

štajerske mošančke

stalno dobite po najnižji ceni pri GOSPODARSKI ZVEZI

URADNIKA

samostalnega, perfektno silo, večjo v strojepisu in stenografiji s popolnim znanjem državnega in nemškega jezika, dobro verzirano v vseh ostalih uradniških poslih

iščemo za provinco.

Prednost imajo verzirani v sanitetski stroki. Ponudbe z navedbo plačilnih zahtev ter referencami na oglas. odd. »Jutra« pod št. »754«. 2235

KURJAVA

Premog, drva, ogelje najboljši kakovosti dobite pri I. VRHUNC Bohoričeva ulica 25. 2125

Moko, pšenico in koruzo

dobite od prve roke po borzni dnevni ceni, ako pišete dopisnico na naslov hotel Miklič Ljubljana, soba št. 61

Regentin

Delo

koči danes v teh tednih žensk se najraje vnaš. Če si doma opremi domačo pisalno. Dajmo vedno vnaš komur dela s tem. Ja me odkupuje mo izdelane pisalnice, dobavljamo preje in ispa. Najmo medo za pisalnice, kar do kasne mnogo sa hvalnih pisem. Če hočete delati in zaslužiti, porinite se jasno na gra. Neoprospekte na vrhke: Domača pisarska tolarstva Josip Kalš. Maribor. Trubarjeva 2 odd. 6. 375

Glazbila

katere Vga bodejo popolno zadovoljila v najboljši kakovosti po jako zmernih ceni dobite pri največji domači odpremi tvrdki KRAJEVSKI DVORNI DOBIVATELJ F. SCHNEIDER PROIZVOD GLAZBIL IN PRIBORA ZAGREB, Tihomirčeva ul. 12/c

Violine... od Din 71- dalje
Gitare... -- 168- --
Mandoline... -- 103- --
Harmonike... -- 75- --

Harmonike, klavirje, gramofoni, žigle, saksofoni itd. po najnižjih cenah. ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO POUČNO CENIK

URADNIKA

samostalnega, perfektno silo, večjo v strojepisu in stenografiji s popolnim znanjem državnega in nemškega jezika, dobro verzirano v vseh ostalih uradniških poslih

iščemo za provinco.

Prednost imajo verzirani v sanitetski stroki. Ponudbe z navedbo plačilnih zahtev ter referencami na oglas. odd. »Jutra« pod št. »754«. 2235

Razpis

Zupanstvo občine Moste pri Ljubljani razpisuje

mesto praktikanta

občinskih tajniških poslov.

Potrebna je srednješolska izobrazba. Prednost imajo oni s trgovsko akademijo.

Lastnoročno pisane prošnje je vlagati pri županstvu v Mostah št. 312 kat. obč. Rudnik se bo vršila

due 10. februarja 1933 ob 9. uri dopoldne v moji pisarni v Ljubljani, Kralja Petra trg hiš. št. 2.

Izključna cena: 26.000 Din.

Varščino v znesku 2.600 Din se mora položiti v gotovini.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejemajo.

Dražbeni pogoji so na vpogled v moji pisarni.

V Ljubljani, dne 21. jan. 1933.

1. a. KARL PLEIWEISS l. r. javni notar kot sodni komisar.

Oprav. št. PI 111-32 2096

Prostovoljna javna dražba

posestniku Vrhovcu Alojziju iz Ljubljane lastne gozdne parcele št. 312 kat. obč. Rudnik se bo vršila

due 10. februarja 1933 ob 9. uri dopoldne v moji pisarni v Ljubljani, Kralja Petra trg hiš. št. 2.

Izključna cena: 26.000 Din.

Varščino v znesku 2.600 Din se mora položiti v gotovini.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejemajo.

Dražbeni pogoji so na vpogled v moji pisarni.

V Ljubljani, dne 21. jan. 1933.

1. a. KARL PLEIWEISS l. r. javni notar kot sodni komisar.

LIPSKI POMLADANSKI VELESEJEM 1933

začetek dne 5. marca vse informacije

DAJE LIPSKI SEJMSKI URAD

ali častni zastopnik

ING. G. TÖNNIES, Ljubljana, Dvorakova ulica 3, telefon 2762

Opozorilo!

Gospod Ladislav Karloš, trgovski zastopnik v Mariboru, Trg Svobode, ni več zastopnik India avtogume, ker sem mu to zastopstvo odvzel.

Moj novi zastopnik za mariborski okoliš je sedaj znana

Spedicija »BALKAN« v Mariboru

Aleksandrova cesta 35,

ki bo India avtogume prodajala po originalnih, od tovarne določenih cenah. 2267

J. ŽIROVNIK

generalni zastopnik za Jugoslavijo India Tyre & Rubber Co. (G. B.) Ltd., Ljubljana.

Mi ostanemo na svojem stališču in dajemo najboljše najceneje!

Mi vam zamenjamo vaš stari radio-aparat zelo ugodno in poceni na najboljši, najpriljubljenejši in najbolj znani

KOLSTER radio aparat

s 6 + 1 cevni, z ali brez vgrajenega električnega gramofona, kajti ameriška tvrdka želi in omogoča tudi letos ceno razširjenje svojih aparatov. Nikar ne zamudite redke prilike, ker naša zaloga ni velika, tudi vi zamorete sedaj svoj stari aparat zamenjati proti majhnemu doplačilu za najboljši aparat!

Proti povračilu vozne karte III. razreda pošljemo svoje monterje v katerikoli kraj države, da postavijo in razkažejo aparate. Tudi brzojavna naročila točno izpolnjujemo. 2222

Ne zamudite te redke ugodne prilike in pišite še danes na naslov

Konrath d. d. Subotica

Zaradi preureditve obrata se prodaja

KOMPLETNA NAPRAVA

za proizvodnjo sifona in brezalkoholnih pijač,

sestoječa iz kompresorja, okoli 2000 steklenic, raznih esencov za 15.000 litrov izdelkov ter receptov za izdelovanje sifona in brezalkoholnih pijač. Cena je 35.000 Din. Vzame se tudi hranilna knjiga v račun. — Istotam se prodaja tudi

PARNA LOKOMOBILA

6 HP, 6 atmosfer, v brezhibnem stanju ter z obnovljenimi armaturami. Vidi in prevzame se v pogonu v tovarni »Pelikan«, Dol. Lendava. Cena je 25.000 Din. 2163

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, trikotlji, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. Ceniki franco.

TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

HUMAR FRANC, splošno čevljarstvo

MOSTE, Zvezna ulica št. 8 (Zelena jama)

Najfinjša izdelava vseh vrst čevljev za dame in gospode. Sprejemam v popravilo galoše in snežne čevlje in vse v to stroko spadajoča dela. Izvršujem strokovno barvanje čevljev. 15479

PLAČILNE TEŽKOČE:

Odloge plačil (moratorije), poravnave na podlagi uredbe o posredovalnem postopanju po novem zakonu prevzema v strokovno in vestno izvedbo in pod najugodnejšimi pogoji oblast. koncesionirana

HERMES

komercialna poslovalnica za posredovanje med dolžniki in upniki. 2271

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 5 I. Tel. 32-43

Informacije brezplačne.

DRAŽBA

zastavljenega blaga

v Mariborski zastavljalnici, Gosposka ulica št. 46, bo dne 8. februarja 1933, efektivna dražba od 9. do 12. ure dopoldne. Dragocenosti od 14. do 18. ure popoldne. 2265

PERJE kg Din 10.—, 14.—, sivo čohano Din 24.—, 32.—, belo čohano kg Din 44.—, belo čohano gosje s puhom kg Din 64.—, 96.—, Beli puh Din 160.—, Blazina, polnjena, dober, gost inlet 45x60 Din 20.—, 60x80 Din 35.—, s čohanim Din 55.—, Pernisa polnjena 120x180 Din 135.—, s čohanim Din 198.—, Vzorci brezplačno. Odprema po povzetju. Naročila preko Din 350 pošljemo franco. Neodgovarjajoče blago zamenjamo ali vrnemo denar. 13602

„Posteljina“ H. Weiss, Zagreb, Hica 76-e

»SLAVIJA« JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI, Gosposka ulica 12, telefon št. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

Specijalni entel oblek, ašuriranje, predtisk najhitrejša postrežba, najfinejša delo pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Štrukelj.

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregrinjaj, entlanje, izdelovanje gumbic, predtiskana roč. dela. »Breda« žepni robc kom 2 Din, beli robc s čipkami 5 Din, batist in svileni robc 79